

ΚΟΪΝΤΟΥ του ΣΜΥΡΝΑΙΟΥ ΤΑ ΜΕΘ' ΟΜΗΡΟΝ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ – ΕΜΜΕΤΡΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΠΑΪΚΟΥ Δ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ - ΑΣΙΛΑΝΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΦΥΛΛΑ

*Ἐναφαίρετον κτήμᾳ ἐστὶ παιδεία βροτοῖς
<Μενάνδρου γινώμαι Μονόστιχοι 2>*

ΚΟΪΝΤΟΣ Ο ΣΜΥΡΝΑΙΟΣ

*Ἡ μὲν τοῦ σώματος ψυχὴ γηράσκει, ἡ δὲ τῆς
ψυχῆς ῥώμη τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀγήρατός ἐστιν.
<Ξενοφ. Ἀγησίλαος XI, 14.>*

**ΚΟΪΝΤΟΥ του ΣΜΥΡΝΑΙΟΥ
ΤΑ ΜΕΘ' ΟΜΗΡΟΝ
<ή άλλως>
ΟΜΗΡΟΥ ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ**

*Ἄλωτά γίγνεται ἐπιμελεία καὶ πόνος ἅπαντα
<Μενάνδρου Δύσκολος 862*

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ
ΕΜΜΕΤΡΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΠΑΪΚΟΥ Δ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ - ΑΣΙΛΑΝΗ

ΑΘΗΝΑ 1996

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

- α) Ομήρου Ιλιάδα
- β) Ομηρικοί Ύμνοι - Βατραχομουμαχία α' έκδοση
- γ) Ησιόδου Άπαντα
- δ) Ομήρου Οδύσσεια
- ε) Ομηρικοί Ύμνοι - Βατραχομουμαχία σε δεύτερη έκδοση βελτιωμένη και εμπλουτισμένη με όλα τα νόθα έργα του Ομήρου ήτοι: με τα Ομηρικά Επιγράμματα - Μαργίτη - Κέρκωπες - Επικός Κύκλος (Θεογονία - Τιτανομαχία - Οιδιπόδεια - Θηβαΐδα - Επίγονοι - Κύπρια Έπη - Αιθιοπίδα - Μικρή Ιλιάδα - Ιλίου Πέρση - Νόστοι - Τηλεγόνηα - Αμφιαράου Εξέλαση - Άλωση Οιχαλίας - Φωκαΐδα), Αγώνας Ομήρου Ησιόδου κ.λπ.
- στ) Τραγωδίες του Ευριπίδη
- ζ) Τραγωδίες του Αισχύλου
- η) Τραγωδίες του Σοφοκλή
- θ) Απολλώνιου του Ρόδιου τα Αργοναυτικά
- ι) Αράτου Σολέως Φαινόμενα και Διοσημία - Πυθαγόρα Χρυσά Έπη
- ια) **Κοΐντου Σμυρναίου τα μεθ' Όμηρον**
- ιβ) Κόλλουθου Αρπαγή της Ελένης - Τριφιόδωρου Άλωση της Τροίας - Μουσαίου Ηρώ και Λεάνδρος
- ιγ) Νόνου του Πανοπολίτη τα Διονυσιακά (τα δέκα πρώτα άσματα)
- ιδ) Καλλιμάχου Κυρηναίου Ύμνοι — Επιγράμματα
- ιε) Ορφέα Ύμνοι - Ορφέα Αργοναυτικά
- ιστ) Τα Αρχαία Ελληνικά Ερωτικά Επιγράμματα (το V Βιβλίο της Παλατινής Ανθολογίας)

Copyright: Εκδόσεις **ΦΥΛΛΑ**

Γ. Γενναδίου 8 & Ακαδημίας - 106 78 ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: 38.23.141 - Fax: 38.18.893

*Στο συμπαθέστατο φίλο
Λάμπη Χρονόπουλο
με ιδιαίτερη εκτίμηση κι αγάπη*

Ο μεταφραστής - ο εκδότης

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΚΟΪΝΤΟΣ Ο ΣΜΥΡΝΑΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

ΤΑ ΜΕΘ' ΟΜΗΡΟΝ ή άλλως ΟΜΗΡΟΥ ΠΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ

Οι μαρτυρίες της αρχαιότητας για τον εποποιό και γραμματικό Κόιντο, είναι σπάνιες και λειψές. Ο Ευστάθιος, ο Τζέτζης, και τα ομηρικά σχόλια είναι τα μόνα, που αναφέρουν το όνομα του ποιητή, που τον αποκαλούν απλώς Κόιντο ή Κόιντος ο ποιητής. Ο Τζέτζης τον αναφέρει και ως Κόιντο το Σμυρναίο. Αποκαλείται και Καλαβρός, διότι το χειρόγραφο, που περιείχε το έπος του ανακάλυψε ο Έλληνας καρδινάλιος Βησσαρίων το 1450 μ.Χ. στο μοναστήρι των Βασιλειανών μοναχών di casoli στο Ορλάντο της Καλαβρίας, που φέρει τον τίτλο «Η ποιήσις του Ομηρικού Κοΐντου». Πέρα απ' αυτά δεν γνωρίζουμε τίποτε άλλο, ούτε πότε ακριβώς εγεννήθη, ούτε τους γονείς του, ούτε τους δασκάλους του, ούτε την εθνικότητά του, ή την κοινωνική του κατάσταση. Το πολύ-πολύ μπορεί κανείς να ισχυριστεί από το έργο του τάσεις και συμπάθειες Ρωμαϊκές. Η προφητεία του Κάλχα στο βιβλίο XIII (στίχ. 334 ε.) είναι ένα σέβας στην παγκόσμια αυτοκρατορία της Ρώμης. Είναι αναμφισβήτητο ότι πατρίδα του είναι η Σμύρνη (γι' αυτό εκλήθη και Σμυρναίος). Μας το λέγει ο ίδιος στο βιβλίο του XII (στίχ. 310 ε.), όπου μιμούμενος τον Ησίοδο γράφει ότι το ποιητικό του τάλαντο του το edώρισαν οι Μούσες, όταν στα edάφη της Σμύρνης έβροσκε τα πρόβατά του.

«Σμύρνης εν δαπέδοιοι περικλυτά μήλα νέμοντι»

Η γέννησή του τοποθετείται σε πλατιά χρονικά πλαίσια, από τον 4ο ίσαμε τον 6ο μ.Χ. αιώνα, στιχουργικές όμως ενδείξεις μαρτυρούν ότι έζησε τον 4ο μ.Χ. αιώνα.

Το έπος του αποτελείται από 8872 δαχτυλικούς εξάμετρους στίχους και διαιρείται σε δεκατέσσερα βιβλία, ή όπως λέγει ο ίδιος «Λόγους» (διηγήσεις), στους οποίους μερικοί εκδότες επρόσθεσαν στον καθένα σχετικό με το θέμα τους τίτλο όπως π.χ. στο πρώτο «Πενθεσίλεια», στο δεύτερο «Μέμνωνας», στο... 14ο, «η επιστροφή των Αχαιών». Το όλον έπος φέρει την επιγραφή «Τα μεθ' Όμηρον» ή άλλως «Ομήρου Παραλειπόμενα» και έχει υπόθεση, όπως άλλωστε μαρτυρείται απ' αυτόν τούτο τον τίτλο του, τον Τρωικό μύθο, που τον πραγματεύθηκεν ο Όμηρος, αλλά μόνον τα σημεία, που σχετίζονται στα μετά το θάνατο του Έκτορα συμβάντα και μέχρι τον απόπλου των Αχαιών μετά την άλωση της Τροίας. Την ύλη, που

είναι πλουσιότατη, την πήρεν από τους μυθογράφους και από τους ποιητές του λεγόμενου «Επικού Κύκλου», όπως:

α) Του Μιλήσιου ποιητή Αρκτίνου (750-700 π.Χ.), που έγραψε την «Αιθιοπίδα» σε πέντε βιβλία και ήταν συνέχεια της Ιλιάδας του Ομήρου, και πραγματεύονταν το θάνατο του Αχιλλέα από τον Πάρη, τη φιλονεικία Οδυσσέα-Αίαντα για τα όπλα του Αχιλλέα κ.λπ.

β) Του Λέσβιου ποιητή Λέσχη (650-600 π.Χ.), που έγραψε τη «Μικρή Ιλιάδα» σε τέσσερα βιβλία και κατ' άλλους σε έξι, και άρχιζε από την έριδα για τα όπλα του Αχιλλέα και τέλειωνε στην υποδοχή από τους Τρώες του Δούρειου Ίππου.

γ) Του Τροιζήνιου ποιητή Αγία ή Ηγία (600-550 π.Χ.), που έγραψε τους «Νόστους» σε πέντε βιβλία και πραγματεύονταν το χαμό του Αίαντα του Οΐλέα, την τύχη των επαναπατριζομένων Αχαιών, μέχρι τη δολοφονία του Αγαμέμνονα και την εκδίκηση του Ορέστη.

δ) Τα «Κύπρια έπη» του Κύπριου ποιητή Στασίνου (550-500 π.Χ.), που αναφέρονταν στα προηγηθέντα της Ιλιάδας γεγονότα, ήτοι την κρίση του Πάρη, την αρπαγή της Ελένης, τη συνάθροιση των Αχαιών στην Αυλίδα, την εγκατάλειψη του Φιλοχτήτη στη Λήμνος, την απόβαση των Αχαιών στην Τροία και τις πρώτες προ της Τροίας μάχες.

Απ' όλα όμως αυτά τα ποιήματα, που ήσαν πλούσια σε λεπτομέρειες δεν διασώθηκαν παρά ολιγόστιχα μόνον ασημαντα αποσπάσματα (μεταφράσεις των οποίων μπορεί να ιδεί ο φιλοπερίεργος αναγνώστης στο βιβλίο μου «Ομηρικοί Ύμνοι-Βατραχομουμαχία» Γ' έκδοση Αθήνα 1996). Περισσότερες όμως και άγνωστες λεπτομέρειες διέσωσε ο ποιητής Κόιντος ο Συμνηναίος, που συμπλήρωσε μ' αυτές κατά κάποιο τρόπο τα κενά, που είχε αφήσει ο Όμηρος. Μερικοί φιλόλογοι μάλιστα διατύπωσαν τη γνώμη ότι ο Κόιντος, εκτός από τις παραπάνω πηγές, είχε υπ' όψη του και την Αινειάδα του Βιργιλίου και τα κείμενα του Σενέκα. Αλλά και από τον Όμηρο είναι επηρεασμένος ο Κόιντος, όπως φαίνεται από το πλήθος συγγενών παρομοιώσεων —υπερβαίνουν τις διακόσιες της Ιλιάδας— και προ παντός από το Ομηρικό χωρίο (Ιλ. Β 486 ε), όπου ο Όμηρος επικαλείται τις Μούσες να του απαριθμήσουν πόσοι και ποιοί βασιλιάδες και στρατηγοί και πλοία συγκεντρώθηκαν στην Αυλίδα! Έτσι και ο Κόιντος επικαλείται τις Μούσες να του πούνε πόσοι και ποιοί ήρωες μπήκαν μέσα στο Δούρειο Ίππο, τους οποίους αναφέρει ονομαστικά. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφέρουμε ότι τους πολεμιστές, που μπήκαν στο Δούρειο Ίππο τους μνημονεύει και ο μεταγενέστερος του Κόιντου ποιητής Τριφιόδωρος, με την παρατήρηση ότι δεν συμφωνούν

απόλυτα μεταξύ τους, ούτε στον αριθμό των εισελθόντων, ούτε στα πρόσωπα. Συγκεκριμένα, ο Κόιντος αναφέρει ονομαστικά τριάντα πολεμιστές, ο δε Τριφιόδωρος είκοσι δύο. Απ' αυτούς είναι κοινοί και στους δύο ποιητές δεκαπέντε πολεμιστές, στους οποίους ο Κόιντος προσθέτει άλλους δεκαπέντε, μεταξύ των οποίων και του Οδυσσέα, που δεν τον αναφέρει ο Τριφιόδωρος, ο δε Τριφιόδωρος οκτώ, μεταξύ των οποίων και τον Κάλχα, που δεν τον αναφέρει ο Κόιντος.

Ωστόσο, αν και φιλοτιμείται να παρακολουθήσει το ομηρικό πρότυπο, είναι φανερό η έλλειψη ποιητικής έμπνευσης και έξαρσης και το έργο του δε δύναται να θεωρηθεί ως αριστούργημα επικής τέχνης, γιατί λείπει απ' αυτό, το σπουδαιότερο, η εσωτερική ενότητα, όπως π.χ. στην Ιλιάδα, όπου ο ποιητής παρά το μήκος του ποιήματος περιστρέφεται διαρκώς γύρω από τη «μήνιν» του Αχιλλέα ή στην Οδύσσεια, που κεντρικό της σημείο είναι η επιστροφή του Οδυσσέα και γύρω απ' αυτήν στρέφεται η γενική πλοκή του μύθου, όπως γίνεται σε όλα τα μεγαλοφυή πνευματικά δημιουργήματα, ενώ στον Κόιντο λείπει η εσωτερική ενότητα, τα πάντα παριστάνονται δίχως δικό τους χρώμα, θεοί και ήρωες στις μάχες και στους διαλόγους μοιάζουν κοινούς τύπους, χωρίς ήθος, χωρίς ανωτερότητα. Η ζωηρότητα όμως των περιγραφών και η απλότητα των διηγήσεων και οι πάμπολλες παρομοιώσεις ανυψώνουν το έπος σημαντικά, γιατί οι περισσότερες είναι αρκετά πετυχημένες και αφορούν την αγροτική ζωή, το κυνήγι, το βουνό, και άλλες περιγράφουν ταπεινές πραγματικότητες, όπως το μάζεμα της ελιάς, το βγάλσιμο του λαδιού, την κατασκευή του ξυλοκάrbου, το μάζεμα του ρετζινιού κ.λπ. Επιτυχή επίσης πρωτοτυπία αποτελούν οι νέες εικόνες της φύσης, οι οποίες αντλούνται εκ του φυσικού και περιγράφονται ζωηρότατα. Το σπουδαιότερο μέρος του ποιήματος είναι οι δύο τελευταίοι λόγοι, όπου περιγράφονται ενεργέστατα η ζοφερή εικόνα της άλωσης της Τροίας, η διανομή των λαφύρων, η τύχη των αιχμαλώτων, ο θάνατος του Πριάμου και ο νόστος και οι περιπέτειες των νικητών.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ: Νέες εκδόσεις, εκτός εκείνης του Βησσαρίωνα, επιλοτέχνησε ο Liehrs Παρίσιοι 1841, ο Kohley Λειψία 1850, ο Zimmermann Λειψία 1891, και ο France Vian Paris 1969 την οποία είχε υπόψη του ο μεταφραστής. Ελληνικές εκδόσεις του κειμένου δεν υπάρχουν. Μετάφραση στα νεοελληνικά έχουμε σε πεζό λόγο του Δημ. Νικολαΐδου και Χ. Γρηγορά, που δε μολογεί και πολλά πράγματα Κωνσταντινούπολις 1868, και σ' έμμετρο λόγο την παρούσα της μετριότητάς μας.

ΚΟΪΝΤΟΥ ΣΜΥΡΝΑΙΟΥ
ΤΑ ΜΕΘ' ΟΜΗΡΟΝ ἢ ἄλλως ΟΜΗΡΟΥ ΠΑΡΑΛΕΙΠΟΜΕΝΑ
ΛΟΓΟΣ Α' :
ΠΕΝΘΕΣΙΛΕΙΑ

Αφού δάμασε ο Πηλείδης το θεόμοιαστο Έκτορα και στη φωτιά τον έκαψαν κ' η γη τα κόκκαλά του σκέπασε, τότες οι Τρώες φοβισμένοι απ' τη μεγάλη δύναμη του Αχιλλέα, του απότολμου κρυφτήκαν μες στου Πρίαμου την πόλη· κι όπως στα πυκνά τα δάση βόδια δεν τολμούν σε λιόντα ν' αντιπαλέψουν κι όταν τον δουν τρεχάτα κρύβονται όλα μαζί στα θάμνα· έτσι στην πόλη τρύπωσαν μπρος στην αντρεία του οι Τρώες· θυμήθηκαν την τόλμη του, πόσα κακά τους είχε πριν κάνει, σύντας πάνω τους στον Σκάμαντρου τις όχτες 5
μανιακός ερίχτη, πόσους εξολόθρευσε, που φεύγαν στα τείχη, πώς εδάμασε και πώς στρίμωξε στην πόλη τον Έκτορα, κι όσους σκότωσε στην αφρομανισμένη θάλασσαν όταν ρήμαζε στην πρωταρχή τους Τρώες. 10
Ετούτα αναθυμιάμενοι κλείστηκαν μέσα στην πόλη· κ' η λύπη τους κατάτρωγε τα σωθικά, τι τώρα φάουσα φωτιά την Τροία στάχτη θα την έκανε.

Τότε από του πλατύχωρου Θερμώδοντα το ρέμα έφτασεν η θεόμορφη Πενθεσίλεια για δυό λόγους· πρώτα γιατί επιθυμούσε μάχες πολυστέναχτες 20
κι έπειτα για ν' αποφύγει την ντροπή και ατιμία, μήπως στη λαοσύναξη κάποια για την αδερφή της την Ιππολύτη τη μεμφθεί· την έφτανεν η θλίψη, που 'χε, γιατί τη σκότωσε με δυνατό κοντάρι άθελά της, καθώς ένα λάφι σημαδόβαλούσε 25
κ' ήρθε γι αυτό στην ένδοξη της Τροίας γη. Κι' ακόμη γιατί η πολεμόχαρη την έσπρωχνε ψυχή της με πολέμου ταιλαιπώριες να καθαριστεί απ' το φόνο, και τις Εριννύες έτσι τις φριχτές να ξιλεώσει, που για το φόνο πήγαιναν πίσω απ' τα βήματά της 30
της αδερφής της άφωνες. Τι πάντα αυτές τ' ανόσια πόδια παίρνουν του κυνήγου κι ούτε γίνεται να φύγουν την οργή τους. Κ' ήρθαν κι άλλες δώδεκα μαζί της, όλες θαμαστές κι όλες ποθώντας πόλεμο και μάχες άγριες, που ήσαν δούλες της, παρότι στην αντρεία δεν είχαν ταίρι· 35
απ' όλες τους πιό άξια ήταν η Πενθεσίλεια.
Πώς στον απέραντο ουρανό ανάμεσα στ' αστέρια ξεχωρίζει το φεγγάρι το λαμπρό κ' ιδίως όταν δεν ησκιώνουν τον αιθέρα μαύρα νέφη κ' η manía

- κοιμάται η ακατάσχετη των ανέμων, έτσι εκείνη 40
 ξεχώριζεν από όλες τους όταν δρόμου αγώνες κάναν.
 Και μαζί της η Ευάντρη κ' η Κλονίη κ' η Αντάνδρη
 κ' η Δηριμάχεια με τη μελανόφθαλμη Αρμοθέη
 κ' η θεικιά η Βρέμουσα κ' η Δηρώ κ' η Ιπποθέη 45
 ήτανε κ' η Πολεμούσα κ' η Αντιβρότη κ' η Αλκιβίη
 κ' η μεγαλοκαυχησιάρα η Θερμώδουσα· αυτές ήταν,
 που την πολεμοθρεμμένη Πενθεσίλεια συνοδεύαν.
 Πώς με καμάρι η Αυγή για τα λαμπρά της τ' άτια
 απ' τον ψηλό τον Όλυμπο κατεβαίνει με τις Ώρες 50
 άντάμα τις ωριόμαλλες, που κι αν κ' εκείνες είναι
 αγνές κι ωραίες όλες τους, τις ξεπερνάει στα κάλλη·
 τέτοια κ' η Πενθεσίλεια η πιό όμορφη Αμαζόνα
 πήγε στη Τροία· Γύρω της μαζεύτηκαν οι Τρώες
 από παντού κι ως είδανε τ' ακούραστου του Άρη 55
 την ωριόκνημη την κόρη, πού 'μοιάζε θεές θαμάζαν,
 τι γύρω από την όψη της δυό σύγκαιρα εικόνες
 φαίνονταν, μιά κάτι φριχτό κ' η άλλη η ομορφιά της
 Μαγεία ήτο το γέλιο της της και κάτω από τα φρύδια
 τα θελκτικά τα μάτια της γυάλιζαν — ακτίνες όμοια — 60
 και χρώμα κόκκινο η ντροπή τους έδινε κι απλούνταν
 πάνω τους μιά ομορφάδα θεικιά και δύναμη.
 Έχαιρε ο λαός κι ας είχε για τα περασμένα λύπη·
 πώς οι ξωμάχοι βλέποντας απ' το βουνό την Ίρη
 ν' ανεβαίνει απ' την πλατιά τη θάλασσα όταν έχουν 65
 ανάκνην από θεικιά βροχή, όταν τα χωράφια
 ξεραίνονται κι ακαρτερούν τότε θα βρέξει ο Δίας
 κι ο ουρανός συγνόφιασε κ' οι άνεμοι φυσούνε,
 βροχής σημάδι σίγουρο, χαίρουν, ενώ ωστατώρα
 στέναζαν για των χωραφιών τη δίψα τη μεγάλη·
 έτσι κ' οι Τρώες βλέποντας στην πόλη τους την άξια 70
 Πενθεσίλεια να γυρεύει για αυτούς να πολεμήσει
 χαίρουνταν, γιατί άμα ολπίδα βάσιμη φυτρώσει μέσα
 στον αντρών τα στήθη παύει τη στεναχτερή τη θλίψη.
 Γι αυτό η ψυχή του Πρίαμου, που ήταν λυπημένος
 πολύ και βαριαστέναζε παρηγορήθη κάπως. 75
 Κι όπως ο τυφλός που μέσα στην τύφλωση του έχει
 πολλά τραβήξει κι εύχεται φως να ιδεί ή και να πεθάνει,
 ή κάποιος έξοχος γιατρός ή και θεός την πάχνη
 του διαλύσει των ματιών κ' ιδεί το φώς της μέρας,
 όχι όπως πρώτα φυσικά, ωστόσο ανακουφίστη 80
 λιγάκι από τα βάσανα, αν κι απ' τα βλέφαρά του
 ακόμη δεν ξαλείφτηκε το φοβερό το πάθος,

- έτσι του Λαομέδοντα ο γιος εχάρη λίγο,
 όταν την Πενθεσίλεια τη γενναιόκαρδη είδε,
 όσο ακόμη κι αν λυπούνταν για τους σκοτωμένους γιους του. 85
- Κάο σαν κόρη του, που είχε εικόσι χρόνια στα ξένα,
 στο σπίτι του την έφερε και την τίμησε και δείπνο
 έστρωσε με πολλά φαγιά σαν αυτά, που δοξασμένοι
 βασιλιάδες τρώνουν όταν, αφού τους οχτρούς δαμάσουν
 χαίρουνται για τη νίκη τους και τό 'ριξαν στο γλέντι· 90
- της έκανε δώρα ατίμητα, πανώρια κ' υποσχέθη
 κι άλλα πολλά αν βοήθαγε τους Τρώες, που σφαζόνταν.
 Κ' εκείνη έργο, που θνητός δεν στοχαζέται, υποσχέθη
 να σκοτώσει τον Πηλείδη πρώτα και κατόπιν όλους
 τους Αργείους ν' αφανίσει και τα πλοία τους να κάψει· 95
- η άμυαλη! δε σκέφτηκε πόσον αντρείότερες της
 ήτανε ο Αχιλλέας στις αντροσκοτώστρες μάχες.
 Κι ως η άψογη η κόρη του Ηετίωνα η Αντρομάχη
 την άκουσεν είπεν αυτά τα λόγια στη ψυχή της:
 «Φοβιτσιάρα! γιατί τόσα λόγια λες περήφανα; 100
- Δεν έχεις συ τη δύναμη με τον άτρομο Αχιλλέα
 να πολεμήσεις, όλεθρο θα βρεις ευθύς και φάνο.
 Δυστυχισμένη! τι έβαλες στο νου σου; Πίστεψέ με
 στέκει κοντά σου ο Θάνατος, το Πεπρωμένο, η Μοίρα.
 Ο Έκτορας ήταν πολύ πιό άξιος από σένα 105
- στο δόρυ· όμως παρ' όλη του τη δύναμη σκοτώθη
 κι όλοι οι Τρώες, που τον βλέπαν σα θεό, πικράθηκαν·
 κι ενόςο ζούσε ήταν τιμή για με και τους γιουούς του
 τους ισόθεους μεγάλη. Κάλλιο να 'χε σκεπάσει
 χώμα ανάχυτον εμένα πριν βγει η ψυχή εκείνου 110
- απ' το στόμα. Τώρα λύπη άσπλαχνη κι ανέκφραστη
 με βασανίζει απ' τη στιγμή που τα γοργόδρομα άτια
 του Αχιλλέα σέρνανε ανελέητα στην πόλη
 το σύζυγό μου, κ' είναι αυτό, που ολοχρονής με θλίβει».
- Αυτά η ωριοστράγαλη έλεγεν Ηετιώνη 115
- θυμάμενη τον άντρα της· γιατί μεγάλη λύπη
 τ' αντρός αφήνει ο θάνατος στις φρόνιμες γυναίκες.
 Βύθισε στο βαθύκολπον ωκεανόν ο ήλιος
 διαγράφοντας τη γρήγορη τροχιά του κ' ήρθε η νύχτα
 και τότε κι αφού το τερπνό τέλειωσαν φαγοπότι 120
- οι δούλες αναπαυτικά στου Πρίαμου τα σπίτια
 κρεββάτια για την αντρειανήν εστρώσαν Πενθεσίλεια.
 Κι αυτή πήγε να κοιμηθεί κι ύπνος στα βλέφαρά της
 γλυκός εχύθη· κ' έφτασε απ' τον ψηλόν αιθέρα
 με δάχτυλο της Αθηνάς ο πανούργος Όνειρος, 125

- για να γράφει βλέποντάς τον βάσανα πολλά στους Τρώες
 κι ακόμη και τον ίδιο της τον εαυτό να βλάψει,
 που των μαχών τις φάλαγγες τόσο πολύ ποθούσεν
 Αυτά η πολεμόχαρη σκέφτονταν Τριτογένεια
 κ' ήρθε στην Πενθεσίλειαν ο ολέθριος Όνειρος
 όμοιος με τον πατέρα της και την παρακινούσε 130
 με θάρρος στο γοργόποδο ν' αντιταχτεί Αχιλλέα.
 Ακούγοντάς τον χάρηκε κι επείσθη μέγα έργον
 τη μέρα αυτή πως θα 'κανε στο φοβερόν αγώνα,
 η άμυαλη! επίστεψε στο νυχτερινόν και πλάνον
 Όνειρον, που τις γενιές των πολύπαθων ανθρώπων 135
 θέλγει με λόγια απατηλά σωρό καθώς κοιμούνται
 και ξεγέλασε κ' εκείνην σ' αγώνες σπρώχνοντάς την.
- Κι όταν η ροδοδάχτυλη ανάτειλε Ηριγένεια
 με πίστη στη μεγάλη της δύναμην, η Πενθεσίλεια
 πετάχτη απ' το κρεββάτι της και την αρματωσιά της 140
 την πλουμιστήν εντύθηκε δώρο θεού, του Άρη.
 Πρώτα κνημίδες έβαλε στα κάτασπρά της πόδια,
 κνημίδες μαλαμόφτιαχτες καλοσυνταιριασμένες·
 κατόπιν πολυπλούμιστο θώρακα· κι απ' τους ώμους
 κρέμασε καμαρώνοντας μεγάλο ξίφος, που 'χε 145
 φηκάρι από φιλνίσι κι ασήμι· πήρε ακόμη
 το θεϊκό σκουτάρι της με μισοφέγγαρου όμοιον
 γύρον όταν ανατείλει απ' τ' ωκεανού τα βάθη
 με συγκλίνουσες τις δυό της κυρτές άκρες όπως είναι 150
 μισό ακόμη· σαν αυτό άφραστα φωτοβολούσε·
 και στην κεφαλή της κράνος έβαλε χρυσόφουντο.
 Τέτοια στο σώμα της αυτή θανατοφόρα όπλα
 έβαλε κι όμοιαζε αστροπή, που η δύναμη του Δία
 τ' ακάματου στέλνει στη γη δείχνοντας στους ανθρώπους
 της βαριαχούσας της βροντής τη δύναμη κι ακόμα 155
 την ακατάπαυην ορμή πολύβουων ανέμων.
- Κίνησεν ευθύς με βίαση απ' το δώμα κουβαλώντας
 δυό κάτω απ' την ασπίδα της κοντάρια· στο δεξί της
 δίστομη βουκέντρα, δώρο της δεινής της Έριδας,
 σ' ανθρωποφθόρο πόλεμο πολύτιμη βοήθεια. 160
 Χαίροντας γι αυτό περίσσα βγήκεν απ' τους πύργους έξω
 στο ένδοξο τον πόλεμο να βγουν παρακινώντας
 τους Τρώες· και μαζεύτηκαν γρήγορα οι πρώτοι, τι είχαν
 πεποίθηση σ' αυτή αν και πριν κανείς τους δεν τολμούσε
 να βγει στον Αχιλλέα μπρός, γιατί τους δάμαζε όλους. 165
 Κ' εκείνη πάντα χαίρουνταν και κάθησεν επάνω
 σε δυνατό γοργόποδον άλογο, που της είχεν
 η Ωρείθια πριν χαρίσει του Βορέα η σύζυγος

- στη Θράκη, και στο τρέξιμο τις Άρπυες ξεπερνούσε.
Σ' αυτό πάνω η Πενθεσίλεια, η γενναία κόρη, αφήκε 170
τα ψηλά της πόλης σπίτια· μ' επιμονήν οι μαύρες
μοίρες τη σπρώχναν για φορά πρώτη και στερνθή να πάει
στη μάχη. Τρώες πάμπολλοι με τη γενναία κόρη
στη σκληρή μαζί τη μάχη — δρόμο αγύριστο — πηγαίνουν,
σα προβατίνες στον κριγιό, που σαν καλός τσοπάνης 175
πάει μπροστά οδηγώντας τες στη βοσκήν. Έτσι κ' οι Τρώες
οι γενναίοι τρέχαν πίσω απ' την Πενθεσίλεια
κι όλες οι δυναμόκαρδες μαζί τους Αμαζόνες.
Πώς έδειχνεν η Αθηνά, στους Γίγαντες μπρος όταν
ετάχτη, ή ποιάν η Έριδα η ποθομάχα έχει όψη, 180
τέτοια μέσα στους Τρώες έδειχνεν η Πενθεσίλεια.
Τότε υψώνοντας στο Δία τα πολύπραγά του χέρια
του πλούσιου Λασμέδοντα το ευγενικό το τέκνο
προσεύχονταν στο ιερό στραμμένος του Ιδαίου
Δία, που το Ίλιο πάντα συμπαθεί και προστατεύει. 185
«Δία πατέρα γροίκα μας, και δώσε με το χέρι
σήμερα της βασίλισσας θάνατο στους Αργείους
και σώσε την κ' ευδόκησε σπίτι μου να γυρίσει
και για χάρη του πελώριου κι αντρειανού γιου σου του Άρη
και γι αυτήν, που τις θεές τις επουράνιες μοιάζει 190
πάρα-πολύ κι απ' τη γενιά κρατιέται τη δική σου.
Σπλαχνίσου κι εμέ, που μ' έχουν βρει πολλά κακά ωστατώρα
αφού παιδιά μου έθαναν σφαγμένα από τις Κήρες
μ' όργανο χέρια Αργίτικα στην πρώτη κιόλας μάχη.
Λυπήσου μας, εμείναμεν ολίγοι από τ' αντρείου 195
Δάρδανου το γαίμα, δώσε άφθαρτη να μείνει η πόλη
για ν' ανασάνουμε κ' εμείς απ' τον άγριο φόνο του Άρη».
Έτσι ευχήθηκε ένθερμα κι οξύκραυγος αμέσως
αετός κρατώντας ξέψυχη στα νύχια του τρυγόνα
φάνηκεν απ' τ' αριστερά γοργοφεροκωπώντας· 200
ταράχτηκεν ο Πρίαμος, τι ένοιωσε πως δεν θα γύρει
πιά από τη μάχη ζωντανή η Πενθεσίλεια. Κι όντις
έμελλε τη μέρα κείνη να τελέσουνε οι Κήρες
την προαίτησή του· τότε ράισε μέσα η καρδιά του.
Οι Αργείοι πάλι ιδόντας από μακριά τους Τρώες 205
να ορμούν και τη γενναία Πενθεσίλεια μαζί τους
τα χάσαν και παρόμοιαζαν τους Τρώες με θερία,
που στα ποίμνια σπαραγμό φέρνουν πολυστέναχτο
και με φλόγες φωτιάς όμοια, που μανιασμένη καίει
τα ξερά τα θάμνα ιδίως όταν φυσούν αγέρες. 210
Κι ένας τους είπε ιδόντας τους συνηναγμένους τούτα:

- «Ποιός ὕστερα ἀπ' τοῦ Ἑκτορα το χαμό ξεσήκωσε
 τους Τρώες, που ποτέ τους πιά λέγαμε δε θα βγούνε
 μπρος μας; και τώρα πάνω μας σκληρή ποθώντας μάχη
 ορμούν και κάποιος ἀπ' αὐτούς σ' αγώνες τους παρόρμα 215
 θεός πως εἶναι θα 'λεγες, τι ἔργο μεγάλο εσκέφτη.
 Ὅμως ἐμπρός! με ἀσθηστή θάρρος στην καρδιά την πείρα
 των μαχών ας θυμηθούμε· γιατί με τη βοήθεια
 των θεῶν κ' εμεῖς στους Τρώες σήμερα θ' ἀντιταχτούμε».
- Εἶπε· κι ὅλοι τους ἐπήραν τα λαμπρά τους τ' ἄρματα 220
 κι ὄξω ἀπὸ τα πλοία βγήκαν με τη δύναμη των ὄπλων
 στους ὤμους. Και σαν τα θεριά τα σαρκολιχούδικα
 χύθηκαν στην αἰμοβόρα μάχη μ' ὄπλα ωριόφτιαχτα
 ξίφη και βοῖδοπέτεινες ἀτρύπητες ἀσπίδες
 και στέρια κράνη· με χαλκόν ἀσπλαχνα Ἀχαιοὶ και Τρώες 225
 χτυπιούνταν κι ἀπ' το αἷμα η γη κοκκίνησε της Τροίας.
- Και τότε, η Πενθεσίλεια σκότωσε τους, Περσῖνο
 Μολίωνα, Ἀντίθεον, Ἴπαλμον, Αἰμονίδην
 Εἰλισσόν, γενναῖον Λέρνον κι ἀντρειανόν Ελάσιππον.
 Το Λαογόν, η Δηριόνη και το Μένιππο η Κλονίη, 230
 το Μένιππο, πού 'ρθε μαζί με τον Πρωτεσίλαο
 ἀπ' τη Φυλάκη τους γερούς να πολεμήσει Τρώες.
 Ὅταν σκοτώθη ὀργίστηκε του Ἴφικλου το τέκνον
 ο Ποδάρκης, που μεγάλην ἔτρεφε γι' αὐτόν ἀγάπη.
 Κι ἀμέσως την ἰσόθεη κοντάρεψε Κλονίη 235
 και την κοιλιά της τρύπησε το δυνατό του ἀκόντι
 και μαύρο γαῖμα χύθηκε μαζί με τ' ἀντερά της.
 Ὅμως για το θάνατό της θύμωσεν η Πενθεσίλεια
 και κρατώντας στο δεξί της μακρομῦτικο κοντάρι
 στη γάμπα τον ἐχτύπησε και του 'κοψε τις φλέβες, 240
 τις αἱματοφόρες κι αἷμα μαύρο ἀπ' την πληγὴν ἀμέσως
 την ανοιχτὴ μπουρμπούλησε και στενάζοντας ὀπίσω
 γύρισε, γιατί η καρδιά του ἐλιγώθηκε ἀπ' τους πόνους.
 Λυπήθηκαν οἱ Φύλακες, πού 'φυγεν κ' εἶχανε πόθον
 ἀφατο να ζήσει· ὅμως αὐτός ἀφού πήγεν ἀπ' τη μάχη 245
 μακριά, σε λίγο πέθανε στην ἀγκαλιά δικῶν του.
- Ὁ Ἰδομενέας πάλι με μακρὺ χτύπησε δόρυ
 τη Βρέμουσα στο δεξιὸ βυζί και τη ζωὴ της
 ἔχασε. Σωριάστη χάμω σα ψηλὸς μελιὸς που κόβουν
 στα βουνά α ξυλοκόποι, που πέφτοντας ἀφήνει 250
 δυνάτο κι ἀπαίσιο κρότον· ἔτσι ἔπεσεν κι ἐκεῖνη
 στενάζοντας κι ο θάνατος διάλυσε τους ἀρμούς της
 και με τις πολυψίθυρες αὔρες ἔσμιξε η ψυχὴ της.
 Τη Θερμῶδουσα κ' Ευάνδρη σκότωσεν ο Μηριόνης

- όπως στη μάχη ρίχτηκαν τη φονική τρυπώντας
 255
 την καρδιά της μιάς με δόρυ, και της άλλης το πρικιούλι
 μπήγοντας κοφτερό σπαθί κι αμέσως ξεψυχήσαν.
 Τη Δηριόνη ο δυνατός ο γιος του Οϊλέα
 σκότωσε δορυχτυπώντας το κλειδοκόκκαλό της.
- Με το φονικό του ξίφος ο Τυδείδης έκοψε
 260
 την κεφαλή με το λαιμόν ως τους ώμους της Αλκίβιας
 και της Δηριμάχειας· έτσι σωριαστήκανε κ' οι δυό τους
 σαν ελάφια, που τους πήρε τη ζωήν αντρειωμένους
 κόβοντας με βουκέντρι αλύγιστο του σβέρκου τους τα νεύρα·
 έτσι κι αυτές σωριάστηκαν απ' τα χέρια του Τυδείδη
 265
 αλάργα από τον τόπο τους στον Τρωικό τον κάμπο.
 Μαζί μ' αυτές ο Σθένελος σκότωσε το γενναίο
 Κάβειρο που 'ρθε απ' τη Σηστός με πόθο να χτυπήσει
 τους Αργείους· όμως πίσω στην πατρίδα του δεν πήγε.
 Θύμωσε για το θάνατο του Κάβειρου ο Πάρης
 270
 και το Σθένελο σημάδι έβαλεν· όμως παρ' ότι
 ήθελε, δεν τον πέτυχε· πέταξεν αλλού το βέλος
 εκεί που οι σκληρόκαρδες το κατεύθυναν οι Κήρες
 και βρήκε τον Ευήνορα το χαλκοζωσμένον άντρα,
 πού 'ρθεν από το Δουλιχίό ν' αντιταχτεί στους Τρώες.
 275
 Για το θάνατό του οργίστη ο λαμπρός γιος του Φυλέα
 κι όρμησεν ευθύς, σα λιόντας σε προβάτων στάνη· κι όλοι
 μπρος στο γενναίο στράφηκαν πίσω. Γιατί σκότωσε
 τον Ιππασίδη Αγέλαο και τον Ιτυμονήα,
 280
 που 'ρθαν από τη Μίλητος απειλώντας τους Αργείους
 με τους ισόθεους μαζί Αμφίμαχο και Νάστη,
 που το χιονισμένο Λάτμο και τη Μυκάλη νέμουνταν
 και του Βράγχου τις κοιλάδες και την παράλια Πάνορμος
 και του Μαϊάνδρου τις όχτες τις νεροπλημμύριστες,
 285
 που μ' ελιγμούς πολύκαμπτους ποτίζει την Καρία
 την πολυάμπελη, κινώντας από την προβατοθρόφα
 τη Φρυγίαν. Αυτούς όλους σκότωσε στη μάχη ο Μέγης·
 σκότωσε όμως κι όσους άλλους βρήκε το μακρύ του δόρυ
 γιατί θάρρος τού 'βαλε στα στήθη η Τριτογένεια
 290
 να στείλει την καταστροφή σ' οχτρούς αυτή τη μέρα.
 Σκότωσε κι ο φιλόμαχος Πολυποίτης το Δρησαίο,
 το γιο της θείας Νέαιρας και του φρόνιμου Θειοδάμα,
 που στο χιονοσκεπασμένο Σίπυλο την έσμιξε
 όπου οι θεοί μαρμάρωσαν τη Νιόβη, που και τώρα
 295
 άφθονα δάκρυα απ' τη σκληρή τρέχουν πέτρα και μαζί της
 αναστενάζουν τα νερά του πολυψίθουρου Έρμου
 κι ακόμη κ' οι ψηλές κορφές του Σίπυλου, που ομίχλη

- για στενοχώρια των βοσκών πάντοτε τις σκεπάζει·
 θάμα για τους περαστικούς είναι αυτή η πέτρα
 γιατί βαρυστενάζουσα γυναίκα μοιάζει που 300
 κλαίει το βαρύ το πένθος κι άφθονα δάκρυα χύνει·
 και βεβαιώνεσαι γι αυτό σύντας από τ' αλάργα
 την δεις· όμως όταν κοντά φτάσεις φαντάζει βράχος
 αψηλόγκρεμος, που κόπη απ' το βουνό το Σίπυλο.
 Θέλοντας τους μακάριους θεούς να εξιλεώσει 305
 μαρμαρωμένη μύρεται, λυπημένη όμοια γυναίκα.
 Άλλοι τους φόνο κι όλεθρο σ' άλλους απαίσιο φέρναν.
 Γιατί ο φοβερός σηκώθη Σάλαγος μέσα στο πλήθος
 κι ο ήσκιος του ολοάγριου του Θάνατου κοντά του
 πετούσεν· οι ολέθριες τους κυνηγούσαν Κήρες 310
 φέρνοντας πολυστέναχτο φόνο. Τη μέρα εκείνη
 πολλοί κι από τους Αχαιούς κι απ' τους Τρώες κυλιστήκαν
 στη σκόνη και σηκώθηκεν αλαλητό μεγάλο.
 Γιατί η ακατανίκητη δύναμη της Πενθεσίλειας
 δεν έπαυε· κι όπως λέαινα στα ψηλά βουνά σε βόδια 315
 χιμάει διασκελίζοντας βαθιόγκρεμες κοιλάδες,
 ζητώντας αίμα να γευτεί, που τόσο της αρέσει·
 έτσι κ' η πολεμόχαρη κόρη στους Αργείους ρίχτη.
 Κι εκείνοι οπιστοχώρησαν σαστισμένοι· ωστόσο ακόμη
 τους κυνήγησεν η κόρη και καθώς βαριόηχης 320
 θάλασσας το κύμα πλοίων ακολουθεί γοργόδρομον,
 όταν σηκώσει τ' άσπρα του πανιά κι αγέρας πρύμος
 τα σπρώχνει στη στεριά κι αφρό στ' ακρόγιαλο ξερνάει.
 Όμοια κι αυτή τους Αργείους κυνηγούσε κ' έσφαζε
 και με καύχος της μεγάλο να! πώς τους φοβέριζε: 325
 «Σκύλοι, σήμερα τα πάθη τα φριχτά του Πρίαμου
 θα πληρώστε. Ούτ' ένας σας δε θα φύγει την όρμή μου·
 κανείς χαρά στα τέκνα του, τους γονιούς του ή την κυρά του
 δε θα δώσει. Σκοτωμένους θα σας φαν αγρίμια κι όρνια.
 Τάφος για σας δε θα στηθεί στην πατρίδα σας. Πού είναι 330
 του Τυδείδη η αντρείοσύνη; Πού η ορμή του Αχιλλέα;
 Πού του Αίαντα; Καυχιούνταν, οι δειλοί, πως είναι οι πρώτοι·
 όμως δε θα το τολμήσουν να φανούν εμπρός μου, μήπως
 σκοτωθούνε κ' η ψυχή τους απ' τα σπλάχνα τους πετάξει».
 Έτσι έλεγε με καύχος της μεγάλο κι όμοια Κήρα 335
 σκληρή, χύθη στους Αργείους. Και πολλούς εσκότωσεν
 άλλους με βαθιόστομη βουκέντρα, άλλους με δόρυ
 μυτερό· στο γρήγορό τ' άλογο σαϊτοθήκη
 είχε και τόξο αμείλικτο, μη τυχόν και λάβει ανάγκη
 στην αιματηρή τη μάχην από τόξο κι από βέλη 340

- φερέπονα. Γοργόδρομοί την ακολουθούν άντρες
του Έκτορα τ' ατρόμητου οι συγγενείς κ' οι φίλοι
αναπνέοντας του Άρη την ορμή στα στήθη τους,
που σκότωναν τους Δαναούς με φράξινα κοντάρια
κι όμοιοι μ' ανεμοδαρμένα φύλλα ή και βροχοσταγόνες 345
έπεφταν σωρό· η μαύρη γης βαριαναστέναζε
βαμμένη μ' αίμα και νεκρών κουφάρια γιομισμένη·
και τρυπημένα αλόγατα με βέλη ή με κοντάρια
χλιμίντριζαν στερνή φορά κι αμέσως ξεψυχούσαν.
Κ' εκείνοι με τις χούφτες τους άδραχναν αγκομαχώντας 350
τη γης· των Τρώων τ' άλογα, που τρέχανε σα στάχια
στ' αλώνι, τους επάταγαν μαζί μ' αποθαμένους.
Και καθείς από τους Τρώες θα 'χαιρε και θα καυχιούνταν
βλέποντας πάνω στους οχτρούς να ορμά την Πενθεσίλεια
όμοια με μαύρη θύελλα, που στη θάλασσα μανιάζει, 355
όταν ο λαμπρός ο ήλιος είναι στον Αιγόκερο
κι από μάταιες ελπίδες κυριευμένος θά 'λεγε:
«Φίλοι μου, είναι φανερό πως σήμερα κατέβη
κάποια θεά απ' τον ουρανό να πολεμήσει Αργείους,
και μας επρόσφερε χαρά με του δυνατού του Δία 360
τη βουλή, που σίγουρα θυμάται το νεοαίολο
Πρίαμο, που καμαρώνει για το θεϊκό του αίμα.
Δε νομίζω ναν' γυναίκα, η γυναίκα αυτή που βλέπω
τόσο απότολη και όπλα να κρατάει πανέμορφα
Γι αυτό, θαρρώ, την Αθηνάν ή την Έριδα πως βλέπω, 365
ή την αντρείψυχη Ενωώ, ή της Λητώς την κόρη
την Ξακουστή· και σήμερα στεναγοφόρος φόνος,
θαρρώ, θα βρει τους Αχαιούς κ η σκληρή φωτιά θα κάψει
τα πλοία τους, που 'ρθαν κ' εμάς κι αυτούς να καταστρέψουν,
πλοία, που 'ρθαν φέρνοντάς μας πάθη του Άρη αβάσταχτα· 370
όμως πίσω στην Ελλάδα δεν θα ξαναγυρίσουν
να χαιρούν στην πατρίδα τους, τι θεός εμάς βοηθάει».
Τέτοια απ' τους Τρώες κάποιος τους έλεγε με χαρά του,
ο άμυαλος! Πού να σκεφτεί ποιά συφορά μεγάλη
τους Τρώες κι αυτόν θά 'βρισκε και την Πενθεσίλεια 375
Γιατί ακόμη τίποτε δεν είχε μάθει ο μέγας
Αίαντας μήτ' ο Πηλείδης ο καστροκαταλύτης.
Στον τάφον είχανε κ' οι δυό του Πάτροκλου προσπέσει
θυμάμενοι το φίλο τους και τον μυρολογούσαν.
Σίγουρα θεός αλάργα τους κρατούσεν απ' τη μάχη 380
για να δαμασθούν δικοί τους πολλοί και για να βρουνε
όλεθρο φριχτό απ' τους Τρώες κι απ' την Πενθεσίλεια,
που χιμούσε πάνω τους με κακές στο νου της σκέψεις

- κι αυξάνουνταν το θάρρος της κ' η αντρεία της κι ούτε εχτύπα
 άσκοπα το κοντάρι της, μα πάντοτε ή τα νώτα 385
 των οχτρών χτυπούσε ή στήθος με στήθος αντιπάλεβεν.
 Αίμα ζεστό χυνότανε· τα μέλη της γενόνταν
 πιό αλαφρά όπως μάχουνταν· κόπος, τη δύναμή της
 την άτρομη δε δάμαζεν· ορμή ακατάβλητη είχε
 < και στόν ένδοξο Αχιλλέα μπρος την έστειλεν η Μοίρα >
 Γιατί η μαύρη μοίρα ακόμη την ελάμπρυνε και δόξα 390
 της χάριζε απ' τον πόλεμο μακριά, δόξαν ολέθρια,
 τι σε λίγο με τα χέρια έμελλε του Αχιλλέα
 να τη δαμάσει· καταχνιά γύρω της σκορπάει κι όπως
 δεν εφαινόταν σε χαμό την οδήγησεν ολέθριο,
 στερνή τιμώντας την φορά. Κι αυτή σκότωνε αλλού άλλον. 395
 Πώς λαφίνα σε δροσάτο κήπο χώνεται ζητώντας
 να φάει χορτάρι τρυφερόν, ανοιξιάτικο κ' ιδίως
 όταν ο ξωμάχος λείπει και πηδάει δώθε εκείθε
 τρώγοντας όλα τα φυτά — προτιμάει τα νιόβλαστα —
 κι άλλα τα κατάπιε κι άλλα τα ετσαλαπάτησεν· 400
 έτσι και του Άρη η κόρη στων Αχαιών το πλήθος
 ορμώντας άλλους σκότωνε κι άλλους τρομοκρατούσε.
 Κ' οι Τρωάδες όπως βλέπαν απ' τ' αλάργα της γυναίκας
 τ' άξια τα έργα θάμαζαν· τότε την Ιπποδάμεια,
 την κόρη του Αντίλοχου και σύγκληνη τ' αντρείου 405
 Τισφονου, πόθος μαχών την κυριεύει και με λόγια
 θαρρετά και μ' αντρειωμένη την καρδιά της παρορμούσε
 κι άλλες στη μάχη· < και μ' αντρεία τις όπλισε και τόλμη > :
 «Φίλες μου, μ' αντρεία στα στήθη με των αντρών μας όμοια
 που πολεμώντας τους οχτρούς για μας και τους γονιούς των, 410
 που μήτε ανάσα δε μπορούν να πάρουν απ' το μόχτο
 μ' ίση μ' αυτούς τόλμη κι εμείς ας ορμήσουμε στη μάχη.
 Γιατί κατώτερες εμείς δεν είμαστε απ' αντρείους
 πολεμιστές, και δύναμην έχουμεν όση κι εκείνοι·
 έχουμε τα ίδια μάτια, έχουμε τα ίδια πόδια, 415
 έχουμε τα πάντα όμοια, φως το ίδιο μας φωτίζει
 κι αναπνέουμε τον ίδιον αέρα και την ίδια
 τρώμε θροφή, όχι αλλιώςικη. Τι καλλίτερο στους άντρες
 έδωκεν ο θεός; Γι αυτό μη φοβόμαστε τη μάχη.
 Δε βλέπετε την κόρη αυτή, μάχεται πιό γενναία 420
 απ' τους άντρες· κι ούτε κέρδος έχει και δεν πολεμάει
 ούτε για την πατρίδα της ούτε για τη γενιά της.
 για ξένο ρήγα μάχεται κ' έγνοια δεν έχει γι άντρες·
 όμως έχει στην καρδιά της θάρρητα κι ολέθριες σκέψεις.
 Εμάς πάλιν άλλα αλλούθε μας περιστοιχίζουν πάθη· 425

άλλες μας αγαπημένα τέκνα κι' άντρες χάσαμε,
 άλλες μας γονιούς στην πόλη κλαίνε που σκοτώθηκαν
 και για συγγενείς κι αδέρφια, που 'χασαν στενάζουν άλλες·
 σε καμιά από μας η θλίψη δεν έλειψε ωστατώρα
 κ' η στενοχώρια· μάλιστα υπάρχει φόβος μέρα 430
 σκλαβιάς να ιδούμε. Και γι' αυτό αφού μας βρήκαν τόσα
 κακά μην αναβάλουμε· τον πόλεμο· πιά κάλλιο
 στη μάχη να ριχτούμε πριν από σκληρήν ανάγκη
 πάμε στα ξένα αιχμάλωτες μαζί με τα παιδιά μας,
 ενώ η πόλη θα καεί και θα σφαγούν οι άνδρες.» 435

Είπε και πόθος όλες τους τις έπιασε για μάχες
 σκληρές· με βιάση πήγαιναν ν' αρματωθούν στα τείχη
 λαχταρώντας να βοηθήσουν το λαό και να γλυτώσουν
 την πόλη κ' ήτανε αυτό που τους ενθουσίασε. 440
 Πώς στο κουβέλι οι μέλισσες είναι έτοιμες που ακόμη
 δε χειμώνιασε να βγούνε στη βοσκή και δεν τους είναι
 ευχάριστο να μένουνε στο κρηνί, μον κάθε μιά τους
 προκαλεί την άλλην όξω για βοσκή, να βγούνε· έτσι
 κι' οι Τρωάδες ξεκινώντας για τη μάχη η μιά την άλλη 445
 παρακινούσαν· άφησαν τα κανίστρια και τη ρόκα
 κι όπλα πήραν στα χέρια τους βαριά. Κι όξω απ' την πόλη
 σίγουρα με τους άντρες τους και με τις Αμαζόνες
 μαζί στη μάχη θά 'πεφταν, αν δεν τους συγκρατούσεν
 η γνωστική η Θεανώ την ώρα που κινούσαν,
 που και με λόγια φρόνιμα είπε ορμηνεύοντάς τες. 450

«Γιατί τον τάραχο, άθλιες, ποθείτε του πολέμου
 σεις, που διόλου πριν στις μάχες μέρος δεν ελάβατε
 κι άπειρες σεις κι απότολμες επιθυμώντας έργο,
 ξεσηκωθήκατε άσκεφτα. Γιατί σεις δύναμην ίση 455
 δεν έχετε εμπειρόμαχους να πολεμήσετε άντρες.
 Μη κοιτάτε... οι Αμαζόνες σκληρές μάχες κ' ιππασία
 και δουλιές αντρών να κάνουν απ' αρχής συνήθισαν·
 γι αυτό πολεμική καρδιά μέσα τους πάντοτες έχουν
 και κατώτερες δεν είναι απ' τους άντρες γιατί ο μόχτος 460
 τους δυναμώνει την καρδιά και τα γόνα τους τονώνει.
 Του ακαταδάμαστου Άρη κόρη λεν την Πενθεσίλεια
 και καμιά από τις γυναίκες να τη μάχεται δεν πρέπει·
 ίσως βοηθός σας κάποιος ήρθε απ' τους αθάνατους.
 Όλοι οι άνθρωποι την ίδια φύσιν έχουν, μα στα έργα 465
 διαφέρουν και πιά κάλλιο για καθέναν είναι εκείνο,
 -όποιο- το νου του κούρασε πρώτα, για να το μάθει.
 Γι αυτό μακριά απ' τον πόλεμο το σκληρό· γυρίστε πίσω
 στα σπίτια σας να υφάνετε και των αντρών μας θα 'ναι

- φροντίδα τα πολεμικά τα έργα· γιατί τώρα
 θά 'χουμε ελπίδα βάσιμη μιά και βλέπουμε στη μάχη 470
 τους Αχαιούς να χάνονται· κ' οι δικοί μας άντρες έχουν
 δύναμη μεγάλη· κι ούτε φόβος για κακό υπάρχει,
 γιατί σκληροί την πόλη μας οχτροί δεν την κατέχουν
 και στη μάχη κ' οι γυναίκες να παν δεν είναι ανάγκη».
- Έτσι είπε κι αυτές πείστηκαν τι ήταν η πιό μεγάλη 475
 και θωρούσαν απαλάργα την μάχην όπου ακόμα
 δάμαζε η Πενθεσίλεια πλήθος Αχαιών· κ' εκείνοι
 δε μπορούσαν ν' αποφύγουν τον οικτρό το θάνατο,
 αλλά σαν βελαζαφίστρες γίδες που σπαράζουνε
 λιόπαρδες αγριομούτσουνες έτσι σφάζουνταν· κ' οι άντρες 480
 τις μάχες και τον πόλεμο φοβούνταν πιά· κι εφεύγαν
 άλλος αλλούθε αφού πολλοί πέταξαν τα όπλα χάμου
 από τους ώμους κι άλλοι τους με τα όπλα· τ' άλογα
 δίχως τους αμαξολάτες κάλπαζαν κι όσοι τιμούσαν
 έχαιραν κ' οι σκοτωμένοι βαθιαστέναζαν· βοήθεια 485
 δε βλέπαν καμιά· γινόσαντε πιό λίγοι όλοι εκείνοι,
 που το παγερό το στόμα της μάχης βρέθη μπρός τους.
 Πώς όταν βροχοθύελλα πολύβουη ξεσπάει
 κι ανθισμένα τρανά δέντρα άλλα με τις ρίζες τους
 έριξε χάμου στη γη, κι άλλων τίναξε στα ύψη 490
 απ' τον κορμό τα κλώνια τους και κατακομμάτιασε άλλα·
 έτσι στη σκόνη Δαναοί πέφταν σωρό με γνώμη
 των Μοιρών και με το δόρυ της άξιας Πενθεσίλειας.
- Επειδή όμως σε λιγάκι έμελλε να καούνε
 και τα πλοία από τους Τρώες τότες ο πολεμόχαρος 495
 Αίας άκουσε το θρήνο κ' είπε στον Πηλείδη τούτα:
- «Πολλές φωνές εφτάσανε στ' αφτιά μου, Αχιλλέα,
 γιατί γίνεται μεγάλη μάχη. Εμπρός ας τρέξουμε,
 μήπως οι Τρώες φτάνοντας στα πλοία ξολοθρέψουν
 τους Δαναούς και κάψουνε το στόλο. Και τους δυό μας 500
 ανομολόγητη ντροπή θα μας βαρύνει τότε.
 Δε μας πρέπει, αφού κρατάμε απ' το Δία το μεγάλο
 να ντροπιάσουμε το άγιο γένος των πατέρων μας,
 που κι αυτοί πριν με το δόρυ του Ηρακλή του αντρειωμένου
 πήραν του Λασμέδοντα την τρανή πόλη, την Τροία. 505
 το ίδιο νομίζω θα γίνει και τώρα απ' τα δικά μας
 χέρια, γιατί έχουμε κ' οι δυό ακατάβλητο κουράγιο.»
- Είπε· και πείστηκε σ' αυτόν του Αιανού τ' αγρόνι·
 γιατί κι εκείνος άκουσε της μάχης την αντάρα.
 Κίνησαν κ' οι δυό να πάρουν τα λαμπρά τους τ' άρματα 510
 κι αφού τα ζώστηκαν, μπροστά στο πλήθος εσταθήκαν·

- βαρυβροντούσαν τα λαμπρά τ' ἄρματα και δύναμη ἴση
 με του Ἄρη στην καρδιά τους θέριευε· με τέτοια τόλμη
 ὄπλισεν η ὀπλοφόρα Ατρυτώνη και τους δύο τους. 515
- Εχαρήκαν οι Αργεῖοι σύντας δύο γενναίους ἄντρες
 εἶδαν ὁμοίους με τα τέκνα του μεγάλου Αλωέα,
 που στον πολύκορφο Ὀλυμπο ἔλεγαν μεγάλα ὄρη
 το Πήλιο τ' ἀψηλόκορφο· και την ἀπόγκρεμη Ὅσσα
 ν' ἀπιθώσουν, τι ποθοῦσαν στον ουρανό να ἀνέβουν· 520
- τέτοιοι στη σκληρή τη μάχην ὄρμησαν κ' οι Αἰακίδες
 φέρνοντας πολυπόθητη στους Αργεῖους αναγάλλια
 και το στρατό μ' ἀπόφαση ἀπ' τους οχτρούς να σώσουν,
 πολλούς με τ' ἀκατάβλητα ξίφη τους θανατώσαν· 525
- κι ως ὅταν πρόβατα παχιά λιόντες βοῖδοσπαράχτες
 ἀν ἀπ' τους βοσκούς ἀλάργα στο σύλλογγο τα βρούνε,
 τα κατασπαράσσουν ὅλα, κι αἷμα μαύρο πίνοντας
 μ' ἐντόσθια την ἀχόρταγη γεμίζουνε κοιλιά τους·
 ἔτσι κ' οι δύο τους ἀμετρους ἄντρες του στρατοῦ σκοτώσαν
- Το Δῆιχο κι ἀντρόψυχο· Ὕλλον σκότωσεν ο Αἴας
 και το γενναῖο Ευρύνομο και θεϊκό Εὐυέα. 530
- Την Πολέμουσα ο Πηλεΐδης σκότωσε και την Αντάνδρη
 τη γενναία Ἴπποθόη κι Ἀντιβρότη κι Ἀρμοθέη.
 Σ' ὅλο το στρατό κατόπιν ὄρμησαν με το γενναῖο
 μαζί Τελαμωνιάδῃ κι ἀπ' τα δυνατά τους χέρια 535
- κάτω, φάλαγγες ἀντρείων πλήθος ἀφανίζονταν
 ὅπως τα πυκνά τα δάση στη φωτιά, ἀν μάλιστα
 τύχει ἀκατάπαυα σφοδρός ἀγέρας να φυσάει.
- Ὅταν η πολεμόχαρη τους εἶδεν Πενθεσίλεια
 σαν ἄγρια θεριά στην τρομερή τη μάχη να ὀρμούνε
 ρίχτηκε πάνω και στους δύο σα λιόπαρδῃ αἰμοβόρα, 540
- που με σαρκολιχουδίκη καρδιά μέσα στους λόγγους
 κι ἄγριες διαθέσεις ρίχεται στους κυνηγούς ἀπάνω
 που τα ἔχουνε κυκλώσει κι ὅπως εἶναι ἀρματωμένοι
 την περιμένουν ἔχοντας στ' ἀκόντιά τους πίστη. 545
- Ἔτσι ἐκεῖνοι οι θαρραλέοι με τα δόρατα υψωμένα
 πρόσμεναν την Πενθεσίλεια και σε κάθε κίνησή τους
 βρόνταγε ο χαλκός. Κοντᾶρι πρώτη η Πενθεσίλεια
 ἔριξε η δεινή· μα κείνο χτυπώντας τ' Ἀχιλλέα
 την ἀτρύπητην ἀσπίδα συντρίφτη κι ἀλλοῦ πέταξε· 550
- τέτοια του μᾶστορα Ἥφαιστου τ' ἀθάνατα ἦσαν δῶρα.
 Μ' ἄλλο τότε· ἐκεῖνη δόρυ γρήγορο σημάδεψε
 τον ἀντικρινό της Αἶα κ' εἶπε και τοὺς δύο ἀπειλώντας:
 «Τώρα το δόρυ μου ἐφυγεν ἀπ' το χέρι μου στο βρόντο·
 ὁμως, μ' αὐτό μου, την ψυχὴ και τη δύναμη να πάρω

- και των δυό σας απαντέχω, που καυχίστε ότι είστε οι πρώτοι. 555
 μες στους Δαναούς· και τότε για τους αλογάδες Τρώες
 θα γίνουν αλαφρότερες του πολέμου οι κακοπάθειες.
 Όμως ελάτε πιό κοντά στη μάχη για να ιδείτε
 ποιάν οι Αμαζόνες κρύβουν δύναμη στα στήθια τους
 Ανήκω σε πολεμική γενιά· θνητός εμένα 560
 δε με γέννησεν· ο ίδιος ο αχόρταγος για μάχες
 ο Άρης μ' έκαμε· γι αυτό είμαι τιάτερο απ' τους άντρες
 δυνατή», < Έτσι τους είπε με καυχησιάν > κι εκείνοι
 γέλασαν ενώ αμέσως χτύπησε με το δόρυ της
 του Αία την ολάργυρη κνημίδα, όμως στη σάρκα
 τη σφιχτή δε χώθη μέσα κι ας ποθούσε εκεί να φτάσει· 565
 γιατί με το γαίμα εκείνου απ' οχτρούς τόσους στη μάχη
 δεν έμελλε η σκληρόκαρδη ν' ανακατευτεί η μύτη.
 Όμως δεν επιτόηθηκεν απ' την Αμαζόνα ο Αίας
 και στον Τρώων όρμησε το στρατόπεδο κι αφήκε
 στον Αχιλλέα μοναχά την Πενθεσίλεια, τι ήταν 570
 βέβαιος ότι εκείνην, αν κι αντρείαν μ' ευκολία,
 θε να δάμαζε ο Πηλείδης, όπως γέρακας τρυγόνα.
 Βαριά στέναξεν εκείνη, που 'ριξε μάταιο δόρυ·
 και του Πηλέα τότε ο γιός εμπαιζοντάς την είπε
 «Γυναίκα, ολπίδες μάταιες θρέφεις που με λαχτάρα 575
 ήρθες για να πολεμήσεις, ποιούς; εμάς, που είμαστε πρώτοι
 ήρωες απόσους πάνω στη γη ζουν. Καυχίμαστε
 ότι κρατάμε απ' τη γενιά του βαρυβρόντη Δία.
 Εμάς κι αυτός ο Έκτορας μας έτρεμε ο γενναίος
 κι από μακριά αν μας έβλεπε στη μάχη να ορμούμε 580
 την ψυχοπαιδεύτρα· ωστόσον πήγεν από τη δική μου
 λόγχη κι ας ήτο όσο κανείς γενναίος. Και συ είσαι
 τρέλη, που μέγα τόλμησες κι απείλησες, να σφάξεις
 σήμερα δυό· μά η σήμεραν θα 'ναι η στερνή σου μέρα,
 γιατί ούτε ο πατέρας σου ο ίδιος τώρα ο Άρης 585
 δε θα σε σώσει· θάνατο θα 'χεις κακό σα λάφι,
 που στα βουνά σε λιόντα μπρός βρέθη βοϊδοσπαράχτη.
 Ή μήπως και δεν άκουσες πόσων απ' τα δικά μου
 χέρια τα μέλη λύθηκαν στου Ξάνθου εκεί τίς όχτες,
 ή κι αν ακόμη τά 'μαθες σου πήραν οι μακάριοι 590
 το νου για να σε καταπιούν οι άσπλαχνες οι Κήρες».
 Είπε· κι όρμησε ανασειώντας δόρυ μακρομύτικο,
 λαοφόνο στο γερό του χέρι, έργο του Χείρωνα.
 Κι αμέσως, πάνω απ' το βυζί το δεξι την Πενθεσίλεια
 χτύπησε την άξια κι αίμα μαύρο μ' ορμή χύνουνταν. 595
 Ενονάτισεν εκείνη με τα μέλη της λυμένα

- κι έπεσαν απ' τα χέρια της το μεγάλο το πελέκι·
 σκοτίστηκαν τα μάτια της κι ο νους της εβυθίστη
 σε λύπες. Αλλά ανάσαινεν ακόμη και θωρούσε
 το γενναίον άντρα σύντας έμελλεν απ' τ' άλογό του 600
 το γρήγορο να κατεβεί κι εσκέφτη, ή το σπαθί της
 τραβώντας τον ορμητικόν Αχιλλέα να υπομείνει,
 ή με θόρα στο γοργό του να πηδήσει τ' άλογο
 και το θεϊκό τον άντρα να ικετέψει τάζοντάς του
 αμέσως χαλκό και μάλαμα που τους θνητούς ανθρώπους 605
 ευφραίνουνε ακόμα κι αυτόν που 'ναι σκληρός περίσσα·
 πίστευε πως στα δώρα της θα λύγιζε ο Πηλείδης,
 ή κι ότι θε να σέβουνταν ομήλική του κι ότι
 θά 'στεργεν από οίκτο του γυρισμού νά 'βλεπε μέρα.
 Αυτές τις σκέψεις έκανε μ' άλλα οι θεοί σκεφτόνταν 610
 Γιατί' ο Πηλείδης θύμωσε, πού 'τρεχεν αυτή κι αμέσως
 κέντησε τ' ανεμόποδου αλόγου του το σώμα.
 Πώς κανείς διαπερνώντας κρέατα στις σούβλες γύρω
 τα ψένει στη λάμπρη φωτιάν όταν βιάζεται για δείπνο,
 ή πώς στα όρη κυνηγός φονικόν έριξε δόρυ 615
 σ' ελάφι και του χτύπησε στη μέση τη κοιλιά του
 κ' η μύτη διαπερνώντας την σε κορμόν εμπήχτη δρύας
 αφηλόφουντης ή πεύκου· έτσι και την Πενθεσιλειά
 μαζί με τον πανέμορφον ίππο της πέρα για πέρα
 την ετρύπησε ο Πηλείδης με δόρυ που κι εκείνο 620
 το ποθούσε. Και στη σκόνη και στον όλεθρον η κόρη
 κυλίστη αμέσως πέφτοντας χάμου κόσμια και τ' ώριο
 κορμί της δεν το σπίλωσεν η ντροπή μον απ' το δόρυ
 βόγγοντας φαρδιά ξαπλώθη τ' ανάσκελα επάνω
 στον ίππο της. Πώς έλατο αφηλόφουντο στολίδι 625
 ξέχωρο στις δασωμένες τις πλαγιές, που η γη το θρέφει
 πλάι σε πηγή ο κρίος ο βοριάς τό 'ριξε χάμου,
 έτσι κάτω η Πενθεσίλεια έπεσαν απ' τ' άλογό της
 κι αν κ' ήταν γενναιόκαρδη η δύναμή της λύθη.
 Όταν την είδεν ο στρατός να σκοτώνεται στη μάχη 630
 φοβισμένος έφυγε με βιάση για την πόλη
 μ' ανείπωτη θλίψη και βαρύ μες στην καρδιά του πένθος.
 Κι όπως στην πλατιοθάλασσα όταν ξεσπάει μπουρίνι
 κ' οι ναύτες αποφύγουνε τον όλεθρο αφού χάσαν
 το πλοίο κι όσοι απόμειναν τράβηξαν πολλά απ' το κύμα 635
 και τέλος πόλη και στεριά φάνηκεν αργά κοντά τους
 κι από το στεναγμοφόρο κύμα τσακισμένοι εκείνοι
 με τα μέλη τους λυμένα στη στεριά πηδούν θλιμμένοι,
 που το φοβερό το κύμα τους συντρόφους των κατάπιε·

- ὁμοια κ' οἱ Τρώες φεύγοντας ἀπ' τῆ μάχη γιὰ τὴν πόλη
 ὅλοι τοὺς τῆ δουρατέρᾳ τοῦ σκληροῦ τοῦ Ἄρη κλαίγαν
 κὶ ὅσους δικούς των ἔχασαν στὴν ἀντροφὸνᾳ μάχῃ. 640
- Τότε με καύχος εἶπε τῆς γελώντᾳς ὁ Πηλεΐδης:
 «Τώρα στὴ σκόνῃ κοίτεσαι σκυλιῶν προσφάγι κὶ ὄρνιων·
 ἄθλια! Ποιὸς σ' ὀρμήνεψε μ' ἐμέ γιὰ πολεμῆσεις; 645
- Ἦ μὴν ἀνανογήθηκες γυρνώντᾳς ἀπ' τῆ μάχῃ
 δῶρα πολλὰ ὁ Πρίαμος πῶς θὰ σου δώσῃ ὁ νέρος
 γιὰτὶ σκότῳσες Ἀργείους; Ὅμως τῆ βουλή σου τοῦτῃ
 δὲν τὴν τελέσαν οἱ θεοί, γιὰτὶ εμεῖς εἴμαστε οἱ πρώτοι
 ἥρωες, φῶς στοὺς Δαναοὺς λαμπρό, καὶ γιὰ τοὺς Τρώες 650
 λαχτάρα καθῶς καὶ γιὰ σε, δύστῳχη, που τὸ μυαλό σου
 κ' οἱ μαύρες Κῆρες σ' ἐσπρωξαν ν' ἀφήσεις τὰ γυναικεία
 ἔργα σου καὶ στὸν πόλεμο νὰ ρθεῖς, που κὶ ἄντρες τρέμουν».
- Ἔτσι ἀφοῦ εἶπε τράβηξε τὸ δόρυ ὁ Πηλεΐδης
 ἀπ' τὸ γοργόδρομο ἄλογο καὶ τὴν ἔρμη Πενθεσίλεια· 655
 σπάραζαν κ' οἱ δυὸ ἀπ' τὸ ἴδιο δόρυ δαμασμένοι. Εκείνος
 πήρε ἀπὸ τὸ κεφάλι τῆς τ' ἀστραφτερό τῆς κράνος,
 που με ἠλιαχτίδες ὁμοιάζεν ἢ μ' ἀστροπή τοῦ Δία·
 κὶ ἐκείνης ἀν καὶ βρίσκονταν στὴ σκόνῃ καὶ στὸ λύθρο
 κάτω ἀπ' τὰ πυκνὰ τῆς φρύδια ξάστραφτεν ἡ ὀμορφίᾳ τῆς 660
 κὶ ἀς ἦταν πεθαμένη. Οἱ Δαναοὶ γύρω τῆς μαζεμένοι
 θωρώντᾳς τὴν εθάμαζαν, τὶ ἔμοιάζε θεὰ μακάρια.
 Κοίτουνταν ἀρματωμένη χάμου ὁμοια με τὴν κόρη
 τὴν ἀδάμαστη τοῦ Δία, τὴν Ἄρτεμη, ὅταν ὕπνος
 τὴν πάρει ἀφοῦ ἀπόκαμεν στὰ ψηλά βουνὰ λιοντάρια 665
 νὰ χτυπά· γιὰτὶ ἐκείνην, ἀν καὶ πεθαμένη τόσο
 ὀμορφη ἡ καλοστέφανη Κύπρη τοῦ ἰσχυροῦ τοῦ Ἄρη
 σύζυγος τὴν παρούσιασε, που νὰ λυγίσει ἄντρα
 τὸν ἀλύγιστο Πηλεΐδῃ. Σε γυναικᾳς τέτοιᾳς κλίνην
 εὐχονταν πολλοὶ Δαναοὶ στὸ σπίτι τοὺς γυρνώντᾳς, 670
 ν' ἀναπαύονται. Ὁ Πηλεΐδης μετανογώντᾳς τώρα
 θλίβονταν που τὴν ἐσφαξε καὶ στὴν ἰπποθρόφα φθία
 νύφη δὲν ἔφερεν αὐτὴ τὴν ἀψεγῃ γυναικεία,
 που ἴμοιάζε ἀθάνατη θεὰ στὸ μπόι καὶ στὴν ὄψη.
- Μα κὶ ὁ Ἄρης ἐλυπήθη γιὰ τῆς δουρατέρας τοῦ 675
 τὸ θάνατο καὶ στέναζε. Κὶ ἀπ' τὸν Ὀλυμπον ἀμέσῳς
 πύρινον καὶ βροντόβουον κεραυνὸν πῆδησεν ὁμοιος
 που τὸν ἀκοντίζει ὁ Δίας κὶ ἀπ' τ' ἀκούραστό του χέρι
 ριγμένος πέφτει στὴ στεριά ἢ στῆς θάλασσας τὴν ἄπλα
 φωτοβολώντᾳς κὶ ὁ ψηλὸς ριζοτραντάζεται Ὀλυμπος· 680
 τέτοικος στὸν ἀέραντο τὸν αἰθέρα ἀρματωμένος
 ὁ Ἄρης καὶ βαριόθλιβος, στέναζεν ὅταν τὸ φόνο

- της δυχατέρας του έμαθε· όπως στον απέραντο
τον ουρανόν ερέμβαζε· θεές, κόρες του Βορέα,
οι Αύρες του το είπανε. Ακούγοντάς τες όμοιος 685
με θύελλα τρέχει στα βουνά της Ίδης· κι ως δρομούσε
ποτάμια και πλατύχωρες κοιλάδες ανασειούνταν
κ' οι βαθύκολπες χαράδρες κι όλα τα ριζά της Ίδης.
Και θα 'κανε στεναχτερή στους Μυρμιδόνες τούτη
τη μέρα αν απ' τον Όλυμπον ο ίδιος ο Δίας 690
με φρικαλέες αστροπές δεν τον φόβιζεν και άγρια
αστροπελέκια, που σωρό μπρος στα πόδια του πετούσαν
και τον αιθέρα φλόγιζαν: κι ο Άρης βλέποντάς τες
ένοιωσε την τρανή κραυγή του βαρύβροντου γονιού του
και στάθη αν και τον τάραχο ποθούσε του πολέμου. 695
Πώς σε ψηλή κι απόγκρεμη κορφή, βροχή του Δία
κι άνεμος θυελλώδικος ξεκώλωσε πελώριο
βράχον κι όπως ο κεραυνός κ' η βροχή τον παρασέρνει
βροντούν τα ποροφάραγγα κι όπως αναπηδώντας
μ' ορμήν και βροντερόν αχόν κυλιέται ώσπου να φτάσει 700
στον κάμπον όπου σταματά δίχως να θέλει αμέσως·
έτσι του Δία ο δυνατός ο γιος, ο Άρης, στάθη
παρά τη βιασύνη του και δίχως να το θέλει,
γιατί ο θεοί του Όλυμπον όλοι τους οι μακάριοι
υποχωρούν στο βασιλιά γιατί είναι ανώτερός τους. 705
κι αδάμαστη έχει δύναμη. Ο σαστισμένος νους του
πολύ τον παρακίναγε άλλοτε του Κρονίδη
του νευριασμένου την οργή την τρομερή να φύγει
και πίσω να πάει στον ουρανό κι άλλοτε ν' αψηφήσει
το γονιό του και να βάψει με το αίμα του Αχιλλέα 710
τα χέρια του! Όμως σκέφτηκε σε λίγο πόσα τέκνα
του Δία σε μάχες πέσανε κι ουδέ τά 'σωσεν ο ίδιος.
Γι αυτό αλάργα απ' τους Αργείους πήγεν· αν δεν έφευγεν
θά 'φτανε όπου κ' οι Τιτάνες κεραυνοχτυπημένοι,
αν τ' θάνατου του Δία τη βουλή περιφρονούσε. 715
Τότε τα γενναία τέκνα των αντρείοκαρδων Αργείων
τα αιμοβαμμένα όπλα των νεκρών με βιάση παίρναν
αναζητώντας τους παντού. Κι ο Πηλείδης βλέποντας
της κόρης την φανταχτερήν ομορφιά μέσα στη σκόνη
θλίβουνταν· για αυτό δαγκώναν την καρδιά του ολέθριες λύπες, 720
όπως κι όταν ο Πάτροκλος σκοτώθη ο σύντροφός του.
Τότε στήθηκε ο Θεοσίτης μπρός του κ' είπε εμπαιζοντάς τον:
«Πολυκάτοχε Αχιλλέα, τι είναι αυτό, που σε μαραίνει;
Ποιό πράγμα σε ξεγέλασε γι αυτή τη σιχαμένη
την Αμαζόνα, που κακά πολλά μέσα στο νού της 725

- ανάδευε. Ένας γυναικάς είσαι, που τη γνοιάζεσαι
 σα νά 'τανε πολύφερνη σύζυγός σου, που με δώρα
 κόρη την εμνηστεύτηκες γυναίκα να την πάρεις.
 Είθε πρώτα να σ' εχτύπα με το δόρυ της στη μάχη,
 αφού τόσοι οι γυναίκες σου αρέσουν κι ούτε γι άλλο 730
 ενδοξον έργον ο νους σου ο βλαμμένος νοιάζεται
 από τη στιγμή που είδες τη γυναίκα αυτή. Πανάθλιε,
 πού 'ναι τώρα η δύναμή σου κι η παλιά σου φρόνηση;
 Πού η εξουσία τ' άψεγγο του βασιλιά; Δεν ξέρεις
 πόση τους γυναικομανείς Τρώες τους δέρνει θλίψη; 735
 Γιατί από τη γυναίκα άλλη δεν υπάρχει για τον άντρα
 ολεθριότερη ηδονή, που ξεμυαλίζει ακόμη
 κι ένα φρόνιμον. Η δόξα τον αγώνα ακολουθεί·
 Κ' είναι δόξα για τον άντρα τον πολεμιστήν η νίκη
 στις μάχες, ο φιλόμαχος τη γυναίκα μισεί κλίνη. 740
 Έτσι περιπαίζοντάς τον είπε κι ο αψυόθυμος
 Πηλείδης αγανάκτησε και μιά γροθιά του ζάφτει
 στο σαγόνι και στ' αφτί του· κι όλα του τα δόντια χάμου
 έπεσαν και τ' ανάσκελα σωριάστηκε κι ο ίδιος
 κι έβγαξε απ' το στόμα του αίμα βρύση κ' η ψυχή του αμέσως 745
 του κιότη, του τιποτένιου άντρα πέταξε απ' τα στήθη.
 Χάρηκαν όλοι Δαναοί γιατί φιλονεικούσε
 κι έβριζε κατηγορώντας όλους πάντοτε, κι ας ήταν
 ο έβριος επιλήψιμος, των Δαναών το αίσχος!
- Κι ένας απ' τους πολεμιστές Αργείους είπε τότε: 750
 «Είναι ανήθικο να βρίζει τους βασιλιάδες κάθε
 τυχαίος, φανερά ή κρυφά γιατί δίκια την όργη του
 προκαλεί και την αυθάδη γλώσσα τιμωρεί ο θυμός του,
 που στων ανθρώπων τις παλιές λύπες προσθέτει νέες»
 Έτσι είπεν ένας Δαναός· κι ο καταλυπημένος 755
 κι ευερέθιστος Πηλείδης είπε στο Θερσίτη τούτα:
 «Στη γη κυλίσου· ξέχασε τις απερισκεψίες·
 δεν πρέπει παρακατιανός ν' αντιμετριέται μ' άντρα
 ανώτερό του όπως εσύ, που και τον Οδυσσέα
 κάποτε τον ταλαίπωρο θύμωσες υβρίζοντάς τον. 760
 Όμως μ' εκείνον όμοιος δεν είναι ο Πηλείδης,
 που μ' ένα αλαφροχτύπημα σου 'λυσεν όλα τα μέλη
 και μοίρα σε κατάστρεψεν ανελέητη· έχασες
 απ' τη λιγοψυχία σου τη ζωή σου! Όμως άιντε
 στ' ανάθεμα κι ανάμεσα στους πεθαμένους βρίζε». 765
- Έτσι τ' απότολμου Αιακού τ' αντρειανό τ' αγγόνι είπε.
 Στον Πηλείδη ενάντια απ' όλους τους Αργείους θύμωσε
 για του Θερσίτη το χαμό μόνον ο Διομήδης,

- τι είχαν μέσα τους το ίδιο αίμα, του λαμπρού Τυδέα
ο αντρείος Διομήδης, κι ο Θερσίτης του Άγριου, 770
του Άγριου του ισόθεου, που ήταν αδερφός του Οινέα,
του Οινέα, που 'χε τέκνο τον πιό φιλόμαχο Έλληνα
τον Τυδέα· κι αυτού τέκνον ήτο ο αντρείος Διομήδης.
Και γι' αυτό για του Θερσίτη θύμωσε το θάνατο.
Και θα 'ρχότανε στα χέρια με το τέκνο του Πηλέα, 775
αν οι πρώτοι απ' τους Αργείους δεν τον σταματούσανε
με λόγια όλοι παρήγορα· κι άλλοι τους τον Αχιλλέα
πάλιν εσυγκρατούσανε· όντις εμέλλεν οι πρώτοι
Αργίτες με τα ξίφη τους να φιλονικήσουν· τόσο
άγριος θυμός τους έσπρωχνε τους δυό τους να παλαίψουν. 780
Ωστόσο κ' οι δυό στις συμβουλές των φίλων τους πειστήκαν.
Αλλά κ' οι δυό βασιλιάδες οι Ατρείδες λυπηθήκαν
τη γενναία Πενθεσίλεια και θαμάζοντας κ' εκείνοι
τη κάλλη της την έδωσαν στους Τρώες να τη φέρουν
στην ένδοξη την Ίλιο μαζί με τ' άρματά της, 785
γιατί ένοιωσαν πως ο Πρίαμος θα τη ζητούσε· εκείνος
σκέφτονταν τη λιοντόκαρδη κόρη με τ' άρματά της
και τον ίππο της να βάλει στον τάφο του μεγάλου,
του πλούσιου Λαομέδοντα· άναψε μπρος απ' την πόλη
φωτιά μεγάλη πλούσια κι έβαλε την κόρη επάνω 790
μ' άλλα δικά της πράγματα πολλά που της άξιζαν
να καούνε με την πλούσια τη βασίλισσα στη φλόγα.
Έτσι του Ήφαιστου η τρανή δύναμη η φλόγα, η φάουσα
την έκαψε κ' οι γύρω της άλλος αλλούθε οι Τρώες
με γλυκομύριστο κρασί σβήσαν τη φωτιά. Και μάσαν 795
τα κόκκαλα και μ' άλειμμα μυρουδάτο μόλιχο
τά 'λειψαν και σε κασέλα βαθουλή τα θέσαν· λίπος
πάνω τους πρόσθεσαν παχύ λίπος βοδιού, που βόσκει
στα ψηλά βουνά της Ίδης, του κοπαδιού καμάρι.
Οι Τρώες σαν αγαπητή κόρη τους γύρω θλιμμένοι 800
τη θρηνούσαν και τη θάψαν στο καλόχτιστο το τείχος
όπου κι ο Λαομέδοντας στον ψηλό κοντά τον πύργο
και τον Άρη έτσι ευφραΐναν και την Πενθεσίλεια.
Μαζί μ' αυτήν εθάψανε κι όσες Αμαζόνες πήγαν
στη μάχη και δαμάστηκαν απ' τους Αχαιούς· οι ρήγες 805
τάφο γι αυτές πολύκλαυστο δεν αρνήθηκαν· στους Τρώες
τους αντρειωμένους μάλιστα στρεχτήκανε να πάρουν
απ' τους σκοτωμένους κι άλλα και τα βέλη τους ακόμη
Γιατί κανένας δεν μισεί τους σκοτωμένους κι είναι
κι οι οχτροί άμα πετάξει η ψυχή τους άξιοι οίκτου. 810
Αλλά κ' οι Αργίτες σ' άλλο μέρος έκαψαν κεφάλια

- πάμπολλα μαζί ηρώων, που στη μάχη από τα χέρια
 δαμαστήκανε των Τρώων· και τους έδερνε μεγάλη
 λύπη για τους σκοτωμένους· πιότερο απόλους κλαίγαν
 τον πión άξιο, τον Ποδάρκη, που κατώτερος δεν ήταν 815
 από τον Πρωτεσίλαο, τ' αδέρφι του στις μάχες·
 αλλ' εκείνος ο αντρείος Πρωτεσίλαος σκοτώθη
 πιό πριν από τον Έκτορα κι αυτός από το ξίφος
 της Πενθεσίλειας δίνοντας μέγα στους Αργείους πένθος.
 Γι αυτό τους άλλους τους νεκρούς τους κήδεψαν αλάργα 820
 όλους μαζί· μόνον γι αυτόν ξέχωρον εστήσαν τάφο
 φανερόν, γιατί ήταν ένας τολμηρός κι αφού εθάψαν
 και το μιάρó το σώμα· τ' ανυπόληφτου Θερασίτη
 έφυγαν κ' ήρθαν στα πλοία τα ωριόπλωρα τιμώντας
 μ' όλη τους την καρδιά του Αιακού τ' αγγόνι Αχιλλέα. 825
 Κι όταν η φωτοβολούσα η Αυγή βυθίστηκε
 στον ωκεανό κ' η θεία Νύχτα στη γης χύθηκε
 τότε στη σκηνή του πλούσιου Αγαμέμνονα επήγε
 για δείπνο του Πηλέα ο γιος· κι άλλοι άριστοι γλεντούσαν
 σ' άλλα συμπόσια ως τη στιγμή που 'ρθεν η Αυγή η θεία. 830

ΛΟΓΟΣ Β': MEMNONΑΣ

- Ίώρα τ' αχτιδοβόλο φως του ακούραστου του ήλιου
 πάνω απ' των ιερών βουνών τις κορυφές απλώθη
 κ' οι γενναιοκαρδοι Αχαιοί χαίρουνταν στις σκηνές τους
 και για τον ακατάβλητον δέουνταν Αχιλλέα.
 και στην πόλη οι Τρώες κλαίγαν πικρά και καθισμένοι 5
 στους πύργους προσέχαν γύρω τους, γιατί όλοι τους φοβούνταν
 μην πηδήσει το μεγάλο τείχος ο γενναίος άντρας
 και τους σκοτώσει και φωτιά βάλει κι όλα τα κάψει.
- Κι ένας μες στους λυπημένους είπεν ο γέρο-Θυμοίτης: 10
 «Φίλοι, δε μπορεί να νοιώσω πώς και ποιός θα μας βοηθήσει
 στον ανιαρόν αγώνα μιά κι ο φιλοπόλεμος
 ο Έκτορας σκοτώθηκε, που πρώτα ήταν μεγάλη
 δύναμη των Τρώων· κι όμως μήτε αυτός απόφυγε
 τις Κήρες, τον εδάμασεν ο Πηλείδης, που πιστεύω 15
 πως θα νικήσει και θεόν, αν θεός τον πολεμήσει·
 αυτός και την αδάμαστη στη μάχη Πενθεσίλεια
 σκότωσε, που την έτρεμαν όλοι οι Δαναοί· γιατί ήταν
 δυνατή όσο κανένας· όταν κι εγώ την είδα,
 κάποια απ' τον ουρανό θεά νόμισα εδώ πως ήρθε,
 για να μας σώσει· όμως αυτό δεν ήταν η αλήθεια. 20
 Όμως, εμπρός, ό,τι για μας καλλίτερο ας σκεφτούμε·
 ή τους τρομερούς οχτρούς μας αν θα χτυπούμε ακόμη
 ή αν τώρα από την πόλη φύγουμε, που χάνεται
 γιατί δεν μπορούμε πλέον να μαχόμεθα μ' Αργείους
 όσο βρίσκεται στη μάχη ο αδάμαστος Πηλείδης». 25
- Είπε· και του αποκρίθηκε ο γιος του Λαομέδα:
 «Φίλε μου και σεις οι άλλοι Τρώες και σεις αντρειωμένοι
 σύμμαχοι, ούτε την πατρίδα ν' αφήσουμε από φόβο
 μήτε αλάργα από την πόλη να μαχόμεθα μ' Αργίτες
 αλλά μέσα από τα κάστρα κι απ' το τείχος, ωσπού νά 'ρθει, 30
 ο Μέμνονας ο αντρειόκαρδος, που κουβαλάει πλήθος
 αντρών, που στη μαυράνθρωπην Αιθιοπία ζούνε.
 Νομίζω πως στη χώρα μας δε θα βραδύνει νά 'ρθει,
 αν και πρόσκληση καινούργια καμιά δεν του 'χω στείλει·
 δεν το 'χα απ' τη μεγάλη μου λύπη σκεφτεί· αυτός όμως 35
 μου υποσχέθη πρόθυμα, φτάνοντας στην Τροία όλα
 να τα τελέσει· και θαρρώ πως θα το κατορθώσει.
 Όμως υπομονεψέτε λιγάκι, είναι πιό κάλλιο
 να πέσουμε στον πόλεμο με θάρρος, ή να ζούμε

- φέγοντας απ' τη χώρα μας ντροπιασμένοι μ' άντρες ξένους». 40
- Είπεν· αλλά στο γνωστικό τον Πολυδάμα οι μάχες
 δεν ἀρέσαν πιά και λόγια φρόνιμα του εἶπε τούτα:
 «Αν φανερά ο Μέμνονας ἔστερξε ν' αποκρούσει
 το φοβερό μας ὄλεθρο δε φθονῶ να μείνει ο θεῖος
 άντρας αυτός στην πόλη μας· ὅπως πολύ φοβούμαι 45
 μήπως με τους συντρόφους του χαθεί κι αυτός και σ' άλλους
 πολλούς δικούς μας συφορές φέρει, γιατί σηκῶθη
 δύναμη ακατανίκητη στῶν Αχαιῶν τις τάξεις.
 Γι αυτό μήτε απ' την πόλη μας να φύγουμε και πλήθεις
 για την αισχρή αναντρία μας ντροπές να φορτωθούμε. 50
 διαβαίνοντας σε ξένη γη μήτε και στην πατρίδα
 μένοντας να σκοτωθούμε απ' τον ὄχλο των Αργείων.
 Εἶναι πιά κάλλιο, αν και ἀργά, τη δοξασμένη Ελένη
 τώρα να τη γυρίσουμε στους Αργείους ὄχι μόνο
 μ' ὅσους εκείνη δησαυρούς ἔφεραν απ' τη Σπάρτη, 55
 μα και με δικούς μας άλλους — διπλάσιους — για χατήρι
 της πατρίδας και δικό μας, πριν μοιράσουν οι οχτροί μας
 τα υπάρχοντά μας και προτού φωτιά χαλάστρα κάψει
 την πόλη. Εμπρός! στα λόγια μου πειστέίτε γιατί Τρῶας
 ἄλλος δε θα πει νομίζω σκέψη ωφελιμότερη. 60
 Μακάρι πριν κι ο Ἴκτορας ν' ἄκουγε τις συμβουλές μου,
 ὅταν στην πόλη τοῦ ἴλεγα να μείνει, ὄχι στη μάχη.»
- Ἔτσι εἶπε ο Πολυδάμαντας ο αντρειανός· κ' ο γύρω
 Τρῶες μέσα τους χαίρουνταν ἀκούγοντάς τον. Ὅμως
 δεν ἐκδηλώνουνταν γιατί τρέμανε το σεβάσμιο 65
 ρήγα τους και την Ελένη των δεινῶν τους την αἰτία.
- Ὅμως αὐτόν, αν κι αντρειανόν, μάλωσεν ο Πάρης ἄγρια:
 «Κιοτῆς και φυγοπόλεμος εἶσαι, Πολυδάμα, κι οὔτε
 μέσα στα στήθη σου καρδιά πολεμόχαρη χτυπάει,
 μον δειλὴ φυγή και φόβος· κι αν καυχίεσαι πως συ μόνον 70
 σκέφτεσαι ὀρθά, οὐ σκέψεις σου τίποτα δεν ἀξίζουν.
 Μον σήκω, φύγε, πήγαινε στο σπίτι σου ἀλάργα
 απ' τη μάχη κι ἐκεῖ κάθου· ὅμως στην πόλη οὐ ἄλλοι
 γιὰ μάχη εἴμασταν ἔτοιμοι ως τη στιγμή που θά ῥθει
 του ἀνήλεου του, πόλεμου το ποθητό το τέρμα. 75
 Γιατί μακριά απ' του φοβεροῦ πολέμου τις λαχτάρεις
 δόξα μεγάλη ο ἄνθρωπος δε βλέπει μήτε κι ἔργα·
 η φυγή στα βρέφη ἀρέσει και στις γυναῖκες μόνον
 και συ γυναῖκεια ἔχεις ψυχὴ· πιστεύω πως στη μάχη
 δε θά πας μιά και μειώνεις τη σφοδρὴ ὀρμὴ των άλλων». 80
- Ἔτσι εἶπ' ἐπιτιμώντας τον· κι ἀποκρίθη ο Πολυδάμας
 θυμωμένος· γιατί μπρος του δεν φοβόταν να μιλήσει·

- κι επειδή είναι μισημένος κι αλαφρόγνωμος και κούφιος
 όποιος κολακεύει κάποιον φόρα, ενώ στο νου του έχει άλλα
 κι οπίσω του ασύστολα τον κατηγορεί, για τούτο 85
 φόρα με το θείο ρήγα κι αυτός φιλονεικούσεν:
 «Ω συ! που μέσα στους θνητούς είσαι ο πιό ολέθριος
 η δική σου ήτανε τόλμη, που μας έφερε τα τόσα
 δεινά· εσύ είσαι π' άντεξες και σύ είσαι που θ' αντέξεις
 μάχες σκληρές, ωσπού να ιδεις τη χώρα και τον κόσμο 90
 καταστραμμένο. Άχε από με να λείψει τέτοια τόλμη
 να 'μαι ασφαλής στο φόβο μου, το σπίτι μου ολόρθο».
- Είπε· μα δεν απάντησε στον Πολυδάμα εκείνος·
 θυμήθη πόσα βάσανα προξένησε στους Τρώες
 κι όσα θα τους προξενήσει, τι είχε η καρδιά του πόθο 95
 φλογερό να πάει στον Άδη, παρά να ζήσει αλάργα
 απ' τη θεϊκιάν Ελένη, που απ' την ψηλή τους πόλη
 οι Τρώες εξ αιτίας της κύτταζαν ακαρτερώντας
 τους Αργείους και τ' αγγόνοι του Αιακού τον Αχιλλέα.
- Κ' ήρθεν ο φιλοπόλεμος Μέμνονας στερνά από λίγο 100
 ο Μέμνονας ο βασιλιάς και μαύρων Αιθιόπων
 φέρνοντας άπειρο στρατό· στην πόλη γύρω οι Τρώες
 χαρούμενοι τον βλέπανε, καθώς χαίρουν κ' οι ναύτες
 όταν ταλαιπωρημένοι από το βαρύ χειμώνα
 δουν την αίγλη στον αιθέρα της κυκλόσχημης Ελίκης· 105
 έτσι τριγύρω του έχαιρεν ο λαός και πάνω απ' όλους
 ο γιος του Λαομέδοντα, γιατί όλπιζε επί τέλους
 να βάλει φωτιά στ' Αργίτικα πλοία με τη βοήθεια
 των Αιθιόπων, τί είχανε πελώριο βασιλέα
 κ' ήσαν κι αυτοί αναρίθμητοι κι όλοι γεμάτοι Άρη. 110
 Γι αυτό της Ηριγένειας το δυνατό κι αντρείο
 τέκνο τιμούσε μ' εκλεχτά δώρα και πλούσια τάβλα
 και μεταξύ τους τά 'λεγαν στα συμπόσια και τα γλέντια,
 εκείός τους πρώτους Δαναούς κι όσα απ' αυτούς τον βρήκαν
 βάσανα μολογώντας του, κι αυτός για το γονιό του 115
 και για της μητέρας του την θάνατη κι αιώνια
 ζωή, και για τα ρέματα της Τηθύας και το κύμα
 τ' ωκεανού και για της γης τ' ατέλειωτο το τέρμα,
 για του ηλιού τ' ανάτελα και για τους πελαγίσσιους
 δρόμους που πήρε για να ρθει στου Πριάμου την πόλη 120
 και στ' ακρόκορφα της Ίδης, πώς με το γερό του χέρι
 δάμασε τον ιερό στρατό των φοβερών Σολύμων,
 που του κόβανε το δρόμο και το πλήρωσαν με μύρια
 δεινά και κακοπάθειες. Αυτά τού 'λεγε κι ακόμη
 για τις πολλές που είδε φυλές· κι αυτός ακούγοντάς τον 125

έχαιρε και φιλικά λόγια του ἴπε πιάνοντάς τον:

«Μέμνονα, δῶσαν οι θεοί να ἰδῶ το στράτευμά σου
κι ἀκόμη σε τον ἴδιονε στ' ἀνάκτορά μου. Ὁμως
μακάρι να μ' αξίωσαν να ἰδῶ και τους Αργείους
απ' το δόρυ το δικό σου ὅλους τους να χάνονται. 130

Αλήθεια! τους ἀνίκητους θεούς ομοιάζεις σ' ὅλα
πολύ, ὅσον ἄλλος κανεῖς απ' τους θνητούς ἠρώους·
και γι αὐτό πιστεύω φόνο σ' ὅλους τους οἰκτιρῶ να φέρεεις.
Εμπρός! σ' αὐτό μου σήμερα ξέδωσε το γλεντοκόπι
κι ἐπειτα καθῶς ταιριάζει ρίχνεσαι στον πόλεμο». 135

Εἶπε· και με τις χούφτες του σήκωσε ἕνα μεγάλο
ποτήρι και στο Μέμνονα το πρόσφερεν εγκάρδια
τ' ἄθραυστο κι ολόχρυσο ἔργο, που στον ἰσχυρὸ το Δία
το χάρισεν ο γνωστικός κουτσοπόδης Ἴφαιστος,
ὅταν την Κυπρογένεια πήρε· κι αὐτός στο γιο του,
το Δάρδανο τον ἰσόθεο· κι αὐτός στον Εριχθόνιο 140

το γιο του το εχάρισε· κι αὐτός πάλι στον Τρῶα,
και στο Λαομέδα ο Τρῶας μ' ἄλλα του δῶρα· κι ἐκεῖνος
στο τέκνο του τον Πρίαμο, πού ἔμελλε κι αὐτός στο γιο του
να τ' ἀφήσει· ὅμως τούτο οι θεοί δεν το τελέσαν 145

Το πανώριο αὐτό ποτήρι το περιεργαζότανε
με θαυμασμό του ο Μέμνονας κ' εἶπεν αντισκόβοντάς τον:
«Δεν πρέπει στα συμπόσια πάρα-πολύ κανένα
να καυχίεται και να δίνει υποσχέσεις, μον να τρώει
ἡσυχος στο σπιτικό του κι ασφαλή να συλλογίζεται 150

Γιατί αν εἶμαι αγαθός κι αντρέιός ἢ δεν εἶμαι
θα το μάθεις σ' ὦρα μάχης, ὅπου ἡ δύναμη τ' ἀνθρώπου
φαίνεται. Τον ὕπνο τώρα να γνοιαστούμε και τη νύχτα
να μη πίνουμε, τι βλάφτει τον που θα πάει στη μάχη
και το κρασί — αν πιεῖ πολύ — κ' ἡ συνεχῆς αγρύπνια». 155

Ἔτσι μίλησε· κι ο γέρος θαμάζοντάς τον εἶπε:
«Ὅπως σ' ἀρέσει, τρώγε αν θες· δε στέκει να σε διώξω
με το ζόρι· αν απ' το δείπνο θες να φύγεις, δεν ταιριάζει
να σ' ἐμποδίσω ἢ κι αν θες να μείνεις δε μου πρέπει
να σε διώξω ἀπὸ το σπίτι. Τέτοιες ἔχουμε συνήθειες». 160

Εἶπε· κι ἀπὸ το δείπνο αὐτός σηκώθηκε να πάει
να κοιμηθεῖ στερνή φορά· κ' οι ἄλλοι σύνδειπνοί του
βγήκαν να γνοιαστούν για κλίνη κι· ὅλοι τους εκοιμηθήκαν.

Ἀλλ' οι ἀθάνατοι θεοί γλεντούσαν στα παλάτια
του Δία τ' ἀστραπόβροντου. Κι ο πατέρας τους, που ὅλα
τα ξέρει, πρόλεγε σ' αὐτούς τα σκληρά του ἀγῶνα ἔργα: 165
«Ἀκούστε με ὅλοι οι θεοί στην αὐριανή τη μάχη
μεγάλο θα γινεῖ κακό· πολλοὺς θα ἰδεῖτε ἵππους

- να χάνονται συνάρματα κι απ' τα δυό τα μέρη κι άντρες
 επίσης να σκοτώνονται. Αν κανείς σας τους λυπάται, 170
 βήμα να μην κάνει κι ούτε πιάνοντας τα γόνάτά μου
 να με ικετεύσει· και σ' εμάς είναι αμείλιχτες οι Κήρες».
 Έτσι ανάμεσό τους είπε να τα μάθουνε κι εκείνοι,
 μήπως από αδημονία κάποιος τους ή από λύπη
 για κανένα γιό του φύγει, απ' τον πόλεμο για να 'ρθει 175
 στον απλησίαστο Όλυμπο μάταια να ικετέψει
 το Δία. Καθώς άκουσαν το βαρύβροντο το Δία
 όλοι οι θεοί κατάπιανε τη θλίψη τους, δε βγάλαν
 άχνα μπροστά στο βασιλιά· πολύ τον εφοβούνταν.
 Βαριόθλιβα στο δώμα τους και στο σπίτι τους καθέννας 180
 γύρισε κ' ύπνου ήσυχου στα βλέφαρά του γλύκα
 χύθηκε, που κι' αθάνατους θεούς αναγαλλιάζει.
 Όταν απ' τις ψηλές κορφές των βουνών υψώνεται
 στον ατελεύτητο ουρανόν ο φωτοβόλος ήλιος,
 που τους βαθιοκοιμούμενους ξυπνάει δεμαστιαάδες, 185
 τότε ο φιλόμαχος ο γιος ξύπνησε της Ηριγένειας
 της φωτοβόλας, που μ' οχτρούς ήθελεν από τώρα
 να πολεμήσει, έχοντας πίστη στη δύναμή του.
 Πρόβαλε στον ατέλειωτο τον ουρανό άθελά της
 η Αυγή. Και τότε οι Τρώες τ' άρματά τους ζώστηκαν 190
 κ' οι Αιθίοπες μαζί τους και πολλοί άλλοι αλλόδενοι
 σύμμαχοι, που τον Πρίαμο ήρθαν όλοι να βοηθήσουν·
 μπρος απ' τα τείχη γρήγορα κι αμέσως συναχτήκαν
 όμοιοι σα νέφη μελανά που σύμπυκνα ο Δίας
 συγκεντρώνει στον αιθέρα-σύνταξ ξεσπάει θύελλα. 195
 Γέμισεν ο κάμπος όλος και σαν τις σταροφάγες
 τις ακρίδες όμοιοι ορμούσαν, που σα βροχή ή και νέφη
 χύνονται απ' τη πλατύστερνη γη πάνω κουβαλώντας
 πείναν οι ανεχόρταγες, ολέθρια στους ανθρώπους·
 τόσο πολλοί κι αντρείοκαρδοί ήσαν κι εκείνοι κι όπως 200
 δρομούσαν στέναζεν η γη· κάτω απ' τα πόδια σκόνη
 σηκώνουνταν κ' οι Δαναοί σάστισαν άμα τους είδαν
 να ξεκινούν· τα χάλκινα ζώστηκαν άρματά τους,
 πιστεύοντας στη δύναμη του Αχιλλέα. Εκείνος
 όρμησε Τιτάνες όμοιος πανισχυροδύναμους, 205
 περήφανος για τ' άτια του, τ' αμάξι του, τα όπλα,
 όπλα, που σαν την αστροπή λαμποκοπούσαν πάντα.
 Πώς από του απέραντου ωκεανού τις άκρες
 ο φωτοφόρος ήλιος ολόλαμπρος σκαλώνει
 στον ουρανό, κ' η γη γελά η καρπερή κι ο αιθέρας 210
 τέτοιος στους Αργείους μέσα του Πηλέα ο γιός δρομούσε.

- Τέτοιος κι ο φιλοπόλεμος Μέμνονας μέσα στους Τρώες
 ὄδευεν, πανόμοιος Ἄρης στην ορμή· κι υπάκουος
 στο βασιλιά στρατός πολὺς πρόθυμος ακολουθοῦσεν.
- Ἄρχισαν τη μάχη Ἀργείων φάλαγγες πυκνές και Τρώων 215
 -κ' οι Αἰθίοπες στους Τρώες αναμέσο ξεχωρίζαν·
 χύθηκεν η μιά στην ἄλλη με βουή σαν κύματα
 πελαγίσια, που σηκώνουν οι αγέρες το χειμῶνα
 κι ἕνας τον ἄλλο σκότῳνε με φράξινο κοντάρι
 χτυπώντας τον και φούντωνεν η ταραχή κι ο θρήνος. 220
 Πῶς ἀχολογούν ποτάμια βουερά καθῶς κυλιούνται
 στη θάλασσα, ὅταν βροχή στέλνει καταρακτώδη
 ο Δίας, κι ακατάπαυα βροντολογούν τα νέφη,
 καθῶς σμίγει τόνα τ' ἄλλο, οσμὴ φωτιάς σκορπώντας·
 ἔτσι κι ἐκεῖνοι μάχουνταν κ' η γη η πελώρια κάτω 225
 ἀπ' τα πόδια τους βογγούσε και στο θεϊκόν αἰθέρα
 χλαολὴ μεγάλη υψούνταν κι ἀπ' των δυό το οὐρλιασμα.
 Τότε ο Πηλεΐδης σκότῳσε δυό πρωτοκεφαλᾶδες,
 το Θάλιο και τον ἄψεγο Μέντη. Και πήρε κι ἄλλων
 πολλῶν τα κεφάλια· και καθῶς ἄνεμος σφοδρός ὑπόγειος 230
 πνεύσει στις στέγες, σῶριασε συθέμελα τα πάντα
 χάμου στη γη· και τρέμει η γη· ἔτσι κι αυτοί στη σκόνη
 σωριάστηκαν με γρήγορο θάνατον ἀπὸ το δόρυ
 τον Ἀχιλλέα, που μ' ορμὴ και λύσσα τους χτυπούσε.
- Το ἴδιο κι ο γενναῖος γιος πάλι της Ἡριγένειας 235
 εθέριζε τους Δαναοὺς με μαύρη Μοῖραν ὁμοιος,
 που ὄλεθρο αἰτωτικό και κακὰ φέρνει στον κόσμο.
 Με το τρομερό του δόρυ πρώτα-πρώτα σκότῳσε
 το Φέρωνα χτυπώντας τον στα στήθη και τον θεῖον
 Ἐρευθο, που τον πόλεμο και τη σκληρὴ τη μάχη 240
 ποθούσαν και στα ρέματα του Ἀλφειοῦ το Θρῦον
 νέμουνταν, κ' ἦρθαν στην Τροία μ' ἀρχηγὸ το Νέστορα.
 Ὅταν καθάρισεν αυτοὺς ὄρμησε να σκοτώσει
 του Νηλέα το γιον· ὅμως νάσου! φάνηκεν ἐμπρός του
 ο θεϊκὸς Ἀντίλοχος και μακρὺ του ρίχνει δόρυ· 245
 μ' ἀπότυχε γιατί ο Μέμνονας κινήθη πλάγια· κι εὔρε
 φίλο του τον Αἰθίοπα Παρρασίδη· θύμωσε
 γιὰ το χαμό του ο Μέμνονας και χύθηκεν ἐπάνω
 στον Ἀντίλοχο σα λιόντας ακατάβλητος σε κάπρο,
 που ξέρει να πολεμᾷ μ' ορμὴ και με θεριά και μ' ἄντρες· 250
 τέτοιος ἐχύθη πίσω του και με τρανὸ λιθάρι
 τον χτύπησε ο Ἀντίλοχος· μα δε λύθη η δύναμή του,
 τι το γερό το κρᾶνος του ἀπόκρουσε τον ἄθλιο
 φόνο· μα ἀπὸ το χτύπημα θέριεψεν η καρδιά του·

- το κράνος βούιζε στ' αφτιά και πióτερο λυσοούσεν 255
 ενάντια στον Αντίλοχο και χόχλαζε μεγάλη
 μέσα του αντρεία. Τον χτύπησε, αν κι ακοντιστή σπουδαίς
 στο βυζί και το κοντάρι το αλύγιστο έφτασε
 στην καρδιά του, που σημαίνει γοργό θάνατο, άφευχτο.
- Ελύπησεν τους Δαναούς όλους ο θανάτός του 260
 και το Νέστορα προ πάντων, το γονιό του, μέγα πένθος
 έζωσε, πού είδε το γιο του με τα μάτια του μπροστά του
 να πεθαίνει· δεν υπάρχει θλίψη πιο βαριά στον κόσμο
 απ' το να πεθαίνουν τέκνα μπρος στα μάτια του γονιού των.
 Γι αυτό κάτω απ' το στέρεο της συφοράς του βάρους 265
 θλίβουνταν για του παιδιού του κι εκείός τη μαύρη μοίρα
 και το Θράσυμῆδη αμέσως έκραξε, που ήταν μακριά του:
 «Τρέξε, κοσμοξάκουστε Θρασυμήδη, του δικού σου
 αδερφού και γιου δικού μου το φονιά απ' τον άμοιρο
 νεκρό μακριά να διώξουμε, ή κι εμείς κ' οι δυό μαζί του 270
 πεσμένοι να χορτάσουμε τη στεναγμοφόρα μάχη.
 Αν όμως φόβος τρύπωσε στα στήθη σου, δικός μου
 δεν είσαι γιος κι απ τη γενιά δεν κρατιέσαι του μεγάλου
 Περικλύμενου, που ενάντια στον Ηρακλή πολέμησεν.
 Εμπρός! στη μάχη ας τρέξουμε γιατί συχνά η ανάγκη 275
 δίνει δύναμη ακόμα και σε τιποτένιους άντρες.»
- Είπε· κι όπως τον άκουσεν ο Θρασυμήδης λύπη
 βαριά τον εκυρίεψε. Κ' ήρθεν ευθύς κοντά του
 ο Φηρέας, που η λύπη για το βασιλόπουλο
 τον μάραϊνε· κινήσανε κ' οι τρεις να πολεμήσουν 280
 στην αιματηρή τη μάχη το γενναίο Μέμνονα.
 Πώς σε βουνού ανηφορικού τις σύδεντρες τις ράχες
 κυνηγοί αποθυμώντας αποδοτικό κυνήγι
 ορμούνε σ' αγριογούρουνο, ή και σ' αρκούδα πάνω
 πάσχοντας να τα σκοτώσουν κι εκείνα αναπηδώντας 285
 με υπομονή των κυνηγών τη δύναμη αποκρούουν·
 έτσι μεγαλοφρονούσε τότε ο Μέμνονας· κι εκείνοι
 ζύγωσαν να τον σκοτώσουν, μά ήτο αδύνατο κι ας είχαν
 μακριά κοντάρια· οι μύτες τους μακριά από το κορμί τους
 πήγαν, τι αλλού τις έστρεφεν η θεϊκιά Ηριγένεια. 290
 Ωστόσο χάμου μάταια δεν πέσαν· ο Φηρέας
 στην ορμή του ο αντρειωμένος, σκότωσε το γιο του Μέγη,
 τον Πολύμνιο, και το τέκνο τ' αντρειανού του Νέστορα
 θυμωμένο για το φόνο τ' αδερφού του, που στη μάχη
 το σκότωσεν ο Μέμνονας και του πήρε τα χαλκένια 295
 άρματα με τα χέρια του, δίχως να υπολογίσει
 μήτε του αντρειανού Φηρέα μήτε και του Θρασυμήδη

- τη φόρα, σαν πιδό άξιος τους, σκότωσε το Λαομέδα·
 Κι αυτοί, σαν τσακάλια γύρω από λάφι, τρέμανε
 το λιοντάρι κι ούτε λέγαν λίγο ακόμη μπρος να κάνουν. 300
 Ιδόντας τους ο Νέστορας από κοντά, θρηνηούσε
 κι άλλους δικούς του φώναξε στη μάχη να ορμήσουν·
 κι ο ίδιος με τ' αμάξι του σκέφτουσαν να μπει, τι πόθος
 για το σκοτωμένο γιο του τον έσπρωχνε σ' αγώνα
 πέρα από τις δυνάμεις του. Και θά'πεφτε κι ο ίδιος 305
 κοντά του, αν ο αντρειανός ο Μέμνονας ο ίδιος,
 δεν τον συγκρατούσεν όπως έσπευδε να πολεμήσει
 γιατί ομήλικον σεβάστη του πατέρα του και του 'πε:
 «Γέροντα, δε μου ταιριάζει να σε πολεμήσω τί είσαι
 μεγαλύτερός μου κι έχω όση πρέπει φρόνηση· 310
 νέο και φιλοπόλεμο σε νόμιζα κι ότι έχεις
 πόθο να χτυπηθείς μ' οχτρούς κι έλεγα με το νού μου,
 τον παρόλογο, πώς είσαι έργον άξιο των χειρών μου
 και του κονταριού μου. Όμως απ' τη μάχη κι απ' το φόνο
 φύγε αλάργα, μήπως δίχως να το θέλω, σε χτυπήσω 315
 και την τύχη του παιδιού σου να μην έχεις πολεμώντας
 πιδό άξιο σου, κι ανόητο να μη σε λεν γιατί είναι
 μωρία να ταχτείς, μπροστά σ' ανώτερό σου άντρα».
- Έτσι μίλησε· κι ο γέρος τ' αποκρίθηκε και του 'πε
 «Τα λόγια, Μέμνονα, που λες είναι άχρηστα για μένα· 320
 δε θα με ειπεί ανόητο κανείς γιατί οχτρούς μου
 πολεμάω για το παιδί μου και ζητώ μακριά να διώξω
 τον ανήλεο φονιά του από το νεκρό κορμί του.
 Άμποτε την παλιά μου αντρεία να 'χα, για να μάθαινες
 τι αξίζει το κοντάρι μου. Εσύ καυχίεσαι τώρα 325
 γιατί έχεις νέου στην καρδιάν ορμή κ' η σκέψη είναι
 αλαφρότερη· για τούτο μεγαλοφρονώντας λέγεις
 ανόητα. Αν ερχόσουν ενάντια μου όταν ήμουν
 νέος, δεν θα χαίρουνταν οι φίλοι σου κι ας είσαι
 αντρειανός· τώρα από γήρας βασανίζομαι άθλιο 330
 όμοιος με λιόντα γέρικο, που τον διώχνει θαρραλέο
 σκυλί απ' την πολυπρόβατη στάνη και το λιοντάρι,
 αν και θέλει δε μποράει ν' αμυνθεί γιατί ούτε δόντια
 τού'μειναν ούτε δύναμη κι όλο κι αδυνατίζει
 η καρδιά του με το χρόνον. Έτσι κι εγώ μέσα μου 335
 δεν έχω δύναμη όπως πριν, όμως και πάλιν είμαι
 απ' άλλους ακμαιότερος· στο γήρας λίγοι αντέχουν».
- Είπε· κι οπιστοχώρησε σιγά-σιγά· το γιο του
 άφησεν εκεί στη σκόνη, γιατί τα κουρασμένα
 μέλη του πιά δεν είχανε διόλου δύναμη όπως πρώτα 340

και τα υπερπολυβάσανα γηρατειά τον βάρυναν.
 Αλλά και ο Θρασυμήδης πισθοδρόμησε ο γενναίος
 κι ο λιοντόκαρδος Φηρέας κι όλοι οι άλλοι σύντροφοι
 φοβισμένοι, γιατί ορμούσεν άκαμπτος άντρας πάνω τους.

Πώς απ' τα όρη τα ψηλά βαθιόρεμο ποτάμι 345
 χοχλάζοντας κατρακυλά με βρονταχό μεγάλο,
 όταν μάλιστα τεντώσει συγγοφιασμένη ημέρα
 στους ανθρώπους προμημώντας βαρυχειμωνιάν ο Δίας
 και δυνατά χτυπούν βροντές μετ' αστροπές αντάμα
 όταν συναντιούνται νέφη κ' οι κάμποι απ' την άγρια 350
 νεροποντή πλημμύρισαν και των ψηλών ορέων
 αχολογούν φρικιαστικά όλες τους οι χαράδρες·
 έτσι εκεί στο περιγιάλι του Ελλησποντου έδωκε
 τους Άχαιους ο Μέμνονας και τους λεηλατούσε.

Πολλοί στη σκόνη αιμόφυρτοι πέθαιναν απ' το χέρι 355
 των Αιθιόπων· βάρφτηκε κόκκινη η γη απ' το λύθρο
 των σκοτωμένων Δαναών· κ' ήταν χαρά μεγάλη
 στο Μέμνονα πάντα των οχτρών τις τάξεις να διαλύει·
 στέναζεν η γη της Τροίας από των νεκρών το βάρος
 κι αυτός πάντα πολεμούσε, φως ελπίδας για τους Τρώες 360
 και των Δαναών λαχτάρα· πολυστέναχτη όμως μοίρα
 κοντά του τον ξεγέλασε και τον έσπρωχνε στη μάχη.
 Ακόλουθοί του γύρω του μάχουνταν πολλοί αντρειωμένοι
 ο Αλέξιππος, ο Νύχιος, ο γενναίος Ασιάδης,
 ο δορυφόρος Μένεκλος, ο Κλύδωνας κι ακόμη 365
 ο Αλκυονέας κι άλλοι, που επιθυμούσαν μάχη,
 μάχη που τους εθέριεε κ' είχαν στο βασιλιά τους
 πίστην. Ο Πηλάδης τότε σκότωσε το Μένεκλο,
 που στους Δαναούς ορμούσε· και για το χαμό του ο Μέμνων

ο γενναίος λυπημένος πλήθος σκότωσεν Αργείων 370
 Πώς κυνηγός στα γρήγορα λάφια χιμάει στα όρη
 στα μαύρα θάμνα όπου πολλά κρύβονται τελευταία
 παγίδα από τα ζωηρά τα λάφια διαλεγμένη
 και χαίρουν τα λαγωνικά και δείχνουν τη χαρά τους 375
 με κλαφουνίσματα συχνά κι ο κυνηγός ορμώντας
 με το δόρυ του φόνον οικτρών στα γοργά φέρνει τα λάφια·
 έτσι έσφαζεν ο Μέμνονας τους άντρες κ' οι δικοί του
 έχαιρον κ' οι Δαναοί τρέμαν το γενναίον άντρα.
 Πώς κόπηκεν από ψηλό βουνό μεγάλη πέτρα,
 που ο ακαταπόνετος ο Δίας από βράχο 380
 με δυνατό ξεκώλωσεν αστροπελέκι οπότε
 στη πτώση του αντιβροντούν οι λαγκαδιές κ' οι λάκκοι
 και τα ησκιερά τα δάση κι όπως κυλιέται τρέμουν

- τα βόδια και τα πρόβατα κι όποιο άλλο ζώο βόσκει
και την ακαταγώνιστη και τρομερήν ορμή του 385
να φύγουν ζητούν· παρόμοια κ' οι Δαναοί φοβούνταν,
του που ορμούσε Μέμνονα τ' ανίκητο το δόρου.
Τότε κι ο Νέστορας κοντά στον αντρειανό Αχιλλέα
πήγε καταλυπημένος για το γιο του και του κρένει:
«Αχιλλέα, των γενναίων των Αργείων στήριγμα 390
ο γιος μου, πάει, σκοτώθηκε κι ο Μέμνονας του πήρε
τα όπλα· φοβάμαι σπάραγμα σκυλιών νεκρός μη γίνει
Δέομαι σου, βόθησέ με γρήγορα, τι φίλος είναι
όποιος με λύπη φίλο του θυμάται σκοτωμένον».
- Είπε· κι αυτός κατάκαρδα λυπήθη ακούγοντάς τον. 395
Και βλέποντας το Μέμνονα στη στεναγοφόρα μάχη
με το δόρου του Αργείους σωριαστά να καταστρέφει
άφησεν αμέσως όσους Τρώες είχε κατασφάζει
γύρω από άλλες φάλαγγες, και λαχταρώντας μάχη
ήρθε για τον Αντίλοχο και τους άλλους σκοτωμένους 400
βαριόθλιβος αντίκρυ του. Κι αυτός βουτώντας πέτρα,
που στον καρπερό τον κάμπο σύνορο άνθρωποι τη θέσαν
στου ακατάβλητου Αχιλλέα την ασπίδα ο θεός άντρας
τη σφεντόνισε. Αλλ' εκείνος δε φοβήθη τη μεγάλη
πέτρα κι αμέσως όρμησε σειώντας το μακρύ του δόρου 405
πεζός — τι πίσω απ' τη βουή βρισκόσαντε της μάχης
τ' άλογά του — και στον ώμο το δεξί τον χτύπησε
πάνω από την ασπίδα του. Αλλ' αυτός και χτυπημένος
επολεμούσε ατάραχος και χτύπησε στο μπράτσο
τον Πηλείδη κι αίμα χάμου χύθηκε. Κι αυτός του κάκου 410
χαίροντας, καυχησιάρικα λόγια του είπε, τούτα:
«Τώρα, θαρρώ, με φοβερό θάνατο και δαμασμένος
από μένα θα πεθάνεις και το φόνο δε θα φύγεις.
Πανάθλιε! Γιατί αλύπητα πετσόκοβες τους Τρώες
και καυχίσσουνα πως είσαι ο πιό άξιος στην πλάση 415
κι αθάνατος νεράιδας γιος; Όμως σήμερα έφτασε
η γραμμένη σου η μέρα γιατί κι εγώ κρατιέμαι
από θεά και της Ηώς γενναίο τέκνον είμαι,
που τό'θρεψαν στου ωκεανού το ρέμα οι Εσπερίδες
οι κρινόλευκες. Για τούτο τη σκληρή δε φεύγω μάχη, 420
τι ξέρω πόσο ανώτερη είναι η θεά, η δική μου
μάνα, από τη νεράιδα σου, που τέκνο της καυχίεσαι.
Θεούς φωτίζει η μάνα μου και θνητούς κι όλα τα έργα
τα περίφημα κι ωραία στον απρόσιτο Όλυμπο
απ' αυτήν τελούνται κ' είναι κέρδος για τους άντρες μέγα· 425
στα βάθη της ακένωτης θάλασσας η δική σου

μάνα μένει καυχώμενη στα κήτη και στα ψάρια
 άπραγη σ' όλους κι άγνωστη· σε δε σε λογαριάζω
 και με επουράνιους θεούς δε σε παρομοιάζω».

'Έτσι είπε· κι ο παράτολμος Πηλείδης τ' αποκρίθη: 430
 «Μέμνονα, η μωρία σου πώς σ' έσπρωξε μαζί μου
 να πολεμήσεις και να λες ότι στις μάχες είσαι
 ίσος μ' εμέ, που σε περνώ στ' ανάριμμα στη φύτρα
 και στη δύναμη που κι έχω ένδοξον αίμα του τέλειου 435
 Δία και του λιοντόκαρδου Νηρέα, που'χε κόρες
 τις θαλασσινές Νεραίδες, που όλοι οι θεοί του Ολύμπου
 τις τιμούνε και προπάντων τη συνετή και ξύπνια
 Θέτη, που στην κατοικιά της δέχτηκε το Διδύμισο όταν
 τη δύναμη του ολέθριου αυτός φοβήθηκε Λυκούργου,
 που δέχτηκε στο σπίτι της τον 'Ηφαιστον επίσης 440
 του χαλκοτεχνίτην όταν έπεσε απ' τον 'Όλυμπο,
 που και του Δία τα δεσμά του λαμπροκέραυτου έλυσε·
 αυτά οι πανταβλεπάτορες θεοί φέρνουν στο νου τους
 και στον 'Όλυμπο τιμούνε τη μητέρα μου τη Θέτη·
 θα νοιώσεις πως είναι θεά σύντας στο σηκώτι σου 445
 φτάσει το χαλκό μου δόρυ· για τον Πάτροκλο οργισμένος
 τιμώρησα τον 'Εκτορα και θα γδικηθώ κι εσένα
 για τον Αντίλοχο· δειλού, δε σκότωσες συντρόφι.
 Αλλά γιατί σαν άβουλα παιδάκια εμείς με καύχος
 για έργα των πατέρων μας μιλάμε και δικά μας; 450
 Ιδού ο 'Αρης στέκεται σιμά, ιδού η αντρεία μας».

Είπε· κι ένα μακρόσωμο ξίφος κι αυτός επήρε,
 κι ο Μέμνονας και γρήγορα χίμησεν ο ένας πάνω
 στον άλλον. Τις ασπίδες τους, που με τη θεϊκιά του
 τέχνη είχε φτιάξει ο 'Ηφαιστος συχνά συγκρούοντάς τες 455
 χτυπούσαν μ' έπαρση άπαυα· τα φουντοφόρα κράνη
 άγγιζαν το ένα τ' άλλο από δώθε κι από κείθε.
 Κι ο Δίας αγαπώντας τους όμοια και τους δυό, μεγάλη
 δύναμη τους εχάρισε και τους έκανε πιά άξιους
 κι ακούραστους, όμοιους θεούς, όχι άντρες· και χαιρόταν 460
 η 'Έριδα και για τους δυό. Και στη σάρκα αυτοί να μπήξουν
 θέλοντας το κοντάρι τους, άλλοτε την ασπίδα
 στη μέση εχτύπουν, κι άλλοτε το φουντοφόρο κράνος,
 άλλοτε από την κνημίδα λίγο πάνω κι άλλοτε
 τον πλουμιστό το θώρακα καλοπροσαρμοσμένον 465
 στο στήθος των μ' ορμή κ' οι δυό· απάνω τους βροντούσαν
 τα όπλα τους τ' αθάνατα. Κι έφτανεν στον αιθέρα
 των μαχομένων η βουή των Τρώων κι Αιθιοπών
 και των αντρειανών Αργείων· απ' τα πόδια κάτω η σκόνη

- έφτανεν ως τον ουρανό, τι έργο τελούνταν μέγα. 470
 Πώς η ομίχλη φαίνεται την ώρα που ξεσπάει
 νεροποντή κι αντιβροντούν απ' των ξεχειλισμένων
 χειμάρων τη βροντόβουη κατεβασιά τα όρη
 και τα φαράγγια αχολογούν κι όλοι οι βοσκοί τρομάζουν
 τους χειμάρους και το πούσι, που κάνει τους ολέθριους 475
 λύκους κι όσα άλλα τα δάση τρέφουν αγριόζουδα
 να χαίρουνται· έτσι κουρνιαχτός γύρω στα πόδια ολέθριος
 υψούνταν, που τον ουρανόν ήσκιωνε κι απόκρυβε
 το ηλιοφώς και το λαό μες στη σκόνη κυλισμένον
 και σ' αρίζικον αγώνα μαύρη τους οδήγα μοίρα. 480
 Τώρα απ' τη μάχην έδιωξε κάποιος θεός τη σκόνη,
 ενώ οι καταστρεπτικές Κήρες παρακινούσαν
 τις γρήγορες τις φάλαγγες άπαυα να πολεμούνε
 στη στεναχτερή τη μάχη· που να σταματήσει ο 'Αρης
 του φριχτό το φόνο· γύρω μ' αίμα η γη κοκκίνησε 485
 πού'τρεχε βρύση· έχαιρεν ο 'Ολεθρος ο μαύρος.
 Στέναζε απ' τους σκοτωμένους ο μεγάλος κ' ιπποτρόφος
 κάμπος όσος απλώνεται στου Σιμόη και στου Ξάνθου
 τα ρέματα, που τρέχουνε στον Ελλήσποντο απ' την 'Ιδη.
 Πολλές ώρες ο μεγάλος των αντίμαχων αγώνας 490
 διαρκούσε και τους δυό τους δύναμη εμπύχωνε ίση·
 τότε οι Ολίυιπι οι θεοί βλέποντας απ' τα πλάργα,
 έχαιρον για τον άκαμπτον άλλοι τους Αχιλλέα,
 κι άλλοι τους για τον Τιθωνού και της Ηώς το τέκνο.
 Πάνω τους ο απέραντος ο ουρανός βροντούσε 495
 και βούιζεν η θάλασσα κ' η γη τριγύρω σειούνταν
 κι απ' των δυό τα πόδια κάτω. Γύρω από τη Θέμη τρέμαν
 όλες του αντρείόκαρδου Νηρέα οι δυχατέρες,
 από φόβο τους μεγάλο για την τύχη του Αχιλλέα.
 Φοβούνται για το γιούλη της κ' η Ηριγένεια, όπως 500
 με τ' άτια της σεργιάνιζε στον αιθέρα· και του 'Ηλιου
 οι δυχατέρες έκπληκτες εστέκουνταν στο θείο
 κύκλο, που ο Δίας χάρισε στον ακούραστο τον ήλιο
 για τον ετήσιο δρόμο του, γύρω από τον οποίον
 τα πάντα ζουν και φθείρονται όπως περνούν οι μέρες 505
 κι άπαυα τα έτη τόνα τ' άλλο ακολουθεί στο χρόνο.
 Και σίγουρα αμάλαγος καυγάς μες στους μακάριους
 θα ξεσπούσε αν με διάτα του μεγαλοβρόνθη Δία
 δεν εστέλνονταν δυό Κήρες και στους δυό αντίμαχους·
 Μαύρη Κήρα, κατάμαυρη, στο Μέμνονα εστάλη 510
 χαρούμενη και γελαστή στον αντρειανό Αχιλλέα.
 Ιδόντας τες ξεφώνιζαν οι θεοί κι άλλοι τους λύπη

- τρομερήν ένοιωσαν κι άλλοι άφατη αναγάλλιαση
 Με πείσμα στο αιματηρό πεδίο του πολέμου
 εμάχουνταν οι ήρωες με θάρρος και μεγάλη 515
 δύναμη χωρίς να νιώσουν πως εφτάσανε κοντά τους
 οι Κήρες. Και θα νόμιζες πως αδάμαστοι Τιτάνες
 μάχονται με ανίκητους Γίγαντες τη μέρα εκείνη.
 Η μάχη όλο και θέριευε κι άλλοτε τρέχαν με ξίφη
 γυμνά, και πέτρες άλλοτε μεγάλες επετούσαν. 520
- Χτυπιούνται και κανένας τους δεν οπισθοχωρούσε
 μήτε και φοβόταν λίγο, αλλά σαν όρη ατράνταχτα
 στέκουνταν ακατάσχετη δύναμη περιβλημένοι
 γιατί κ' οι δυό απ' τη γενιά καυχιόσαντε του Δία.
 Γι αυτό και ισοδύναμους έκαμε και τους δυό τους 525
 η Ενωύ στη μάχη αυτή πολλή ν' αντέχουν ώρα
 όπως και τους ατρόμητους συντρόφους των, που πάντα
 με τους ρήγες τους αντάμα πολεμούσαν μέχρις ότου
 των κονταριών τους οι αιχμές στράβωσαν στις ασπίδες.
 Δεν έμεινεν απλήγωτος κανένας κι απ' τις δύο 530
 μεριές, απ' όλων το κορμί ιδρώτας χάμου μ' αίμα
 έτρεχε πάντα· με νεκρούς η γη εκαλύφτη όπως
 καλύπτεται ο ουρανός από νέφη όταν ο ήλιος
 βρίσκεται στον Αιγόκερο, τότε που οι ναύτες τρέμουν.
 Τ' άλογα χλιμιντριζοντας τους νεκρούς και τ' άλλο πλήθος 535
 που ορμούσε τσαλαπάταγαν καθώς φύλλα το χειμώνα
 μπόλικα στα δάση όταν οι καρποί ωριμάσουνε.
- Όμως τα τέκνα των θεών των μακάριων μάχουνταν
 σ' αίματα μέσα και νεκρούς κι ούτε να ερεθίζει
 τόνα το άλλο έπαυε. Κ' η Έριδα της μάχης 540
 της οδυνηρής κρατούσε την πλαστιγγα, που τώρα
 δεν ισοζυγούσε· ο θεός Αχιλλέας χτύπησε
 το Μέμνονα στου στήθους του τη βάση και το μαύρο
 ξίφος εβγήκεν αντικρύ. Και πέταξε η ζωή του
 και στο μαύρο αίμα κυλίστη και τα χαλκάρματά του 545
 βρόντησαν κι αντιβρόντησεν η γη κ' οι σύντροφοί του
 φοβήθηκαν. Τον γύμνωσαν οι Μυρμιδόνες· φεύγαν
 οι Τρώες κι όμοιος θύελλα τους έδωκε ο Πηλείδης.
 Στέναζεν η Ηώς βαριά και κρύφτηκε στα νέφη
 κ' η γη σκιάστη ολόκληρη. Κι όλοι οι γοργοί Αγέρες, 550
 με προσπαγή της μάνας τους σ' έναν πηγαίαν δρόμο,
 στον κάμπο, και χύθηκαν γύρω στο νεκρό κι αμέσως
 άρπαξαν της Ηώς το γιο και στον αχνόν αιθέρα
 τον έφερναν· πικράθηκαν πολύ με τ' αδερφού τους
 το θάνατο αναστέναζε μαζί τους κι ο αιθέρας. 555

- Ὅσες σταγόνες αἵματος ἔπεσαν στη γης ἐπάνω
 ἀπ' τα μέλη του σημάδια στους ἀνθρώπους γίνονται
 μελλοῦμενους και σημερινούς· γιατί οι θεοί τους μάσαν
 ἄλλος ἀπ' ἀλλοῦθε κι ἓνα πολυψίθυρο ποτάμι
 σχημάτισαν, που οι ἀνθρώποι ὅσοι κάθονται στῆς ἴδης 560
 τῆς ψηλόκορφης τις ράχες τον ἔνε Παφλαγόνιο·
 κ' εἶναι αὐτό, που ματωμένο στην παχιά τη γη κυλάει
 ὅταν ἔρθει η ολέθρια μέρα που ο Μέμνονας
 πέθανεν· ἀπ' το ποτάμι φοβερή κι ἀβάσταχτη
 μπόχα σκορπιέται· θά'λεγε κανεῖς ὅτι ἀναπνέει 565
 ὄμπυο πικρόν ολέθριας πληγῆς που'χε σαπίσει.
 Ἔτσι θελήσαν οι θεοί, ἔτσι ἔγινε. Οι Ἀνέμοι
 λιγάκι πάνω ἀπὸ τη γη πετούσαν κουβαλώντας
 τον ἀντρεϊανό γιο τῆς Ἡώς σκοταδοσκεπασμένο
 Ἀλλ' οὔτε κ' οι Αἰθίοπες μετὰ ἀπ' του βασιλιά τους 570
 το φόνο μακριά πλανήθηκαν· θεός ευθύς τρεχάλα
 τους ἔφερε, ὅπως ἤθελαν, να ἰδοῦν, τον, δεν θα βλέπαν
 τίς, που σκοταδοσκεπαστος τώρα αεροφερνὸταν·
 γι αὐτό ἀκολουθοῦσαν τους Ἄνεμους θρηνώντας
 το ρήγα τους. Πῶς κυνηγός δαμάζεται στα δάση 575
 ἀπ' τα σαγόνια τα σκληρά λιόντα ἢ κι ἀγρίου κάπρου
 και κουρασμένοι οι σύντροφοι το σῶμα του σηκώνουν
 βαριόθλιθοι και τα σκυλιά ὀπίσω τους ποθώντας
 τ' αφεντικό τους βαίνουνε οὐρλιάζοντας γιατί εἶχεν
 ἀθλια το κυνήγι τύχην· ἔτσι κι αὐτοί την ἀγρία 580
 τη μάχη ἀφήκαν και βαριά στενάζοντας ὀπίσω
 ἀπ' τους γοργούς τους ἀνεμους ἀχνοσκεπαστοι πηγαῖναν.
 Θάμασαν και βουβάθηκαν κ' οι Δαναοί κ' οι Τρῶες
 θρώντας τους Αἰθίοπες με το ρήγα τους ἀντάμα
 να'χουν ἀφανιστεῖ· οι γοργοί Ἄνεμοι βαρυβογγώντας 585
 ἔβαλαν του ἀτυχου νεκροῦ Μέμνονα το κουφάρι
 κοντά στις ὄχτες του Αἰσηπού του βαθιορεματάρη,
 ὅπου και των ωριόμαλλων Νυμφῶν τ' ὠραίο δάσος
 βρίσκεται· ἐκεῖ του Αἰσηπού οι δυχατέρες φτιάξαν
 τάφο μεγάλο ἀπὸ δεντρά διάφορα κυκλωμένο. 590
 Στον τάφο γύρω οι θεές θρηνοῦσαν μαζεμένες
 το τέκνο τῆς χρυσόθρονης Ἡώς για να δοξάσουν.
 Ο ἥλιος εβασίλεψε· στον οὐρανὸ κατόπι
 πρόβαλε η Ἡριγένεια θρηνώντας για το γιο τῆς
 κ' ἦρθαν κ' οι δυχατέρες τῆς κ' οι δῶδεκα κοντά τῆς 595
 που τον κύκλο του αἰώνια περιστρεφομένου Ἥλιου
 και τη μέρα και τη νύχτα γνοιάζονται κι ὅσα ἀπ' το Δία
 γίνονται, που στο δῶμα του και στις στέριες του τις πόρτες

- στρέφονται, περιφέροντας τον πλήρη καρπών χρόνο,
 που στον κύκλο του κυλιέται ο κρυσθαδερὸς χειμῶνας 600
 κ' η ανθοφόρα ἀνοιξη και το αγαπημένον
 θέρος και το χινόπωρο με τα πολλά σταφύλια.
 Αυτές οι κόρες ἔφτασαν ἀπ' τον ψηλὸν αἰθέρα
 θρηνώντας το Μέμνονα ἄπαυα· μαζί τους κ' οι Πλειάδες
 μυρολογούσαν· τα βουὰ και του Αἰσηπου το ρέμα 605
 ανταχούσανε και θρήνος σηκωνόταν ἄπαυος.
 Κ' η πολυβάσανη Ἡώς στάθηκεν ἀνάμεσά τους
 κι ἀγκαλιάζοντας το γιο της θρηνούσε ἀναστενάζοντας:
 «Πέθανες, γιε μου, κι ἔφερες στην καιφερή σου μάνη
 μεγάλο πένθος. Ὑστερα, γιε μου, ἀπ' το θάνατό σου 610
 δε θα μπορέσω στους θεοὺς να φέγγω τους ουράνιους·
 στα καταχθόνια, τα φριχτά σκότη θα κατοικήσω,
 ὅπου μακριά μου πέταξε κ' η ψυχὴ η δική σου, γιε μου
 στο χάος το σκοταδερό, στη νύχτα την αἰώνια, 615
 γιὰ να λυπηθεῖ, μιά στάλα και του Κρόνου ο γιος. Δεν εἶμαι
 ἀπὸ μίαν ἐγὼ νεράιδα κατώτερη· τα πάντα
 να βλέπω ο Δίας μ' ἔκαμεν ο ἴδιος και τα πάντα
 να τελειώνω· ὁμως του κάκου ἔβλεπε το φῶς μου ο Δίας.
 Γι' αὐτό θα πάω στη σκοτεινιά· κι ἂς φέρει αὐτός τη Θέτη
 στον Ὀλυμπο ἀπ' τη θάλασσα να φέγγει στους ἀνθρώπους. 620
 και στους θεοὺς· η σκοτεινιά σ' ἐμέ η στεναγομοφόρα
 ἀρέσει, ἔτσι που στο φονιά του γιου μου να μη φέγγω».
- Εἶπε· και δάκρυα χύνουνταν στο θεῖο πρόσωπό της
 ὅμοια ποτάμι ἀστέρευτο κ' η γῆς η μαύρη γύρω
 ἀπ' το νεκρὸ βρεχότανε· κ' η θεϊκιά η νύχτα 625
 λυποῦνταν γιὰ την κόρη· της, κι ο ουρανὸς γιὰ χάρη
 της Ἡώς στα νέφη τ' ἄστρα ἔκρυψε και στην κατάχνια.
- Οι Τρώες γιὰ το θάνατο του Μέμνονα θλιμμένοι
 στην πόλη κάθουνταν γιὰτί ποθοῦσανε το ρήγα
 ὅσο κ' οι δικοί του. Μῆτε κ' οι Ἀργεῖοι χαίρουνταν 630
 στον κάμπο ὅπου εἶχαν τις σκηνές· γύρω ἀπ' τους σκοτωμένους
 τιμούσανε τον ἀξιοπολεμιστὴ Ἀχιλλέα
 και κλαῖγαν τον Ἀντίλοχον· χαρὰ εἶχανε και λύπη.
- Ὅλη τη νύχτα στέναζε πικρά κι ἐμυρολόγει
 η Ἡώς κι ολόγυρά της εἶχεν ἀπλωθεῖ σκοτάδι· 635
 γι' ἀνατολή δε γνοιάζουνταν κι αὐτό ἦταν που λυποῦσε
 τον Ὀλυμπο· πλησίον της τα γοργόποδα· ἄτια της
 στέναζαν γιὰτί πατούσαν ἔρμη γῆ κι ἀντίκρυσαν
 τη βασίλισσα θλιμμένη· πίσω να γυρίσουν θέλαν.
 Χολωμένος ἐβροντούσε συνεχῶς ο Δίας· γύρω 640
 σειοῦνταν ὅλη η γῆ· και φόβος συνεπήρε την Ἡρώ.

- Το γιο της οι μαυρόχρωμοι Αιθίοπες θρηνώντας
 αμέσως έθαψαν· κι αυτούς που στέναζαν στον τάφο
 του γιου της η βοϊδόφθαλμη μεταμόρφωσε Ηριγένεια
 σ' αγουούπες δυό, που άφησε στα ύψη να πετάξουν. 645
- Οι αναρίθμητοι άνθρωποι κάθε φυλής τα όρνια
 αυτά καλούνε μέμνονες, που πάνω στο μνημούρι
 του βασιλιά τους χύνοντας σκόνη θρηνούν ακόμη
 και τόνα τ' άλλο μάχεται και δίνουνε μεγάλη
 στο Μέμνονα ευχαρίστηση· κι αυτός στο δώμα τ' Άδη, 650
 ή στους θεούς ανάμεσα στα Ηλύσια πεδία
 χαίρεται κ' η θάνατη Ηώς παρηγοριέται
 βλέποντάς τα· εκείνα πάλιν μάχονται κ' υποφέρουν
 μέχρις ότου τόνα απ' τ' άλλο νικηθεί ή και τα δυό τους
 δυστυχήσουν πολεμώντας γύρω απ' τη βασίλισσα. 655
- Τούτα μ' ορμήνιες της Ηώς της φωτοφόρας κάναν
 οι γοργοί αγουούπες. Τώρα η θάνατη Ηριγένεια
 όρμησε για τον ουρανό με τις πολυθρόφες ώρες,
 που στου Δία το κατώφλι την επήγαν άθελά της
 πείθοντάς τη, αν και θλιμμένην, με λόγια που μετριάζουν 660
 το βαρύ το πένθος. Κι έτσι δεν εξέχασε το δρόμο·
 φοβότανε τις απειλές τις άπαυες του Δία
 του μεγάλου, απ' τον οποίον γίνονται τα πάντα κι όσα
 στ' ωκεανού τα ρέματα, στη γη, στα πύρινα άστρα.
 Μπρος της πήγαινε η Πούλια όμως άνοιξε η ίδια
 τους πυλώνες του αιθέρα και διασκόρπισε το σκότος. 665

ΛΟΓΟΣ Γ'.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΑ

Ἐφτασε, το φως σκορπώντας, η χρυσόθρονη Ηριγένεια
 τότε για το βασιλιά τους βαρυνασαστενάζοντας
 οι Πύλιοι πολεμιστές, φέραν καταλυπημένοι
 στα πλοία τον Αντίλοχο νεκρόν, και τον εθάψαν
 στ' ακρόγιαλα του Ελλήσποντου. Γύρω του όλοι οι γενναίοι 5
 Αργίτες στέναζαν γιατί λύπη ανήλεη τους βρήκε
 κι ευχαριστήθη ο Νέστορας. Πάρα πολύ απ' το πένθος
 δεν καταβλήθη· ο φρόνιμος τη λύπη του υπομένει
 με θάρρος κι απ' τη θλίψη του άμετρα δε λυπάται.

Για το θάνατο ο Πηλείδης του συντρόφου του Αντιλόχου 10
 χολωμένος αρματώθη βαριά κατά των Τρώων
 αλλά κι αυτοί, αν κι έτρεμαν το δόρυ τ' Αχιλλέα,
 χύθηκαν μ' ορμή απ' τα τείχη έξω — οι Κήρες μέγα θάρρος
 στα στήθη τους μέσα βάλανε—, γιατί έμελλεν εκείνη 15
 τη μέρα δρόμο αγύριστο να πορευθούν, στον Ἄδη,
 από τον πολεμόθρεφτο Πηλείδη δαμασμένοι,
 πού 'μελλε κι αυτός στην πόλη να χαθεί του Πριάμου.

Στο άψε-σβήσε αριθμητα φύλα στον ίδιον τόπο
 των Τρώων και των αντρειανών Αργείων μαζευτήκαν, 20
 που λαχταρούσαν πόλεμο λυσσάρικο ν' αρχίσουν
 τότε πολλούς απ' τους οχτρούς εσκότωσε ο Πηλείδης
 κι αίμα τη τροφοδότρα γης επότιζε κ' οι όχτες
 του Σιμόη και του Ξάνθου στέναζαν από το βάρος
 των νεκρών. Τους κυνηγούσεν ως την πόλη κι έσφαζεν 25
 αράδα κι όλος ο λαός έτρεμεν από φόβον.
 Όλους θα τους εξόντωνε και θα γκρέμιζε τις πόρτες
 αφαιρώντας τους ρεζέδες είτε σπάζοντας τους σύρτες
 ορμώντας απ' τα πλάγια και δρόμο για την πόλη
 του Πριάμου στους Δαναούς θ' άνοιγε, και την πλούσια 30
 πόλη θα διαγούμιζεν, αν δεν θύμωνεν ο Φοίβος
 βλέποντας πολλές φυλές ν' αφανίζονται ήρώων.
 Κατέβηκε απ' τον Όλυμπον ευθύς, θερλίον όμοιος,
 φέρνοντας σαίτοθήκη στους ώμους του γιομάτη
 βέλη και στον Πηλείδη μπρος στάθηκεν, ενώ βροντούσαν 35
 γύρω του η σαίτοθήκη και τα βέλη κ' έλαμπε
 στα μάτια του φλόγα ασίγαστη κι απ' τα πόδια του η γη κάτω
 σειούνταν. Ο θεός μεγάλη έβαλε φωνή να διώξει
 απ' τη μάχη τον Πηλείδη, βέβαιος πως τη φωνή του
 θα φοβηθεί τη θεϊκιά και σώσει έτσι τους Τρώες.

- «Φύγε αλάργα από τους Τρώες, δεν είναι σωστό, Πηλεΐδη, 40
 στους οχτρούς σου τις ολέθριες Κήρες να σκορπίζεις, μήπως
 και θεός απ' τους Ολύμπιους κάποιος οργισθεί μαζί σου».
- Είπε· μα την αθάνατη του θεού φωνήν εκείνος
 δε φοβήθη· πάνω του σκληρές πετούσαν Κήρες.
 Γι αυτό αφηφώντας το θεό είπε με φωνή μεγάλη: 45
 «Φοίβε, γιατί να μάχουμαι με σπρώχνεις άθελά μου
 με θεούς; Εγώ τους Τρώες πολεμώ τους ξυπασμένους.
 Κι άλλοτε τό 'καμες αυτό απομακρύνοντάς με
 απ' τον πόλεμο, όταν πρώτα γλύτωσες τον Έκτορα
 που γι' αυτόν ξεροκαυχιούνταν μέσα στην πόλη οι Τρώες. 50
 Φύγε, και κοντά στους άλλους τους θεούς στο δώμα σου
 σύρε, μήπως σε χτυπήσω αν και είσαι αθάνατος».
- Είπε· κι άφησε μακριά του το θεό κι όρμησε πάλι
 στους Τρώες, που για να σωθούν κατάφυγαν στην πόλη
 και τους κυνηγούσεν· όμως αγανάκτησεν ο Φοίβος 55
 κι αυτά τα λόγια έλεγε μέσα του: «Πωπώ! τι τρέλα,
 που τον έπιασε· ούτε ο Δίας ούτε απ' τους μακάριους άλλος
 θ' ανεχτεί αυτόν, που τέτοια τον κυρίεψε μανία
 και τολμάει και με θεούς να πολεμήσει ακόμη».
- Είπε· κι εγίνηκε άφαντος, χώθηκε μέσα στα νέφη· 60
 στον αιθέρα ανεβασμένος τρομερόν αφήκε βέλος
 και στη στιγμή τον χτύπησε στη φτέρνα. Πόνοι αμέσως
 του περονιάσαν την καρδιά· κι όπως της καταγιγίδας
 η φόρα κι ο υπόγειος στρόβιλος σωριάζει χάμα 65
 πύργο και ταρακουνιέται η γης, έτσι και το σώμα
 του αντρείοκαρδου Αχιλλέα έγειρε στη γη. Κοιτώντας
 γύρω του και λιγωμένος απ' τους πόνους έλεγε:
 «Ποιός βέλος τόξεψε κρυφά ενάντια μου ολέθριο;
 Ας τολμήσει να βγει μπρος μου, ας ταχθεί απέναντί μου
 φανερά· σπλάχνα και γαίμα από το δικό μου δόρυ 70
 στη γη χάμου θα χυθούνε και θα πάει στον Άδη. Ξέρω
 κανείς επίγειος ήρωας ερχόμενος κοντά μου
 δε θα μπορέσει εμέ ποτέ με Ξίφος να δαμάσει
 ακόμη κι αν ατρόμητη καρδιά στα στήθη του έχει
 κι αν είναι ακόμη χάλκινος μ' άτρομη καρδιά στα στήθη. 75
 Τους ανδρείους κρυφά πάντα οι δειλοί παραμονεύουν·
 γι αυτό ας σταθεί αγνάντια μου κι αν θεός καυχιέται ότι είναι,
 που τους Δαναούς οργίστη, γιατί αυτός ότι είναι ο Φοίβος
 θέλω να πιστεύω τώρα, σκεπασμένος από νέφη.
 Έτσι η αγαπητή μου μάνα είχε προμαντέψει πρώτα, 80
 πως απ' τα βέλη τα σκληρά θα σκοτωθώ εκείνου
 στις πύλες τις Σκαϊές· κι αυτά δεν ήσαν κούφια λόγια».

- Είπε· και με τα γερά του χέρια το μοιραίο βέλος
 έσυρε απ' την ανιάτη πληγή κι ευθύς το αίμα
 του πληγωμένου χύθηκε και την καρδιά του πόνος
 την περόνιασε. Θλιμμένος πέταξε μακριά το βέλος,
 που οι Πνοές τ' αρπάξανε και τό 'δωσαν στο Φοίβο,
 'αθώς στου Δία πήγαινε το θεϊκό τον κάμπο·
 τι θα'ταν ανόσιο να χαθεί των αθανάτων βέλος.
 Με χαρά το πήρε κ' ήρθε στον ψηλό τον Όλυμπο
 στων θεών τη σύνοδο όπου όλοι τους συνηναγμένοι
 τη μάχη εβλέπαν των αντρών· κι άλλοι εύχουνταν οι Τρώες
 να νικήσουν κι άλλοι τους οι Δαναοί και άλλοι
 αμφίγνωνμοι θωρούσανε τον πόλεμο κι εκείνους
 που σκότωναν, όσο κι αυτούς που ξιφοσκοτωνόνταν.
- Όταν του Δία η φρόνιμη γυναίκα είδε το Φοίβο,
 με λόγια ταπεινωτικά τον μάλωσεν αμέσως:
 «Φοίβε, το έργο πού'καμες σήμερα δε συχωριέται:
 ελησμόνησες εκείνον, που τον γάμο του οι ίδιοι
 τιμήσαμε οι αθάνατοι, τον ισόθεο Νηλέα;
 Και στη μέση συ ετραγούδας πώς η λευκοπόδα Θέτη
 αφήνοντας τη θάλασσα παντρεύτη τον Νηλέα·
 κι όπως τη φόρμιγγα έπαιζες, σ' άκουγαν θεοί κι άνθρωποι
 κι όρνια και θεριά και ράχες βαθιοφάραγγες κι ακόμη
 τα ποτάμια και τα δάση όλα τα βαθήσκιωτα.
- Όμως αυτά τα ξέχασες κι έργον έκαμες απαίσιο
 σκότωσης άντρα θεϊκό, που όταν μέσα στους άλλους
 θείο νεχτάρι έπινες σ' ώρα σπονδής ευχιάσουν
 τέκνο στο Νηλέα η Θέτη να γεννήσει. Ξέχασες
 όμως την ευκή σου εκείνη κι έδωκες χαρά στον όχλο
 του Λαομέδα, που ήσουνα βουκόλος του· κι εκείνος
 αν κι αθάνατον με πίκρες σα θνητόν σε πότιζε·
 είσαι ανόητος που δίνεις — ξεχνώντας όσα τράβηξες —
 χαρά στους Τρώες. Άθλιε! Ο φτωχός σου νους δεν ξέρει
 ούτε ποιός είναι άτιμος κι άξιος να υποφέρει,
 ούτε και ποιός απ' τους θεούς τιμάται· ο Αχιλλέας
 και συμπαθής μας ήτανε κ' ήταν απ' τη γενιά μας.
 Αλλά και σ' αυτούς τους Τρώες φοβάμαι δε θα φέρει
 λύπες πιό αλαφρότερες ο θάνατός του· θά 'ρθει
 απ' τη Σκύρος γρήγορα στη σκληρή τη μάχη ο γιος του
 να βοηθήσει τους Αργείους και σ' οχτρούς πολλούς να φέρει
 βάσανα, αυτός που δύναμη με το γονιό του έχει ίσην.
 Όμως διόλου για τους Τρώες δε φροντίζεις, την άντρεία
 μίσησες του Αχιλλέα του καλλίτερου απ' όλους.
 Άθλιε! Πώς κατάματα θα κοιτάξεις τη νεράιδα

- όταν ερθεί στα δώματα τ' αθάνατα του Δία
 αυτήν, που πριν σε δόξαζε και σ' έβλεπε σα γιό της;»
 Έτσι μίλησεν η Ήρα η βαριόθλιβη στο τέκνο
 του πανίσχυρου του Δία. Όμως εκείνο άχνα
 δεν έβγαλε από σεβασμό στ' ακατάβλητου γονιού του 130
 τη γυναίκα και δεν είχε την τόλμη να τη βλέπει
 κατάματα· από τους θεούς κάθουνταν μακριά κυττώντας
 χάμου. Όσοι πάλι απ' τους θεούς του Όλυμπου βοηθούσαν
 τους Δαναούς περίλυποι κάθουνταν· κι όσοι πάλιν
 εύχουνταν να νικήσουνε οι Τρώες ήσαν κείνοι, 135
 που το 'χαν πάρει απάνου τους κι έχαιραν και γελούσαν
 κρυφά απ' την Ήρα· κι όλοι τους σέβουνταν οι ουράνιοι
 την Ήρα και τη λύπη της. Όσο για τον Πηλείδη
 ζούσε ακόμη πληγωμένος, δε φτερούγιζε η ψυχή του
 και μέσα στ' ακατάβλητα μέλη του έβραζεν ακόμα 140
 το μαύρο τ'ου γαίμα, που σφοδρώς τον πόλεμο ποθούσε.
 Αν και λαβωμένον Τρώας δεν τολμούσε ούτ' ένας τους
 να τον ζυγώσει· στέκουνταν μακριά του όπως ξωμάχοι
 στο λόγγο σαστισμένοι μπρος σε λιόντα, που κι αν είναι
 χτυπημένος δεν ξεχνάει την αντρεία του, μον βρουχιέται 145
 κάτω απ' τα σαγόνια του τρομερά, αγριοκυττώντας
 γύρω του. Έτσι του Πηλείδη η ψυχή αναστατώθη
 κι απ' την οργή κι απ' την πληγή· κι αν κι από θείο βέλος
 δαμάστη, πάλιν όρμησε και σειώνοντας δόρυ, φίλον
 του Έκτορα εσκότωσε, Ορυθάνα τον βέλον 150
 χτυπώντας τον θανατερά στους μήνιγγες. Το κράνος
 δε συγκράτησε το δόρυ το μακρύ, που διαπερνώντας
 κι εκείνο και της κεφαλής τα οστά έφτασε αμέσως
 στου εγκέφαλου τις ίνες κ' η καρδιά του σπάραξε.
 Σκότωσε και τον Ιππόνο μπήγοντας κάτω απ' το φρύδι 155
 δόρυ στη ρίζα του ματιού κι έπεσε απ' το βλέφαρό του
 χάμου ο βολβός του κ' η ψυχή φτερούγιζε στον Άδη.
 Κατόπιν τον Αλκίθοον εχτύπησε τρυπώντας
 το σαγόκι και τη γλώσσα τού 'κοψε· κι εκείνος χάμου
 ξεψυχώντας εσωριάστη και στ' αφτί καρφώθη η μύτη. 160
 Όλους αυτούς, που πάνω του χύνουνταν ο θείος άντρας
 τους σκότωσε· κι άλλους πολλούς εξέκανε, που φεύγαν·
 γιατί ακόμα χόχλαζε στα στήθη του το γαίμα.
 Όταν όμως τα μέλη του παγώσαν κ' η ψυχή του
 θά 'φευγε, τότε στάθηκε στο δόρυ του ακουμπώντας 165
 κ' είπε σ' όλους τους γύρω του, που τρέμαν και φοβούνταν:
 «Τρώες δειλοί, και Δάρδανοι και πεθαμένο ακόμη
 τ' αμάλαγο το δόρυ μου δε θα φύγετε, όλοι σας

- στις δικές μου Εριννύες όλεθρο φριχτό χρωστάτε».
- Είπε· κι όπως τον άκουσαν φοβήθηκαν σα λάφια 170
που σαν ακούσουν βρουχηθμό λιόντα δυνατού στα όρη
φεύγουν, τα δειλά, το μέγα το θηρίον· έτσι οι Τρώες
οι αλογοθρόφοι τρέμαν με τους άλλους τους συμμάχους
στου Αχιλλέα τη στερνή φωνή γιατί λογιάζαν
πως είναι ακόμη απλήγωτος. Κι αυτός τώρα με τόλμη 175
δαμασμένη από τη μοίρα και παράλυτα τα μέλη
έπεσε μέσα στους νεκρούς όμοιος με βουνό μεγάλο·
βρόντησε με το πέσιμο τ' άψογου Πηλείδη η γη
και τ' άρματά του άπαυα βούιζαν. Κι αυτοί θωρώντας
τον οχτρό τους πιό πολύ έτρεμαν και φοβούνταν. 180
Πώς θερία ματωμένα, που 'χουν κυνηγοί δαμάσει
τα τρέμουνε τα πρόβατα βλέποντάς τα σκοτωμένα
στη στάνη, κι ούτε που τολμούν κοντά τους να σταθούνε,
μον άψυχα σα ζωντανά τα τρέμουν· έτσι οι Τρώες
έτρεμαν τον Αχιλλέα κι ας ήταν πεθαμένος. 185
- Όμως ο Πάρης, πού 'νοιωσε χαρά μεγάλη πήρε
να ενθαρρύνει το λαό γιατί όλπιζε πως τώρα
οι Αχαιοί τον πόλεμο τον τρομερό θα πάψουν
μιά κι έλειψεν η μόνη τους δύναμη, ο Πηλείδης, κ' είπε:
«Φίλοι μου, αν τη σήμερα πρόθυμα με βοηθείστε, 190
ή νικημένη απ' τους οχτρούς θα πεθάνουμε ή σωσμένοι
γύρω απ' την 'Ιλιο το νεκρό θα σύρουμε Αχιλλέα
με τ' άλογα του Έκτορα, που με φέρνουνε στη μάχη
θλιμμένα για το θάνατο τ' αδερφού μου, και που τώρα
τ' αφεντικό τους πόθησαν τόσο πολύ. Αν μ' εκείνα 195
σύρουμε το σκοτωμένον Αχιλλέα όχι μόνον
τους ίππους θα δοξάσουμε, αλλά κι αυτόν τον ίδιο
τον Έκτορα, αν πραγματικά υπάρχει και στον Άδη
νους ανθρώπινος και νόμοι· γιατί κακά στους Τρώες
μεγάλα αυτός προξένησε. Τότενε κ' οι Τρωάδες 200
χαίροντας θα 'ρθουν στην πόλη σαν ολέθριες λιόπαρδες
ή κι οργισμένες λιόντισσες, πού 'χασαν τα μικρά τους·
και τον πολύμοχθο μισούν κι έμπειρο αγριομολόγο·
έτσι γύρω κ' οι Τρώισσες απ' το νεκρό Πηλείδη
θα χυμήσουνε με μίσος εναντίον του άμετρο, 205
άλλες τους για τους γονιούς των οργισμένες, άλλες τους
για τους άντρες των, και άλλες για τους γιους των, κι άλλες τους
για συγγενείς των έξοχους. Και πιότερον ο γέρος
γονιός μου μ' άλλους θα χαρεί όσους τα γηρατειά
τους κρατούν αθέλητά τους στην πόλη· αυτόν στα όρνια 210
σέρνοντάς τον μες στην πόλη θα τον δώσουμε προσφάγι.

- Είπε· κι όσοι τον αντρείον εφοβούνταν πριν Πηλείδη
 στήθηκαν γύρω του γοργά, ο Γλαύκος κι ο Αινείας
 κι ο τρομερός Αγήνορας κι άλλοι που στον ολέθριο
 πόλεμον ήσαν έμπειροι θέλοντας να τον σύρουν 215
 στην Ίλιο την ιερή τήν πόλη! Όμως ο θείος
 Αίας μεν αδιαφόρησε, έτρεξε εκεί αμέσως
 και δρο το μακρύ του δόρυ από το νεκρόν αλάργα
 άμπωχεν όλους τους κι αυτοί δεν έπαυαν τη μάχη.
 Πάντοτε μ' αλλεπάλληλες τον κύκλωναν εφόδους 220
 κι ολόγυρά του μάχουνταν κι όπως μελορουφήχτρες
 μέλισσες που σωρό πετούν γύρω από το κρηνί τους
 να διώξουνε τον τρυγητή, μ' αυτός δεν τις προσέχει
 κι αρπάζει μέλι και κερί κι αυτές κι αν ζαλισμένες
 από τον πνιγηρό καπνόν όμως και πάλι ορμούνε 225
 πάνω του· όμως πριν τρυγήσει ούτε αυτός αποτραβιέται.
 Έτσι κι ο Αίας τους οχτρούς δεν πρόσεχε καθόλου
 και πρώτα τον Αγέλαο σκότωσε το Μαιονίδη
 χτυπώντας τον πάνω απ' το βυζί και το θέστορα έπειτα·
 κι ακόμη τον Ωκύθοο κι Αγέστρατο και Ζώρον 230
 και Νίσσον και Αγάνιππον και Ξακομσμένο Ερύμα,
 που μ' αρχηγό τον αντρειανόν Γλαύκον απ' τη Λυκία
 έφτασε και στο ιερό της Αθηνάς καθόταν
 στη Μελανίππειαν άντικρυ στο Μασσίκυτο πλησίον
 στον κάβο της Χελιδόνας, που οι θαλασσοθρεμμένοι 235
 ναύτες τον τρέμουν σαν περνούν απ' τους σκληρούς τους βράχους.
 Λυπήθηκε κατάκαρδα για το χαμό του, ο γιούλης
 ο δοξαστός του Ιππόλοχου τι ήταν πιστός του φίλος
 και χτύπησε τον Αίαντα στην πολυβοϊδόπετη
 ασπίδα, όμως στο σώμα του δεν έφτασε διότι 240
 τον προφύλαξε το δέρμα των βοδιών κι ο θώρακας
 ο κάτω απ' την ασπίδα του στα δυνατά του μέλη
 αρμοσμένος. Μα και πάλιν το σκληρόν αγώνα ο Γλαύκος
 δεν έπαυε, τον Αίαντα ποθώντας να σκοτώσει
 κι έλεγεν ο ανόητος, απειλώντας τον με καύχος: 245
 «Αία, λεν ότι είσαι ο πρώτος Αχαιός και μάλιστα
 περηφανεύονται για σε και πάντοτε καυχιούνται
 όπως και για τον Πηλείδη το λιοντόκαρδο όταν ζούσε.
 Γι αυτό μαζί του σήμερα, πιστεύω, θα πεθάνεις.»
 Είπε· μα λόγια ατέλεστα αφήκε, δεν στοχάστη 250
 πως δόρυ υψώνει ενάντια σ' άντρα αξιότερό του
 κι ο φιλόμαχος ο Αίας του 'πε αγριοθωρώντας τον:
 «Δειλέ! πόσο στον πόλεμον ήταν ανώτερός σου
 ο Έκτορας δεν το νογάς· ωστόσο η αντρεία του

- απόφευγε το δόρυ μου γιατί έξω, από την τόλμη 255
 είχε και φρόνηση· ο νους ο δικός σου όμως θα 'ναι
 βλαμμένος μιά και τόλμησες μ' εμέ να πολεμήσεις,
 που είμαι πολύ πιό άξιος σου· δεν είσαι πατρικός μου
 φίλος κι από τον πόλεμο μακριά δε θα με διώξεις
 με δώρα ξεγελώντας με όπως έδιωξες το τέκνο 260
 του Τυδέα το γενναίον· αν από κείνο εσώθης
 τότε, εγώ δε θα σ' αφήσω τώρα ζωντανός να γύρεις
 απ' τον πόλεμο. Μη σ' άλλους εμπιστεύεσαι στη μάχη,
 που με σε σαν τιποτένιες μύγες όμοιοι χύνονται
 στο κουφάρι τ' άψεγου τ' Αχιλλέα; Όμως κι εκείνους 265
 θα σκοτώσω και στις Κήρες τις σκληρές θα παραδώσω».
- Είπε· και στους Τρώες πάνω χίμησε σαν το λιοντάρι
 σε κυνηγιάρικα σκυλιά στα φαράγγια και στα δάση
 και πολλούς από τους Τρώες σκότωσε κι απ' τους Λυκίους,
 που θέλανε να δοξαστούν. Τον έτρεμε το πλήθος, 270
 όπως τρέμουνε τα ψάρια στην πλατιά τη θάλασσα
 σκυλόφαρο ή δέλφινα θαλασσόθρεφτο, μεγάλο·
 έτσι κ' οι Τρώες έτρεμαν του Τελαμωνιάδη
 την αντρείαν όπως ορμούσε στη μάχη. Αλλά και πάλι
 πολέμαγαν, κι από το Ύεκρό γύρω τον Αχιλλέα 275
 πέσαν στη σκόνη αριθμητοί αποδώ κι κεί σαν κάπροι
 από λιόντες· μάχη ολέθρια μεταξύ τους μαίνονταν.
 Ετότε κι ο λιοντόκαρδος Αίας σκότωσε το τέκνο
 του Ιππόλοχου τ' αξιόμαχο, που κοντά στον Αχιλλέα
 έπεσε τ' ανάσκελα όπως πέφτουνε στα όρη θάμνά 280
 κάτω από δρυν· έτσι έπεσε χτυπημένος από δόρυ
 κι αυτός δίπλα στον Πηλείδη. Γύρω του τ' αντρείο τέκνο
 τ' Αχγίση με συντρόφους του γενναίους πολεμώντας
 τον ετράβηξε όπου οι Τρώες ήσαν και τον έδωσε
 σε δικούς του να τον φέρουν στην Ίλιο κι εκείνοι 285
 τον πήρανε με λύπη τους. Κι αυτός γύρω απ' τον Αχιλλέα
 μάχουνταν· όμως ο Αίας δόρυ στο δεξι κρατώντας
 τον χτύπησε στο ψαχνό κι αυτός έφυγεν απ' τη μάχη
 την ολέθρια κι αμέσως τρούπωσε μέσα στην πόλη·
 εκεί τον κούραραν γιατροί έμπειροι και το γαίμα 290
 της πληγής εκαθάρισαν κι έκαμαν κι όσα άλλα ακόμη
 τους πόνους τους αβάσταχτους αφανίζουν λαβωμένων.
 Όμως μ' αστροπήν ο Αίας όμοιος πάντα μάχουνταν
 άλλον αλλού σκοτώνοντας γιατί του ανεψιού του
 ο θάνατος ολοχρονίς του πίεζε τα στήθη. 295
 Κοντά του ο άψεγος ο γιος τ' αντρείόκαρδου Λαέρτη
 επολεμούσε κι έσπερνε το φόβο στους οχτρούς του.

- Το γρήγορο τότε Πείσανδρο σκότωσε και το τέκνο
 του αντρειανού του Μαίναλου της Άβυδος κατοίκων. 300
 και μαζί μ' αυτόν τον θείον Ατύμνιον, που νύμφη
 στον Αμαθίωνα όμορφη εγέννησε στις όχτες
 του Γρανικού του ποταμού, η Πηγασίδα. Επίσης
 σκότωσε τον Ορέσβιο γιο του Πρωτέα εκείνου, ·
 που στις χαράδρες κάθονταν της αψηλής της Ίδης,
 και πίσω δεν εγύρισε να τον ιδεί η Πανάκεια 305
 η ξακουσμένη η μάνα του· έπεσε απ' του Οδυσσέα
 τα χέρια και το φονικό το ξίφος, που 'χε κι άλλους
 δαμάσει, όποιοι εύρισκε γύρω στο νεκρό Πηλείδη.
 Όμως του ταχυπόλεμου Μεγακλή ο γιος, ο Άλκων,
 με δόρυ τον εχτύπησε στο δεξιό του γόνα 310
 κι από τη λαμπρή κνημίδα μαύρο γαίμα βγήκεν. Όμως
 αυτός δεν γνοιάστη την πληγή, με σκληρόν αμέσως πόνον
 τον πλήρωσε χτυπώντας τον με δόρυ στην ασπίδα
 κ' η μεγάλη δύναμή του και το δυνατό του χέρι
 τον ξάπλωσε τ' ανάσκελα. Βρόντησαν τ' άρματά του, 315
 όπως στην σκόνη έπεσε χτυπημένος. Μαύρον αίμα
 έβρεξε το θώρακά του και τα μέλη του. Κι εκείνος
 τράβηξεν απ' την ασπίδα κι απ' δέρμα του τ' ολέθριο
 δόρυ, αλλά μαζί μ' αυτό βγήκε κ' η ψυχή του κι έτσι
 τον άφησε κ' η αθάνατη ζωή. Κι ο Οδυσσέας 320
 κι αν πληγωμένος όρμησεν με τους δικούς του κι ούτε
 έφευγε τον απαίσιον αγώνα· μαζί μ' άλλους
 Δαναούς μπρος απ' το μέγα Αχιλλέα πρόθυμα
 εμάχονταν, κι οχτρούς πολλούς εσκότωσε με δόρυ.
 Πώς αγέρες, που στα δάση πνέουν τα πυκνόδεντρα 325
 μ' ορμή, σκορπούν πάνω στη γη τ' ανάλαφρα τα φύλλα
 στην αρχή του χρόνου σύντας μπαίνει το χινόπωρο·
 έτσι κ' οι πολεμόχαροι οι Δαναοί με βέλη
 τους σκόρπαγαν, γιατί όλοι τους για το νεκρό Αχιλλέα
 γνοιαζόσαντε και προπαντός ο αντρειανός ο Αίας, 330
 που πλήθος Τρώων σκότωνε· μοίρα σκληρή παρόμοιος.
 Τότε κι ο Πάρης τέντωσε τόξο ενάντια του· αλλ' ο Αίας
 τον είδε και του πέταξε μιά στο κεφάλι πέτρα,
 που τού 'σπασε το κράνος του το φαλωτό κ' η μαύρη
 νύχτα τον σκέπασε. Στη γη σωριάστη κι ούτε βέλη 335
 τον έσωσαν, γιατί άλλα εδώ κι άλλα αποκει χυθήκαν
 στη σκόνη, κι έμεινε αδειανή η σαΐταποθήκη
 και ξέφυγε απ' τα χέρια του το τόξο. Σύντροφοί του
 τον αρπάξαν κι με τ' άτια του Έκτορα τον φέραν
 μισοζώντανο στην πόλη κ' υποφέροντα από πόνους· 340

κι ουδέ τα όπλα του μακριά αφήσανε, τα πήραν
 απ' της μάχης το πεδίο και στο ρήγα τους τα φέραν.
 Κι αυτό ήτανε που νεύριασε τον Αία και τού είπε:
 «Σκύλε! Πώς απ' τη δύναμη σήμερα του θανάτου
 ξέφυγες; Όμως έννοια σου, θα φτάσει κ' η δική σου 345
 η στερνθή μέρα απ' τα χέρια Δαναού ή τα δικά μου
 τώρα εγώ άλλη φροντίδα έχω πώς του Αχιλλέα
 το κουφάρι απείραχτο στους Δαναούς να δώσω».

Είπε· και Κήρες τρομερές έστειλε στους οχτρούς του,
 που γύρω ακόμη απ' το νεκρό μάχουνταν Αχιλλέα. 350

Κι εκείνοι, όπως βλέπανε πολλούς απ' τα γερά του
 τα χέρια να σαμάζονται φοβήθηκαν και μήτε
 όμοιοι αγνούπες τιποτένιους έμειναν που τους φοβίζει
 ο αϊτός, το πρώτο όρνιο, σύντας στα βουνά ξεσκίζουν
 πρόβατο, που λύκοι πρώτα είχανε κατασπαράξει. 355

Έτσι εδώ κι εκεί τους Τρώες σκόρπισε ο αντρείος Αίας
 με πέτρες ταχυκίνητες ή ξίφη ή τη δική του
 τη δύναμη χτυπώντας τους. Και τρομαγμένοι εκείνοι
 φεύγαν βιαστικοί απ' τη μάχη με μαυροπούλια όμοιοι,
 που τ' αφανίζει γέρακας κυνηγώντας τα κι εκείνα 360
 σύμπικνα πετούνε τόνα πάνω στ' άλλο φεύγοντας
 τη συμφορά· έτσι κι αυτοί για του Πρίαμου την πόλην
 από τη μάχη φεύγανε μ' άδοξης λιποταξίας
 το στίγμα, και του Αίαντα τρέμοντας τις φοβέρες,
 που με χέρια λερωμένα από γαίμα ανθρώπινο 365
 τους κυνηγούσε κι όλους τους θ' αφάνιζε, αν στην πόλη
 με τις ανοιχτές τις πύλες μέσα δεν εμπαινανε
 αγκομαχώντας, τι όλους τους κυρίεψεν ο φόβος.

Στην πόλη αφού τους στρίμωξε όπως τσοπάνης στάνη
 γοργών προβάτων, έφτασε στο κάμπο όχι στο χώμα 370
 της γης απάνω βαίνοντας, αλλά σε γαίμα κι όπλα
 και νεκρούς· τι αριθμητο πλήθος νεκρών γενναίων
 στρώθηκαν στην απέραντη τη γης απ' τη μεγάλη
 πόλην ως τον Ελλήσποντο, όσους ευρήκε μπρος της
 η μαύρη μοίρα. Και καθώς, όταν στων θεριστάδων 375
 τα χέρια πέσει αγρός ξερός σιταροκαρπισμένος,
 που δίνει πολλά χερόβολα με ψωμωμένα αστάχια
 κι όπως τα βλέπει ο γεωργός χάρει για το χωράφι
 που δούλεψεν· έτσι κι αυτοί δαμασμένοι απ' ολέθριο
 κακό κείτονταν μπρούμυτα ανέγνοιοι πιά για μάχες 380
 πολύκλαυτες. Οι αντρειανοί οι Δαναίοι εξ άλλου
 τους σκονισμένους τους νεκρούς κι αιματοκυλισμένους
 δεν τους γύμνωναν πριν κάψουν το κουφάρι του Αχιλλέα,

- που η μανία του για μάχες ήταν κέρδος τους μεγάλο.
 Γι αυτό κ' οι ρήγηδες μακριά μοχθούσαν για να φέρουν 385
 το πτώμα του αντρειανού νεκρού. Και πράγματι το φέραν
 στις σκηνές μακριά απ' τα πλοία τα γοργοκινούμενα
 οι όλοι βαριαναστέναζαν γύρω του μαζεμένοι
 απ' τη μεγάλη λύπη τους, γιατί αυτοί που ήταν
 η δύναμή τους ξέχασε μες στις σκηνές τα ξίφη 390
 και κείτονταν στου βροντερού Ελλήσποντου τις όχτες·
 έτσι έπεσεν κι ο Τιτύος, ο φαντασμένος, όταν
 βάλθη να βιάσει τη Λητώ, που στην Πυθώ ερχόταν
 κι ο Φοίβος του οργίστηκε και τον τόξεψε κι ας ήταν
 αντρειανός με γοργά βέλη κι εκείνος ματωμένος 395
 στη μεγαλόπλατη τη γη — τη μάνα του — πελώριος
 κείτονταν, κ' η γη το γιο της στέναζε το σκοτωμένο
 απ' των θεών την όργητα, ενώ η Λητώ χαιρόταν·
 έτοιμος στων οχτρών τη χώρα έπεσεν ο Αχιλλέας,
 των Τρώων χαρά, ατελειώτη για τους Αργείους θλίψη. 400
 που σαν τον κλαίγαν, βόγγαγαν της θάλασσας τα βάθη.
 Κι όλων αμέσως η καρδιά εράισε στα στήθη
 γιατί πίστευαν πως όλους θα τους σφάξουνε οι Τρώες.
 Θυμήθηκαν τότε ότι γονιούς είχαν στα σπίτια αφήσει
 πολλοί γυναίκες νιόπαντρες, που λειώνανε θρηνώντας 405
 γιατί άδειες απ' τους άντρες τους οι κλίνες τους εμείναν
 και μαζί με τα μωρά τους καρτερώντας να γυρίσουν
 οι άντρες τους στενάζανε· όλων η καρδιά το θρήνο
 γύρευε κι όλοι έκλαιγαν στην άμμο ξαπλωμένοι
 μπρούμυτα κοντά στο πτώμα του μεγάλου Αχιλλέα 410
 αποσπώντας σύριζα τα μαλλιά της κεφαλής των·
 κι όπως κυλιούνταν λέρωναν το πρόσωπό τους μ' άμμο.
 Ποιό θρήνος, ποιό αλαλητό σηκώνεται στην πόλη
 όταν τα τείχη της οχτροί κυριέψουν μανιασμένοι
 και στην πόλη φωτιά βάλουν κι αδιάκριτα σκοτώνουν 415
 τους κατοίκους και τα πάντα καταστρέφουνε κι αρπάζουν·
 όμοιο αλαλητό στα πλοία των Αργείων εσηκώθη,
 τι ο μεγάλος τους προστάτης ο Πηλείδης χτυπημένος
 από θεοκαμωμένα βέλη κοιτάει πελώριος,
 σαν τον Άρη όταν χτυπήθη με βαριά πέτρα στον κάμπο 420
 απ' τη θεά τη φοβερή, τρανού πατέρα κόρη.
 Οι Μυρμιδόνες άπαυα κλαίγαν τον Αχιλλέα
 γύρω από το κουφάρι του, κουφάρι βασιλέα
 άψεγου, πράου, που ήτανε σύντροφος ίσος με όλους·
 κι ούτε φαντασμένος ήταν ούτε και κακόβουλος, 425
 ξεχώριζε στη σύνεση και στην αντρειάν απ' όλους.

Πρώτος βαριαναστέναζεν ο Αίαντας ποθώντας
 αγαπητό του ξάδερφο — γιο τ' αδερφού του κύρη του —
 που τον εχτύπησε θεός· δε γίνονταν εκείνος
 να χτυπηθεί από θνητούς κατοίκους της μεγάλης 430
 της γης. Γι αυτόν πολλές φορές ο έξοχος ο Αίας
 πικρόκλαιγε πηγαίνοντας στη σκηνή του σκοτωμένου
 Πηλείδη και στις θάλασσας άλλοτε ξαπλωμένος
 την αμμουδιά φαρδύς-πλατύς, μυρολογώντας τούτα:
 «Ω Αχιλλέα! στήριγμα των αντρειανών Ελλήνων 435
 πέθανες εδώ στην Τροία απ' την πολυχώραφη
 τη Φθία μακριά απ' ανόλπιστη, ολέθρια σαίτα
 χτυπημένος, που τη ρίχνουν μόνον οι δειλοί στις μάχες·
 γιατί όποιος να χειρίζεται ξέρει μεγάλη ασπίδα
 και καλά να προσαρμόζει στα μελίγγια του το κράνος 440
 σ' ώρα μάχης, και το δόρυ με τα χέρια ν' αναπάλει
 κι όπλα χάλκινα στα στήθη των οχτρών του να φυτεύει,
 αυτός δε ρίχνει από μακριά, σύντας πολεμάει, τόξο·
 εκείνος που σε χτύπησεν αν έστεκε αντικρύ σου
 δε θά 'φευγεν απλήγωτος το δόρυ το δικό σου. 445
 Όμως ο Δίας όλα αυτά σκέφτη να κάνει τώρα
 και στους κόπους τους δικούς μας μάταια προσθέτει έργα·
 τώρα, βέβαια, θα στέρξει να νικήσουνε οι Τρώες
 τους Αχαιοούς, γιατί έλειψεν ο μέγας τους προστάτης.
 Ω! πόσες λύπες σπίτι του ο γέροντας Πηλέας 450
 θα υποφέρει, ο καψερός, στ' άχαρα γεράματά του.
 Και μόνον του θανάτου του θα τον λιανίσει η φήμη·
 καλλίτερα τις λύπες του εδώ θα λησμονούσε.
 Αν για το γιο του όμως κακή δεν τον λιανίσει φήμη
 βάσανα τότε, το δειλό, σκληρά στα γηρατειά του 455
 θα τον βρούνε και θα ζει μες στο σπίτι του σ' οδύνες,
 ποιός; Ο Πηλέας, που οι θεοί περίσσα τον τιμούσαν·
 όμως οι θεοί στους έρμους τους θνητούς δεν κάνουν όλα».
 Έτσι καταλυπημένος μυρολόγα τον Πηλείδη.
 Αλλά κι ο γέρο-Φοίνικας άπαυα θρηνολογούσε 460
 πεσμένος στου αντρείοκαρδου Πηλείδη το κουφάρι
 και με λυγμούς στη φρόνιμη έλεγε την καρδιά του:
 «Πέθανες και μ' άφησες, υγιέ μου, ακαταπράυντο
 πόνο· μακάρι η μαύρη γης να μ' είχε σκεπασμένο,
 πριν τον ανεξευμένιστον ιδώ το θάνατό σου. 465
 Γιατί χειρότερο κακό δε μ' έχει βρει μήτ' όταν
 άφησα την πατρίδα μου και τους γλυκοούς γονιούς μου
 κ' ήρθα σκιώντας την Ελλάδα στον Πηλέα, που με δώρα
 με υποδέχτηκε και ρήγα των Δολόπων μ' έκαμε.

- και στην αγκαλιά του, γιέ μου, φέροντάς σε στη δική μου 470
 σ' απίθωσε στο σπίτι του βρέφος και πρόσταξέ με,
 σα νά 'σουνα δικός μου γιος να σε περιποιούμαι
 κι όχι δεν είπα· χαίροντας εσύ στην αγκαλιά μου
 μ' έκραζες συχνά «πατέρα» μ' άλλα σου παιδιάστικα
 λόγια μαζί· πολλές φορές μου 'βρεχες το χιτώνα 475
 με τις παιδικές σου τρέλες και τα στήθη, ενώ γελώντας
 εγώ με τα δυό τα χέρια μου σε χόρευα, γιατί είχα
 την ελπίδα πως θα θρέψω τον προστάτη της ζωής μου
 και στα γέρα μου το στύλο. Κι όλα αυτά γινήκαν· όμως
 για λίγο, τι τώρα πέταξες στο σκότος κ' η καρδιά μου 480
 λυπάται μέχρι σπαραγμού, γιατί με βρήκε πένθος
 αξιοδάκρυτο· γι τούτο άχε πέθαινα θρηνώντας
 πριν το θάνατό σου μάθει ο ατίμητος Πηλέας
 που, το ξέρω, θα θρηνήσει άπαυα σύντας τη φήμη
 πως επέθανες ακούσει. Γιατί θλιβερότατη 485
 θα βρει λύπη και τους δυό μας, τον πατέρα σου κι εμένα,
 που 'λειψες εσύ ο μεγάλος, και στη γη μέσα θα μπορούμε
 γρήγορα κάτω απ' τη μοίρα την αμείλιχτη του Δία·
 και κάλλιο αυτό, παρά μακριά απ' το μόνο μας προστάτη».
- 'Ετσι ο γέρος λυπημένος είπεν άπαυα θρηνώντας. 490
 Κοντά του δακρυοχύνοντας θρηνούσε κι ο Ατρείδης
 στέναζεν απ' το βαρύ του πόνο κι είπε στην καρδιά του:
 «Πέθανες, Πηλείδη, όλων των Αργείων πιο γενναίος
 πέθανες και το στρατό μας τον αριθμητο άφησες
 ανυπεράσπιστον. Κι αφού έλειψες θα μας χτυπούνε 495
 ευκολότερα οι οχτροί μας κι άφατη χαρά στους Τρώες
 έδωκες, που πριν σ' ετρέμαν καθώς πρόβατα λιοντάρι·
 και τώρα στα πλοία τα γοργά ποθούν να πολεμήσουν.
 Δία πατέρα! με ψευτιές και συ απατάς τους έρμους
 θνητούς, που μου υποσκέθηκες ότι θα κυριέψω 500
 την πόλη του Πρίαμου, αλλ' αυτό δεν τέλεσες που είπες
 και ξεγέλασες το νου μου· γιατί τώρα πού 'λειψεν
 ο Πηλείδης, δεν πιστεύω να τελειώσει ο πόλεμος».
- 'Ετσι καταλυπημένος είπεν· γύρω του το πλήθος
 κι αυτό για τον αντρείοκαρδο θρηνούσε τον Πηλείδη 505
 τα πλοία αντιβροντούσανε στα μυρολόγια εκείνων
 και στον αιθέρα τον πλατύν ατέλειωτη βουημάρα
 ανέβαινε. Πώς κύματα στη θάλασσα πελώρια
 απ' ανέμους σηκωμένα δυνατούς μ' ορμή ξεπούνε
 στη στεριά κ' η ταραγμένη θάλασσα παντού και πάντα 510
 στις αφρισμένες τις ακτές ατέλειωτα βουίζει·
 τέτοικος γύρω απ' το νεκρόν άπαυος αχός σηκώθη

απ' τους Αργείους, πού 'κλαιγαν τον αντρειανό Πηλείδη.

Έφτασεν η μαύρη νύχτα κι αυτοί θά 'κλαιγαν ακόμη,
αν στον Ατρείδη, ο Νέστορας, το τέκνον του Νηλέα,
δε μιλούσε, που μεγάλη λύπη τον καρδιότρωγε,
όπως το γιο του Αντίλοχο το φρόνιμο θυμήθη:

«Ανίκητε Αγαμέμνονα, ρηγάρχη των Αργείων,
τώρα τους βαριούς μας θρήνους καιρός να σταματήσουμε
για σήμερα· γιατί κανείς δε μπορεί να εμποδίσει
τους Αργείους να χορτάσουν το θρήνο και να κλαίνε
πολλές ημέρες. Τώρα μπρος το λύθρο του Πηλείδη

του άτρομου ας ξεπλύνουμε κι ας τον βάλουμε σε κλίνη,
γιατί δεν πρέπει αφρόντιστοι για πολύ οι νεκροί να μένουν»

Έτσι ο φρόνιμος ο γιος μίλησε του Νηλέα.

Κι ο ίδιος τους συντρόφους του επρόσταζε να βάλουν
νερό κρύο στα λεβέτια, στη φωτιά να το ζεστάνουν
και το νεκρό να λούσουνε και με φορέματα ώρια
κι άλικά να τον ντύσουνε, δώρο της μάνας του, όταν
κίνησε να ρθει στην Τροία· κι αυτοί στο βασιλιά τους
πέιστηκαν αμέσως· όλα με προσοχή και τάξη

τα τοίμασαν και στη σκηνή το νεκρό φέραν Πηλείδη.
Εσυγκινήθη η πάνσοφη Τριτογένεια βλέποντάς τον
κι έσταξε στο κεφάλι του αμβροσία, που κρατάει
πολύ καιρό, όπως λέγεται, τρυφερό το δαμασμένο

σώμα απ' τη μοίρα· ολόδροσο τό 'καμε και φαινόταν
πως ανάσαινε· έκαμε το απανώφρυδό του
κατσούφικο, όπως ήτανε, όταν για το σκοτωμένο

συντρόφι του, τον Πάτροκλον, οργίστη κ' η μορφή του
αγρίεψε· βαρύτερο το σώμα του εγίνη

κι έδειχνε πιό πολεμικό. Θάμπωσαν οι Αργείοι
βλέποντας το σωριασμένον Αχιλλέα να φαντάζει
ζωντανός, και που στην κλίνη γλυκοκοιμούμενο έμοιαζε.

Τριγύρω του πολύπαθες αιχμάλωτες, κοπέλλες,
πού 'χεν αρπάξει ο ιδιανός, όταν στην άγια Λέσβος
κούρσεψε και των Κιλίκων την απόγκρεμη την πόλη

ως και του Ηετίωνα τη Θήβα, εμυρολόγουν
και ξέσκιζαν την όψη τους την ώρα και χτυπώντας
τα στήθη τους εστέναζαν για τον αγνό Πηλείδη,

που κι εκείνος τις τιμούσε κι ας ήσαν οχτρών κόρες.

Απ' όλες τους περισσότερο ήτανε λυπημένη
η Βρισηίδα η σύζυγος του αντρειόκαρδου Αχιλλέα·
στρέφουνταν γύρω απ' το νεκρό και με τα δυό της χέρια

τ' ώριο της πρόσωπο έγδερνε κι εμυρολόγει κι όπως
χτυπιούντανε πρηξιματα αιμοστάζοντα ανοιγόνταν

- στο απαλό το στήθος της· θά 'λεγες αντί για γάλα,
αίμα πως τρέχει κόκκινο· κι όμως η ομορφιά της
κ' η χάρη του προσώπου της έλαμπε αν και λιπημένη.
Θρηνολογώντας φοβερά έλεγε: «Αλί σ' εμένα!
που δεινά πάθη απ' όλες άμετρα με βασανίζουν, 560
που τόσο δεν λυπήθηκα μήτε για τ' αδέρφια μου
μήτε για την πλατύχωρη πατρίδα μου όσον τώρα,
που μου 'λειψες εσύ· γιατί συ ήσουν για μένα ημέρα
ιερή, συ φως του ήλιου, συ γλυκιά ζωή, συ ελπίδα
θετική, συ στήριγμα στέρεο της λύπης μου· 565
στην αξιότη πάνω απ' όλους κι από τους γονιούς σου ακόμη·
γιατί, αν και δούλα σου, εσύ, μόνον, ήσουν για μένα
το παν, που και γυναίκα σου μ' έκανες κι ας μ' είχες πάρει
σκλάβο. Τώρα στων Αργείων κάποιος θα με πάει τα πλοία,
κι άλλος στην παχιοχώματη Σπάρτη ή το διψασμένο 570
τ' Άργος· κ' υπηρετώντας τον πολλά θα υποφέρω,
η κακομοίρα, μιά και συ θα μου λείπεις. Είθε χώμα
να με σκέπαζε χυμένο, πριν ιδώ το θάνατό σου».
- Έτσι εκείνη το νεκρό Πηλείδην εθρηνούσε
με δούλες της πολύπαθες, στους θλιμμένους μπρος Αργείους 575
κλαίγοντας και το βασιλιά και τον άντρα της· τα δάκρυα
τα θλιβερά δεν έπαψαν των ματιών της να κυλάνε
ως τη γη απ' τα βλέφαρά της, σα νερό μαύρο που τρέχει
από την πηγή του βράχου, που το πολύ το χιόνι
κι ο πάγος ο πολύς στη γη τον σκεπάζει και που λυώνει 580
με του νοτιά το φύσημα και με τις ηλιαχτίδες.
- Άκουσαν τότε τους πικρούς τους θρήνους των οι κόρες
του Νηρέα, που στα βάθη κάθονταν της θάλασσας·
όλες τους λύπην ένοιωσαν ψυχοπαιδέυτρα κι όλες
αναστενάζαν φοβερά κ' η θάλασσα ανταχούσε. 585
Ντύθηκαν μαύρες φορεσιές κι από την αφρισμένη
θάλασσαν όλες πήδησαν αμέσως όπου ο στόχος
των Αχαιών βρισκότανε· κι όπως όλες πηγαίναν
άνοιγε γύρω η θάλασσα· κι αυτές επροχωρούσαν
σκούζοντας όπως γερανοί γοργόφτεροι άμα ιδούνε 590
όπως πετούνε κακοκαιριά· στους θρήνους των θαλάσσια
κήτη ανταποκρίνονταν. Και πικρά μυρολογώντας,
έφτασαν αμέσως όπου κείτονταν ο αντρειωμένος
γιός της αδερφής τους. Κ' ήρθαν γοργοτρέχοντας οι μούσες
τον Ελικώνα αφήνοντας μ' αβάσταχτο στα στήθη 595
πένθος τη μαριολομάτα να τιμήσουνε νεράιδα.
Ο Δίας πάλι εμπύχωσε περίσσα τους Αργείους,
έτσι, που το ευγενικό των θεαινών το πλήθος

- βλέποντάς το στο στρατόν αιφνίδια να φτάνει
 να μη φοβηθούμε κι όλες οι αθάνατες θρηνούσαν 600
 γύρω απ' το νεκρό· κι αχούσαν οι ακτές του Ελληνισποντου
 και βρέχουνταν κάτω όλη η γη με τα δάκρυά τους, τριγύρω
 από το νεκρό Πηλείδη· κι αναστέναζε το πλήθος
 κι από τα πολλά τους δάκρυα κ' οι σκηνές και τ' άρματά τους
 βρέχουνταν, τι το πένθος τους παρηγοριά δεν είχε. 605
- Τότε χύθηκεν επάνω στον Πηλείδη η μάνα του
 και φιλώντας τον στο στόμα του 'πε δακρυοχύνοντας.
 «Τώρα ας χαρεί στον ουρανόν η ροδόπεπλη Ηριγένεια,
 ας χαρεί κι ο Αστεροπαίος παρατώντας την οργή του,
 ας χαίρεται κι ο φαρδιόρεμος Αξίος κι όλο το σόι 610
 του Πρίαμου. Στον Όλυμπον όμως εγώ θ' ανέβω
 και στα πόδια θα προσπέσω του θάνατου του Δία
 γιατί αυτός με πάντρεψε με θνητόν άντρα άθελά μου,
 άντρα, που τον εδάμασε τ' αμείλιχτο το γήρας
 και πολύ κοντά του οι Κήρες είναι οι θανατοφόρες. 615
 Όμως εγώ δε νοιάζομαι τόσο για κείνον όσο
 για το γιο μου Αχιλλέα, που μου υποσχέθη ο Δίας
 σ' αντρεία πρώτο να τον κάνει στων Αιακιδών τα σπίτια
 τι η κλίνη του δε μ' άρεσεν κι άλλοτε σφοδρός αγέρας,
 ή νερό, ή φωτιά γινόμεουν μανιακή, ή κι όμοια μ' όρνιο· 620
 και κανείς θνητός εμένα δε μπορούσε να δαμάσει
 γιατί μεταμορφωνόμεουν σ' ό,τι υπάρχει στη γη πάνω
 και στον ουρανό, ωσότου μου υποσχέθηκεν ο Δίας
 ότι θ' αποχτήσω τέκνο φιλοπόλεμο κι αντρείο.
 Κι εκράτησε το λόγο του γιατί ο γιος μου είναι σ' όλα 625
 πρώτος· όμως λιγόζωος· σ' αυτό με δολιεύτη.
 Γι αυτό θα πάω στον ουρανό και στα δώματα του Δία
 θα θρηνήσω τον υγιό μου και παραπονούμενη
 θα του θυμίσω τ' άπρεπα δεινά που υποφέραν
 μαζί του τ' άλλα του παιδιά για να τον συγκινήσω». 630
- Έτσι είπεν η θαλασσινή Θέτη· κ' η Καλλιόπη
 της αποκρίθη θέλοντας να την παρηγορήσει:
 «Θέτη θεά, τους θρήνους σου πάψε και για το γιο σου
 μην καρδιοσώνεσαι και μη θλίβεις το βασιλέα 635
 θεών κι ανθρώπων. Γιατί γιοι του βαρυβρόντη Δία
 του ίδιου έχουν σκοτωθεί απ' τη σκληρή τη μοίρα
 δαμασμένοι. Κι ο δικός μου γιος, αν κ' είμαι αθάνατη,
 πέθανεν, ο Ορφέας μου, που με γλυκά τραγούδια
 μάγευεν όλα τα δάση και τους μυτερούς τους βράχους,
 ·ων πυταμών τα ρέματα, τους βουερούς ανέμους, 640
 που μ' ορμή πνέουν, τα όρνια τέλος τα γοργόφτερα·

- όμως το μεγάλο πένθος άντεξα γιατί δεν πρέπει
 με θλίψεις αξιοδάκρυτες και πόνους να λυπούμε
 τους θεούς. Γι αυτό τους θρήνους για το τέκνο σου παράτα,
 παρά τη θλίψη σου γιατί οι ποιητές θα ψάλουν 645
 τη δόξα του πάντα στους θνητούς εμπνευσμένοι από μένα
 και τις άλλες Πιερίδες. Μη, συ την ψυχή σου κάτω
 από μαύρες λύπες θλίβεις κλαίγοντας σα γυναικούλα.
 'Η μη δεν έχεις ακουστά, μοίρα δαμάζει ολέθρια
 όσους ανθρώπους κάθονται στη γης επάνω, δίχως 650
 να γνοιάζεται για τους θεούς. Τόση είναι η δύναμή της.
 Αυτή και την πολύχρυση του Πρίαμου την πόλη
 θα κουρσέψει ανδρών πλήθος αφανίζοντας Αργείων
 και Τρώων όσους θά 'θελε· θεός δεν τη μοδιίζει».
- 'Ετσι η συνετόβουλη η Καλλιόπη είπεν. 655
 Ο ήλιος στου ωκεανού εβύθισε το ρέμα
 κ' η μαύρη Νύχτα πλάκωσε και στον αιθέρα εχύθη
 ν' ανακουφίσει τους θνητούς τους καταλυπημένους.
 Τότε στην άμμο οι Δαναοί κοιμήθηκαν αράδα 660
 γύρω απ' το νεκρό και κάτω απ' των συμφορών το βάρος.
 'Όμως τη γοργοκίνητη Θέτη δεν έπιανε ύπνος·
 κοντά στο γιο της κάθονταν μαζί με τις νεράιδες
 τις αθάνατες· κ' οι Μούσες με σειράν, άλλη απ' αλλούθε
 την παρηγόρουν με γλυκά λόγια άλλο να μην κλαίει.
- Πρόβαλε χαμογελώντας στον αιθέρα η Αυγούλα 665
 φέρνοντας σ' όλους τους Τρώες και τον Πρίαμο το φως της
 το λαμπρότατο· και τότε έκλαιγαν τον Αχιλλέα
 οι Δαναοί μέρες πολλές, ενώ οι παράλιοι τόποι
 αναστέναζαν· θρηνούσε κι ο μεγάλος ο Νηρέας
 δίνοντας χαρά μεγάλη στη νεραϊδοκόρη του· 670
 μαζί του κλαίγαν κ' οι θεοί της θάλασσας, οι άλλοι.
 Τότε οι Αργείοι το νεκρό του μεγάλου Αχιλλέα
 τον παραδώσαν στη φωτιά και πάνω του σωριάσαν
 δώρατα πολλά, που φέραν από το βουνό της 'Ιδης
 με πολύ τους όλοι κόπο γιατί έτσι τους προστάξαν 675
 οι Ατρείδες απ' το λόγγο υλικό πολύ να φέρουν,
 για να καεί όσο γρήγορα του νεκρού Πηλείδη η σάρκα.
 Μαζί μ' αυτά όπλα πολλά αντρών γενναίων, που είχαν
 σκοτωθεί στις μάχες πάνω στη φωτιά για να καούνε
 τά 'ριξαν και πολλούς Τρώες, ομορφόπαιδα, αιχμαλώτους 680
 κι άλογα χλιμιντρόλαλα και θεριωμένους ταύρους
 και πρόβατα πολλά και πρόσπαχα γουρούνια· ακόμη φέραν
 από τα σεντούκια οι δούλες αλλαξιές θρηνολογώντας
 κι όλα στη φωτιάν επάνω τά 'βαλαν για να καούνε

- και χρυσό και κεχριμπάρι. Κ' οι Μυρμιδόνες κόψαν
την κόμη τους και σκέπασαν μ' αυτή το βασιλιά τους· 685
κούρεψε κ' η Βρισηίδα τις πλεξούδες κ' η ίδια
βαριόθλιβη τις χάρισε στο βασιλιά στερνό της
δώρον· επίσης και σταμνιά μ' αίλιμμα γεμάτα πάνω
στο νεκρό βασιλιά χύσαν και άλλα γεμάτα μέλι 690
και γλυκό κρασί, που είχε μυρουδιά σαν το νεχτάρι.
Έχυσαν ακόμη κι άλλες μυρουδιές απ' όσους πάνω
στη θάλασσα και στη στεριά γίνονται — θνητών το θάμα —
Όταν πιά γύρω απ' τη φωτιά συγυριστήκαν όλα
πεζοί και καβαλλάρηδες τότε με τ' άρματά τους 695
γύρω απ' την πολυδάκρυτη φωτιά παραταχτήκαν.
Τότε έσταξε απ' τον Όλυμπο στο νεκρό Πηλείδη ο Δίας
αμβροσία να τιμήσει τη θεϊκιά νεράιδα,
και τον Ερμή στον Αίολον έστειλε να καλέσει
την ιερή τη δύναμη των βουερών ανέμων 700
τι έμελλε ο νεκρός Πηλείδης να καεί. Κι ο Αίολος
πειστήκε στον Ερμή και κάλεσε το δυνατό Βορέα
και το σφοδρό το Νότο ευτύς και τους έστειλε στην Τροία
ορμητικοί σα θύελλα βουίζοντας να πνεύσουν.
Κι αυτοί πάνω απ' τη θάλασσαν ακράτητοι χυθήκαν 705
κι όπως φυσούσαν η στεριά κ' η θάλασσα ανταχούσεν
και τα νέφη ψηλά πάνω στον αέρα απ' τους ανέμους
κινούμενα ορμητικά συμπυκνωνόνταν σ' ένα.
Με τη θέληση του Δία στη φωτιά του Αχιλλέα
του σκοτωμένου χύθηκαν και θέρειψεν η φλόγα 710
της φωτιάς κι άπαυος θρήνος απ' τους Δαναούς σηκώθη.
Οι άνεμοι, κι ας έμοιαζαν καταιγίδα, όλη τη μέρα
κι όλη τη νύχτα φύσαγαν γύρω απ' το νεκρό τελώντας
το έργο τους. Πολύς καπνός στο θεϊκόν αιθέρα
σηκώθηκε και τρίζανε τα στοιβαγμένα ξύλα 715
όπως τα έκαιγε η φωτιά και μαύρη γινόνταν στάχτη.
Κ' οι άνεμοι αφού τέλειωσαν το μέγα τους το έργο
στη σπηλιά τους με τα νέφη μαζί γύρισε ο καθένας.
Όταν η φάουσα φωτιά έκασε τελευταίον
τον πελώριο το ρήγα κι' εσκοτώθηκαν οι ίπποι 720
κ' οι αιχμάλωτοι και τ' άλλα τα κειμήλια του φέραν
οι Αχαιοί και τά 'βαλαν γύρω από το γενναίον
νεκρόν, ετότε τη φωτιά έσβησαν οι Μυρμιδόνες
με κρασί· τα κόκκαλά του χώριζαν γιατί δεν ήσαν
σαν τ' άλλα, έμοιαζαν οστά αδάμαστων Γιγάντων 725
και μ' άλλα δεν μπερδεύτηκαν τι τ' άλογα κ' οι ταύροι
κ' οι σκοτωμένοι ανάκατα μ' αυτά γενναίοι Τρώες

- εκαίγονταν παράμερα απ' το νεκρόν, που ήταν
στη μέσην, απ' του Ἡφαιστου τη φλόγα δαμασμένος.
Τρέμοντας τα συντρόφια του μάζεψαν τα κόκκαλά του 730
όλα και σ' ένα στέρεον, ευρύχωρο, ασημένιο
σεντούκι μέσα τὰ ἔβαλαν μαλαμοκοσμημένο.
- Κ' οι νεράιδες μ' αμβροσία κι ἄλειμμα τα καταβρέξαν
το μεγάλο Αχιλλέα να τιμήσουνε ποθώντας,
και βοδιῶν κατόπιν ξύγκι πρόσθεσαν κι ἄπε τὰ ἔθαψαν 735
με μέλι χλιαρό· ἡ μάνα του τους ἔδωκε λαγήνι,
του πρόσχαρου του Ἡφαιστου ἔργο εξαισίας τέχνης,
που της το εἶχε ο Διόνυσος χαρίσει· σ' αὐτό μέσα
τα κόκκαλα του αντρείοκαρδου εβάλανε Αχιλλέα.
- Κ' οι Δαναοί του στήσανε τάφο στην παραλία 740
του βαθουλού Ελλησποντου, κι ἔβαλαν πάνω σημάδι
πελώριο, το βασιλιά κλαίοντας των Μυρμιδόνων.
- Ἀλλ' οὔτε και του αντρείοκαρδου του Αχιλλέα τ' ἄτια
τ' ἀθάνατα εμείνανε ἀδάκρυτα στα πλοία·
κι εκείνα ἀκόμα ἐκλαιγαν το σκοτωμένο ρήγα 745
και μ' ἄλλους ἀθλιους θνητούς κι Ἀργίτικα πουλάρια
δεν ἔστεργαν να ζουν μαζί· τα μπόδιζε το πένθος,
μον στης Τηθύας τις σπηλιές και στ' ὠκεάνειο ρέμα·
μακριά απ' τους ἀθλιους θνητούς να φέρονται, εκεί όπου
ἡ Ποδάρκη πριν ἡ θεία γέννησε τ' ανεμόποδα 750
ἀλογα απ' τον πολύβουο Ζέφυρο γκαστρωμένη.
- Και σίγουρα ὅσα εἶχανε στο νου τους θα τελούσαν,
αν ἀπό θεϊκιά βουλή δεν ἐπροοριζόνταν
για το γιο του Αχιλλέα, το γοργό, που θὰ ἔρχονταν
απ' τη Σκύρος, που κι εκείνα τον δεχτήκαν ὅταν ἦρθε 755
στο στρατό γιατί του Χάους του ἱεροῦ οι δυχατέρες,
οι Μοῖρες, ἔτσι τα εἶχανε κανονίσει παρ' ὅτι ἦσαν
ἄτια ἀθάνατα ἐν πρώτοις να δοθούν στον Ποσειδῶνα,
δεύτερον στον ἀπότολμο Πηλέα και στο γιο του
τρίτον τον ἀκατάβλητον Αχιλλέα, τέταρτον 760
στο γαῦρο Νεοπτόλεμο, που με θέληση του Δία
ἔμελλε στῶν θεῶν τη γῆ να τον φέρουν στα Ηλύσια.
- Γι αὐτό αν και θλίψη τὰ ἔδερνε βαριά, μέναν στα πλοία
λυπημένα, πού ἔχασαν το βασιλιά, και μ' ἓνα
πόθο στην καρδιά να ἰδοῦνε το καινούργιο αφεντικό τους. 765
- Τότε της πολυκύματης της θάλασσας τα βάρη
ἀφῆσεν ο κοσμοσείστης κι ἔφτασε στην παραλία·
κανέννας δεν τον ἐβλεπεν, ἐκτός απ' τις νεράιδες
κ' εἶπε στη βαριόθλιβη για τον Αχιλλέα Θέτη:
«Πάψε πιά να θρηνοκλαίεις ἄπαυα για τον υγιό σου. 770

- Δε γράφει με θνητούς αυτός να βρίσκεται, θα πάει
στους θεούς όπως ο ώριος Διόνυσος ή κι ο γενναίος
Ηρακλής· δε θα τον κλείσει στο σκοτάδι μήτε ο Άδης
μήτε ο σκληρός ο θάνατος, στου Δία τα λημέρια
θα πάει τα λαμπρόφωτα· κι εγώ θα του χαρίσω
ένα νησί στον Εύξεινο κι εκεί θεός αιώνιος
θά 'ναι ο γιος σου· κ' οι γειτόνοι ένδοξες τελετουργίες
κάνοντας θα τον τιμούνε όπως τιμούν κι εμένα.
775
- Γι αυτό, και συ πάψε να κλαις σπαραχτικά, το πένθος
διώξε μακριά, μην άλλο πιά σπαράζεις την καρδιά σου». 780
- Είπε και μες στη θάλασσα βούτηξεν όμοιος με αύρα,
αφού τη Θέτη ορμήνεψε· κι αυτή λίγο απ' τη θλίψη
ανακουφίστηκεν· αυτά τέλεσε ο θεός. Και τώρα
θρηνολογώντας έφυγαν κ' οι Αργείοι για τα πλοία,
που είχαν φέρει απ' την Ελλάδα. Οι Πιερίδες πάλι
δρόμο για τον Ελικώνα πήραν, κ' οι νεραϊδοκόρες
βούτηξαν στη θάλασσα κλαίγοντας του Πηλείδη. 785

ΛΟΓΟΣ Δ':
ΒΡΑΒΕΙΑ ΤΗΣ ΘΕΤΗΣ

Αλλ' ούτε του φιλόμαχου Ιππόλοχου το γαῦρο
 τέκνον οι Τρώες, οι δειλοί, ἀδάκρυτον ἀφήσαν·
 οι ἴδιοι αὐτὸν τον ἐξοχον τον ἔβαλαν ἐπάνω
 στην πυρὰ μπρος στις Δαρδάνιες πύλες. Αλλ' ὅμως ο Φοίβος
 ἀπ' τη φωτιά τη φάουσα, ἀρπώντας τον ο ἴδιος, 5
 τον ἔδωκεν στους γρήγορους Ἀνέμους να τον φέρουν
 στη Λυκία· κι αὐτοῖ μέσα ἀπ' τα στενά του Τήλανδρου
 τον φέραν σ' ἓνα θελκτικό τόπο κι ἓνα λιθάρι
 σκληρόν ἔβαλαν πάνω του· ἐκεῖ ἀναβλύζουν ἄγιο
 νερόν οι Νύμφες ποταμοῦ αἰώνιου, που και τώρα 10
 οι ἄνθρωποι ωριορέματο Γλαῦκο τον λεν. Και τούτα
 οι θεοὶ κάναν το ρήγα να τιμήσουν των Λυκίων.
 Ἀλλὰ κ' οι Ἀργεῖοι κλάψαν το γενναῖον Ἀχιλλέα
 στα πλοῖα τα γοργὰ κοντά· κι ὅλοι τους ἀπὸ θλίψη
 και λύπη ἀπαρηγόρητη μαράζωναν, τι γιο τους 15
 ὅλοι τὸν θεωρούσανε κι ἀδάκρυτος κανένας
 μες στο στρατό δεν ἔμεινε, ἐνὼ χαρὰν οι Τρώες
 ἐνοιωθαν ἀδιάκοπα βλέποντάς τους λυπημένους
 και τον Πηλεΐδη στη φωτιά· κι ἓνας τους καυχῆθη κ' εἶπε:
 «Τώρα ἀπ' τον Ὀλυμπο χαρὰν ἀνόλιστην ο Δίας 20
 μας ἔστειλε, που και πιὸ μπρος ποθοῦσαμε, να ἰδοῦμε
 τον Πηλεΐδη σκοτωμένον στην Τροία. Τι πιστεύω
 πως θ' ἀνασάνουν οι γενιές οι ἐνδοξες των Τρώων
 ἀπὸ την ἀντροσκοτώστρα μάχη και τ' ολέθριον ἄιμα 25
 ἀν σκοτώνουνταν ἐκείνος, γιατί σ' ἐκεינוῦ τα χέρια
 μαίνονταν αἰμοβαμένον, ἀσπλαχνο, ξίφος ολέθριο·
 κι ὁποιος μας του ἀντιτάχτη φως ἡμέρας δεν ξανᾶειδε.
 Τώρα, που ἐσκοτώθηκεν ο Πηλεΐδης ἀπαντέχω
 στα ωριόπλωρὰ τους πλοῖα νὰ ἔμπουν οι ἀντρειωμένοι 30
 Ἀργίτες· εἶθε ο Ἐκτορας να ζοῦσεν ο γενναῖος
 τους Ἀργεῖους στις δικές τους σκηνές να καταστρέψει».

Ἔτσι κάποιος ἀπ' τους Τρώες εἶπε χαίροντας· ωστόσο
 ἄλλος φρονιμότερός του τ' ἀπηλογήθη κ' εἶπε:
 «Εσὺ μας λες πως ο στρατός των Ἀργείων, ο ολέθριος
 μπαίνοντας στα καράβια του θα σαλπάρει τρομαγμένος 35
 στην ομιχλώδη θάλασσα· μη τ' ολπίζεις, δε φοβάται·
 ἴσα - ἴσα πόλεμον ποθούν, γιατί εἶναι κι ἄλλοι
 γενναῖοι κι ἀκατάβλητοι ἄντρες, οι δυὸ Ἀτρεΐδες
 κι ο Αἴας· κι αὐτοὺς σκιάζομαι κι ἄς εἶναι πεθαμένος

- ο Αχιλλέας· άμποτε να τους σκότωνεν ο Φοίβος 40
 ο τοξότης· την ημέρα θα εκπληρωθούν εκείνη
 οι ευχές μας κι απ' της μάχης θ' ανασάνουμε τους μόχθους».
- Έτσι είπεν· όμως κι οι θεοί στον ουρανό στενάζαν
 όσοι τους λεοντόκαρδους βοηθούσανε Αργείους· 45
 εκάλυψαν με σκιερά νέφη την κεφαλή τους
 κ' ήταν μεγάλη η λύπη τους, ενώ χαίρουνταν όσοι
 εύχουνταν στους Τρώες τέλος του πολέμου ευάρεστο.
- Τότε η δοξασμένη Ήρα είπε στον υγιό του Κρόνου:
 «Πατέρα, αστραποκέραυνε Δία, γιατί τους Τρώες 50
 βοηθάς, κόρην ωριόμαλλη ξεχνώντας, που ο ίδιος
 τη διάλεξες αγαπητή σύζυγο στον Πηλέα
 τον ισόθεο, στου Πήλιου τις κοιλάδες και τους γάμους
 τέλεσες ο ίδιος κι όλοι οι θεοί τη μέρα κείνη
 ξεδώσαμε και πάμπολλα δώρα τους κάναμε ώρια· 55
 Μα συ ξεχνώντας όλα αυτά πένθος στην Ελλάδα στέλνεις».
- Είπεν· αλλ' ο ακατάδεχτος δεν αποκρίθη ο Δίας.
 Βαριά θλιμμένος κάθουνταν κι ανάδευε στο νου του
 πολλά, γιατί του Πρίαμου θα κούρσευαν την πόλη
 οι Έλληνες και σκέφτονταν όλεθρον γι' αυτούς απαίσιο 60
 στη στεναχτερή τη μάχη και στην αχοθάλασσα·
 αυτά συλλογιζότανε, πού 'μελλε μετά να κάνει.
- Βύθισε στο βαθιόρεμον ωκεανόν η Αυγούλα
 και στη μαύρη γη της νύχτας το σκοτάδι πλάκωσε
 για ν' ανασάνουν οι θνητοί λιγάκι από τους κόπους· 65
 στα πλοία τους δειπνούσανε οι λυπημένοι Αργίτες·
 γιατί κανείς δε γίνεται να νικήσει της κοιλιάς του
 την αποχαυνώτρα πείνα, που μας εξαντλεί, κι αμέσως
 λύθηκαν τα γόνατά μας τα γοργά κι ούτε να κάνεις
 κάτι μπορείς, αν την κοιλιά δε γιομίσεις πριν, την άθλια. 70
 Γι' αυτό, παρά τη θλίψη τους για τον Πηλείδη, τρώγαν·
 τι όλους η ακατάβλητη τους πίεζεν ανάγκη.
- Κι αφού χόρτασαν, στον ύπνο το γλυκό παραδοθήκαν,
 που σκόρπισε την πίκρα τους κι αύξησε τη δύναμή τους.
- Κι όταν προς τ' ανατολικά στρέψανε οι Αρκούδες
 το κεφάλι τους, του ήλιου το γοργό φως καρτερώντας 75
 και βγήκε βόλτα η Αυγή ξύπνησαν· τότε οι γενναίοι
 Αργίτες με απόφαση φόνο και μαύρη μοίρα
 να φέρουν στους Τρώες χύθηκαν σαν κύμα του Ικάριου
 πελάγου ή σαν το ξερό σπαρτό σύντας φυσήξει
 με δύναμην ο Ζέφυρος ο νεφελοστοιβάχτης· 80
 έτσι κι ο στρατός κινούνταν στου Ελλήσποντου τις όχτες.
 Κ' είπε τους του Τυδέα ο γιος, αυτό, πού 'θελαν ν' ακούσουν:

- «Συντρόφια μου αν είμαστε πράγματι παλληκάρια,
 στους μισητούς μας τους οχτρούς πάνω ας ριχτούμε τώρα
 μήπως και τους ξεθαρρέψει του Πηλείδη ο θάνατος 85
 κι άπραγος μείνει ο δυνατός ο γιος του Τελαμώνα 99^ο
 Όμως μπρος με τ' αμάξια μας και τ' άτια μας, στην πόλη
 ας τρέξουμε συνάρματοι· δόξα μας ο αγώνας».
- Έτσι στους Αργείους είπε· κι αποκρίθη ο αντρείος Αίας:
 «Τυδείδη, συ μιλάς σωστά, λόγια δε λες τ' ανέμου
 σπρώχνοντας να πολεμήσουν —άλλο που δε θέλανε— 90
 οι αντρείοκαρδοι Αργείοι τους φιλόμαχους τους Τρώες.
 Όμως πρέπει να μείνουμε στα πλοία μέχρις ότου
 κοπιάσει από τη θάλασσα η θεία Θέτη, που' χει
 καημόν αγώνες ένδοξους στον τάφο του παιδιού της
 να στήνει· έτσι μου είπε χτες, που βύθιζε στο κύμα, 95
 μακριά απ' τους άλλους Δαναούς κι εκεί θαρρώ πως πήγεν.
 Οι Τρώες, αν και πέθανεν ο Αχιλλέας, λέγω,
 πως δε θα ξεθαρρέψουνε εφόσον ζούμε οι δυό μας
 εγώ και συ, αλλά κι αυτός ο άψογος Ατρείδης».
- Έτσι είπεν ο αντρείος γιος του Τελαμώνα, αλλ' όμως 100
 δεν ήξερεν ότι έμελλε να κατοθανάτσει
 απ' τους αγώνες ύστερα· κ' είπε του ο Διομήδης:
 »Αγαπητέ, αν πράγματι σήμερα η Θέτη αγώνες
 ένδοξους γύρω απ' τον τάφο του παιδιού της στήσει, τότε
 στα πλοία μας ας μείνουμε κρατώντας και τους άλλους. 105
 Τι πρέπει στους μακάριους Θεούς να υπακούμε·
 όμως εμείς τερνπόψυχες τιμές στον Αχιλλέα
 να προσφέρουμε ας σκεφτούμε, κι αν οι θεοί δε θέλουν».
- Έτσι ο Διομήδης είπε του Τυδέα ο γιος και τότε
 εβγήκεν απ' τη θάλασσα μ' αύρα πρωινή παρόμοια 110
 η γυναίκα του Πηλέα και σε λίγο στων Αργείων
 έφτασε το πλήθος, όπου την περίμεναν με πόθον
 άλλοι για ν' αγωνιστούνε στους μεγάλους τους αγώνες,
 κι άλλοι για να δώσουν θάρρος, σ' όποιους θ' αγωνίζονταν.
 Σ' αυτούς, όπως συνάχτηκαν η πενθοφορούσα Θέτη 115
 φτάνοντας έστησε αγώνες και τους παρακινούσεν
 να λάβουνε μέρος σ' αυτούς· κι όλοι οι Αχαιοί πειστήκαν.
- Πρώτος σηκώθη ο Νέστορας ανάμεσά τους, όχι
 γιατί ήθελε ν' αγωνιστεί στην πυγμαχία ή σ' άλλο
 πάλεμα πολύβασανο, μιά και τα γόνάτα του 120
 κι όλα του τα μέλη είχαν απ' τ' ολέθρια γέρατα
 λυγίσει· όμως αλύγιστη έμεινεν η καρδιά του
 κ' η φρόνησή του· Αχαιός στην αγορά κανένας
 δεν παράβγαινε μ' εκείνον όταν συζητούσανε

- για κάτι· στα λόγια του κι αυτός υποχωρούσε ο γαύρος 125
του Λαέρτη ο γιος κι ο ίδιος των Ελλήνων ο μεγάλος
ρήγας ο Αγαμέμνωνας ο κονταράς. Για τούτο
στήθηκεν ανάμεσά τους και τη φρόνιμη νεράιδα,
ωσάν την πιά θαυμάσια θαλασσοκόρη υμνούσε,
και για την ομορφάδα της και για τη φρόνησή της· 130
και γροικώντας τον εκείνη τέρπουνταν· κι αυτός το γάμο
το θελκτικό διηγίοτανε του Πηλέα, που τέλεσαν
οι θάνατοι στου Πήλιου τις κορφές, πώς πλούσια τάβλα
χάρηκαν και ξεδώσανε, πώς οι γοργές οι Ώρες
φαγώσιμα φέραν θεϊκά σ' ολόχρυσα κανίστρια, 135
πώς χαρουμένη η Θέτη τοίμαζεν ολοπρόθυμη
τ' ασημόφτιαχτα τραπέζια, πώς τη φωτιάν ο ίδιος,
ο Ήφαιστος, την άσβεστην, έκαιγε, πώς αμβροσία
μέσα σε χρυσοπότηρα οι Μούσες εκερνούσαν,
πώς το μαγευτικό χορό οι Χάριτες εστήσαν, 140
πώς τραγούδαγαν οι Μούσες κι έθελγαν ποτάμια κι όρη
ψηλά, και αγριόζουδα κ' έχαιρεν ο αιθέρας
κ' οι ώριες του Χείρωνα σπηλιές ως κ' οι θεοί οι ίδιοι.
- Κι όλα αυτά ο γαύρος γιός του Νηλέα διηγήθη
στους Αργείους, που το θέλαν· κι εκείνοι ακούγοντάς τον 145
ευφραίνονταν. Κι ως τ' θάνατα τ' άψεγου Αχιλλέα
έργα έψαλλε στο μέσο του αγώνα όλοι της
ενθουσιόιστηκαν· κι αυτός με μετρημένα λόγια
δόξαζε τον περίφημο τον άντρα ανιστορώντας
πώς δώδεκα πόλεις ανδρών κυρίεψε με πλοία 150
κι έντεκα στην απέραντη τη γη κια πώς ακόμη
εσκότωσε τον Τήλεφο, πώς τον κοσμακουσμένον
Ηετίωνα στις Θήβας τη γη, και πώς το Κύκνο
του Ποσειδώνα τον υγιό, πώς το θαμαστό Τρωίλο,
το θείο πώς Πολύδωρο, πώς το γαύρο Αστεροπαίο, 155
πώς του ποταμού του Ξάνθου τα νερά κοκκίνησαν
μονομιάς από το αίμα και πώς με σκοτωμένους
αριθμητους εκάλυψε το βουερό του ρέμα,
όταν κατακομμάτιασε το Λυκάονα στις όχτες
τις βουερές, πώς σκότωσε τον Έκτορα κι ακόμα, 160
την Πενθεσίλεια και πώς το γιο της Ηριγένειας.
Έξω απ' αυτά τραγούδαγε στους Αργείους, κι ας τα Ξέραν,
πως ήταν πολύ δυνατός, πως κανένας δεν μπορούσε
ν' αναμετρηθεί μαζί του απ' τους επιτήδειους μήτε
σ' οποιουσδήποτε αγώνες, μήτε στο πιλάλημα, 165
μήτε και στην ιππασία, μήτε στ' αντροπάλεμα·
παίνευε και το κάλλος του, που ξεπερνούσεν όλους

- τους Δαναούς και την αντρεία, που έδειχνεν στις μάχες.
 Κ' εύχουνταν τέτοικο να ιδεί και τον υγιό του, όταν
 από την πολυκύμαντη θα' ρχότανε η Σκύρος. 170
- Οι Αχαιοί στα λόγια του χειροκροτούσαν όλοι·
 κ' η Θέτη, η χιονοστρόγαλη, του χάρισεν η ίδια
 γρήγορα φαριά, που τα 'χε δώσει πρώτα ο Τήλεφος
 στον ακονιστή Αχιλλέα δώρον, όπου το στόμιο,
 του Κάικου, όταν τον γιάτρεψε καθώς βασανίζοταν 175
 απ' την πληγή, που τ' άνοιξεν ο ίδιος διατριπώντας
 στη μάχη με το δόρυ του το μηρό του πέρα - πέρα.
 Τ' άλογα αυτά ο Νέστορας τα 'δωκε σε δικούς του
 κι αυτοί στα πλοία τά 'φεραν για δόξα του μεγάλου
 βασιλιά τους. Τώρα η Θέτη για το τρέξιμο βραβείο 180
 δέκα γελάδες έβαλε, που τα γαλατοφόρα
 μαστάρια τους τα βύζαιναν νιογέννητα μουσκάρια·
 ο αντρειανός κι ακούραστος Αχιλλέας απ' την 'Ιδη
 τις είχε αρπάξει έχοντας στη δύναμή του πίστη.
- Γι' αυτές δυό σηκωθήκανε ποθώντας το βραβείο, 185
 πρώτος το Τελαμώνιος Τεύκρος, κατόπι ο Αίας,
 ο Αίας, που ήταν στους Λοκρούς τους τοξομάχους πρώτος.
 Έζωσαν με ρούχα αμέσως τ' αχαμνά τους και τα κρύψαν
 μ' αυτά, όπως συνηθίζεται, από σεβασμό στο ταίρι
 του αντρειόκαρδου Πηλέα —τη θεά τη Θέτην— όπως 190
 και στίς άλλες τις νεράιδες τις θαλασσαναθρεμμένες,
 όσες μαζί της ήρθαν να ιδούνε τους αγώνες
 των Αχαιών τους έξοχους. Κ' ήτανε ο Ατρείδης
 όλου του στρατού ο ρήγας, που καθόρισε το τέρμα
 του δρόμου του γοργού. Η Έριδα, η ξεσυνερισιάρα 195
 τους παρακίναγε· κι αυτοί σα γρήγορα γεράκια
 όρμησαν απ' το σημάδι· κι όπως με ταχύτητα
 τρέχαν ίσθιν, οι Αργίτες άλλος δώθε, άλλος κείθε
 θωρώντας τους αλάλαζαν. Κι όταν κοντοζυγώσαν
 στο τέρμα, τότες οι θεοί δεσμέψανε του Τεύκρου 200
 τα μέλη και τη δύναμη· κάποιος Θεός ή μοίρα
 σκληρόκαρδη σε μυτερό βαθιόριζο αρμυρίκι
 τά 'φερνε κι εχτύπησε έτσι, πού 'πεσε με πόνους χάμω,
 τι του ποδιού του λύγισε τ' αριστερό το άκρο
 και πόναγε και φούσκωσαν κι απ' τα δυό τα μέρη οι φλέβες. 205
 Θορυβούσαν οι Αργείοι για τ' ατύχημα. Κι ο Αίας
 με χαρά του ορμώντας ήρθε πρώτος· κι όσοι άλλοι μαζί του
 Λοκροί ετρέξαν ένοιωσαν χαρά πολύ μεγάλη
 και τις γελάδες πήραν και φέρανε στα πλοία
 να τις μοιραστούν. Τον Τεύκρο τον κυκλώσαν δικοί του 210

- κι αμέσως, όπως κούτσαινε, τον πήραν και τον πήγαν
 γρήγορα στους γιατρούς κι αυτοί ξεπλύνανε το γαίμα
 του ποδιού· έβαλαν πάνω στη πληγή ξαντό βρεγμένο
 μ' αλοιφή, δέσαν το τραύμα κι έτσι ησύχασε απ' τους πόνους.
- Δυό πάλιν γενναιόκαρδοι άντρες, που θυμηθήκαν
 215
 το φοβερό τον πόλεμον ο δυνατός ο Αίας
 κι ο γιος του ιπποδαμαστή Τυδέα, πεταχθήκαν
 κ' οι δυό στη μέση. Ιδόντας τους θαμάζαν οι Αργίτες·
 γιατί κ' οι δυό μακάριους μοιάζαν θεούς. Ριχτήκαν
 ένας στον άλλον μ' άγρια θεριά παρόμοιοι, που
 220
 παλέβουνε την πείνα τους να σβήσουν σε βουνού
 την κορφή γύρω από ένα λαφομόσχι κι έχοντας
 ίση δύναμη και εξίσου επικίνδυνα δεν παύουν
 μήτε στιγμή το πάλεμα· έτσι κι αυτοί είχαν ίση
 225
 δύναμην. Όμως ο Αίας πιάνοντας με τα γερά του
 χέρια τον Τυδείδη εζήτει να τον πνίξει· αλλ' εκείνος
 με τέχνη και με δύναμη γέροντας του Τελαμώνα
 σήκωσε τον αντρείο γιον αμέσως κι ακουμπώντας
 τον ώμο στο μυώνα του με μιά τρικλοποδιά του
 230
 έριξε στη γη τον άντρα το γερό, και κάθησεν
 επάνω του· κ' οι θεατές εθορυβούσαν, όμως
 ο αντρείόκαρδος ο Αίας αδημονώντας πάλι
 σηκώθη και για δεύτερη φορά στην άγρια πάλη
 ερίχτη· σκόνην έχυσε με τα γερά του χέρια
 και τον Τυδείδην έκραξε να ξαναρθεί στη μέση.
- Κι αυτός χωρίς να πτοηθεί όρμησεν ενάντιά του,
 ενώ κάτω από τα πόδια και των δυό σηκώνονταν
 σκόνη σύγνοφο. Κι εκείνοι χύθηκαν ένας στον άλλο
 πάνω, σαν ταύροι ατρόμητοι, που για να δοκιμάσουν
 240
 τη δύναμή τους στα βουνά συγκεντρώνονται και κάτω
 σκόνη πολλή απ' τα πόδια τους σηκώνεται και γύρω
 οι λόφοι απ' το μουγκανητόν αχολογούν κι εκείνοι
 καταβάλοντας μεγάλη δύναμη πώς να νικήσουν
 συγκρούουν τα κεφάλια τους τ' αδάμαστα και δίνουν
 245
 μάχη σκληρή ασκοφέρνοντας απ' τον κόπο, κι απ' το στόμα
 χύνεται αφρός κάτω πολύς· έτσι με τα γερά τους
 χέρια κι αυτοί ακατάσχετα πολέμαγαν· κ' οι πλάτες
 και τα δυνατά λαιμά τους, όπως χεροπαλέβαν
 τρίζανε στα δεντρόκλωνοι στα όρη όταν φυσάει.
 Συχνά ο Τυδείδης τους μηρούς τον Αία του μεγάλου
 250
 χτυπούσε με τα δυνατά χέρια του, όμως δεν μπορούσε
 να τον αποκρούσει, όπως βάδιζε με τα γερά του
 ποδάρια· αλλά κι ο Αίαντας πάνω στον Τυδείδη ορμώντας,

- τον τίναξε απ' τους ώμους του στη γη στηρίζοντάς τον
 χάμω στο χώμα· κι άλλοτε αλλιώς χεροπαλέβαν. 255
- Ο στρατός εδῶθ' εκείθε βλέποντάς τους κραυγάζαν,
 άλλοι τους θάρρος δίνοντας στον ένδοξο Τυδείδη
 κι άλλοι τους στον αντρειανό τον Αίαντα. Αυτός όμως
 τινάζοντας το δυνατό τον άντρα από τους ώμους
 και βάζοντας κάτω απ' τη κοιλιά το χέρι στη γη χάμω 260
 τον έριξε με δύναμη, σαν πέτρα· και της Τροίας
 βρόντησε η γη, όπως έπεσε κ' οι θεατές κραυγάζαν.
 Και πάλι όμως δεν τὰ 'χασε, αναπήδησε ποθώντας
 τρίτη ν' αγωνιστεί φορά με τον πελώριον Αία.
 Όμως πετάχτη ο Νέστορας στη μέση και τους είπε:
 «Σταματέστε, παλληκάρια, τη φοβερή την πάλη 265
 γιατί όλοι μας, το ξέρουμε, πως είστε οι πιό αντρείοι
 Έλληνες, μιά και σκοτώθη ο μεγάλος Αχιλλέας».
- Έτσι είπε· κι αυτοί πάψανε την πάλη και τον ίδρω
 τον άφτονο, που έτρεχε στο κούτελο σφουγγίζαν 270
 με τα χέρια, φιληθήκαν και ξανά γινήκαν φίλοι.
 Κ' η Θέτη, η σεβαστή θεά μες στους θεούς, αμέσως
 τέσσερις τους εχάρισεν αιχμάλωτες, που σύντας
 τις είδαν οι ατρόμητοι ήρωες εθαμάσαν,
 γιατί εξεπερνούσανε στη γνώση και στα λόγια 275
 τις άλλες, όσες κάποτε πήρε ο Πηλείδης, σκλάβες
 στη Λέσβος, κι αυτό τού' δινε χαρά πολύ μεγάλη·
 η πρώτη εγνοιαζότανε στο γιόμα και στο δελπίνο
 τους ομοτράπεζους· γλυκό κρασί κερνούσε η άλλη,
 η τρίτη έχυνε νερό στα χέρια τους κατόπιν 280
 από το δελπίνο, η τέταρτη σήκωνε το τραπέζι.
 Αυτές, σα δώρο πήρανε κι ο δυνατός Τυδείδης
 κι ο Αίας, και τις στείλανε στα γρήγορα τα πλοία.
- Για την πυγμαχία πρώτος εσηκώθηκε ο αντρείος
 Ιδομενέας, που ήτανε για κάθε αγώνα άξιος. 285
 Όμως αντιμέτωπός του δεν ηθέλησε κανένας
 να στηθεί· υπόχωρησαν όλοι από σέβας, τι ήταν
 ο πιό μεγάλος. Κ' η θεά, η Θέτη
 αμάξι ένα του χάρισε μ' άτια γοργά, που τὰ χε
 παρμένα πριν ο Πάτροκλος από τους Τρώες όταν 290
 σκότωσε το Σαρπηδόνα και στα πλοία να τα φέρουν
 σε παραγιά του τὰ δῶσε· κι ο ίδιος στον αγώνα
 έμεινε. Τότε ο αντρείος Φοίνικας σηκώθη κι' είπε:
 στους Αχαιοούς: «Τώρα οι θεοί δώρα στον Ιδομενέα
 έδωσαν αναίματτωτα, λαμπρά δίχως τα χέρια 295
 να κουράσει, ή την ορμή του, ή τους ώμους του τιμώντας

- τον πιά προεσβύτερο. Αλλ' εμπρός, εσείς οι άλλοι νέοι,
μπείτε στον αγώνα, όσοι στη γροθιά έχετε χέρια
έμπειρα για να τέρψετε την ψυχή του Αχιλλέα».
- Είπε· κι αυτοί γροικώντας τον αλληλοκοιταζόνταν· 300
κι όλοι τους λίγο έλειψε ν' αποφύγουν να παλέψουν,
αν δεν τους κεντούσε ο γιός του αντρείοκαρδου Νηλέα
«δεν ταιριάζει σε σας, φίλοι, που κατέχετε από αγώνες
ν' αποφύγετε την τόσο θελκτική γρονθομαχία, 305
που τους νέους αγαλλιάζει κ' ύστερις απ' τον αγώνα
τους δοξάζει. Είθε να ήμουν δυνατός ακόμη, ως όταν
εμείς, εγώ κι ο Άκαστος, αντίπια του Πελλά
τον θάβαμεν ομόγνωμα οπότε εγώ γινόμεον
με τον θεόν Πολυδεύκην ίσος στη γρονθομαχία
κι έπαθλα μ' αυτόν τα ίδια έπαιρνα· και που στην πάλη 310
με θάμαζε και με τρόμαζεν ακόμα κι ο Αγκαίος,
ο πλέον γενναιότερος απ' όλους και κανένα
δεν τολμούσε για τη νίκη ν' αγωνιστεί μαζί μου,
γιατί τον είχα και πιά πριν νικήσει αν κ' ήτο αντρείος
μέσα στους φιλοπόλεμους Επειούς· ναι τότε εκείνος 315
έπεσε από με στον τάφο κοντά του σκοτωμένου
Αμαρυγκέα κι όλοι τους οι γύρω μας, θαμάσαν
την ορμή και την αντρεία μου και ποτέ του πια εκείνος
δεν σήκωσε το χέρι του ενάντια μου, αν κι αντρείος
κι εγώ επήρα ασκόνιστος το βραβείον. Όμως τώρα 320
γέρασα και μαράζωσα· γι αυτό παρακινώ σας
να παλέψτε· για τους νέους το βραβείον είναι δόξα».
- Έτσι είπε· και πολεμιστής σηκώθηκε γενναίος,
το τέκνο του αντρείοκαρδου κ' ισόθεου Πανοπέα,
που έφτιαξεν αργότερα τ' άλογο, που την πόλη 325
του Πρίαμου ξολόθρεψεν· όμως για να παλέψει
στη γροθιά κανείς μαζί του δεν τολμούσε, τι ήτανε
άφταστος, όσον στα έργα τ' Άρη — τις σκληρές τις μάχες—
άπειρος. Και δίχως άλλο δώρα ο Επειός πανώρια
στα καράβια έμελλε των Αχαιών να φέρει, 330
δίχως να ιδρώσει διόλου, αν του θαυμαστού Θησέα
το τέκνον, ο πολεμιστής Ακάμας, δεν σπηνόταν
αντίκρου του, που μ' άμετρο θάρρος στην καρδιά του εδέχθη
να του περάσει τα σκληρά λουριά στα χέρια άντρας
έμπειρος, ο Αγέλαος, πείθοντας τον να παλέψει. 335
Το ίδιο και του βασιλιά του Επειού οι συντρόφοι
έκαναν· του δίναν θάρρος κι αυτός, σα λιόντας στάθη
στη μέση με τα χέρια του χωμένα σε σφαγμένου
βοδιού λουριά κατάξερα. Γύρω ο στρατός βοώντας

- τους παρορμούσε δίνοντας θάρρος και στους δυό να σμίξουν 340
 τ' αδάμαστα τα χέρια τους στο γαίμα. Τοτ' εκείνοι
 στέκουνταν επιθυμώντας να συμπλακούν και να
 δοκιμάσουν, αν στην πάλη έχουν χέρια δυνατά,
 όπως πριν, και του πολέμου δεν τους βάρυναν οι μόχθοι.
- Σήκωσαν ευθύς ενάντια χέρια και κοιτάζοντας 345
 ολόγυρά τους βάδιζαν κ' οι δυό νυχτοπατώντας
 κινώντας αργά τα γόνα τους, έτσι, που ν' αποφεύγουν
 για πολύ τη δύναμή τους. Τέλος όρμησαν σα γνέφια
 πυκνοί, που σύντας σμίξουνε με την πνοήν ανέμων 350
 σφοδρών, γεννούν τη φοβερή την αστροπή κι ο μέγας,
 αιθέρας συγκλονίζεται, καθώς σμίγουν τα νέφη
 κ' οι θύελλες βαριοχτυπούν. Έτσι κι αυτοί χτυπούσαν
 με τα Ξερά τους δέρματα τα σαγόνια τους κι αυλάκι
 έτρεχε το γαίμα κ' ιδρωσ κι απ' των δυό τα μέτωπα
 μ' αίματα ανακατωμένος έβαφε τα μάγουλά τους. 355
 Όμως άπαυα εκείνοι πάλεβαν. Κι ο Επειός,
 πού να κρατηθεί, ορμούσε πάντοτε μ' ακράτητη
 δύναμη. Μα τα χέρια του τα δυνατά ο Ακάμας,
 ο αγωνοκατεχάρης, τα Ξανάγκαζε να πέφτουν
 στο κενό, και με δεξιότη διαχωρίζοντάς τα 360
 στα φρύδια τον εχτύπαγε πηδώντας μέχρις ότου
 έφτασε στ' οστούν ο χτύπος, κι έτρεξε απ' τα μάτια γαίμα.
 Αλλά και τον Ακάμαντα χτύπησε με το βαρύ του
 χέρι στο μηλίγγι ο Επειός και στη γη τον ξάπλωσε.
 Μ' ανασηκώθη στη στιγμή και στο γενναίον άντρα 365
 όρμησε και τον χτύπησε στο κεφάλι· όμως και πάλι,
 όπως ορμούσεν, έγειρε λίγο και μιά του ζάφτει
 με το ζερβί στο κούτελο, και με τ' άλλο του τραβούσε
 τα λουριά· μ' αυτός τα χέρια τέντωσε με φρόνηση
 και τα γλύτωσε. Οι Αργείοι τώρα, αν και πάλεβαν, 370
 για την ποθητή τη νίκη τους χωρίσαν και δικοί τους
 λύσανε τα ματωμένα τα λουριά απ' τα χέρια τους
 τα γερά· κι αυτοί αφού πήραν απ' το πάλεμα ανάσα,
 με πολύτρυπα σφουγγάρια σφούγισαν το μέτωπό τους
 κ' οι φίλοι τους κ' οι σύντροφοι τους επαρηγορούσαν 375
 κι αντίκρυ τους καθίσανε για να Ξεχάσουν έτσι
 την ψυχοφθόρα τους οργή και να συμφιλιωθούνε·
 και στων φίλων τους εκείνοι τις ορμήνιες πείστηκαν
 < γιατί νουν οι φρόνιμοι άντρες έχουν πάντα μετρημένο >·
 φιλήθηκαν και Ξέχασαν κ' οι δυό τους την απαίσια 380
 φιλονεικιά. Τότε σ' αυτούς, η μαυροπελοφόρα,

- η Θέτη, δυό τους έδωκε, που τα επιθυμούσαν,
 ασημόφτιαχτα κροντήρια, που τ' αντρειωμένο τέκνο
 του Ιάσονα, Εύνηος, τα πρόσφερε στο θείο
 Πηλείδη στη νερόλουστη Λήμνος να ξαγοράσει 385
 το Λυκάονα και τα 'χε δώρο φτιάξει ο 'Ηφαιστος
 στον έξοχο το Διόνυσο, όταν τη σύζυγό του
 —ένδοξη του Μίνω κόρη— στον Όλυμπο οδηγούσε
 και που κάποτε ο Θησέας στη νεροζωσμένη Δία
 την άφησε άθελά του· αυτά τα κροντήρια με νεχτάρια 390
 γιομώντας τα ο Διόνυσος, τα χάρισε στο Θόα,
 το γιο του, κι αυτός τα πρόσφερε στην Υψιπύλη μ' άλλα
 δικά του, κι αυτή τ' άφησε στο θεϊκό το γιο της,
 κι αυτός για το Λυκάονα στον Πηλείδη. Και το ένα
 πήρεν ο Ακάμας, τ' άλλο με χαρά του τό 'φερε 395
 στα πλοία του ο Επειός. Όσο για τις πληγές τους
 πρόθυμα ο Ποδαλείριος τις γιάτρεψε ροφώντας
 την ύλη τους, και ράβοντας με τέχνη τις σκισμένες
 σάρκες, αφού με φάρμακα τις πασπάλισε, που τα 'χε
 δώσει πριν ο πατέρας του, και που πληγές ανθρώπων 400
 ανιάτες, που προκαλούν θανατοφόρους πόνους
 την ίδια μέρα γιαινουνε· μ' εκείνα γιατρευτήκαν
 τα πλουσιόμαλλα κεφάλια και το πρόσωπον αμέσως
 απ' τις πληγές, κ' οι πόνοι τους εκαταπραϋνθήκαν.
- Δυό στο σαϊτοριξίμο σηκώθηκαν, ο Τεύκρος 405
 και το τέκνο του Οϊλέα, που και πριν στο τρέξιμον
 αγωνίστηκε. Μακριά τους έβαλε ένα αλογουρίσιο
 κράνος, ο Αγαμέμνονας κ' είπεν: «Όποιος τις τρίχες
 θα κόψει με το χάλκινο τόξο του θ' αριστέψει».
- Έριξεν αμέσως πρώτος τη σαίτα του ο Αίας 410
 και την περικεφαλαία χτύπησε κι αντιβρόντηξε
 δυνατά ο χαλκός. Κατόπιν, πρόθυμα σαίτα ο Τεύκρος,
 δεύτερος ρίχνει κι έκοψε τις τρίχες. Γύρω του όλοι
 ο στρατός φώναζε «μπράβο» και τον εμακάριζε,
 γιατί, αν και τον βασάνιζε σκληρή πληγή στο πόδι 415
 το δυνατό, διόλου απ' αυτή δε επτοήθη· όπως
 έριξε ταχυκίνητη με τα χέρια του σαίτα.
 Τώρα δώρο του Πηλέα η σύζυγος του χάρισε
 τα υπέρλαμπρα τα όπλα του Τρωίλου του πιό κάλλιου 420
 νέου, που στην πανίερην εγέννησεν την Τροία
 ανωφέλευτα η Εκάβη, γιατί του σκληρού Αχιλλέα
 το ξίφος και η δύναμη του πήρανε τη ζήση.
 Πώς σε δροσερό περβόλι και καλοβλαστημένο
 κοντά σε πλουσιόνερο αυλάκι κόβει κάποιος

- πριν καρπίσει ακόμα στάχυ τρυφερό ή και παπαρούνα 425
 κι ούτε τ' αφήνει φυσικό να 'χουν τέλος, μον θερίζει
 ασπύριαστον ακάρπιστο τον κήπο, ενώ ακόμη
 τη δροσερή πην άνοιξην έμελλε να φουντώσει
 πιά ο Πηλείδης, ο θεόμοιαστος, το τέκνο
 του Πριάμου σκότωσε πριν το πρόσωπό του ακόμη 430
 χνουδιάσει και πριν παντρευτεί και στο σπίτι του παρέα
 έκανε με νήπια μόνον· όμως ανθρωποχτόνα
 μοίρα στη μάχη τό 'φερεν, όταν άρχισε ν' ανθίζει
 η νιότη του η χαρούμενη, τότε, που οι άντρες τέλειοι
 γίνονται και δεν έχουνε για τίποτις ανάγκη. 435
- Πολλοί τότε δοκίμασαν με τα γερά τους χέρια
 να ρίξουν τον υπέρβαρο, το στέρεο το δίσκο.
 Αργείος κανείς δεν μπόραγεν όσο γερός κι αν ήταν
 να τον ρίξει· μόνον ένας ο αγωνομάχος Αίας
 με το δυνατό του χέρι τον έριξε σα δέντρου 440
 βουνόθρεφτου ξερό κλαδί στην εποχή του θέρους,
 όταν όλα τα χωράφια της γης καταξεραίνονται,
 θάμασαν όλοι όταν αυτός, ο τόσο βαρύς δίσκος
 πέταξεν απ' τα χέρια του, που δυό με κόπο μόλις
 θα τον σήκωναν· και μόνον παλιότερα ο Ανταίος 445
 μ' άνεση, δοκιμάζοντάς την ίδια δύναμή του
 τον έριχνε πριν δαμασθεί απ' του Ηρακλή το χέρι·
 μ' άλλα πολλά ο Ηρακλής τον είχε πάρει ο μέγας
 βραβείο για το χέρι του τ' ακούραστο κι ο ίδιος
 τον χάρισεν αργότερα στον αντρειανό Αιακίδην, 450
 όταν την καλοπύργωτη κι ένδοξη του 'ίλιου πόλη
 κούρσεψε μαζί· κ' εκείνος τον εχάρισε στο γιο του,
 που σε καράβια γρήγορα τον έφερε στην Τροία,
 θυμάμενος τον κύρη του να πολεμάει τους Τρώες
 πιά μανιακά κι απόδειξη της δύναμης για να 'ναι 455
 των αθλητών· το δίσκο αυτό τον έριξεν ο Αίας
 με το γερό το χέρι του. Και τα περίφημα όπλα
 του θεικού του Μέμνονα του χάρισεν η Θέτη,
 που ο στρατός τα θάμασε γιατί ήσαντε πελώρια.
 Μ' ανέκφραστην ο ένδοξος άντρας χαρά τα δέχτην 460
 τι σ' αυτού μόνον τα μέλη τα γερά ταιριάζανε,
 καθώς στ' ακατανίκητο τ' άρμωσαν το κορμί του.
 Το βαρύ κατόπιν δίσκο ανασήκωσεν διότι
 έχαιρε τη δύναμή του στον αγώνα αυτό ν' ασκήσει.
 Κι άλλοι πολλοί στο πήδημα σηκώθηκαν να λάβουν 465
 μέρος· ο Αγαπήνορας πρώτεψε, που τα σημάδια
 ξεπέρασε κι όπως πήδησε τον εθαμάσαν όλοι.

- Σ' αυτόν η Θέτη τα λαμπρά όπλα του μεγάλου Κύκνου
εχάρισε γιατί αυτόν, πρώτον στους πρώτους, που 'χε
μετά απ' του Πρωτέσιλαου το φόνο πολλούς σφάζει 470
τον εκσότησε ο Πηλείδης και πικράθηκαν οι Τρώες.
- Ο τολμηρός Ευρύαλος ήρθε στ' ακόντι πρώτος
και ζητωκραύγασε ο στρατός γιατί δεν περιμέναν
νάρθει πρώτος, όπως κ' ήρθε και στη φτερωτή σαίτα.
Γι αυτό κούπα του χάρισε πλατύστομη, ασημένια 475
η μάνα του αντρείοκαρδου Πηλείδη, που την είχε
πάρει κάποτες ο ίδιος χτυπώντας με το δόρυ
το Μύνη, όταν την Αηρηνησός εκούρσεψε την πλούσια.
- Ο αντρείοκαρδος ο Αίας ποθώντας να παλέψει
με τα χέρια και τα πόδια εσηκώθη προκαλώντας 480
στη μέση τον πιό κάλλιο τους. Κι εκείνοι βλέποντάς τον
θάμαζαν τον τολμηρόν και ψυχωμένον άντρα
και δεν τόλμησε κανείς τους ν' αντιταχτεί γιατί όλων
την αντρείαν φρικαλέος φόβος λιάνισε, μην τύχει
και πληγώσει κάποιον τους με το γερό του χέρι 485
χτυπώντας τον στο πρόσωπο και δύστυχο τον κάνει.
Σε λίγο όλων τα βλέμματα στράφηκαν στον αντρείον
Ευρύαλον, που στις γροθιές ήταν αριστοτέχνης·
κι αυτός τρέμοντας τον άντρα βγήκε στη μέση κ' είπε:
«Φίλοι μου, οποιονδήποτε Αχαιών ηθέλατε άλλον 490
θα μπορούσα ν' αντικρούσω, όχι όμως τον Αίαντα·
τον φοβάμαι· είναι άγιος κι αν μ' οργή πάνω μου ορμήσει
θα μου σπαράξει την καρδιά· το ξέρω δε θα γύρω
στα πλοία σώος, αν μ' αυτόν το δυνατό παλέψω.»
- Είπε· και εκείνοι γέλασαν κι ο αντρειανός ο Αίας 495
εχάρη: Και δυό τάλαντα λαμπρόν ασημι πήρε
που για τον αγώνα η Θέτη τού 'δωκεν χωρίς καθόλου
να κοπιάσει· και τον Αία βλέποντας τον δικό της
γιο θυμήθη και σε θρήνο ξέσπασε λυπητερό.
- Όσοι για τις αρματοδρομίες γνοιάζουνταν, πασίχαροι 500
ν' αγωνιστούν σηκώθηκαν· πρώτος στη μέση βγήκεν
ο Μενέλαος, κατόπιν ο τολμηρός Ευρύπυλος
κι ο Θόας μετά κι ο Εύμηλος κι ο θείος Πολυπόιτης.
Πέρασαν τα χαλινάρια στ' άλογα όσο γρήγορα
και την πολυπόθητην επιθυμώντας νίκη 505
τα ζέψανε στις άμαξες. Κι όλοι τους ξεκινήσαν
πάνω σ' αυτές διασχίζοντας τον αμμοσκεπασμένο
κάμπο· τότε στο σημάδι στάθηκαν κι αδράξανε
τα γκέμια, ενώ φρουμάζοντας εχλιμιντρίζαν τ' άτια
και ποθώντας να κινήσουν χτύπαγαν στη γη τα πόδια· 510

- τσούλωσαν τ' αφτιά και βρέχαν μ' άφρη τα χαλινάρια τους.
Οι αναβάτες μάστιζαν τα γρηγορόποδα άτια
κι εκείνα γοργοφτέρουγες Άρπυες παρόμοια κάτω
από τη ζεύλα κάλπαζαν κι ανυπόμονα εσέρναν
τις άμαξες πάνω στη γη με τόση γρηγοράδα, 515
που δεν άφηναν σημάδια στη γη μήτε τα πόδια
των ίππων μήτε κ' οι τροχοί των αμαξών κανένα.
Από τον κάμπο σύγγοφο σηκώνουνταν η σκόνη
στον αιθέρα κι όμοιαζε καπνόν ή κατσιφάρα,
που στων βουνών τ' ακρόκορφα σκορπίζει το χειμώνα 520
ο νοτιάς ή κι ο πονέντες, όταν ξεσπάσει θύελλα.
Μ' ορμή τ' άτια του Εύμηλου τρέχαν, κι ακολουθούσαν
του Θάα και ισόθεου· κι άλλος τους απ' αλλούθε
φώναζε· και τ' άτια τρέχαν στον ευρύχωρο του κάμπο...
<Κενόν 48 στίχων> 525
- ...Από τη θείαν Ήλιδα, τι τέλεσε έργο μέγα,
εξεπέρασε τ' αμάξι το γοργό του επίβουλου
Οινόμαου, που άσπλαχνον όλεθρον μελετούσε
στους νέους για της φρόνιμης Ιπποδάμειας τους γάμους.
Αλλ' αυτός, κι ας γνοιάζουνταν, τις αρματοδρομίες 530
δεν είχε τέτοιους γρήγορους ίππους, ήσαν στα πόδια
πάρα-πολύ αδύναμοι· οι άλλοι ανέμους μοιάζαν.
Για το τάχος των αλόγων εκαμάρωνε ο Ατρείδης
και για την νίκην ένοιωσε τρανή χαρά. Δικοί του
έλυσαν από το ζυγό τ' άλογα, που ασκοφέρναν· 535
λύσανε κ' οι άλλοι επίσης τ' ανεμπόδια τους άτια,
όσα τους μέρος λάβανε στην αρματοδρομία.
Το Θάα τον ισόθεον και τον αγωνομάχον
Ευρύπυλο, που πέφτοντας κάτω από το δίφρο
ξεγδάρθηκαν, τους γιάτρεψε πρόθυμα ο Ποδαλείριος. 540
Έχαιρε για τη νίκη του άπαυα κι ο Ατρείδης
κ' η Θέτη η ωριόμαλλη χρυσοπότηρο πανώριο
τού 'δωκε, που ήταν χτήμα του πλούσιου Ηετίωνα,
πριν την ξακουσμένη Θήβα διαγουμίσει ο Πηλείδης.
Άλλοι τους συγυρίζανε φαριά, δίχως αμάξια 545
να τρέξουνε· μαστίγιο βοϊδολουρίσο πήραν
στο χέρι τους και στ' άτια τους πήδησαν και καθήσαν
κι αυτά με τα σαγόνια τους αφρισμένα δάγκωναν
τα χαλινάρια και τη γης χτυπούσαν με τα πόδια
ανυπόμονα να τρέξουν· έδειξαν σ' αυτούς το δρόμο 550
κι από το σημάδι εκείνοι με σπουδή και ξεσυνέρια
κίνησαν ν' αγωνιστούνε, όμοιοι με τις θύελλες
του ορμητικού Βορέα και του βουερού του Νότου,

- όταν με φυσήματα άγρια τις θάλασσες φουσκώνουν
 και στον ουρανό σημάδια θλίψης πολυδάκρυτης 555
 για ναύτες βγουν έτσι κι αυτών τα γρήγορα τα πόδια
 σκόνη σύγγοφο στο κάμπο τίναζαν. Κ' οι αναβάτες
 των ίππων, ο καθένας τους, φώναζε με το 'να χέρι
 με το μαστίγι δυνατά χτυπώντας τα συνέχεια,
 και τα χαλινά με τ' άλλο σειώντας, που τις σαγονιές τους 560
 βαριοχτύπουν. Τ' άτια τρέχαν· κι ο στρατός συνέχεια
 αλάλαζε· στο κάμπο αυτά τρέχανε το μεγάλο.
 Και σίγουρα τ' Αργίτικο το γοργοκίνητο άτι
 θα νικούσε, που το είχεν καβαλλήσει ο Σθένελος,
 αν δεν ξεστράτιζε συχνά και δεν έφτανε στον κάμπο. 565
 Δε μπορούσε να το στρέψει πίσω ο γιος του Καπάνεα,
 αν και δυνατός, γιατί ήταν τ' άτι άμαθο από τέτοιους
 αγώνες παρ' ότι ήτανε σοϊλίδικο, κρατιόταν
 από το θεϊκό το γένος του γοργού Αρίονα,
 που γέννησε στο βουερό Ζέφυρο μιά από τις Άρπυες 570
 απ' τ' άλλα τ' άτια ανώτερο, τι συναγωνιζόταν
 το σποριά του, θυέλλα όμοιο, και στον Άδραστο οι μακάριοι
 το χάρισαν μιά κι απ' αυτούς κρατιόταν η σειριά του
 και δώρο του Τυδέα ο γιος τό 'δωκε σε σύντροφό του
 στην πανιέρη την Τροία. Κι αυτός έχοντας πίστη 575
 στο τάχος του το έφερε σε συνερισιά κι αγώνα
 ίππων, γιατί νόμιζε να ιδεί μεγάλη δόξα
 φτάνοντας πρώτος στους πρώτους. Όμως η πιθυμιά του
 στους αγώνες του Αχιλλέα δεν εκπληρώθηκε, ήρθε
 δεύτερος, παρ' ότι ήτανε γρήγορο γιατί με τέχνη 580
 το προσπέρασε ο Ατρείδης κι ο στρατός εδόξαζε
 κι εκείνο και του Σθένελου τον τολμηρό τον ίππο.
 Κ' ήρθε δεύτερος, κι ας είχεν ξεστρατίσει από το δρόμο
 πολλές φορές καλπάζοντάς με τα γερά του πόδια.
 Τότε στον πασίχαρο γιο του Ατρέα η Θέτη 585
 τον ασημένιο θώρακα του θεογεννημένου
 Πολύδωρου του έδωκε και στο Σθένελο το κράνος
 του Αστεροπαίου μ' ένα ζώμα και κοντάρια δύο.
 Αλλά και στους άλλους όλους καβαλλάρηδες, που κείνη
 την ημέρα αγωνιστήκαν γύρω από του Αχιλλέα 590
 τον τάφο, δώρα πρόσφεραν. Όμως ανάμεσά τους
 βαριόθλιβος τ' αντρείόκαρδου Λαέρτη ο γιος καθόταν,
 γιατί θέλοντας της νίκης να κερδίσει το βραβείο
 δεν τον άφηνε η πληγή του η βαριά, που τ' άνοιξε
 ο αντρειωμένος Άλκωνας γύρω απ' το νεκρό Πηλείδη.

ΛΟΓΟΣ Ε΄: Η ΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ ΚΑΙ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΑΙΑ

Όταν οι πολλοί αγώνες τέλειωσαν τότες η Θέτη
 η θεά τ' αθάνατα του αντρείοκαρδου Αχιλλέα
 όπλα στη μέσην έστησε. Ξάστραφταν τριγύρω όλα
 όσα στου τολμηρόκαρδου Αιακίδη την ασπίδα
 καλλιτεχνήματα έφτιαξεν ο πανάξιος Ήφαιστος. 5

Πρώτα η θεοδούλευτη τέχνη πανώριον έργον
 τον ουρανό τεχνούργησε και τον αιθέρα· ακόμη
 τη θάλασσα και τη στεριά. Κι εδώ, κι εκεί άλλα χώρια
 τους άνεμους, τα σύγνοφα, τον ήλιο, το φεγγάρι
 κι όσα στον ουράνιο θόλο τον ευρύχωρο σπαρθήκαν. 10

Πάνωθέ τους σκορπισμένος άπειρος ήταν αγέρας·
 κι όρνια με ράμφη μυτερά σ' αυτόν μέσα πετούσαν·
 θά 'λεγες ολοζώντανα με τις πνοές τ' αγέρα.
 Είχε ακόμη την Τηθύα και το βαθύ το ρέμα
 του Ωκεανού σκαλίζει, απόπου τα ποτάμια 15
 τα βουερά γύρω απ' τη γη κυλιούνται δώθε εκείθε.

Πολύ ωραία, ζωντανοί στα ψηλά τα όρη λιόντες
 τρομεροί, και σιχαμένα παριστάνουνταν τσακάλια·
 φριχτές μαϊμούδες, λιόπαρδες, καπριά δυναμοφόρα
 π' ακόνιζαν τα δόντια τους στ' άγρια τους τα σαγόνια 20
 βροντοχιτυπώντας και τα δυό. Πίσω απ' αυτά ξωμάχοι
 άλλοι τους αφυπνίζοντας των σκύλων τη μανία
 και με πέτρες και κοντάρια ταχυκίνητα άλλοι τους
 ένας κοντά στον άλλονε σα ζωντανοί δουλεύαν.

Αντροφονιάδες πόλεμοι και χλαλοή απαίσια 25
 επίσης εκεί φαίνονταν. Αρίθμητος πάλι όχλος
 σκοτώνονταν ανάκατα με τα γοργά του τ' άτια
 και κάτω απ' την αδάμαστην ασπίδα όλος ο τόπος
 μ' αίμα άφθονο ποτίζονταν. Έτρεχεν εκεί κι ο Δείμος

κι ο Φόβος κ' η στεναχτερή Ενωώ με μολυσμένα 30
 όλα τους τα μέλη μ' αίμα ζοφερόν. Κ' η Έριδα
 η ξορκισμένη ήταν εκεί, που επίμονα τους άντρες
 έσπρωχνε να πολεμήσουν κ' Εριννύες άσπλαχνες,
 που φλόγας ολέθριας την ορμήν φυσούσανε. Κ' οι Μοίρες

κουμάνταραν αμείλιχτες και μέσα τους υπήρχε 35
 φριχτού θανάτου η ορμή. Γύρω απ' αυτόν οι Μάχες
 διακρίνονταν κακόηχες, που γαίματα κ' ιδρώτα
 στάζαν τα μέλη τους στη γη. Ξεσίπωτες Γοργόνες
 επίσης εκεί βρίσκονταν και δράκοι φρικαλέοι

- περιστρέφοντας τη γλώσσα έξω από το στόμα τους. 40
 Θάμα τα πλουμίδια αυτά μέγα και για τους άντρες
 φόβος, τι μοιάζαν ζωντανά κι ας ήσαν σκαλισμένα.
 Όλα εκεί τα τέρατα του πόλεμου φτιαχτήκαν
 όμως της πολυπόθητης Ειρήνης μακριά κάπου.
 Αριθμητές γενιές θνητών πολύπαθων οικούσαν 45
 πόλεις ωραίες κι όλες τους κυβέρνα η Δικαιοσύνη·
 ο καθένας τους και μ' άλλα έργα καταπιάνουνταν·
 τ' αλώνια καρπογέμιστα κ' η μαύρη γης ανθούσε.
 Στο θεοκατασκευάστον έργον απεικονίστη
 έργο τραχύ, κατάσκληρο, της Αρετής της θείας 50
 το ύφος· κι ατή της σε κορφή χουρμαδιάς ψηλής καθόταν
 αγγίζοντας τον ουρανό. Όλα τα μονοπάτια
 γύρω γιομάτα εμπόδια διώχνανε τους ανθρώπους
 από τον καλό το δρόμο, γιατί οι πολλοί από φόβο
 απ' τους δυσκολοδιάβατους δρόμους γυρίζαν πίσω 55
 και στον ιερό τον δρόμο λίγοι φτάναν ιδρωμένοι.
 Και πήγαιναν και θεριστές με φρεσκοτροχισμένα
 δρεπάνια στη βαθιόσκαφτη την αυλακιά βαστώντας
 πολλά στα χέρια δέματα κι ένα σωρό εργάτες 58^ο
 πίσω τους· και το έργο τους τελείωνε το μέγα.
 Βόδια, που έχουν στο λαιμό πάντα το ζυγόν εσέρναν 60
 άλλα τους κάρρα από σωρούς αστάχια φορτωμένα,
 κι άλλα τα χωράφια οργώναν μαυρίζοντας τον τόπο·
 οπίσω τους και γεωργοί βαστώντας τη βουκέντρα,
 τότε στο 'να τότε στ' άλλο χέρι, ακολουθούσανε
 για να τα κεντούνε· κ' ήταν ακατάπαυστη η δουλειά τους. 65
 Σε συμπόσια εκεί ζουρνάδες και κιθάρες θά 'βλεπες·
 και γυναίκες νιές με πόδια αλαφρά χορό να στήνουν·
 και σα ζωντανές παρόμοια ν' ανασαίνουν. Στο συμπόσιο
 κοντά τ' αξιοζήλευτο και στο χορόν η Κύπρη
 η καλοστέφανη έβγαине, μ' άφρη στα μαλλιά της μέσα 70
 απ' τα νερά και γύρω της ο Ίμερος πετούσε
 κι ερωτικά μ' ωριόμαλλες χάριτες χαμογελούσε.
 Κ' οι κόρες του αντρείοκαρδου Νηρέα ξεπετιούνταν
 απ' την πλατιά τη θάλασσα φέρνοντας την αδερφή τους
 σε γάμον με το αντρειανό του Αιακού τ' αγγόνι 75
 Όλοι οι θεοί στην κορυφή την πιό ψηλή του Πήλιου
 γλένταγαν· ανθοστρωμένα και δροσλόυστα λειβάδια
 κι άλλες λουλουδοστόλιστες πολλές πρασιές απλούνταν
 κι άλση και πολλές μπουρμπούλες καταξαστερόνες.
 Πλοία γοργά στη θάλασσα πολυστέναχτα περνούσαν, 80
 άλλα πλέοντας πλαγίως, κι άλλα ίσια· γύρω τους

- μαίνονταν απειλητικό κύμα φριχτόν. Οι ναύτες,
 που τις τρομερές φοβούνται καταιγίδες τὰ ἄχασαν
 ἀπ' το φόβο τους· κι ἀλήθεια βάλθηκαν να σύρουν τ' ἄσπρα
 πανιά για ν' ἀποφύγουνε το χαμό· κι ἄλλοι καθόνταν
 και τα κουπιά με κόπο τους τραβούσανε· κ' ἡ μαύρη
 θάλασσα ἀπ' την ἀσίγαστην ἀσπρίζε κωπηλασία. 85
- Περὴφανος για τα κήτη του τα θαλασσινὰ κι ο Σείστης
 παριστάνουνταν. Κ' ἀλήθεια, τ' ανεμόποδα ἄτια του
 ἀπ' το χρυσὸ μαστίγι του μαστιζόμενα ἐπάνω
 ἀπ' τη θάλασσα τον φέρναν· κι ὅπως προχωρούσανε
 σαν και πριν γαλήνη ἀπλώθη και κάλμαρε ἡ φουρτούνα.
 Γύρω στο βασιλιά σωρὸ δέλφινες συνηναγμένοι
 μεγάλη νοιώθανε χαρὰ χαϊδεύοντας το ρήγα
 και στης θάλασσας το κύμα το μαυρειδερό φαίνονταν
 πως ἐπλεαν κι ας ἦσαντε ἀσημοκαμωμένοι. 95
- Κι ἄλλα μύρια στην ἀσπίδα εἶχαν σκαλιστεῖ με τέχνη
 ἀπ' τ' ἀθάνατα τα χέρια του πανάξιου Ἡφαιστου.
 Ὅλα τους τα στεφάνωνε το βαθύ Ὠκεάνειο ρεῦμα
 γιατί εἶχαν ὅλα τορνευτεῖ ἐξω ἀπ' τον κύκλον, ὅπου
 ὅλη ἡ ἀσπίδα βρίσκουνταν κ' ἦσαν καλαρμοσμένα. 100
- Κοντὰ στην ἀσπίδα κι ἓνα στιβαρὸ βρίσκόταν κρᾶνος
 και σ' αὐτὸ ἐξοργισμένος παριστάνουνταν ο Δίας
 στον ουρανὸ ἀνεβαίνοντας. Γύρω του με τους Τιτάνες
 μάχουνταν τους στασιαστὲς οἱ ἀθάνατοι που εἶχαν
 το Δία σύμμαχο. Φωτιά τους ἐκαίγε· και πέφταν
 ἀπ' τον ουρανὸ— γιατί ἦταν ἀπαυη ἡ οργὴ του Δία—
 ἀστροπελέκια ἀριθμητά, που χιονιοῦ τουλοῦπες μοιάζαν.
 Μ' αὐτοῖ ἀκόμη ἀνάπνεαν αν κι ἀπανθρακωμένοι. 105
- Ἀκόμα και το δυνατὸ κι ἀδιάσπαστο κι ὠραλον
 του θώρακα το γυάλον θὰ ἔβλεπες, που τον Πηλεΐδη
 χώραγε. Και πελώριες κνημίδες θα θωρούσες,
 που για τον Πηλεΐδη μόνον ἦσαν ἀλαφρὲς κι ας εἶχαν
 μεγάλο βάρος. Και σ' αὐτὴν κοντὰ λαμποκοπούσε
 ξίφος ἀκατανίκητο μ' ολάργυρο φηκάρι
 και τελαμῶνα ολόχρυσο κ' ἡ λαβὴ του ἡ φιλντισένια
 ξεχώριζεν ἀνάμεσα στα θεϊκὰ τα ὄπλα.
 Χάμου στη γῆ βρίσκότανε και το γερό του ἀκόντι,
 ἡ Πηλιάδα, μ' ἔλατο ψηλόκορμο παρόμοια,
 που μύριζε ἀπ' του Ἐκτορα το βρώμιο λύθρο ἀκόμα. 110
- Τότε ἡ μαυροπελοφόρα Θέτη στους Ἀργείους εἶπε
 τα λόγια αὐτὰ βαριφθλιβη για το γιο της Ἀχιλλέα.
 «Τώρα ὅλα τα βραβεῖα του ἀγῶνα τέλειωσαν,
 ὅσα θλιμμένη ἔβαλα για τον πεθαμένο γιο μου.

- Αλλά ας έρθει όποιος του γιου μου έσωσε το λείψανο 125
 κι ένας Αχαιός λεβέντης να τους δώσω τα θαυμάσια
 όπλα του γιου μου τ' άφθορα, που κ' οι θεοί ζηλεύουν...
 Έτσι είπε· και πετάχτηκαν λογομαχώντας δύο
 του Λαέρτη ο γιος κι ο Αίας του θείου Τελαμόνα 130
 το τέκνον, που τους Δαναούς όλους εξεπερνούσε.
 Πώς στο λαμπρόφωτο ουρανό γνωστόν αστράφτει αστέρι
 ο Έσπερος π' ανάμεσα σ' όλα τ' αστέρια λάμπει·
 σαν αυτό κι ο Αίας όμοιος στήθηκε μπρος απ' τα όπλα
 του Πηλείδη και τα εζήτα από τον Ιδομενέα 135
 και το τέκνον του Πηλέα και τον Αγαμέμνονα,
 τι πίστευε πως μόνο αυτοί του ένδοξου πολέμου
 ξέρουν τα έργα· την αυτήν γνώμην είχε κι ο Οδυσσέας,
 τι μόνον αυτοί ήσαν φρόνιμοι και δίκαιοι Αργίτες.
 Τότε αλάργα από τους άλλους είπε στον Ιδομενέα
 και τον Ατρείδη ο Νέστορας πού 'θελαν να τον ακούσουν: 140
 «Φίλοι, μεγάλη συφορά σήμερα κι ακράτητη
 μας στέλνουν οι ουράνιοι οι ξέγνόιαστοι, αν συνάψουν
 φοβερή πράγματι μάχη κι ακατάσχετη ο μέγας
 Αίαντας κι ο πολύπειρος ο Οδυσσέας. Όποιον 145
 τιμήσουν πιότερο οι θεοί θα χαρεί, κι ο νικημένος
 μέγα θα υποφέρει πένθος και θα παραπονιέται
 σ' εμάς προ πάντων κι έπειτα στους Δαναούς τους άλλους·
 δε θα πολεμήσει πιά σα πριν και θα λυπήσει
 πολύ τους Αχαιούς εκείος, που θα τον πιάσει φόβος.
 Γιατί εκείνοι ξεχωρίζουν μες στους ήρωες τους τόσους, 150
 ο ένας πρώτος στη βουλή, στον πόλεμον ο άλλος.
 Αλλά δώστε σ' εμέ πίστη, τι πολύ κ' όχι λιγάκι
 είμαι γεροντότερός σας και στα βαθιά μου γέρα
 και πείραν έχω κι έζησα σε χαρές μέσα και θλίψεις.
 Πάντοτε στις συνελεύσεις ο πολύπειρος ο γέρος 155
 προτιμιέται από άνδρες νιότερους γιατί γνωρίζει
 πολλά. Και στους καλόκαρδους Τρώες εμείς τη δίκη
 ας αναθέσουμεν αυτή του φιλόμαχου Αχιλλέα 158
 και του θεόμοιαστου Αίαντα, που άντρες οχτροί τον τρέμουν
 κι όποιος έσωσε στη μάχη τη σκληρή, του Αχιλλέα 158^a
 το κουφάρι ας μολοήσει· γιατί έχουμε όχι λίγους
 αιχμαλωτισμένους Τρώες, που τους δάμασεν ανάγκη 160
 ξαφνική· εκείνοι κρίση θα κάνουν γι αυτούς δίκια.
 Γιατί δεν είδαν απ' αυτούς καλό, και τους Αργείους
 όλους εξίσου τους μισούν θυμάμενοι όσα πάθαν.»
 Είπε· κι ο Αγαμέμνονας αποκρίθηκε ο αντρείος: 165
 «Γέροντα άλλος δεν υπάρχει από σε πιό φρόνιμος

- ανάμεσα στους Δαναούς γέρος άντρας ούτε νέος,
 που λες πως θύμωσε σκληρά ενάντια στους Αργείους
 ο άντρας, που οι αθάνατοι δεν τού 'δωσαν τη νίκη·
 γιατί οι πιό αντρείότεροι φιλονεικούν για κείνα. 170
 Και το ζυγιάζω μέσα μου κι έχω την επιθυμία
 εμείς ν' αναθέσουμε στους αιχμάλωτους τη δίκη.
 Κι αν κάποιος οργισθεί μ' αυτούς θα στείλει στους αντρείους
 Τρώες ολέθριες συφορές κι ούτε θα μας χολιάσει».
- Είπε· κι όλοι με μιά γνώμη στην καρδιάν ανάθεσαν 175
 την περίφημη τη δίκη δίχως δισταγμό στους Τρώες.
 Κι ενώ αυτοί αρνήθηκαν οι δοξασμένοι Τρώες,
 αν κι αιχμάλωτοι στη μέση κάθησαν να διευθύνουν
 τη δικαιοσύνη κι όλης της Έριδας το μένος.
 Τότε στη μέση με οργήν είπε μεγάλη ο Αίας: 180
- «Τετραπέρατε Οδυσσέα, ποιός θεός ξεγέλασε
 το νου σου και ν' αγωνιστείς βουλήθηκες μ' εμένα
 για τη μεγάλη δύναμη; Ή λες πως συ το πλήθος
 το φοβερό απομάκρυνες απ' τον Πηλείδη σύντας
 σωριάστη και τον κύκλωσαν οι Τρώες κι εγώ φόνο 185
 έσπειρα στεναγμοφόρον, ενώ συ απ' το φόβο σου
 ζάρωσες, τι η μάνα σου δειλόν κι' αναντρον σ' εγέννα
 κατώτερό μου όσο σκυλί, από λιόντα που βρουχιέται·
 στα στήθη σου δεν κρύβεται πολεμόποθη καρδιά,
 άλλες σε τρυγάνε έγνωιες— δόλος κι έργα ανάρμοστα— 190
 Ή μήπως ελησμόνησες πως απόφυγες να έρθεις
 στο ιερό το Ίλιον με τους συγκεντρωμένους
 Αχαιούς κι ότι οι Ατρείδες σ' έφεραν δίχως να θέλεις
 από δειλία σου, μαζί τους νά 'ρθεις, κ' είθε να μην 'ρχόσουν· 195
 γιατί με τις ορμήνιες σου αφήσαμε το γαύρο
 γιο του Ποία Φιλοχτήτη βαρυαστενάζοντα
 στην άγια Λήμνος κι έβλαψες ολέθρια όχι μόνον
 αυτόν αλλά Ξολόθρεψες και τον θείον Παλαμήδην,
 που στη φρόνηση από σένα και στην αντρεία ήτο κάλλιος.
 Τώρα τόλμησες ενάντια σ' εμέ να βγεις ξεχνώντας 200
 πως έχεις ευεργετηθεί κι ούτε σεβασμό μου δείχνεις
 κι ας είμαι πολύ ανώτερος· εμένα, που στη μάχη
 πριν από λίγο σ' έσωσα καθώς απ' των οχτρών μας
 την ορμήν τρομοκρατήτης, όταν σ' άφησαν οι άλλοι
 μόνον στη μάχη φεύγοντας δεινών οχτρών το μίσος. 205
 Είθε την ημέρα εκείνη και τη δική μου τόλμη
 να φόβιζε την αλόγιστη απ' τον αιθέρα ο Δίας
 και να σε κομματιάζανε με τα δίκοπά τους Ξίφη
 οι Τρώες, και στους σκύλους τους για να σε φαν σε ρίχναν.

- Τότε μ' όλους σου τους δόλους μ' εμέ δε θ' αγωνιζόσουν. 210
 'Αθλιε! γιατί ανώτερος καυχίεσαι ότι είσαι απ' άλλους
 κι απόμερα τα πλοία σου είχες κι ούτε στοχάστης
 τα γρήγορα πλοία όπως εγώ έξω στη στεριά να σύρεις;
 Γιατί βέβαια ο φόβος σ' αναχαίτιζεν. Εγώ όμως
 εστάθηκα ατάραχος μπρος στη φωτιά κι' ενάντια 215
 στον Έκτορα, που μπρος σ' εμέ στη μάχη υποχωρούσεν,
 ενώ συ τον εφοβόσουν πάντοτε. 'Αχε το βραβείο
 αυτό στον πόλεμο για μας τους δυό να τὸ εβάζαν,
 όταν για του σκοτωμένου Αχιλλέα το κουφάρι 220
 έγινε μάχη, να 'βλεπες πως έφερα εγώ τότε
 στις σκηνές ανάμεσα στους οχτρούς και την αντάρα
 τ' άρματα τ' αξιοθάμαστα του μαχόθρεφτου Αχιλλέα.
 Τώρα συ με τα λόγια σου και την πίστη σου στη πείρα
 ποθείς μεγάλα! Όμως αντρεία δεν έχεις για να βάλεις 225
 τ' άρματα τ' ακατάβλητα του Πηλείδη ούτε να αδράξεις
 στα χέρια το κοντάρι του, γιατί μόνον σ' εμένα
 ταιριάζει να περιβληθώ τα θαμαστά τα όπλα,
 χωρίς το δώρο του θεού τ' ωραίο να ντροπιάσω.
 Όμως με λόγια υβριστικά γιατί φιλονεικούμε 230
 γύρω απ' τα λαμπρά τα όπλα καθισμένοι τ' άψεγου
 Πηλείδη, του πιό άριστου στην αντροφόνα μάχη;
 Γιατί τούτο της αντρείας το πολεμικό βραβείον
 η Θέτη η χιονοστράλαη δεν τό 'βαλε στη μέση
 για λόγους θλιβερούς. Στις συντυχίες μόνον χρειάζονται οι λόγοι· 235
 και ξέρω πόσο αντρειότερος κι ενδοξότερός σου είμαι
 και κρατιέμαι απ' την ίδια με τον Αχιλλέα φύτρα.
- Είπε· και τ' αποκρίθηκεν του Λαέρτη ο γιος κατόπιν
 δόλους και κακεντρέχεια στο νου του ανακυκλώντας:
 «Γιατί τόσους πολλούς λόγους μάταιους μου ψέλνεις, Αία;
 τιποτένιον κι αναντρον κι αργόσχολο με είπες 240
 εμέ, που το 'χω καύχημα πως είμαι ανώτερός σου
 και στις σκέψεις και στα λόγια, που αναδεικνύουνε
 τους άντρες. Γιατί στα βουνά τη σκληρή και την πελώρια
 πέτρα δεν τη κομματιάζουν εύκολα άντρες λιθοτόμοι,
 μαϊδέ και τη βαριαχούσα, πλατιοθάλασσαν οι ναύτες 245
 τη διαπλέουν αν σφοδρή μαίνεται καταιγίδα·
 ωστόσο με την τέχνη τους άγριους δαμάζουν λιόντες
 και λιόπαρδες οι γεωργοί και κάπρους κι άλλα αγρίμια·
 ταύροι τολμηροδύναμοι με τη θέληση ανθρώπων
 δαμάζονται κάτω απ' το ζυγό· Κοντολογίς τα πάντα 250
 γίνονται με το ξύπνιο νου και τη φρόνηση κ' έτσι είναι
 ο πολύπειρος ο άντρας απ' τον άπειρο πιό κάλλιος

- στη σκέψη και σε κάθε μιά της ζωής αναμπουμπούλα.
 Γι αυτό κι ο αντρειωμένος γιος του Οινειδή βοηθό του
 με κάλεσεν φρονιμότερον απ' όλους όταν πήγα 255
 στους φρουρούς· έργο μεγάλο κατορθώσαμεν οι δυό μας.
 Εγώ το γιο του ένδοξου του δυνατού Πηλέα
 έφερα στ' Ατρείδόπουλα βοηθό. Κι αν οι Αργίτες
 χρειάζονται κι άλλον ήρωα με τα χέρια σου δε θά 'ρθει
 ούτε με την σκέψην άλλων Αργιτών, εγώ μονάχα 260
 απ' τους Αχαιούς στη μάχη αντρειανών θα τότε φέρω
 πειθοντάς τον με δικά μου γλυκά λόγια, τι τα λόγια
 τα μετρημένα έχουνε επιρροή μεγάλη
 σ' όλους τους άντρες. Η αντρεία είναι άπραχτη και μήτε
 κάνει κάτι τ' άξιο λόγου δίχως φρόνησης συνέργεια. 265
 Όμως σ' εμέ και φρόνηση και δύναμη χάρισαν
 οι θεοί κ' έτσι προστάτη των Αργείων μ' έκαμαν.
 Κι ούτε συ, όπως έλεγες, μ' έσωσες πρώτα φεύγοντα
 του πόλεμου τον τάραχο γιατί εγώ δεν έφυγα,
 άλλ' ακλόνητος στους Τρώες στάθηκα που εφορμούσαν· 270
 κι εκείνοι επιτίθονταν με πρόθυμη αντρεία
 κι εγώ πολλούς εξέκαμα με τα γερά μου χέρια.
 Μα συ είσαι ψεύτης, γιατί εμέ δε με βοήθησες στη μάχη.
 Μόνον τον εαυτούλη σου εφύλαγες κυττώντας
 μήπως σε δαμάσει δόρυ φεύγοντας από τη μάχη. 275
 Και τα πλεούμενα έφερα στη μέση όχι από φόβο
 των οχτρών, μα με τη σκέψη πάντα να βοηθώ μ' απάτη
 στις μάχες τ' Ατρείδόπουλα. Έστησες και συ τα πλοία
 έξω, μα γω επλήγωσα οικτρά τον εαυτό μου
 και στην Τρωική την πόλη πήγα για να μάθω πόσα 280
 οι Τρώες για το φοβερό τον πόλεμο σχεδιάζουν.
 Μήτε και του Έκτορα εγώ φοβήθηκα το δόρυ
 γιατί μεταξύ των πρώτων πόθησα ν' αντιπαλέψω
 μ' αυτόν, τι αντρεία ποθητή μας προσκαλούσεν όλους
 σε μάχη. Και τώρα πότερους οχτρούς σκότωσα εγώ από σένα 285
 γύρω από το νεκρό Αχιλλέα κι έσωσα τα όπλα του.
 Δεν τρέμω εγώ το Ξίφος σου· λυώνω από πληγήν ολέθρια,
 που πόνους σκληρούς μου προξενεί και πολύ με βασανίζει
 το χτύπημα, που δέχτην όταν, νεκρός έπεσε ο Αχιλλέας.
 Κ' αίμα έξοχο του Δία κι εγώ έχω ως ο Πηλείδης». 290
 Είπε· και τ' αποκρίθηκεν έτσι ο γενναίος Αίας
 «Ω παμπόνηρε Οδυσσέα, κι όλων φοβερότερε.
 Μήτε εγώ σ' αυτή τη μάχη σ' είδα μήτε Αργείος άλλος,
 όταν οι Τρώες βάλθηκαν να πάρουν το κουφάρι
 του Αχιλλέα που σκοτώθη. Εγώ με την αντρεία μου 295

και το δόρυ μου στη μάχη έλυσα πολλών τα γόνα
 κι έτρεψα άλλους σε φυγή με την τόση φόρα μου·
 κι άλλοι πολλοί φοβήθηκαν σα γερανοί ή χήνες,
 που χύθη πάνω τους αετός στους πλατιούς που βόσκαν κάμπους. 300
 Όμοια οι Τρώες ζαρωμένοι από το ταχύ μου ξίφος
 και το δόρυ μου στο Ίλιο τρούπωσαν για να γλυτώσουν
 το κακό το μέγα. Όμως συ αν και γενναιώθης τότε
 ποτέ δεν επολέμησες κοντά μου, κάπου αλάργα
 θα μάχεσο μ' άλλες φάλαγγες όχι απ' το νεκρό τριγύρω
 τον ισόθεο Αχιλλέα, όπου μαίνονταν η μάχη». 305
 Έτσι είπε· κι ο παμπόνηρος Οδυσσέας τ' αποκρίθη:
 «Αία κατώτερος εγώ δεν το πιστεύω ότι είμαι
 από σε μαϊδέ στη σκέψη μαϊδέ στην αντρεία κι ας είσαι
 πολύ γενναίος· μα στο νου εγώ είμαι ανώτερός σου
 ανάμεσα στους Αχαιούς κι ίσως και στην αντρεία 310
 ισόπαλος ή πιότερο λαμπρός. Κι αυτό το ξέρουν
 κ' οι Τρώες, που με τρέμουνε κι από μακριά αν με ιδούνε.
 Αλλά και συ ο ίδιος ξέρεις τη δύναμή μου
 καλά σαν κι άλλοι όταν πολλά υπόφερα σε πάλη
 πολυβάσανη άμα αγώνες έταξε ο τρανός Πηλειδης 315
 γύρω από του σκοτωμένου Πάτροκλου το κοιμητήρι».
 Έτσι είπε ο ξακουσμένος γιος του ισόθεου Λαέρτη.
 Και τότε οι Τρώες δίκασαν των δυό αντρειωμένων
 τη δεινή φιλονεικία. Και τη νίκη ομόγνωμα
 και τ' αθάνατα τα όπλα έδωσαν στο φιλόμαχο 320
 τον Οδυσσέα, που ένοιωσε για αυτό χαρά μεγάλη
 και στέναζε ο λαός. Ο Αίας ο μεγάλος πάγωσε
 κι ανιαρή απολπισιά τον έπιασε· το γαίμα
 έβραζε το κοκκινωπό μέσα του κι όλο ξερνούσε
 μαύρη χολή· το σκώτι του με τα σπλάχνα ανακατεύτη 325
 και λύπη φριχτή του γέννησε και διάβη τα θεμέλια
 του νου και στα μελίγγια του αχόρταγα σφηνώθη
 και του εθόλωσε το νου. Κάρφωσε τα βλέμματά του
 στη γη και ξάφνου ακίνητος εστάθη. Και συντρόφοι
 με λύπη τους στα ωριόπλωρα τον φέρανε καράβια 330
 θερμοπαρακαλώντας τον· μ' αυτός αθελήτά του
 περπάτα για στερνή φορά κι απόκοντά του η Μοίρα.
 Άμα στην πλατιοθάλασσαν έφτασαν και στα πλοία
 οι Αργίτες πόθησαν το δειπνο και τον ύπνο·
 τότε κ' η Θέτη βύθισε στο μεγάλο πέλαο· 335
 μαζί της κολυμπούσανε κι άλλες Νεράιδες κι όσα
 κήτη θρέφει αναρίθμητα το αρμυρό το κύμα.
 Κι όλες τους με το φρόνιμο Προμηθέα θύμωσαν

- φέρνοντας στο νου τους ότι μ' ορμήνιες του ο γιος του Κρόνου
 πάντρεψε με τον Πηλέα τη θεά Θέτη άθελά της. 340
 Κι οργισμένη η Κυμοθόη πιά πολύ, είπε στις άλλες!
 «Πωπώ! ο κακοποιός αυτός, σκληρά, όμως άξια πάσχει
 σ' ασύντριφτα δεσμά αετός μεγάλος να του τρώει
 το συκώτι στην κοιλιά του, κι αυτό να Ξαναγίνεται».
- Έτσι στις μαυροπλέξουδες κόρες η Κυμοθόη 345
 είπεν. Ο ήλιος έδωσε κ' ήσκιος στ' αλώνια απλώθη
 γιατί νύχτωσε· τ' αστέρια σπάρθηκαν στον ουρανό
 κ' οι Έλληνες κοιμήθηκαν στα γοργόπλωρα τα πλοία
 δαμασμένοι από τον θεϊόν ύπνον κι απ' τ' ολόγλυκο
 κρασί, που ναύτες φέρανε σκιώντας τη βαριαχούσα 350
 θάλασσαν από την Κρήτη, ναύτες του Ιδομενέα.
 Αλλ' ο Αίας οργισμένος με τους Αργείους ούτε
 δειπνο θυμήθη ευφραντικό στη σκηνή του μήτε ύπνος
 τον έπιανε, αλλά σκούζοντας ντύθηκε τα δικά του
 όπλα και στα χέρια πήρε Ξίφος κι άπαυα σκεφτόταν 355
 ή τα πλοία καίγοντας ν' αφανίσει τους Αργείους
 όλους, ή να κάνει φέτες τον πανούργον Οδυσσέα
 γρήγορα με το Ξίφος του. Κάτι τέτοια ανανογιόταν
 κι όλα θαν τά 'κανεν αυτά αν η Τριτωνίδα Λύσσα
 δεν του 'βανε ακατάσχετη· και μιά στο νου του έγνοια, 360
 τον πολύπαθο Οδυσσέα, είχε αναθυμάμενη
 πόσες θυσίες έκανε πάντοτε σ' αυτήν εκείνος.
 Γι αυτό μακριά απ' τους Έλληνες του Τελαμωνιάδη
 τη μεγάλη έτρεφε μούρλια κι αυτός ο ίδιος όμοιος
 με καταιγίδα φοβερή, που 'ναι σύμβολο στους ναύτες 365
 κρουερού φόβου δρομούσε μόνος του· και καθώς όταν
 η Πούλια η ακούραστη βυθίζεται στο ρέμα
 του Ωκεανού τρομάζοντας το φημισμένο Ωρίωνα
 συγκλονώντας τον αέρα και στη θάλασσα μπουρίνι
 σηκώνοντας, έτσι πήγαινε στα βήματά του ο ίδιος. 370
- Κυττούσε παντού παρόμοιος μ' ανήλεο θερίο
 που στις βαθύκολπες ορμά κοιλάδες μ' αφρισμένα
 σαγόνια και πολλά δεινά βάζοντες με το νου του,
 ή σε σκύλους ή σ' αγρότες που βγάζουν τα μικρά τους
 απ' τα σπήλια θα τα ιδούνε σπαραγμένα, ενώ εκείνο 375
 με βρουχηθμούς παρατηρεί στο λόγγο μήπως ίδει
 τέκνα αγαπημένα κι όποιο βρει μπροστά του αλλοπαρμένο
 τελειώνει της ζωής του την ολέθριαν ημέραν.
 Έτσι έτρεχε κι αυτός μ' ορμήν κι έβραζε η καρδιά του η μαύρη
 άπαυα με κρότον όπως πνών στου 'Ηφαιστου τη σχάρα 380
 λεβέτι κάτω απ' τη φωτιά της μανιακής της φλόγας

γύρω απ' την κοιλιά του σύντας ξύλα πολλά καίγονται
 με υπόδειξη υπερέτη να μαδήσει παχιού χαιρού
 τις τρίχες· έτσι έβραζε στα στήθη του η μεγάλη
 ψυχή του κι όπως θύελλα ξεσπάει στη μεγάλη 385
 θάλασσα ή σα δύναμη φάουσας φωτιάς π' αγέρας
 σφοδρός στα όρη τα ψηλά τη φουντώνει κι άφθονα
 ξύλα παντού την καυτερή τη φλόγα δυναμώνου
 άπαυα, κι ο Αίας έτσι λύσσαζε φριχτά από οδύνες,
 που τη δυνατή καρδιά του ακατάπαυστα τρυπούσαν 390
 κι αφρό απ' το στόμα έβγαζε κι από τα σαγόνια του
 έβγαίνουν βόγγοι φοβεροί, ενώ γύρω από τους ώμους
 βροντούσαν τα όπλα του κι όλοι εκείνοι τη μανία
 βλέποντας ενός ανθρώπου φοβούνταν άμα κι έτρεμαν.

Έφτασε η χρυσοχάλινη Ηώς τότε απ' τα μέρη 395
 του Ωκεανού, κι ο Ύπνος, όμοιος αύρα, ανέβηκε
 στον ουρανό κι αντάμωσε την Ήρα, που πριν λίγο
 στον Όλυμπο απ' την ιερή τη θάλασσα είχε ανέβει,
 όπου με την αυγήν της χθες είχε πάει κ' εκείνη· τότε 400
 τόν φίλησε τι ήταν αγνός γαμπρός της, που το Δία
 που οργίστηκε τους Έλληνες τον κοίμισε στην κλίνη
 στις Ίδης τις κορφές κι αυτή στον οίκο edιάη του Δία,
 όταν στην κλίνη πήδαγε της Πασιθέας κι όλες
 οι φυλές ξυπνήσαν· όμοιος άοκνος Ωρίωνας
 ο Αίας έβαινει εδώ κι εκεί μ' ολέθρια λύσσα 405
 στα στήθη, και σαν τολμηρός λιόντας στα πρόβατα όρμησε
 με λιγωμένη την καρδιάν από μεγάλη πείνα.
 Αυτά λοιπόν άλλο απ' αλλού το 'να μετά από τ' άλλο
 χτύπησε στη σκόνη κι όπως στου καλοκαιριού το τέλος,
 που βαρύς χειμώνας μπαίνει, ορμή άγριου τραμουντάνα 410
 ρίχνει τα φύλλα καταγής· έτσι όρμησε στις στάνες
 ο Αίας με νουν ότι κακές Μοίρες στους Αργείους στέλνει.

Τότε ο Μενέλαος κοντά στον αδερφό του επήγε
 κρυφά απ' τους άλλους Δαναούς κι αυτά τα λόγια του 'πε:
 «Σήμερα σίγουρα κακός όλεθρος θα μας παιδέψει,
 415
 τι έχασε ο μεγάλος Αίας τα συλλοϊκά του κι ίσως
 βάλει φωτιά στα πλοία μας, και στις σκηνές μας όλους
 μας σφάξει, γιατί οργίστηκε που δεν πήρε τα όπλα.
 Μακάρι να μη τά 'βαζε στη μάχη αυτά η Θέτη
 κ' έτσι του Λαέρτη ο γιόκας μ' αντρείότερόν του άντρα 420
 δε θα τολμούσε μ' άσκεφτο νου να τον πολεμήσει.
 Τώρα πολύ βλαφήκαμε και κακιά μας βρήκε μοίρα,
 γιατί στύλο του πολέμου ύστερα από το θάνατο
 του Αιακίδη είχαμε τη δύναμη μονάχα

- του Αίαντα. Αλλά κι αυτόν θεοί θα ξολοθρέψουν
φέρνοντας σ' όλους μας κακά κι ανίδεοι χαθούμε». 425
- Είπε· κι ο Αγαμέμνωνας τ' αποκρίθηκε ο γενναίος:
«Μη τώρα με το φρόνιμο βασιλιά των Κεφαλλήνων
οργίζεσαι, Μενέλαε, από λύπη σου ενάντια 429
στους θεούς, που μαγερεύουν όλεθρο και για τους δυό μας.
Δεν είναι αυτός ο αίτιος των δεινών μας γιατί εγίνη 430
πολλές φορές σωτήρας μας κι οδύνη των οχτρών μας».
- Έτσι έλεγαν οι Δαναοί λυπημένοι αλλά μακριά τους
οι βοσκοί στα ρέματα του Ξάνθου κι αποκάτω
απ' τις μυρίκες ζάρωναν φεύγοντας τις κακοπάθειες.
Γιώς λαοί δειλοί τρομάζουν γρήγορον αετόν στα θάμνα 435
τα πυκνά, όταν οξέα κράζει από κοντά πετώντας
δῶθε κείθε με φτερούγες τεντωμένες· έτσι εκείνος
άλλος απ' αλλού τον άντραν έτρεμε τον αντρειωμένο.
Στ' αρνί κοντά που έσφαξεν ο ίδιος κοντοστάθη
κι έλεγε σ' εκείνο λόγια με ηλίθιο γέλωτα: 440
«Μεσ στη σκόνη θροφή τώρα όρνιων και σκυλιών κυλίσου
γιατί μηδέ τα ένδοξα όπλα του Αχιλλέα
μόρρεσες να τα κρατήσεις και με κάλλιο σου αγωνιστής
ανόητα. Τώρα κυλίσου, σκύλε, χάμου τι η κυρά σου 445
λυπημένη δε θα πέσει με το γιο σου να σε κλάψει.
Γονιοί δε θα σε θρηνήσουν κι ούτε στα γεράματά τους
αν και σου χαμογελάει η ελπίδα θα τους σώσεις,
γιατί μακριά απ' τον τόπο σου θα σε φαν σκυλιά κι αγουούπες».
- Έτσι έλεγε πιστεύοντας πως σκοτώθηκε ο πανούργος
Οδυσσέας από γαίμα μολυσμένος άφθονον. 450
- Όμως τότε η Τριτωνίδα σκόρπισεν απ' τα φρένα του
και τα μάτια τη μανίαν, άγριον όλεθρο διψώντας·
και στα φοβερά της Στύγας ρέματα πήγεν η ίδια,
όπου οι Ερινυές μένουν οι γοργές και στους ανθρώπους
στέλνουν τους υπερήφανους, κακές μελαγχολίες. 455
- Τότε ο Αίας στη γη χάμου βλέποντας τα πρόβατα
να σπαρταρούνε τά 'χασε όλως διόλου και πως είναι
των θεών δόλος επείσθη κι όλα του τα μέλη τρέμαν
κ' η πολεμική ψυχή του βαριοθλίβηκε και μήτε
να προχωρήσει μόραγε μήτε να γυρίσει πίσω, 460
αλλά σα βίγλα στα βουνά στάθηκε που ριζωμένη
ψηλά και στέρια από πολλά εξέχει, αλλ' όταν ήρθε
στα στήθη του η ψυχή πικρά στέναξε κ' είπε με κλάμα:
«Πωπώ! γιατί οι αθάνατοι με μισούν τόσον ετώρα
και θολώσανε το νοι μου και με κάνανε λυσάρη; 465
ώστε πρόβατα αθώα να σκοτώσω, που δεν ήσαν

- του θυμού μου αιτία. Είθε με τα δυνατά μου χέρια
να γδικηθώ τον άκαρδο τον Οδυσσέα εκείνον,
που με κακή με φόρτωσε συφορά κι εφάνη τόσο
σκληρός σ' εμέ. Ας υπόφερεν η ψυχή του όσα δίνουν 470
οι Ερινύες στους κακούς ανθρώπους κι άχε δίναν
οι άλλες μάχες ολέθριες και δακρυσμένους θρήνους
στους Αργείους και στον ίδιο τον Ατρείδη να μη φτάσει
άβλαβος στ' αρχοντικό του, που επιθυμεί· δε θέλω
όμως μεταξύ αθλίων να υπάρχω εγώ ο αντρείος. 475
Ας πάει κατ' άνέμου ο στρατός των Αργείων ο ολέθριος
ας πάει κ' η δική μου η ζωή η άχαρη. Δεν τό 'χει
το βραβείον αντρειωμένος και τιμάται ο ανάξιος
κ' είναι προσφιλής. Αλήθεια τίμησαν τον Οδυσσέα
οι Έλληνες και ξέχασαν εμένα που έχω κάνει 480
πολλά γι αυτούς κ' υποφέρα τόσα για το στρατό μας».
- Έτσι είπεν ο γενναίος γιος του γαύρου Τελαμώνια
και στο λαϊμό του έμπηξε του Έκτορα το ξίφος·
χόχλαζε το γαίμα όπως έτρεχε κι αυτός στη σκόνη
σαν τον Τυφώνα έπεσε, που κεραύνωσεν ο Δίας 485
κι όπως σωριάστη η μαύρη γης τριγύρω του βογγούσε.
- Και τότε όλοι οι Δαναοί, ως τον είδανε στη σκόνη
πεσμένο τον πλησίασαν· πρώτα κανείς δεν 'ρχόταν,
τι όλοι τον φοβούνται, όμως βλέποντάς τον στη γη χάμου
ζυγώσαν κι έπεσαν στη γη μπρόμυτα και το κεφάλι 490
χώσαν στη σκόνη κλαίγοντας κ' έφτανε στον αιθέρα
το θεϊκόν ο θρήνος τους. Πώς όταν θε ν' αρπάξουν
οι άνθρωποι από πρόβατα δασύμαλλα τ' αρνιά τους
να ετοιμάσουνε μ' αυτά συμπόσιο κ' οι μάνες
βελάζοντας αδιάκοπα πηδούνε λυπημένες 495
που στερήθηκαν στη μάντρα τα μικρά τους· έτσι εκείνοι
όλη τη μέρα στέναζαν γύρω απ' το μέγαν Αία
όλοι μαζί κ' η σύδεντρη αντιβροντούσε η Ίδη
κι ο κάμπος και τα πλοία τους κ' η θάλασσα η μεγάλη.
- Ο έρμος Τεύκρος σκέφτονταν τις φοβερές τις Κήρες 500
ν' ακολουθήσει· φίλοι του όμως τον εμπόδισαν
τι του πήρανε το ξίφος κι' εκείός απολπισμένος
τον πεθαμένο αγκάλιασε κλαίγοντας σα νήπιο
θλιβερά, που στην εστία κοντά ρίχνοντας στους ώμους
και στη κεφαλή του στάχτη κλαίει την ορφάνια του, 505
που τη θρέφτρα του τη μάνα έχασε αποστερημένο
τον πατέρα του· έτσι εκείνος μύρουνταν, που ο αδερφός του
σκοτώθη και γύρω απ' το νεκρό βαίνοντας μονολογούσε:
- «Τι έπαθες γενναιόκαρδε Αία, κατά τι ο νους σου

- δε θα γίνει, αλλά δούλος άλλων θα 'ναι, ο δύστυχος,
 τι έχασε τον πατέρα του κι άντρες χειρότεροί τους
 νταντεύουν τα μωρά που ζουν κάτω απ' την απαίδια
 ορφάνια και φριχτή ζωή βγάζουν και πάθη το 'να
 πάνω στ' άλλο θα βρουν κι ίσως δουλική κι εμένα ημέρα
 με βρει, αφού συ πέθανες, πού ήσουν θεός για μένα».
- 'Ετσι τον μυρολόγησε και με συμπάθειας λόγια
 της είπε ο Αγαμέμνονας: «Εσέ, γυναίκα, δούλα
 κανείς ενόσο ζει ο αγνός Τεύκρος κι εγώ ο ίδιος
 δε θα σε κάνει' αντίθετα με πάμπολλα βραβεία
 θα σε λατρέψουμε μαζί με το γιο σου, ως όταν ζούσεν
 ο ισόθεος ο Αίας ο σωτήρας των Αργείων.
 Κάλλιο σ' όλη την Ελλάδα θα 'ταν να μην έκανε
 ο ίδιος αυτόσφαχτος να πενήσει τι ήταν ένας,
 που κανείς να τον δαμάσει δε μπορούσε απ' τους οχτρούς του.»
- 'Ετσι με θλίψη είπε βαριά κι όλοι τους γύρω θρηνούσαν
 κι ο Ελλήσποντος στους βόγγους του λαού αντιβροντούσε.
 Θλίψη πάνω απ' τους Έλληνες ολέθρια πετούσεν.
- Κι ακόμη αυτόν τον ίδιο τον πανέξυπνο Οδυσσέα
 τον εμάρανε το πένθος που αυτοσφάχτηκεν ο Αίας
 και στους θλιμμένους Αχαιούς έλεγε τούτα τα λόγια:
 «Τίποτε πιο ολέθριο, φίλοι μου, δεν υπάρχει
 απ' το θυμό όταν μάλιστα θεριεύει στων ανθρώπων
 τη σκληρή την μάχην· είναι αυτός που 'σπρωξε τον Αία
 και τώρα τον πελώριο να οργιστεί μαζί μου
 εσκεμμένα. Είθε οι Τρώες να μη μού 'διναν τη νίκη
 την ένδοξη για τ' άρματα του Πηλείδη γιατί ήταν
 αυτό που τον αντρείο γιο του γαύρου Τελαμώνα
 όργισε κι αυτοσφάχτηκε. Κι αίτιος εγώ δεν είμαι
 της οργής του· κάποια Μοίρα πολυστέναχτη ήτανε,
 που τον δάμασε. Αν στα στήθη μέσα όλπιζε η καρδιά μου
 πως θα οργιστεί εσκεμμένα μήτε κι εγώ θα 'θελα
 μ' εμέ να φιλονεικήσει για τη νίκη μήτε κι άλλον
 Δαναόν, που θα ποθούσεν να πολεμήσει θ' άφηνα.
 Αλλά παίρνοντας ο ίδιος εγώ τα θεόφτιοχτα
 όπλα θαν τα εχάριζα πρόθυμα σ' αυτόν μ' ό,τι άλλο
 θα ποθούσεν. Αλλά τώρα διόλου δεν στοχάστηκα
 πως μεγάλη θα του δώσω λύπη και δυσαρέσκεια
 γιατί μήτε για γυναίκα, μήτε για μεγάλο πλούτος
 μήτε για πόλη μάχουμαν, μον πως φιλονεικούσα
 γι αρετή κ' είναι για δαύτη αρεστή στους φρόνιμους
 η μάχη. Εκειός κι αν φρόνιμος ξεγελάστηκε από Μοίρα
 Δαίμονα τι δε τού 'πρεπε τόσο άγρια να θυμώσει.

- εβλάβητη και στεναχτερό φόνο στον εαυτόν σου 510
 σκάρωσες; Ἴη μην τό 'κανες για 'να πάρουν απ' το φόνον
 ανάσα οι Τρώες κ' Ἐλληνες να σφάξουν, που θα φύγουν
 αφού εσύ επέθανες; Δε θά 'χουν πιά το θάρρος
 να χάνονται στον πόλεμο σαν πριν· γιατί ἴσο ο στύλος
 των συμφορῶν τους. Μήτε εγώ θέλω να γύρω πίσω 515
 αφού επέθανες εσύ, ποθῶ κι εγώ εδῶ πέρα
 να πεθάνω και το χῶμα τούτο το ανάλαφρο
 να μας καλύψει και τους δύο· δε με μέλει αν οι γονεῖς μου
 ζουν, κι αν ζουν αν κάθονται στη Σαλαμίνα ακόμα,
 ὅσο για σε, που πέθανες τι ἴσο για μένα δόξα». 520
- Ἐστὶ βαριασπενάζοντας εἶπεν· κι ὅπως εκείνος,
 εσπενάζε κ' ἡ σύζυγος του ἀψεγου του Αἴα,
 ἡ θεῖα Τέκμησσα, που κι αν αιχμάλωτη την πήρε
 γυναῖκα του και ρήγισσα την ἔκαμε στις ἄλλες
 του σπιτιοῦ γυναῖκες ὅσες μνηστευμένες βασιλεῦον 525
 στους ἄντρες. Στους ακούραστους κόλπους της υποτάχτη
 και γιον ἐγέννησε ὅμοιον σ' ὅλα με τον πατέρα,
 που μικρό μέσα στο σπῖτι ἐμενε στην κούνια του·
 κι αὐτὴ ανασπενάζοντας το νεκρόν ἐναγκαλίστη
 κι ασκημίζοντας με σκόνη το πανῶριο σῶμα της 530
 μύρουνταν φριχτά ἀπὸ λύπη που 'χε, λυῶσει την καρδιά της:
- «Πωπῶ! εγώ ἡ ταλαίπωρη, πέθανες ὄχι στη μάχη
 σκοτωμένος ἀπὸ χέρια ἐχθρικά. Σκοτώθης μόνος
 και πένθος γι αὐτό ἐλεεινὸ με βρήκε· κι οὔτε εἶχα
 ολπίδα αν συ μου πέθαινες να ιδῶ στην Τροία ἡμέρα 535
 πολυστέναχτη· τα πάντα Κήρες κακές τα σκάρωσαν.
 Εἶθε να με κατάπινε πιδό μπρος ἡ γῆς ἡ μαύρη
 πριν ιδῶ το θάνατό του τον ἀμείλιχτον· ἐμένα
 ἄλλο κακὸ χειρότερο δε μου 'χε βρει τα φρένα
 οὐδ' ὅταν απ' τη χῶρα μου μακριά και τους γονεῖς μου 540
 πρώτη φοράν αιχμάλωτη μ' ἄλλες μ' ἔσυρες παρθένες
 θρηνώντας την κατάντια μου γιατί ἤμουν πριν σεβάσμια
 ρήγισσα και τώρα δούλα και δουλικὴ ἡμέρα
 ἐημέρωσεν. Ὅμως καμιά δε με τρυγαίε ἐγνοια
 οὔτε ἡ γλυκιά πατρίδα μου οὔτε οἱ νεκροὶ γονεῖς μου, 545
 ὅσο ο δικός σου ο χαμός, τι μού 'κανες τις χάρες
 που μ' ἄρεσαν, γυναῖκα σου ομόφρονη με πήρες
 και μού 'ταξες γυρίζοντας απ' την Τροία να με κάνει
 ρήγισσα στην πλούσια Σαλαμίνα, ὅμως τούτα
 δεν τα ἐτέλεσε ο θεός. Κι ἀφαντος τώρα φέγεις 550
 κι οὔτε ἐμέ κι οὔτε το γιο σου γνοιάζεσαι που την ἀγάπη
 δε θα νοιώσει του γονιοῦ του και στο θρόνο διάδοχό σου

- Ο φρόνιμος ο άνθρωπος κι αν πολλά τον βρούνε πάθη
 τα υπομένει κι ούτε λύπη του και καρδιά του σφίγγει».
- Ἔτσι εἶπε ο ξακουσμένος γιος του ισόθεου Λαέρτη.
 Κι όταν χόρτασαν το θρήνο και το φοβερό το πένθος
 τοτ' εἶπε του Νηλέα ο γιος στους βαριόθλιβους ετούτα: 600
- «Φίλοι μου, οι αδυσώπητες Κήρες σ' ολέθριο πένθος
 μας ζώσαν με το θάνατο του Αἴα και τ' αντρείου
 Αχιλλέα και των άλλων Αχαιών και του δικού μου
 λεβέντη του Αντίλοχου. Ὅμως σωστό δεν εἶναι 605
 να κλαίμε καθημερινά και μ' αγανάκτησή μας
 ὅσους εσκοτωθήκανε στον πόλεμο. Το θρήνο
 τον ανάρμοστο εἶναι κάλλιο να ξεχάστε κι ὅσα πρέπει
 στους νεκρούς να εκτελούμε· φωτιά τρανή ν' ανάψουμε—
 και μνήμα να τους στήσουμε θάβοντας τα κόκκαλά τους 610
 Νεκρός δεν ανασταίνεται κανένας κι ούτε ξέρει
 να μας πει κάτι όταν Κήρες αδυσώπητες τον πάρουν».
- Ἔτσι παρηγορώντας τους εἶπε· και βασιλιάδες
 ισόθεοι συνάζουνταν θλιμμένοι και τον φέραν
 στα γρήγορα πλοία μαζί σηκώνοντάς τον ὅλοι.
 Τον σκέπασαν με σάβανο και καθάρισαν το γαῖμα, 615
 που στεγνό στ' αντρειωμένα μέλη του κι ανάκατα
 με σκόνην λαμπρογυάλιζε στα ὄπλα του. Και τότε
 ἄφθονο υλικόν οι νέοι φέρανε ἀπό της Ἰδης
 τα βουνά και το εβάλαν γύρω στο νεκρό. Οι εφέραν
 και ξύλα για φωτιά πολλά και πρόβατα ὄχι λίγα 620
 και ντυμασιές καλόφτιαχτες κι ὠρια ἀπό σόι βόδια,
 που καύχημά τους των ποδιῶν εἶχαν τη γρηγοράδα
 λαμπροχρυσοστολισμένα κι αντρῶν ὄπλα πανέμορφα
 ὅσα ἀπό τους σκοτωμένους πήρε ο ἔνδοξος ο ἄντρας
 και μαζί με τούτα αὐτούσιο κεχριμπάρι ἀπ' τα δάκρυα 625
 των κοριτσιῶν του πάμφωτου Ἴηλιου σχηματισμένο
 που, καθὼς λένε, τα χύνουν στου Ἡριδανοῦ το ρέμα
 το μεγάλο οἱ δυχατέρες του Ἡλιοῦ τον που σκοτώθη
 κλαίγοντας το Φαέθοντα. Μ' αὐτά βραβεῖο ο Ἴηλιος
 ἀπέθαντο το ἤλεκτρον ἔκαμε για το γιο του 630
 πλούσιο των ἀνθρώπων χτήμα. Τότε σε φωτιά μεγάλη
 ἔβαλαν τον Αἴα πάνω δοξάζοντας τον ἄντρα
 τον αὐτόσφαχτο οἱ Ἀργεῖοι και βαριαστενάζοντας
 πρόσθεσαν πολῦτιμο φλιντισι κι ἀσήμι ἄσπρο
 και στάμνες γεμάτες αλοϊφή κι ἄλλα πολλά ἀπ' ὅσα 635
 αὐξαίνουνε τον ἔνδοξο και το μεγάλο πλοῦτο.
 Θέριεψαν κι ἄλλο της φωτιάς τη φάουσα τη φλόγα
 κι ἀγέρας ἀπό τη θάλασσα φύσηξεν ἀπ' τη Θέτη

- τη θεά σταλμένος όπως δαμαστεί η αντρειοσύνη
του Αία κι αυτός καίγονταν στα πλοία νύχτα ημέρα. 640
Οποίος ήταν ο παλιός Εγκέλαδος οπότεν
σε θάλασσα ακατάβλητη πάνω απ' τη Θρινακία
δαμάστη από τ' αστραφτερόν αστροπέλεκτο του Δία
και σειούνταν το νησί· οποίος ήτο ο Ηρακλής, που ζώντας
ρίχτη στη φωτιά κι εκάη οργισμένος απ' τους δόλους 645
του Νέσσου και το έργο του κι όλη στέναζεν η Οίτη,
που ζωντανός καιγότανε κι αναμίχτηκε η ψυχή του
με τον αιθέρα αφήνοντας τον περιώνυμο άντρα,
κι ο ίδιος μέσα στους θεούς πήρε θέση διότι
έκρυσε το κορμί του η γης η επίπονη· έτσι ο Αίας 650
ξεχνώντας μάχες κείτονταν πάνοπλος στην φλόγα· οι Τρώες
χαίρουνταν· στέναζε ο λαός· κ' οι Αχαιοί θρηνούσαν.
Αλλ' όταν έφαγε η φωτιά η λυσσάρα το κορμί του
έσβησαν τότε με κρασί την πυρκαϊά κι εβάλαν 655
τα κόκκαλα του σε χρυσή κασσέλα και του ρίξαν
χώρα μπόλικο όχι αλάργα απ' τη Ροίτεια την όχτη.
Σκόρπισαν ευτύς θλιμμενοι στα γοργόπλοια τα πλοία
γιατί εξίσου τον τιμούσαν με τον Αχιλλέα. Κ' ήρθεν
η μαύρη η Νύχτα φέρνοντας στους άντρες ύπνο. Εκείνοι
δείπνησαν και περίμεναν πότε θα ξημερώσει 660
αφού λογοκοιμήθηκαν με νυσταλέα μάτια,
γιατί το νου τους έδερνε φόβος μήπως οι Τρώες
τους επιτεθούν τη νύχτα μιά και πέθανεν ο Αίας.

ΛΟΓΟΣ ΣΤ': Η ΑΦΙΞΗ ΤΟΥ ΕΥΡΥΠΥΛΟΥ

Το ρέμα του Ωκεανού και του Τιθωνού την κλίνη
 άφησεν τώρα η Αυγή και πρόβαλε στο μέγα
 ουρανό φωτοβολώντας, κ' η γη κι ο αιθέρας γέλασαν·
 οι ευκολόφθαρτοι θνητοί πήγαιναν ο καθένας
 στη δουλειά του: Αλλ' οι Αργίτες με πρόσκληση του ρήγα 5
 Μενέλαου συνάχτηκαν στην αγορά και σύντας
 μαζεύτηκε όλος ο στρατός σηκώθη αμέσως κ' ήρθε
 στη μέση της συνέλευσης και μίλησέ τους κ' είπε:
 «Ακούστε τι έχω να σας πω θεογέννητοι ρηγάδες·
 βάσανα σκληρά υποφέρει η καρδιά μου βλέποντας 10
 τον όλεθρο τόσου στρατού, που για χατήρι μου ήρθε
 στο φοβερό τον πόλεμο και πίσω οι γονείς του
 κι ο τόπος τους δε θα τους δει· γιατί πολλούς ολέθρια
 μοίρα τους έχασε. Άμποτε τ' αβάσταχτου Θανάτου
 η δύναμη η ανυπόφερτη ν' αφάνιζε κι εμένα 15
 πριν φέρω το στρατόν εδώ. Κι άπαυες οδύνες τώρα
 μοίρα με φόρτωσε κακή, γιατί έχω να ιδώ κι άλλα
 πολλά κακά· ποιός θά 'χαιρε βλέποντας τόσα χρόνια
 μάταια πολέμου έργα; Γι αυτό όσοι έχουμε μείνει
 στα πλοία ας μπούμε τα γοργά να φεύγουμε καθένας 20
 γρήγορα για τον τόπο μας μιά και σκοτώθη ο Αίας
 κι ο αντρώος Αχιλλέας, που θαρρώ αφού σκοτωθήκαν
 να μη γλυτώσουμε ούτε εμείς· θα μας δαμάσουν Τρώες
 σκληρόκαρδοι απ' αφορμήν εμένα και της σκύλας
 Ελένης, που δεν γνοιάζομαι τώρα γι αυτήν καθόλου,
 όσο βλέπω σκοτωμένους στον πόλεμον. Εκείνη 25
 με το δειλό της σύζυγον ας πάει κατ' ανέμου·
 γιατί θεός τη φρόνηση και το μυαλό της πήρε,
 όταν το δικό μας σπίτι και την κλίνη της αφήκε.
 Αλλά για κείνη ο Πρίαμος κ' οι Τρώες θα φροντίσουν
 και μεις να φύγουμε γιατί κάλλιο φριχτούς πολέμου 30
 να φύγουμε παρά σκληρή καταστροφή να ιδούμε».

Έτσι είπε δοκιμάζοντας τους Αχαιούς. Στο νου του
 όμως είχαν άλλες σκέψεις κ' η φιλέκδικη ψυχή του
 γύρευε να καταστρέψει και τους Τρώες και τα τείχη
 τα ψηλά συθέμελα και να χορτάσει μ' αίμα 35
 τον Άρη και νεκρό να ιδεί τον Αλέξαντρο, γιατί άλλο
 κακό απ' την εκδίκηση χειρότερο δεν είναι.
 Με τέτοιες σκέψεις κάθησε στο θρόνο του και τότε,

- ο τοξότης ο Τυδείδης όρθιος ανάμεσά τους
 ήρθε και φιλονείκησε με τον Ατρείδη αμέσως: 40
- «Δειλόκαρδε τ' Ατρέα γιέ, γιατί φοβάσαι τόσο
 πολύ και στους Αργείους λες σαν παιδί ή και σα γυναίκα,
 πως μέσα τους λιποψυχιά φώλιασε κι αναντρία;
 Μα οι αντρειωμένοι Αχαιοί σ' εσέ δε θα πεισθούνε,
 πριν της Τροίας στη γη χάμου ριξουνε τους προμαχώνες 45
 τι δόξα στους θνητούς τρανή είναι η αντρεία, κ' η δέιλια
 ντροπή. Κι αν κάποιος τους πειστεί σ' όσα μας λες αμέσως
 με σίδερο μαυρόχρωμο θα του κόψω το κεφάλι
 και θα τον ρίξω να τον φαν αιθεροπλάνητα όρνια.
 Αλλ' εμπρός όσοι αντρειωμένοι απομείναμε στα πλοία 50
 τώρα ας παρακινήσουμε το στρατόν αμέσως νά 'μπει
 μ' ακονισμένα δόρατα κι ασπίδες οπλισμένους
 κι όσα άλλα πρέπει κι όλοι μας το δειπνον ας γνωιαστούμε
 για τους άντρες και τους ίππους, που ποθούν τον πόλεμο
 και στον κάμπο γρήγορα θα διακριθεί ο αντρείος». 55
- Έτσι ο Τυδείδης μίλησε και κάθησε όπου πρώτα
 τότε κι ο γιος του Θέστορα του 'πεν αφού σηκώθη
 απ' τη θέση του και πήγεν όπου ομιλούν συνήθως:
 «Ακούστε των φιλόμαχων Αργείων, φίλα τέκνα.
 Γνωρίζετε πόσο καλά κατέχω από μαντείες. 60
 Κι εγώ πριν επροφήτεψα ότι στα δέκα χρόνια
 θα κουρσέψουμε την Ίλιο την απόγκρεμη και τώρα
 ιδού οι θεοί το τέλεσαν και στα πόδια των Ελλήνων
 φέρνουν τη νίκη. Αλλ' εμπρός ας στείλουμε στη Σκύρος
 το μαχόθρεφτο Οδυσσέα και τον Τυδείδη μ' ένα 65
 πλοίο μαύρο, ίσως εκείνοι μας φέρουν πείθοντάς τον
 τον υγιό του Αχιλλέα φως για όλους σωτηρίας».
- Έτσι είπε ο γιος του Θέστορα ο συνετός και γύρω
 αλάλαξε όλος ο στρατός γιατί όλπιζε να βγούνε
 οι φρόνιμες μαντείες του αληθινές. Και τότε 70
 του Λαέρτη ο γιος πετάχτη κι είπε στους Αργείους τούτα:
- «Φίλοι μου, τα τόσα λόγια δεν ταιριάζουν σήμερα,
 τι στενοχωρούν περίσσα τους θλιμμένους. Και γνωρίζω
 πως στρατόν απαυδισμένον δεν τον ευφραίνει μήτε
 ρήτορας μήτε των Μουσών των Πιερίδων βάρδος 75
 θεοφίλητος· τα λίγα λόγια στους θνητούς αρέσουν.
 Τώρα αυτό, που τους Αργείους θα ευχαριστήσει είναι
 να τελέσουμε αντάμα με τον πρόθυμο Τυδείδη
 όσα είπαμε. Να πάμε και να φέρουμεν οι δυό μας
 του αντρειόκαρδου Αχιλλέα το γενναίο γιο με λόγια 80
 πείθοντάς τον αν μάλιστα θρηνοκλαίγοντας θελήσει

να τον κρατήσει η μάνα του στο σπίτι· αντρειωμένου γονιού κόρη είναι βέβαιο κι ο γιος να 'ναι γενναίος».

Έτσι είπε· κι ο Μενέλαος ο φρόνιμος του κρένει:
 «Οδυσσέα, σωτηρία των αντρείοκαρδων Αργείων, 85
 αν ο γιος του Αχιλλέα του τρανόψυχου ο γενναίος 86^α
 έλθει εδώ από τη Σκύρος και θεός τη νίκη κάποιος
 του χαρίσει θα του δώσω όταν φτάσω στην Ελλάδα
 με το καλό, την κόρη μου την πανένδοξη Ερμιόνη
 σύζυγο· και μ' αυτή δώρα πλούσια θα του χαρίσω
 πολλά με προθυμία μου και πιστεύω πως δε θά 'χουν 90
 λόγο να παραπονιούνται για το γάμο τούτον μήτε
 ο βολικός ο πεθερός, μήτε κ' η γυναίκα μου».

Έτσι είπε· κι όλοι οι Δαναοί χειροκροτήσαν. Τότε
 η συνέλευση διαλύθη· κι όλοι σκόρπισαν στα πλοία
 για δείπνο, που τη δύναμη τονώνει των ανθρώπων. 95

Αφού χορτάσαν φαγητό σταμάτησαν το δείπνο·
 τότε μαζί ο σώφρωνας Οδυσσέας κι ο Τυδείδης
 πλοίο γοργό στη θάλασσα έριξαν τη μεγάλη
 κι έβαλαν αμέσως μέσα πανιά, σκοινιά και τρόφιμα
 κ' οι ίδιοι μέσα μπήκανε κ' είκοσι μαζί τους άντρες 100
 έμπειροι να τραβούν κουπί κι όταν φυσούν αγέρες
 κι όταν στην πλατιοθάλασσα μπουνάτσα βασιλεύει.
 Κάθησαν στους καλόφτιαχτους τους μπάγκους και χτυπούσαν
 το κύμα το τρανό κι αφρός έζωνε γύρω το πλοίο.

Τους υγρούς δρόμους το πλοίο σκιώντας με τα ελατένια 105
 κουπιά του όλο προχώραγε· κ' οι ναύτες ιδρωμένοι
 κωπηλατούσαν. Και κ'άθώς απαυδισμένα βόδια

σπεύδουν να σύρουν ξύλινο κάτω απ' το ζυγόν αμάξι,
 που τρίζει απ' το βαρύ φορτιό κάτω απ' το άξονά του
 τον κυκλικό· κι απ' το λαιμό και τους ώμους τους ιδρώτας 110
 χύνεται μπόλικος στη γη! Έτσι κ' οι ρωμαλέοι
 οι ναύτες κάτω απ' τα κουπιά τ' ανθεχτικά μοχθούσαν.
 Όμως γοργά παρ' όλα αυτά θαλασσοπορευόνταν.
 Κι άλλοι από τους Έλληνες τους βλέπαν απ' αλάργα
 να τρέχουν, κι άλλοι έπαιρναν για μάχη βέλη κι όπλα. 115

Μέσα στην πόλη ατάραχοι τοιμάζονταν με πόθο
 για μάχη οι Τρώες κ' εύχουνταν στους μάκαρες να δώσουν
 ν' αλαφρώσουν απ' τους πόνους και να πάρουν απ' τους κόπους
 ανάσαν. Ακούσαν οι θεοί την πιθυμιά τους τούτη
 κι έφεραν τον Ευρύπυλο μέγα των δεινών τους φράχτη, 120
 που κρατούσε απ' τη γενιά του Ηρακλή και πλήθη
 στρατού εμπειροπόλεμου τον ακολουθούν όσοι
 νέμουνταν τα παράλια του πλατύκαμπου Καΐσου

- μ' ἐλπίδα τα κοντάρια τους· κι ἔχαιραν οἱ Τρῶες ὅλοι.
 Πῶς ἡμερωμένες χήνες σε στενότοπο κλεισμένος 125
 βλέποντας ἄνθρωπο θροφή νὰ τους κουβαλάει χαίρουν
 κι ἀπ' τὸ στόμα τους χαράς γύρω τους κραυγές ἀφήνουν 126^α
 κι αὐτοὶ χαίρουν βλέποντάς τες κατάκαρδα. Ἐτσι οἱ Τρῶες
 ἐχάρηκαν τὸν ἀντρεϊόκαρδον Εὐρύπυλον ἰδόντας
 καὶ τοῦ Εὐρύπυλου ἡ καρδιά ἡ θαρρετὴ κυττώντας
 τόσους πολλοὺς πολεμιστὲς ἔχαιρε· κ' οἱ γυναῖκες 130
 θάμαζαν τὸν θεῖον ἄντρα ἀπ' τὰ πρόθυρα, ποὺ πλήθος
 τὸν ἀκολουθοῦσεν, ὅπως λιόντας στα βουνὰ τσακάλια.
 Τὸν εἰθάμαζε κι ὁ Πάρης καὶ τὸν τιμοῦσε ἐξίσου
 με τὸν Ἴκτορα γιὰτὶ ἦταν ἀνεψιὸς τοῦ καὶ κρατιόταν 135
 ἀπὸ κοινῆ γενιά, ἦταν γιὸς τῆς θείας Ἀστυόχης
 τῆς ἀδελφῆς τοῦ Πρίαμου, ποὺ τὸν γέννησεν ἀφοῦ
 παντρεύτηκε τὸν Τήλεφο τὸν ἀντρεϊώμενον ποὺ
 γέννησεν πλαγιάζοντας κρυφὰ ἀπὸ τοὺς γονιούς τῆς
 με τὸν ἀτρόμητο Ἡρακλῆ ἡ ὠριοπλέξουδῃ Αὐγῇ,
 καὶ ποὺ μωρό, ποὺ χρειάζονταν γάλα γοργὴ λαφίνα 140
 με θέληση τὸ ἔτρεφε τοῦ Δία δίνοντάς το
 τοὺς μαστοὺς τῆς, κι ἴση ἀγάπη τοῦ ἔχεν ὅση στὸ μικρὸ τῆς.
 Δεν ταίριαζε ὄλεθρος οἰκτρὸς στοῦ Ἡρακλῆ τὸ γόνου.
 Κι αὐτοῦ τοῦ γιοῦ ὁ Πάρης ἔφερνε μέσα ἀπ' τὴν πόλη
 πρόθυμα στὴν κάμαρά τοῦ, ἀπ' τ' Ἀσσάρακου τὸν τάφο 145
 κι ἀπ' τὰ ψηλά τοῦ Ἴκτορα μέγαρα καὶ τῆς θείας
 τῆς Τριτωνίδας τὸ ναό, ὅπου τὰ δώματά του
 κι ὁ βωμὸς τοῦ Ἐρκείου Δία. Καὶ γιὰ τοὺς συγγενεῖς τοῦ
 τοὺς γονιούς τοῦ καὶ τ' ἀδέρφια τὸν ρῶταγε· κι ἐκεῖνος
 τ' ἀποκρινόταν πρόθυμα· ἔτσι φιλικὰ ομιλοῦσαν. 150
 Τέλος φτάσαν στα πλούσια δώματα· ἐκεῖ κάθονταν
 ἡ θεόμορφῃ Ελένη με τὶς Χάριτες παρόμοια·
 τέσσερες στὴν κάμαρά τῆς βάγιες τὴν ὑπερετοῦσαν
 κι ἄλλες ἀπ' τὸν περίφημο μακριὰ τὸ θάλαμό τῆς
 εἰσυντόνιζαν τὰ ἔργα ὅσα ἀνήκουε στὶς δούλες. 155
 βλέποντας τὸν Εὐρύπυλο θαμπώθηκε ἡ Ελένη
 καὶ ἀπὸ τὴν Ελένη ἐκεῖνος· καὶ στὸν πολυμύριστο
 θάλαμον ἐχαιρετοῦσαν με λόγια ἕνας τὸν ἄλλον.
 Δούλες πάλιν στὴ ρήγισσα κοντὰ δυὸ θρόνους στήσαν
 κι ἕκατσε στὸν ἕνα ἀμέσως ὁ Ἀλέξαντρος· στὸν ἄλλον 160
 κοντὰ τοῦ ὁ Εὐρύπυλος· Κι ὁ στρατὸς ὄξω ἀπ' τὴν πόλη
 στὶς σκηνές ἐμεινεν ὅπου βρῖσκονταν οἱ ἀντρειωμένοι
 φρουροὶ τῶν Τρῶων. Πέταξαν στὴ γῆ τὰ ὄπλα ἀμέσως
 καὶ τοὺς ἵππους, ποὺ πολέμου μόχθο ἀνάσαιναν ἀκόμη
 δέσαν κοντὰ, καὶ στα παχινὰ ρίξαν θροφή κι ἐτρῶγαν. 165

Τότε σουρούπωσε κ' η γη μαύρισε κι ο αιθέρας.
 Και κάτω απ' τα ψηλά τειχιά οι Κήτειοι κ' οι Τρώες,
 ενώ δειπνούσαν έλεγαν πολλά· Κ' η μανιασμένη
 φλόγα παντού η φάουσα στις σκηνές θέριεψε δίπλα·
 βοούσαν η τρανόφωνη φλογέρα κι οι ζουρνάδες 170
 ανταχούσαν οι φτιαγμένοι από σύσκληρα καλάμια.
 Γύρω κιθάρες τη γλυκιά σκορπούσανε μολπή τους
 κ' οι Έλληνες εθάμαζαν γροικώντας απ' αλάργα
 των αυλών και της κιθάρας τον αχό κι αυτών των ίππων
 τη βουή, και της φλογέρας της αγαπητής, στα γλέντια 175
 των βοσκών. Γι αυτό καθένας πρόσταξε με τη σειρά του
 στις σκηνές μπρος να φυλάνε, ώσπου να φωτίσει, μήπως
 κι έρθουν Τρώες, που ωστατώρα γλένταγαν στα πέτρινά τους
 τείχη και βάλουνε φωτιά και κάψουνε τα πλοία.
 Έτρωγε στο σπίτι επίσης του Αλέξαντρου ο γενναίος 180
 Τηλεφίδης με ρηγάδες σύνδειπνους πανένδοξους.
 Πολλές φορές ο Πρίαμος εύχουνταν κ' οι άλλοι Τρώες
 να συμπλακούν σε πόλεμο φοβερό με τους Αργίτες
 κι αυτός τα πάντα υπόσχουνταν πως θα τελέσει. Κι όταν
 έφαγαν επορεύτηκε στο σπίτι του ο καθένας· 185
 πλάγιασε κι ο Ευρύπυλος εκεί λίγο μακριά του
 στον πión ωραίο θάλαμο, που άλλοτε κοιμούνταν
 ο ίδιος ο Αλέξαντρος με την ξακουστή κυρά του,
 τι ξεχώριζε απ' τους άλλους κ' ήταν ο καλλίτερος·
 εκεί πήγε και πλάγιασε κι άλλος αλλού κοιμήθη, 190
 ως ότου η χρυσόθρονη ήρθεν Αυγή. Μαζί της
 κι ο Ευρύπυλος πετάχτη και στον πολυάριθμο
 στρατόν ήρθε με τους άλλους βασιλιάδες, που στο Ίλιο
 είχανε φτάσει. Κι ο στρατός οπλισμένος και με θάρρος
 μέσα στους πρώτους ήθελεν όλους να πολεμήσει. 195
 Τότες εκεί ο Ευρύπυλος τα λαμπρά του εζώστη όπλα
 που ήσαν όμοια μ' αστροπή λαμπροφωτοβολούσα·
 η ασπίδα του με τέχνη περισσή φτιαγμένη, έργο
 του Ηρακλή εικόνιζε παλιό, τού αντρειωμένου.
 Δυό δράκοι εκεί εικόνιζονταν, που γλείφαν μέσα στ' άγρια
 και σιχαμένα γένεια τους τη γλώσσα τους παρόμοιοι
 με ζωντανούς π' ανάσαιναν· κι εκείνος τον καθένα
 εδάμαζεν, αν και μωρό, άλλον απ' άλλο μέρος·
 ο νους του δεν εγνώριζε τρόπον ουδέ η ψυχή του,
 γιατί έμοιαζε Δίας δυνατός απ' την αρχή ως το τέλος. 205
 Δεν είναι άπραγη η γενιά των θεών κι αμήχανη
 αλλ' άπειρη στα στήθη της δύναμη τη συνοδεύει.
 Εκεί ήταν και το φοβερό λιοντάρι της Νεμέας,

- που των χειρών του Ηρακλή η δύναμη μεγάλη
παλεύοντας το δάμασεν· απ' τ' άγρια του σαγόνια 210
αιμάτινο έβγαζεν αφρό κι όμοιαζε ν' ανασαίνει.
Κοντά του η πολυκέφαλη εικονιζόταν Ύδρα
τη φοβερή έξω γλώσσα της βγάζοντας και με τ' άγρια
κεφάλια άλλα χάμου στη γη κι άλλα πολλά σε λίγο
φυτρώναν. Τι δεν τράβηξε σ' αυτή του την προσπάθεια 215
τη φοβερήν ο Ηρακλής κι ο θαρρετός του φίλος
ο Ιόλαος, τι ο ένας τα κεφάλια γρήγορα
που ξεπετιόνταν έκοβε μ' οδοντωτό τσεκούρι,
και με πυρωμένο ο άλλος σίδερο τα έκαιγε·
κι αφανίζετο έτσι η λύσσα του θεριού. — Συνέχεια 220
αδάμαστο ήταν καπρί μ' αφρισμένες της μασέλες·
και ζωντανό θα νόμιζες πως το 'φερε ο Αλκείδης
στον Ευρουσθέα. Θά 'βλεπες και γοργόποδη λαφίνα,
που προξενούσε σοβαρές ζημιές στα γύρω αλώνια·
και με χρυσάφι ο δυνατός ήρωας τα κέρατά της 225
εκάλυψε κι ολέθριου πυρός ορμήν εκείνη
έπνεεν. — Ολόγυρά της φοβερές οι Στυμφαλίδες
άλλες βελοχτυπημένες ξεψυχούσαν στη γη κι άλλες
μέσα στο λευκόν αιθέρα έφευγαν κυριευμένες
από δελία· θυμωμένος ο Ηρακλής με βέλη 230
τις τόξευεν απανωτά κι έδειχνε βιασύνη—.
Κι ο μεγάλος του Αυγεία του ισόθεου ο σταύλος
με τέχνη παριστάνουνταν βοϊδοκοπριά γεμάτος·
σ' αυτόν του θεϊκού Αλφειού έφερε τα ρέματα
ο δυνατός ο Ηρακλής, ενώ οι τριγύρω Νύμφες 235
θάμαζαν το μέγα έργο. — Λίγο πιά πέρα ταύρος
πνέοντας φλόγες, που κι αυτού τα κέρατα λυγούσεν
αν κ' ήτο ακαταγώνιστος με τη δύναμή του όπως
πάνω του τα δυό του χέρια τα νευρώδη ακουμπούσαν·
κι αυτός βαριά μουγκανητά άφηνε. — Κ' η Ιππολύτη 240
η θεόμορφη κοντά του στην ασπίδα εικονιζόταν·
κι αυτηνής με τα γερά του χέρια θέλοντας να πάρει
τον πλουμιστό ζωστήρα της απ' τα μαλλιά τραβούσε
πάνω στο γοργόποδον ίππο του, ενώ απαλάργα
έτρεμαν οι Αμαζόνες από φόβο τους οι άλλες.— 245
Κοντά σ' αυτές κ' οι Θρακικές φοράδες του Διομήδη
οι ανθρωποφάγες ήσαν, που τις ξεπουντούλωσε
μαζί με τον κακόβουλο το βασιλιά.— Στο ίδιο
μέρος υπήρχε το νεκρό σώμα κοντά στα βόδια
του Γηρυόνη, κι ολουνών τα κεφάλια μες στη σκόνη 250
κυλιούνταν αιματόβρεχτα απ' το βαρύ ραβδί του

- χτυπημένα. Μπρος τους σκύλος ο πιό βλαβερός απ' όλους
 ο Όρθρος εδαμάζονταν παρόμοιος στη μεγάλη
 δύναμη με το θλιβερό τον Κέρβερο, που ήταν
 κι αδερφός του· εκεί κοντά του κείτονταν κι ο γελαδάρης
 Ευρυτίωνας με γαίμα λερωμένος μπόλικο.— 255
- Και των Εσπερίδων ήσαν γύρω τα χρυσόμηλα,
 που σε κορμόν αθάνατο φεγγοβολούσαν· κι ένας
 δράκοντας φοβερός εκεί δαμάζονταν· κι αλλούθε
 άλλες το θρασύ το τέκνο του μεγάλου ετρέμαν Δία.—
 Εκεί ήταν και για τους θεούς ακόμη μέγα θάμα 260
 ο Κέρβερος, που γέννησεν η Έχιδνα στη μαύρη
 Νύχτα κοντά σε μια σπηλιά σμίγοντας τον Τυφώνα
 τον αδάμαστο. Ήτο πλάσμα ανεπαίσχυντο, πελώριο 262^α
 και στ' Άδη του πολύκλαυστου τις πόρτες τις ολέθριες
 έστεκεν έξω απ' τη σπηλιά εμποδίζοντας τα πλήθη
 των νεκρών· κι αυτόν του Δία ο γιος δάμασε εύκολα 265
 κ' έφερε τον πληγωμένον και με πόνους στο κεφάλι
 βαριούς στης Στύγας τα θολά νερά δίχως να θέλει
 με θάρρος και βιά σ' αγνώριστους χώρους.— Και τα φαράγγια
 του Καύκασου τ' αλαργινού θε νά 'βλεπες και γύρω
 στον Προμηθέα τα δεσμά, που τά 'σπασεν με πέτρες 270
 κι ελευτέρωσε το μέγα τον Τιτάνα· εκεί κοντά του
 κείτονταν αετός ολέθριος χτυπημένος από βέλος
 θλιβερό.— Και των αντρείων των Κενταύρων τη μεγάλη
 δύναμη εκεί στο σπίτι του Φόλου ήτο: η μιζέρια
 και το κρασί εσπρώξανε τον Ηρακλή μ' εκείνα 275
 τα τέρατα ν' αγωνιστεί κι όλοι κείτονταν πεσμένοι
 απ' την πεύκη, που στα χέρια στήριγμα στις μάχες είχαν.
 Θέλοντας με τα μακριά από έλατα κοντάρια
 να πολεμούν, δεν έπαυαν τη μάχη και με λύθρο
 σα νά 'καναν αληθινή μάχη όλων τα κεφάλια 280
 ποτίζονταν· και με κρασί το γαίμα ανακατώθη
 κι όλα, τραπέζια και φαγιά και κούπες μολυνθήκαν.—
 Το Νέσσο εξ άλλου, πού 'φευγε στου Εύηνου το ρέμα
 τη μάχη, με φαρμακερή εσκότωσε σαίτα
 για το αξιολάτρευτο ταίρι του θυμωμένος.— 285
 Εικονίζονταν επίσης ο αντρείκαρδος Ανταός,
 που πάλεβε αδιάκοπα στην πάλη· υψώνοντάς τον
 με τα στιβαρά του χέρια τον κατακομμάτιασε.—
 Μεγάλο δε και φοβερό θαλασσινό θηρίο
 απ' αμείλιχτες σαίτες χτυπημένο κείτονταν 290
 στις όχτες του Ελλήσποντου· κι έλυσε και το ολέθριο
 δέσιμο της Ησιόνης.— Κι άλλα του Αλκείδη έργα

- που στου θείου Ευρύπυλου τη μεγάλη ήσαν ασπίδα.
 Όπως ορμούσε στων οχτρών τις τάξεις όμοιος Άρης
 φαίνονταν, κι όταν οι Τρώες, που τον συνοδεύαν είδαν 295
 το θεόμορφο τον άντρα και τα όπλα του έχαιραν.
 Κ' είπε του παρορμώντας τον στη μάχη ο Πάρης τούτα:
 «Χαίρω, πού 'ρθες, γιατί ολπίζω άσπλαχνα να καταστρέψεις
 όλους τους Έλληνες μαζί με τα πλοία τους γιατί άντρα 300
 όμοιον σου δεν είδα ως τώρα μήτε στους Τρώες μήτε
 στους Έλληνες τους αντρειανούς. Συ όμως, που κρατιέσαι
 απ' τον Ηρακλή τον άξιο και μεγάλο και του μοιάζεις
 κιόλας στην ώρια τη μορφή, το μπόι και την αντρεία
 αναθυμάμενος αυτόν κι έχοντας στο νου σου έργα
 αντάξια σου, βοήθησε τους καφερούς τους Τρώες 305
 ν' ανασάνουν, γιατί μόνο συ πιστεύω πως τις μόρες
 τις κακιές μακριά απ' την πόλη που χάνεται θα διώξεις».
 Έτσι τον παρακινούσε και του αποκρίθη εκείνος:
 «θεόμορφε κι αντρείόκαρδε, γιε του Πρίαμου, αυτά όλα
 στα γόνατα στηρίζονται των θεών κι αυτοί θα κρίνουν 310
 ποιός στη φοβερή τη μάχη θα σωθεί ή και θα πεθάνει.
 Εμείς όμως όπως είναι ταιριαστό και με δυνάμεις
 ανάλογες στην πόλη μπρος θα στηθούμε· και σου βάνω
 όρκο πως δε θα γυρίσω πριν με βρει χαμός και φόνος».
 Χάρηκαν πολύ οι Τρώες όπως είπε έτσι με θάρρος. 315
 Και τότε τον Αλέξαντρο και το γενναίο Αινεία
 και τον Πάμμονα τον θείον κι αντρείο Πολυδάμα
 και τον Αίθικο, που σ' όλους πρώτεψε τους Παφλαγόνες
 στις μάχες με την τόλμη του, έμασεν ολόγουρά του 320
 μ' άλλους εμπειροπόλεμους, που γνώριζαν στους πρώτους
 με πολυμίσητους οχτρούς να πολεμούν στη μάχη.
 Με τάχος μπρος απ' το λαό πήγαιναν και με θάρρος
 έξω απ' την πόλην όρμησαν. Πλήθος λαού μαζί τους
 πήγαινε σαν τα ξακουστά των μελισσών τα φύλα,
 που έξω απ' το κουβέλι τους βγαίνουν με βουή ξοπίσω 325
 από τη βασιλίσσα τους, όταν έρθει η άνοιξη.
 Έτσι κι αυτούς που πήγαιναν στη μάχη ακολουθούσεν
 ο λαός κι ως τον αιθέραν έφτανε η βουή των ίδιων
 και των ίππων και των όπλων, που ακατάπαυα βροντούσαν.
 Πώς όταν φυσάει δυνατός άνεμος η ορμή του 330
 συνταράζει απ' το βυθό την ατρήτη θάλασσα
 και τα κύματα τα μαύρα στις ακτές ξεσπούν με βρόντο
 κι όπως θεριεύει ο κλύδωνας ξερνούν αφρό και φύκη
 και στους απάτητους γιαλούς τρανή βουή σηκώθη·
 έτσι στο ξεκίνημά τους η πελώρια η γη βροντούσεν. 335

- Οι Ἕλληνες ἀπὸ μακριὰ χύνουνταν ἐμπρὸς στο τεῖχος
 γύρω ἀπ' τον Ἀγαμέμνονα τον θεῖον· και το πλήθος
 με κραυγές ἕνας τον ἄλλον στον ολέθριο πόλεμο
 παρακίναγε να πάει κι ἀπὸ φόβο να μη μείνουν
 στα πλοῖα περιμένοντας γιουρούσι ἀφού ποθοῦσαν 340
 μάχη και στους εφορμώντας Τρῶες ἀπαντοῦσαν ὅπως
 σε βόδια λάφια που γυρνούν στη μάντρα ἀπὸ το λόγγο
 κι ἀπὸ τις ανοιξιάτικες βοσκές στα ὄρη ὁπότεν
 πυκνοβλαστούν οι ἐξοχές κ' ἡ γῆ γεμίζει μ' ἄνθη
 και με γάλα τα ποτήρια πρόβειο ἢ βοδινό γεμούνε 345
 και μούγκρισμα ἀποδώ κι ἐκεῖ σηκώνεται μεγάλο
 ἄμα οι κοπές ἀναμιχτούν κ' ευφραίνεται ο βουκόλος·
 τέτοια βουή σηκώνουνταν μεταξύ τους ἄμα ὀρμούσαν
 στον πόλεμο· κι ἀπὸ τα δυό τα μέρη σκούζαν ἄγρια.
- Ρίχτηκαν κ' οι δυό σε μάχη τρυφερήν· ἀνάμεσά τους 350
 ο Κυδοιμός με το φριχτό κυριαρχοῦσαν φόνο.
 Δέρματα, κοντάρια, κράνη σωρευόνταν το 'να πάνω
 στ' ἄλλο· κι ο χαλκός με φλόγαν ὅμοιος φεγγοβόλαγεν.
 Ἀπ' τις διασταυρούμενες λόγχες ἐφριξεν ἡ μάχη
 κ' ἡ μαύρη γῆς ἐχόρτασε με γαῖμα σκοτωμένων 355
 ἠρώων και γοργόποδων ἵππων πού ἦσαν σ' ἀμάξια
 γύρω κι ἄλλοι ἀπ' τα ὄπλα κάτω λαχανιάζανε
 κι ἄλλοι πέφταν πάνω τους και δυνατοβούιζεν
 ο ἀγέρας κι ἐρίδα φοβερή στα δυό τα μέρη
 ξέσπασε και με λιθάρια ἄλλοι ολέθρια μάχουνταν, 360
 κι ἄλλοι με νιοτρόχιστα κοντάρια και με ξίφη
 και με τσεκούρια δίστομα ἄλλοι κι ἄλλοι μ' ἀξίνες
 και ξίφη πολυάντοχα κι ἀκόντια ἐκ του συστάδην
 κι ἄλλοι, ἄλλα ὄργανα στα χέρια τους κρατώντας.
- Πρῶτοι οι Ἀργεῖοι ἀπόκρουσαν τις φάλαγγες των Τρῶων 365
 μακριὰ τους λίγο, ἐνῶ αυτοί με ἀντεπίθεσή τους
 μ' αἷμα τον Ἄρη πότιζαν χτυπώντας τους Ἀργεῖους.
 Ο Εὐρύπυλος παρόμοιος με μαύρη καταιγίδα
 σ' ὅλους ὀρμούσε ἀκάθεκτος και δεκάτιζε με θάρρος
 τους Ἀργεῖους· γιατί ο Δίας με δύναμη ἀκατάσχετη 370
 τον ἐπροίκισε για χάρη του Ἡρακλή του ἐνδοξου.
- Τότε ἐκεῖνος το Νιρέα που ἐμάχουνταν τους Τρῶες
 χτύπησε το θεόμοιαστο λίγο πάνω ἀπ' τ' ἀφάμι
 με μακρόμυτο κοντάρι. Κι αὐτός στη γῆ σφωριάστη·
 και μ' αἷμα τα περίφημα ὄπλα του λερωθήκαν 375
 και τ' ὄριο του το πρόσωπο κ' ἡ πλοῦσια του ἡ κόμη
 βράχηκε, γιατί κείτουνταν στη σκόνη και στο γαῖμα
 μ' ἄλλους σκοτωμένους ὅπως κλώνος ευκολόσκιστης

- κάρπιμης ελιάς, που ρέμα ποταμού βαριόηχου
την παρασύρει σύρριζη στις όχτες και σε λάκκο 380
τη βυθάει κι εκείνη ακόμη είναι στολισμένη μ' άνθη·
έτσι τότε του Νιρέα στη γη το πανώριο σώμα
κ' η θαμαστή ομορφάδα του ξαπλωθήκαν. Και με καύχος
ο Ευρύπυλος τα λόγια είπε αυτά στο φονεμένο:
- «Τώρα κείτσαι στη σκόνη γιατί μήτε η μορφή σου 385
η θαμαστή, αν και τό 'θελες, σε βοήθησε κι εχάθης,
δύστυχε, από με και μήτε ένοιωσες πως τά 'βαλες
με καλλίτερό σου άντραν. Η καλλονή στη μάχη
δε μετράει τίποτα μπροστά στην αντρείουσύνη».
- Είπε· και τα περίφημα όπλα του νεκρού βουλήθη 390
να πάρει. Όμως ενάντια του ήρθε για το Νιρέα
θλιμμένος ο Μαχάνας, που μ' αυτόν σχεδόν της ίδιας
μοίρας τα δεινά τραβούσε και στεναγμοφόρο δόρυ
στον πλατύ δεξί του ώμο τού 'ζαψε και το γαίμα του
κι' ως ήταν πολυάντοχος έτρεξε. Μα από τη μάχη 395
τη φοβερή δεν έφυγε μον σαν στα όρη άγριος
κάπρος ή λιόντας χόχλαζε, μέχρις ότου δαμάσει
τον πρώτον, που επρόβαλε και τον χτύπησεν ορμώντας
απ' το πλήθος μέσα· τούτα συλλογιόταν ο Μαχάων
και με βαρύ και μακρουλό τον χτύπησε κοντάρι 400
στο δεξιό μηρό. Αλλ' αυτός δεν επισογύρισεν
ούτ' απ' τον οχτρόν ποτήθη, ή το γαίμα που 'τρεχε·
στο άψε-σβήσεν άδραξε πολύ μεγάλη πέτρα
και του μεγαλόκαρδου Τηλεφίδη το κεφάλι
χτύπησεν· αλλά το κράνος απόκρουσεν αμέσως 405
το στεναχτερό το φόνο και τη συφορά τη μούρη.
Τότε ο γενναίος ήρωας ο Ευρύπυλος οργίστη
κι αγωνιώντας χτύπησε του Μαχάονα τα στήθη
με ξίφος κ' η αιματόβρεχτη αιχμή έφτασε ως τη ράχη
και δαμάστηκε σαν ταύρος σε λιονταριού σαγόνια· 410
και τα ποικίλα όπλα του και τα μέλη του βροντούσαν.
Κι αμέσως ο Ευρύπυλος τράβηξεν από το δέρμα
του σκοτωμένου την αιχμή και καυχησιάρικα είπε:
- «Δειλέ, δεν έχεις μέσα σου καρδιά συνταυτισμένη 415
με κρίσην· όντας τίποτις ήρθες αντιμετώπος
με κάλλιο σου· γι αυτό δαιμόνια μοίρα σ' αιχμαλώτισε.
Θά 'χαις κέρδος όταν όρνια μοιραστούν τις σάρκες σου
όταν σκοτωθείς στη μάχην. Η ολπίζεις να γυρίσεις
κι απ' τη δική μου δύναμη και τα χέρια να γλυτώσεις;
Σα γιατρός που είσαι ξέρεις φάρμακα σωτήρια 420
κι ολπίζεις έχοντας σ' αυτά πίστη την κακιά την ώρα

- να φύγεις· όμως γνώριζε πως μήτε ο γονιός σου
από το συγνοφιασμένον Ὀλυμπον θα σε γλυτώσει
ούτε κι όταν αμβροσία και νεχτάρι σου προσφέρει».
- Ἔτσι εἶπε· κι ο Μαχάοντας ασθμαίνοντας του κρένει: 425
«Ευρύπυλε, εἶναι γραφτό πολύ χρόνον ακόμα
να μη ζήσεις· πλησιάζει κι η δική σου ολέθρια Κήρα
στον κάμπο της Τροίας και γι αυτό άπρεπα πράττεις έργα».
- Ἔτσι εἶπε και ξεψύχησε και πορεύτηκε στον Ἄδη.
Και σ' αυτόν ξεψυχισμένον εἶπεν ο γενναίος άντρας: 430
«Ξάπλωσε τώρα καταγής για τα έπειτα όμως διόλου
εγώ δε νοιάζομαι έστω κι αν σήμερα στα πόδια μου εἶναι
ο όλεθρος! ὄντας θνητοί δε ζούμε όλες τις μέρες
κανένας μας κι ο θάνατος για όλους μας υπάρχει».
- Εἶπε η εχτύπα το νεκρό. Κι ο Τεύκρος όταν εἶδε 435
στη σκόνη το Μαχάονα ούρλιαζε γιατί μακριά του
βρισκότανε πολύ καθώς μάχουνταν τι ανάμεσά τους
είχεν αγριέψει ο πόλεμος κι ορμούσε άλλοτε σ' άλλον.
Κι όμως δεν παραμέλησε τον όμορφο Νιρέα,
που σωριάστηκε κοντά του με βρόντο με τον άλλον 440
το θεϊκό Μαχάονα, που στη σκόνη αργά τον εἶδε.
Και φώναξε αμέσως δυνατά κι αυτά εἶπε στους Αργεῖους;
«Τρέξατε, Αργεῖοι στους οχτρούς τους μισητούς, καθόλου
μην υποχωρείτε· θά 'ναι ντροπή για μας αιώνια
αν το θείο Μαχάονα κι ισόθεον Νιρέα 445
τραβολογώντας πάρουνε στην ἴλιον οι Τρώες.
Αλλ' εμπρός με προθυμιά μας τους οχτρούς ας πολεμούμε
για να τους πάρουμεν εμεῖς τους δυό τους σκοτωμένους
ή να πεθάνουμε μ' αυτούς, γιατί εἶναι δίκιο οι άντρες
ν' αμύνονται και σπάραγμα να μη γινούνε άλλων 450
τι δίχως πόνο κ' ἰδρωτα δόξα κανείς δε βλέπει».
- Ἔτσι εἶπε· κι όλοι οι Δαναοί που να συκρατηθοῦνε·
όμως κοκκίνησαν τη γη νικηθέντες απ' τον Ἄρη
ως δωθ' εκείθε μάχουνταν κ' η μάχη ισοσταθμούσεν.
- Αργά ο Ποδαλείριος που στα γοργά τα πλοία 455
παράμενε γιατρεύοντας των ξιφοσκοτωμένων
τα τραύματα αντιλήφτηκε το στεναγμοφόρο φόνο
τ' αδερφού του, που στη σκόνη κείτονταν και πήρε αμέσως
όλη του την αρματοσιά για τ' αδέρφι του θλιμμένος
και θέριεψε στα στήθη του η αντρεία του αποθυμώντας 460
πόλεμο πολυστέναχτο, και σφοδρά το μαύρο του αίμα
στην καρδιά του χόχλαζε. Και στους οχτρούς του πάνω
όρμησε μακρομύτικο κοντάρι ανασειώντας.
Το γιο του Αγαμήστορα το θεϊκό τον Κλείτο

- σκότωσε, που τον γέννησε μιά Νύμφη ωριομαλλούσα 465
 στου Παρθένιου το ρέμα, που στον Εύξεινο τον πόντο,
 σα χάδι στη γη, τα ξάστερα νερά του χύνει. Επίσης
 κι άλλον για τον αδερφό του πολεμιστή το Λάσσο
 σκότωσε, που ισόθεον τον γέννησε η Προνόη 470
 στα ρέματα του ποταμού Νυμφαίου κοντά σ' ένα
 ευρύχωρο και θαμαστό άντρο, που καθώς λένε
 είναι τόπος αγιασμένος των Νυμφών, που νέμονται
 τα ψηλά των Παφλαγόνων όρη και που διαμένουν
 στη σταφυλομάνα Ηράκλεια· άντρον θεών ομοιάζει 475
 γιατί είναι άπειρο στην όψη κι από πέτρες καμωμένο,
 γιατί στο σπήλαιο νερό κρύο πηγάζει, όμοιο
 κρούσταλλο, και στο βάθος του πέτρινα κροντήρια υπάρχουν
 στις σκληρές τις πέτρες που όταν τα ιδεί κανείς νομίζει
 ότι είναι από ανθρώπινα χέρια κατασκευασμένα 480
 και απ' αυτά γύρω υπάρχουν Πάνες και θαυμάσιες Νύμφες
 και ρόκες κι αργαλειοί κι όσα άλλα έργα θνητών φτιαγμένα
 με τέχνη και θάμα φαίνονται σ' όσους θνητούς στα βάθη
 φτάνουν του ιερού· εκεί υπάρχουν και δυό δρόμοι
 για την κάθοδον ο ένας και την άνοδον ο άλλος.
 Ένας στον ηχηρό βοριά στρέφεται κι απέναντι 485
 στον υγρό το νότο ο άλλος, κ' οι θνητοί απ' αυτόν πηγαίνουν
 στο άντρο το ευρύχωρο των θεαινών· κι ο άλλος
 δρόμος είναι για τους θεούς κι εύκολα δεν τον πατούνε
 οι θνητοί, γιατί το χάος το απέραντο εκείνο
 φτάνει ίσαμε το βάραθρο του μεγαλόφρονα Άδη. 490
 Αλλ' αυτά θεοί μονάχα επιτρέπεται να βλέπουν.
 Πλήθη πολλά που μάχουνταν γύρω απ' τον Ξακουσμένο
 Μαχάονα και τον υγιό της Αγλαΐας πέφταν
 στη γης κ' οι Έλληνες μετά από σκληρόν αγώνα
 πήραν τους νεκρούς κι αμέσως τους ηφέρανε στα πλοία, 495
 αν και λίγοι, γιατί γύρω πετούσεν μοίρα ολέθριου
 πολέμου κι έμειναν πολλοί στη μάχην απ' ανάγκη.
 Αλλ' όταν πιά στη φοβερή κι αιμοβαμμένη μάχη
 τις μαύρες Κήρες χόρτασαν πολλοί, τότε οι Αργίτες
 είδαν και πάθανε πολλά απ' τον Ευρύπυλο όλοι 500
 κι έφυγαν για τα πλοία τους. Λίγοι μείναν τριγύρω
 απ' τον Αία κι απ' τους δυό αντρειωμένους γιους τ' Ατρέα.
 Κι όλοι κακό τέλος θά 'χαν, αν ο γιος του Οϊλέα
 ο Αίας το νοήμονα δε χτυπούσε Πολυδάμα
 στο βυζί κοντά στον ώμο τον αριστερό με δόρυ. 505
 οπόθεν αίμα έτρεξε άφθονον κι εκείνος πίσω
 γύρισε. Κι ο περίφημος Μενέλαος κατόπιν

- χτύπησε το Δηίφοβο στ' αριστερό βυζί του
 και πίσω γοργοτρέχοντας γύρισε. Ο θεός πάλιν
 Αγαμέμνονας ολέθριων οχτρών πλήθος σκότωσε 510
 και στο θεῖον Αίθικο χύθηκεν αναπάλλοντα
 το δόρυ του, κι ελύπησε εκείνος τους δικούς του.
 Ὅταν ο λαοδηγητής Ευρύπυλος αλάργα
 εἶδεν ἀπὸ τον πόλεμο να κρύβονται ὅλοι ἀφήκε
 ὅσο κατάδιωκε λαὸ στα καράβια, κι ὄρμησε 515
 γρήγορα στους δύο ἀντρειωμένους γιους του Ἀτρέα και το τέκνο
 του ἀντρεϊόψυχου Οἰλέα, που ἦταν και στο τρέξιμο
 και στις μάχες ο πῖὸ ἀξίος και με μακρομῦτικο
 δόρυ ὀρμητικός ἐχύθη πάνω τους. Μαζί του ο Πάρης
 πήγεν κι ο γενναϊόψυχος Αἰνείας, που με πέτρα 520
 μεγάλη ἀμέσως χτύπησε στο δυνατὸ του κράνος
 τον Αἶα, που δὲν διήλθε στον Ἄδην, η ψυχὴ του
 ἀν και ξαπλώθηκε στη γη, γιατί η μοιραία μέρα
 δὲν ἦρθε ἀκόμα· τού ἔγραφε γυρίζοντας στις πέτρες
 τις Καφηρίδες να χαθεῖ· κι ἀντρεῖοι παραγιοῖ του 525
 ἀρπώντας τον στων Ἀχαιῶν τον ἔφεραν τα πλοῖα
 λιπόθυμο· κ' οἱ ἐνδοξοὶ ρήγηδες οἱ Ἀτρεῖδες
 μονώθηκαν και γύρω τους στέκουνταν οχτροὶ ολέθριοι
 κι ἀποδῶ κι ἐκεῖ χτυποῦσαν κάτι με τα δυνατὰ τους
 χέρια να βρουν κι ἄλλοι ἐρίχναν στεναγμοφόρα βέλη 530
 κι ἄλλοι πέτρες κι ἄλλοι ἀκόντια· κι αυτοὶ στριφογυρίζαν
 ὅλη τη μέρα σαν καπριά ἢ λιοντάρια ἀποκλεισμένα
 σε μαντρί· και καθὼς ὅταν ρήγες συγκεντρώνουνε
 αἰχμάλωτους γυρεῦοντας σ' ἄγρια θεριά να ρίξουν
 για να τους ξολοθρέψουνε κι αὐτὰ ἐγκλωβισμένα 535
 σε μαντρί ὅταν οἱ δούλοι τα ζυγώσουν τους ξεσκίζουν
 ἔτσι κι ὅσους ὀρμούσανε στη μέση, ἐκεῖνοι σφάζαν.
 Ὡστόσο ἀν και τό ἔθελαν να γλυτώσουνε δὲν εἶχαν
 τη δύναμη, ἀν δὲν ἔφταναν ο τρανὸς Ἰδομενεάς
 με το Θάα και τον Τεύκρο και το θεῖο Θρασυμήδη 540
 και το Μηριόνη, που πῖὸ πρὶν φοβούνταν τη μεγάλη
 δύναμη του Ευρύπυλου και θά ἔτρεχαν στα πλοῖα
 να γλυτώσουν· ὁμως τώρα φοβηθήκαν τους Ἀτρεῖδες
 κι ἐνάντια στον Ευρύπυλο ἦρθαν κι ἄρχισε ἄγρια μάχη.
 Τότε ο Τεύκρος την ἀσπίδα του Αἰνεία χτύπησε 545
 με δόρυ μέλινσ· μ' αὐτὸ στ' ὄριο του δε χῶθη σώμα·
 ἡ τεσσεροβοῖδῶπετση τού ἔφραξε το δρόμο ἀσπίδα·
 ὠστόσο ἀπὸ το φόβο του ἔκανε ἓνα βήμα πίσω.
 Ο Μηριόνης στον ἀγνόν Λαοφῶντα ὄρμησε
 που η πανῶρια Κλεομήδη γέννησε στην Παιονία 550

στ' Αξίου κοντά το ρέμα και στην ιερή την Τροία
σε βοήθεια των Τρώων ήρθε με τον άβεγο
Αστεροπαίο· με σκληρό τον κέντησε όμως δόρυ
από τ' αχαμνά του πάνω ο Μηριόνης και στα σπλάχνα
χώθηκε γρήγορα η αιχμή κ' η ψυχή του στο σκοτάδι 555
στη στιγμή ήρθε. Ο σύντροφος του Οϊλίδη Αία,
ο Αλκιμήδης, χύθηκε στον αντρειωμένων Τρώων
τα πλήθη κι αφού ευχήθηκε πέτρα στον οχτρών τη μάχη
φοβερή σφεντόνησε και φοβήθηκαν οι άντρες
απ' το σουριγμό της πέτρας του σφεντονοτίναξε. 560
Μοίρα όμως ολέθρια στον αμαξά τον άξιο
τον Ιππασίδα Πάμμωνα την έφερε, που κράτα
τα γκέμια και τον χτύπησε στο μελίγγι και στη ρόδα
μπρος τ' αμαξιού τον έριξε κι όταν σωριάστη κάτω
με τους τροχούς το σώμα του τ' άτυχο τυλίχτηκε 565
όπως οπισθοχωρούσαν τ' άλογα και θάνατον
βρήκε φριχτό και τού 'φυγαν αμέσως απ' τα χέρια
το μαστίγι και τα γκέμια. Πένθησεν ο Πάμμωνας
και δυό απ' ανάγκη του έκανε, βασιλιάς κι αμοξολάτης·
σίγουρα κι αυτουνού η στερνή θα 'ρχότανε ημέρα, 570
αν δεν έπαιρνε ένας Τρώας στην πολύφωνα τη μάχη
τα χαλινά στα χέρια του κι έσωζε το βασιλέα,
που τώρα χέρια ολέθριων οχτρών τον βασανίζαν.
Τον θείο πάλι Ακάμαντα που ενάντια τους ορμούσε
ο αντρειανός τον χτύπησε γιος του Νέστορα με δόρυ 575
πάνω από το γόνα και σφοδρούς απ' τη βαριά πληγή του
πόνους υπόφερε κι ευτύς έφυγεν απ' τη μάχη
κι άφησε δάκρυα και λύπες στους δικούς του γιατί μάχη
δεν γνοιαζόταν πιά. Του άξιου τότε Ευρύπυλου ένας φίλος
χτύπησεν κάτω απ' τον ώμο τον Ξύπνιο Δηιοπίτη 580
φίλον του Θόα κι έφτασεν το σιχαμένο Ξίφος
στην καρδιά του κι αίμα κ' ίδρωσ κρύος απ' τα μέλη του
έτρεξε. Κι εκείνον πάλιν όπως πισωγύριζε
χτυπώντας του ο δυνατός Ευρύπυλος τα νεύρα
τού 'κοψε τα ευκίνητα και τα πόδια του έμειναν 585
άθελά τους εκεί όπου εχτυπήθη κ' η ψυχή του
πέταξεν απ' το σώμα του. Κι αμέσως τότε ο Θόας
χτύπησε στο δεξιό μηρό τον Πάρη· κι αυτός πήγε
τόξα άλλα ταχυκίνητα να φέρει αλλού αφημένα.
Ο Ιδομενέας πάλι πήρε πέτρα και στο μπράτσο 590
χτύπησε τον Ευρύπυλο και το Ξίφος του τ' ολέθριο
έπεσε χάμου κι έφυγεν άλλο να φέρει δόρυ
μιά κ' εκείνο που βαστούσε τού 'φυγεν από τα χέρια.

- Τότε ανάσαναν λιγάκι απ' τη μάχην οι Ατρείδες·
 μα σ' αυτόν δικοί του άλλο δόρυ φέραν, που το ἕγονα 595
 ἔλυσε πολλῶν κι εκείνος παίρνωντάς το ὄρμησε
 στο λαό πάνω με καύχος για τη δύναμή του κι ὅποιον
 εὔρισκε μπρος του σκότωνε και δάμασε το πλήθος.
- Τοτ' οὔτε οι Ατρείδες σταθεροί μέναν μαῖδέ κανέννας
 ἄλλο από τους αντρείους Δαναούς γιατί ὅλους φόβος 600
 τους ἔπιασεν ανιαρός απ' του αρματωμένου
 Ευρύπυλου τη συφορά κι αὐτός λεηλατοῦσε
 τους οχτρούς πισωγυρνώντας και τους Τρώες και τους ἄλλους
 ιπποδαμαστές συμμάχους προσκαλοῦσε: «Φίλοι μου,
 με την αὐτή στα στήθη αντρεία μοῖρα σκληρή και φόνο 605
 ας στείλουμε στους Δαναούς, που στα πλεούμενά τους
 τώρα αδρανοῦν σαν πρόβατα κι ας θυμηθούμε ολέθρια
 μάχη, που απ' τα μικρά μας χρόνια εἴμαστε ἔμπειροι».
- Εἶπε· κι αὐτοί ὅλοι μαζί χύθηκαν στους Αργεῖους,
 που τρομαγμένοι ἔφυγαν απ' τη σκληρή τη μάχη 610
 ὅμως ὅπως τους οχτροί σαν ασπρόδοντοι ὅμοιοι σκύλοι
 πήγαιναν που στις λαγκαδιές ὀρμούνε και στα δάση
 σε λάφια χωραφόθρεφτα και πολλούς στη γη ξαπλώσαν
 κι ας θέλαν φόνου ολέθριου τη βοῦή την βογοφόρα 615
 να φύγουν. Ο Ευρύπυλος σκότωσε τον Ἄντιφο
 και το Νίσιο και το Χρόμιο και το Βουκολίωνα
 τον ἄψεγο, που κάθουνταν στη Μυκῆνη ἄλλοι την πλοῦσια,
 κι ἄλλοι στη Λακεδαίμονα κι ὅλους αὐτούς αν κ' ἦσαν
 περίφημοι τους σκότωσε μ' ἄλλες φυλές ἀνθρώπων
 σπουδαίων, που δεν το μπορῶ να τους ὀνοματίσω 620
 ἓνα προς ἓνα κι αν καρδιά σιδερένια εἶχα στα στήθη.
- Ο Αινείας ἐσκότωσε τον Αντίμαχο και Φέρη,
 Κρήτες κ' οι δυο που ἔρθαν μαζί με τον Ἰδομενέα.
 Ο θεῖος πάλι Αντήνορας τον ἀγνό σκότωσε Μῶλο,
 που κάτω ἀπό το Σθένελο το ρήγα ἦρθε ἀπό τ' Ἄργος 625
 ὅπως ὀπιστοχωρούσε φέγοντας τον πόλεμο·
 με νιοτρόχιστο ἀκόντι τον χτύπησε στο κάτω
 μέρος της δεξιᾶς του κνήμης και το πλατύ του ἡ μύτη
 νεῦρο τρύπησε και βγήκε ἀντικρύ και τοῦ ὕπασε
 τα κόκκαλα ἀδιάφορη και ξεψύχησε με πόνους. 630
- Το Μόσυνο ο Πάρης χτύπησε και το γενναῖο Φόρκυ
 ἀδέρφια Σαλαμίνια πού ἔρθανε με τα πλοῖα
 του Αἶα δίχως γυρισμό να χαροῦν. Μαζί μ' ἐκεῖνους
 σκότωσε τον Κλεόλαο παραγῖό του Μέγη πρᾶο
 χτυπώντας τον στ' ἀριστερό βυζί και μαῦρη νύχτα 635
 τον κάλυψε και πέταξε ἡ ψυχὴ του. Μα ἡ καρδιά του

η πικραμένη έπαλλε συχνά στα ότήθη ακόμη
κι απόκρουσεν το φτερωτό το βέλος. Τώρα ο Πάρης
άλλη ορμητική σαΐτα έριξε στον παράτολμο
Ηετίωνα, που χώθη στα σαγόνια του ο χαλκός της,
κι εκείνος αναστέναξε· κι ανακατώθη μ' αίμα,
το δόρυ του. Και σκότωνεν άλλος άλλονε κι ο τόπος
στέναζεν απ' τ' απανωτό πέσιμο των Αργείων.

640

Και τότε οι Τρώες σίγουρα θα καίγανε τα πλοία,
αν δεν έφτανεν η νύχτα φέροντας βαθύ σκοτάδι.
Τοτ' έφυγε ο Ευρύπυλος μ' άλλους αντάμα Τρώες
λίγο αλάργα από τα πλοία στις όχτες του Σιμόη
όπου κατασκηνώσανε χαρούμενοι. Οι Αργείοι
εθρηνούσανε στην άμμο κυλισμένοι και λυπούνταν
με τους τόσοι σκοτωμένοις κατάκαρδα διότι
πολλούς ο μαύρος θάνατος εξάπλωσε στη σκόνη.

645

650

ΛΟΓΟΣ Ζ':
 Η ΑΦΙΞΗ ΤΟΥ ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΥ

Ὅταν τα λαμπρά του ἀστέρια ἐκρυσφεν ὁ ουρανός
 καὶ τῆς νύχτας τὸ σκοτάδι ἐκρυσφεν ἡ λαμπρόφωτη
 Αὐγή τότε οἱ φιλόμαχοι οἱ γιοὶ τῶν ἀντρειωμένων
 Ἀργείων ἄλλοι σε σκληρὴ μάχη μπρὸς ἀπ' τὰ πλοῖα
 πήγαν, με τὸν Ευρύπυλο νὰ χτυπηθοῦν ποθώντας 5
 κι ἄλλοι τοὺς μακρὰ κηδεύαν τὸ Μαχάονα στὰ πλοῖα
 καὶ τὸ Νιρέα, πού 'μοιαζεν ἀθάνατος μακάριος
 καὶ στὰ κάλλη καὶ στὴν ὠρία τῆ μορφῆ· τού 'λείπεν ὁμως
 ἡ ἀντρεία· γιὰτί δε δίνουν οἱ ἀθάνατα τὰ πάντα
 στοὺς θνητούς· μιά κάποια μοῖρα στὸ καλὸ κοντὰ φυτεύει 10
 καὶ τὸ κακό· ἔτσι ὁ βασιλιάς Νιρέας ἴση δειλία
 με τῆ θεϊκιά μορφῆ του εἶχεν. Ὅμως οἱ Ἀργίτες
 δὲν τὸ παραμελήσανε, τὸν θάψαν καὶ τὸν κλαψαν
 στὸν τάφο ὅπως τὸ θεϊκὸ Μαχάονα, πὸν εἰτίμουν
 σαν τοὺς μακάριους πάντοτε, γιὰ τὶς ὀρθές του σκέψεις 15
 καὶ χτυπιούσαντε με πέτρες καὶ βοῖδόπετσα μαστίγια.
 Σ' ἓνα καὶ τοὺς δύο τοὺς τάφο τοὺς εθάψαν· τότε ὁ Ἄρης
 ὁ ολέθριος μαινούνταν στῆς μάχης τὸ πεδίον·
 κι ἀπ' τὰ δύο μέρη σηκώθη χλασὴ καὶ θόρυβος
 καὶ χτυπιούσαντε με πέτρες καὶ βοῖδόπετσα μαστίγια.
 Ἔτσι ἐκεῖνοι πολεμοῦσαν κάτω ἀπ' τὸ βαρῦσνοντο 20
 τὸν Ἄρην· ὁμως ἀπαυα νηστικὸς καὶ μες στὴ σκόνῃ
 πεσμένος ἀναστέναζεν ὁ Ποδαλείριος κι οὔτε
 ἔφευγε ἀπ' τ' ἀδερφοῦ του τὸν τάφο καὶ στὸ νοῦ του
 ἔβανε με τὰ ἴδια του τὰ χέρια δίχως οἶκτο
 νὰ σκοτωθεῖ γιὰτί ἄλλοτε κρατοῦσε τὸ σπαθὶ του 25
 στὰ δύο του χέρια κι ἄλλοτε ζητοῦσε δηλητήριο
 φοβερό νὰ βρεῖ. Δικοὶ του ὁμως παρηγορώντας τὸν
 με λόγια τὸν ἐμπόδιζαν· μα καὶ πάλι ἡ θλίψῃ του
 δὲν μετριάζονταν κι ἐζήτηι στὸ νίσκαφτό του τάφο
 τοῦ ἀξέχαστου ἀδερφοῦ του νὰ θυσιαστεῖ, ἀν στὰ λόγια
 τοῦ Νέστορα δὲν πείθονταν, πὸν στὸ τέτοιον οἰκτρὸ χαμὸ του 30
 δὲν ἀδιαφόρησε ὅταν ἄλλοτε τὸν εὔρισκεν
 στὸν πολὺκλαυστο τὸν τάφο ξαπλωμένο κι ἄλλοτε
 νὰ σκορπάει στὴν κεφαλὴ του σκόνῃ καὶ στὸ στήθος του
 καὶ νὰ τὸ καταπληγώνει σιγοψιθυρίζοντας
 τ' ὄνομα τοῦ ἀδερφοῦ του· στέναζαν γύρω στὸ ρήγα 35
 οἱ σύντροφοι κ' οἱ δούλοι του κι ὅλοι τοὺς ταλαιπωροῦνταν.
 Καὶ λόγια ὁ Νέστορας γλυκὰ στὸ λυπημένον εἶπε:
 «Ἐξέχνα τῆ μελαγχολικῆ θλίψῃ σου καὶ παράτα,

- γιε μου, το βαρύ σου πένθος· δεν πρέπει σα γυναίκα
φρόνιμος άντρας να θρηνεί και για νεκρό να λυώνει. 40
Δεν θα τον φέρεις στη ζωή γιατί άφαντη η ψυχή του
πέταξεν ψηλά κι αλάργα έφαγεν ολέθρια φλόγα
το σώμα του, και δέχτηκεν η γη τα κόκκαλά του·
έτσι καθώς εβλάστησεν, έτσι μαράθη· πάψε
την άφατη τη λύπη σου όπως κι εγώ που έχω 45
πάψει να θλίβομαι, που γιον όχι απ' τον αδερφό σου
κατώτερο στερήθηκα, που χάθη οχτροσφαγμένος
για να σώσει το γονιό του και πρώτευε στο δόρυ
και στη φρόνηση· γιος άλλος δεν αγάπαγε κανένας
το γονιό του όσον εκείνος εμένα αλλά και πάλιν 50
αν και νεκρός ετόλμησα να φάγω για να βλέπω
ζωντανός την Ηριγένεια ξέροντας καλά πως όλοι
το δρόμον του Άδη παίρνουμε κι ότι στεναγμοφόρο
τέλος το θάνατο έχουμε και σα θνητοί χρωστούμε
ό,τι οι θεοί, καλό κακό, μας δίνουν να τραβούμε». 55
- Είπε· κι ο Ποδαλείριος λυπημένος τ' αποκρίθη·
και με τα δάκρυά του έβρεχε την πλούσια του γενειάδα:
«Πάτερ, την καρδιά μου πένθος ακατάσχετο βαρύνει
για του φρόνιμου αδερφού μου το χαμό, που μ' έθρεφε
σα γιο του, όταν στον ουρανό, επέταξε ο γονιός μου 60
και στη δικιά του αγκαλιά μ' έπαιρνε διδάσκοντάς με
πρόθυμα την ιατρική, και σε κοινό τραπέζι
και κλίνη ευφραινόμαστε και καλοπερνούσαμε
σε χτήματα κοινά· γι αυτό πένθος αβάσταχτο έχω
κι αφού πέθανε δε θέλω φως ημέρας πιά να βλέπω». 65
- Είπε· και στο λυπημένον αποκρίθη ο γέροντας:
«Σ' όλους τους θνητούς το ίδιο κακόν ο θεός προσφέρει
την αρφάνια· κι εμάς όλους η αυτή γη θα σκεπάσει
χωρίς τον ίδιο στη ζωή δρόμο να πορευτούμε,
ούτ' όποιον ο καθένας μας θέλει γιατί στις μοίρας 70·
τα γόνατα και τ' αγαθά και τα κακά βρισκόνται
ανακατωμένα, κι ούτε κανείς θεός τα βλέπει
αλλ' ανόλπιδα ομίχλη θεία τα σκεπάζει· η μοίρα
μόνον βάζει τα χέρια της πάνω τους και τα στέλνει
στη γης από τον Όλυμπο μη βλέποντας· κι εκείνα 75
άλλοτε σ' άλλους φέρονται σαν την πνοή τ' αγέρα·
Πολλές φορές σ' άντρα αγαθόν συφορά μεγάλη φτάνει,
και στον κακόν ανόλπιστος πλούτος. Και των ανθρώπων
είναι διάφορη η ζωή· κι ουδέποτε βαδίζει
μ' ασφάλεια, και τα πόδια της συχνά προσκρούουν κάπου· 80
τρέπεται σε διάφορα έργα και καταλήγει

- σε στεναγμοφόρο τέλος κι άλλοτε πάλιν σε πράξεις
αγαθές. Απ' τους ανθρώπους από την αρχή ως το τέλος
δεν είναι κανείς εύτυχος· σ' άλλον άλλα εναντιούνται.
Δεν ταιριάζει, σ' όσους λίγο ζουν, σε συφορές να ζούνε· 85
πίστεψε πως κατάθλιψη αγαθού μυαλό δεν δέρνει.
Κατά κάποια στους ανθρώπους φήμη στον αιώνιο
κι άφθαρτο ουρανό ανεβαίνουν οι ψυχές των δίκαιων
και των άδικων στο σκότος τ' αποτρόπαιο. Ο δικός σου
αδερφός κι αυτά τα δύο είχεν, ήταν στους ανθρώπους 90
πράος και γιος θάνατου· γι' αυτό με του γονιού του
στη συγκατάθεση, θαρρώ, στων θεών να πάει το γένος».
- Είπε· και στα λόγια του αν κι επείστη αθέλητά του
τον σήκωσεν από της γης και τον έφερεν αλάργα
απ' το θλιβερόν τον τάφο βαρυνασθενάζοντα 95
και προς τα πίσω στρέφοντα το βλέμμα και στα πλοία
φτάσαν, ενώ μάχη σκληρή Δαναοί και Τρώες κάναν.
- Ο αντρειανός Ευρύπυλος δάμαζε παρόμοιος Άρης
με τ' ανίκητά του χέρια και τ' ορμητικό του ξίφος
τους οχτρούς. Η γη ανασειούνταν από τους νεκρούς, που πέφταν 100
κι απ' τις δυό μεριές. Κι εκείνος τους νεκρούς ποδοπατώντας
μάχουνταν με θάρρος κ' είχεν απ' το γαίμα μολυσμένα
πόδια και χέρια· τη σκληρήν δεν έπαυε όμως μάχη·
δάμασε τον Πηνέλεο τον αντρειόκαρδο με δόρυ,
που μάχουνταν στην αμείλιχτη τη μάχη κι άλλους πλήθος 105
σκότωνε· και τα χέρια του δεν τ' απότρεπε απ' τη μάχη·
κυνηγούσε τους Αργείους με θυμό κι όπως αλλότε
ο αντρειανός ο Ηρακλής ορμούσε στις Φολόης
τις ψηλές κορφές ενάντια των Κενταύρων κι όλους τους
με την τρανή του δύναμη τους ξολόθρεψεν κι ας ήσαν 110
γοργόποδοι και τολμηροί κι οχτρούς να διώκουν άξιοι·
έτσι κι αυτός εδάμαζε μ' απανωτά γιουρούσια
των Δαναών το στράτευμα κι εκείνοι μες στη σκόνη
έπεφταν σωρό με βρόντον άλλος δώθε άλλος εκείθε.
- Πώς σε νεροπλημμύριστο ποταμό μεγάλον όχτες 115
ξεχωρίζουν δώθε εκείθε αναριθμητες κι εκείνος
με τα νερά του τα πολλά παφλάζοντας κυλιέται
στη θάλασσα με γρήγορη ροή κ' οι γύρω βράχοι
γκρεμιούνται και τα πάντοτε τρεχούμενα νερά του
βουίζουν κι όλοι οι φραγμοί στην ορμή του υποχωρούνε· 120
έτσι από τον Ευρύπυλον πέσαν πολλοί στη σκόνη
όσοι φιλόμαχοι Έλληνες κι ένδοξοι βρεθήκαν μπρος του
στην αιματηρή τη μάχη· ξέφυγαν μονάχα όσοι
τους έσωσαν τα γρήγορα πόδια τους· όμως και πάλι

- επήραν τον Πηνέλεο απ' την ανεμοζάλη 125
 και τον έφεραν στα πλοία με γοργά πόδια τις μοίρες
 φεύγοντας τις μισημένες και τον άσπλαχνο όλεθρο.
 Έφυγαν όλοι με σπουδή στα πλοία· δεν τολμούσε
 κανένας τους ν' αντιταχτεί στον Ευρύπυλο διότι
 ο Ηρακλής τους έτρεψε σ' ανίερη φευγάλα 130
 για ν' αυξήσει του παιδιού του τη μεγάλη δύναμη.
 Κι απ' το φόβο τους εκείνοι έμεναν μέσα στο τείχος
 σα γίδες, που το δυνατό τον άνεμο φοβούνται
 στα ψηλά τα όρη σύντας κρύο χιόνι και χαλάζι
 φέρνει όπως φυσάει μ' ορμή κι αυτές αν και πηγαίνουν 135
 στη βοσκή· δεν παν' στων λόφων κατευθείαν τις πνοές,
 αλλά το χειμώνα κάτω από πυκνά χαμόκλαδα
 βόσκοντας όλες μαζί προφυλάσσονται ωσότου
 κοπάσουν οι φοβερές θύελλες, που τις δέρνουν·
 έτσι έμεναν στους πύργους των οι Δαναοί κλεισμένοι 140
 τρέμοντας τον αντρειωμένο γιο του Τήλεφου, που ορμούσε.
 Όμως εκείνος το λαό και τα γοργά του πλοία
 να καταστρέψει έμελλε γκρεμίζοντας το τείχος 142^a
 με τα δυνατά του χέρια, αν η Τριτογένεια
 δε θάρρευε τους Δαναούς, αν κι αργά. Κι αυτοί απ' το τείχος
 το ψηλό μ' άσπλαχνα βέλη κι αλλεπάλληλα χτυπώντας 145
 τους οχτρούς των τους σκοτώναν· βάφτηκε το τείχος μ' αίμα
 μαύρο κ' οι βόγγοι δέσποζαν αντρών φονευομένων.
 Ολόκληρα μερόνυχτα κ' οι Κήτειοι κ' οι Τρώες
 κ' οι φιλοπόλεμοι Έλληνες άλλοτε στα πλοία αντίκρυ 150
 επολεμούσαν κι άλλοτε μπρος στο ψηλό το τείχος
 κ' η μάχη ήτο ακατάσχετη. Μα τώρα για δυό μέρες
 σταμάτησαν τη φοβερή τη μάχη και το φόνο,
 γιατί έφτασε στο βασιλιά Ευρύπυλο αγγελία
 απ' τους Δαναούς να πάσουν τον πόλεμο προσώρας,
 για να ρίξουν όσους είχαν σκοτωθεί στις μάχες, πάνω 155
 στην πυρά. Κι αμέσως κείνος πείστηκε και σταμάτησαν
 τη φριχτή μάχη κ' οι δυό τους· κι όσους έπεσαν στη σκόνη
 τους κήδεψαν. Κ' οι Έλληνες πιότερο από κάθε άλλον
 θρηνούσαν τον Πηνέλεο και τού 'στησαν μεγάλο
 και θεόρατο μνημείο φανερό στους απογόνους· 160
 πλήθος εξ άλλου έθαψαν μακριά του σκοτωμένων
 ηρώων στην ίδια τη μεριά κατάκαρδα θλιμμένοι
 κι ένα για όλους στήσανε μνήμα κοινό. Παρόμοια
 τους δικούς των σκοτωμένους έθαψαν κ' οι γιοι των Τρώων
 από μακριά. Η Έριδα δεν σταματούσεν όμως 165
 η ολέθρια, μον κινούσε το θρασύν Ευρύπυλο

να πολεμήσει τους οχτρούς και δεν έφευγε απ' τα πλοία,
 μον έμενε μάχη σκληρή με τους Δαναούς να κάνει.

Στη Σκύρος κείνοι τρέχοντας με μαύρο πλοίο φτάσαν
 και το γιο του Αχιλλέα βρήκαν μπρος στο σπίτι του 170

άλλοτε να ρίχνει βέλη και κοντάρια κι άλλοτε
 ν' ασκείται με γοργόποδους ίππους στην ιππασία.
 Χάρηκαν ιδόντας τον στα πολεμικά τα έργα
 να τρέπεται, ενώ θλίβουνταν βαριά για του γονιού του
 το θάνατο, που λίγο πριν τον επληροφόρηθη. 175

Φοβισμένοι, μπρος του αμέσως ήρθαν, γιατί βλέπανε
 όμοιο τ' ωραίο σώμα του νά 'ναι με του γονιού του.
 Όμως αυτός τους πρόλαβε κ' είπε τους τα λόγια τούτα:
 «Χαίρετε, ω ξένοι, που 'ρθατε στο σπίτι μου· είπατέ μου
 ποιοί είστε κι αποπού 'ρθατε και τι από με ζητάτε, 180
 που θάλασσαν ατρήτη σκιώντας εδώ κοπιάστε».

Αυτά ρώτησε κι ο θεός Οδυσσέας αποκρίθη·
 «Φίλοι εμείς του Αχιλλέα του αντρείοκαρδου είμαστε,
 που καθώς λένε σμίγοντας τη φρόνιμη Δηιδάμεια
 σε γέννησε και στη μορφή και σ' άλλα όμοιον μ' εκείνον 185
 σε βρίσκουμε, που με θεούς τρανοδύναμους κι αιώνιους
 όμοιαζεν. Απ' την Ιθάκη είμαι εγώ κι αυτός απ' τ' Άργος

τ' αλογοθρόφο, αν τ' όνομα του φιλόμαχου Τυδείδη
 άκουσες ή του φρόνιμου Οδυσσέα, που μπροστά σου
 εγώ ο ίδιος στέκουμε κ' ήρθα από μιά μαντείαν 190
 εδώ. Αλλά λυπήσου μας κι έλα γρήγορα στην Τροία
 να βοηθήσεις τους Αργείους γιατί έτσι θα τελειώσει
 ο πόλεμος κ' οι Αχαιοί πλήθια θα σου δώσουν δώρα.

Και του ισόθεου γονιού σου θα σου δώσω εγώ ο ίδιος
 τ' άρματα, που θα σε κάνουν να χαρείς φορώντας τα. 195
 Δεν ταιριάζουν στον τυχαίο αυτά τ' άρματα γιατί είναι
 με του Άρη όμοια κι έχουν πολύ χρυσό και μ' άλλα
 πλουμίδια έχουν κοσμηθεί που κι ο Ήφαιστος ο ίδιος
 μες στους αιώνιους θεούς ευφράνθη θάνατα όπλα
 φτιάχνοντας, που όταν και συ τα ιδείς θα τα θαμάσεις, 200

γιατί πάνω στην ασπίδα, που μεγάλο κύκλο μοιάζει
 η θάλασσα κι ο ουρανός κ' η γης εξωγραφήθη·
 ζώα, που μοιάζουν έμψυχα εικονίζονται θάμα
 ακόμα και για τους θεούς· τέτοια άρματα κανένας
 θνητός δεν κατασκεύασε κι εξόν απ' το γονιό σου, 205
 που οι Έλληνες εξίσου με το Δία τον τιμούσαν
 κανένας δεν τα φόρεσε κι εγώ τον αγαπούσα
 πολύ κι όταν σκοτώθηκε έφερα νεκρόν στα πλοία
 και σ' οχτρούς πολλούς μεγάλη συφορά προξένησα.

- Γι αυτό κ' η Θέτη η θεϊκιά εχάρισεν σ' εμένα 210
 τα ξακουσμένα όπλα του, που πρόθυμα σ' εσένα.
 κι ας τα θέλω, θα προσφέρω όταν ερθείς στην Ίλιο.
 Κι ο Μενέλαος οπότεν πάρουμε του Πρίαμου
 την πόλη και γυρίσουμε στην Ελλάδα με τα πλοία
 θα σε κάνει ευτύς γαμπρό του για την καλή σου πράξη, 215
 αν θέλεις, και με χτήματα πολλά θα σε προικίσει
 και χρυσό και μ' όσα άλλα σε πλούσια ρήγα πρέπει
 μαζί με την ωριόμαλλη την ακριβή του κόρη».
- Έτσι είπε κι ο γενναίος γιος τ' Αχιλλέα απολογήθη:
 «Αν με καλούν οι Αχαιοί με μάντεμα αύριο κιάλας 220
 πάνω στης πολυκύμαντης βαθιοθάλασσας, την πλάτη
 ριχνόμαστε αν τους Δαναούς που με ποθούνε σώσω.
 Όμως στα δωμάτιά μας τώρα να πάμεν όπου
 στρώθη όπως συνηθίζεται φιλόξενο τραπέζι
 για τους ξένους. Κι ο θεός έπειτα ας γνοιαστεί το γάμο». 225
- Έτσι είπε και ξεκίνησε· και με χαρά τους κείνοι
 ακολουθούσαν. Έφτασαν στο μέγα του το δώμα
 και στην ωραία του αυλή κ' ήραν τη λυπημένη
 Δηιδάμεια να λυώνει, όπως στα βουνά το χιόνι 230
 κάτω απ' του νότου τις πνοές και τις θερμές ακτίνες
 του ήλιου· έτσι έλυωνε κι αυτή γιατί έπεσε στη μάχη
 ο ένδοξος ο άντρας της. Κι αυτή αν και λυπημένη
 χαιρέτησαν οι θαμαστοί μηγάδες· κι ήρθε ο γιος της
 κοντά της και για τη γενιά και τ' όνομα των ξένων
 κρυφά την πληροφόρησε· δεν της μαρτύρησε όμως 235
 ως το πρωί, γιατί ήρθανε μη λυπηθεί και κλάψει
 και του σταθεί εμπόδιο να τους ακολουθήσει
 κι ας τό 'θελε. Δειπνήσανε κ' ύπνο γλυκό χαρήκαν
 όλοι όσοι στη νερόζωστη εκατοικούσαν Σκύρος,
 όπου μεγάλα κύματα της θάλασσας ξεσπούνε 240
 παφλάζοντας στ' ακρόγιαλα του Αιγαίου. Όμως ύπνος
 ευχάριστος δεν έπιανε τη Δηιδάμεια που
 του πανούργου Οδυσσέα τη φήμη είχε στο νου
 και του θεϊκού Διομήδη, που της στέρησαν κ' οι δυό τους
 την κλίνην του φιλόμαχου τ' αντρός της Αχιλλέα 245
 το νου του τον παράτολμο ξεγελώντας για να πάει
 στο φονικό τον πόλεμον· αμετάτρεπτη όμως μοίρα
 δεν του επέτρεψε ναρθεί πίσω και μέγα πένθος
 στο γονιό του τον Πηλέα και σ' αυτή τη Δηιδάμεια
 άφησε. Γι αυτό φοβόταν πολύ μη και το γιο της 250
 παρασύρουν στου πολέμου την οχλοβοή και πένθος
 μέσα της φοβερότερο στ' άλλο της πάνω φωλιάσει.

- Σκάλωσε στον απέραντο τον ουρανό η Αυγούλα.
 Κι αυτοί από την κλίνη τους σηκώθηκαν· τους είδεν
 η Δηιδάμεια κι ευτύς αγκαλιάζοντας του γιου της 255
 τα πλατιά στήθη θρηνούσε γοερά κ' οι κλάψεις της
 στον βιθέρα φτάναν· κι όπως γελάδα στις χαράδρες
 των αυθών άγρια μουγκρίζει το μοσχάρι της ζητώντας
 κι από τα μουγκανητά της τα ψηλά βουνά κι οι λόφοι
 αντιβοούν· έτσι κι αυτής το ψηλό αντηχούσε σπίτι 260
 στα βάθη παντού απ' το κλάμα της κι έλεγε λυπημένη:
- «Παιδί μου, που ο φρόνιμος νους σου πέτεται τους ξένους
 στον πολύδακρυ το 'λιον' ακολουθήσεις, όπου
 πάμπολλοι σκοτωθήκανε στη φοβερή τη μάχη
 κι ας ξέρανε να πολεμούν κ' είχαν για μάχη πόθον; 265
 Όμως νιός συ τώρα είσαι κι ακόμα δεν κατέχεις
 πώς πολεμούν και την κακιά την ώρα απ' τους ανθρώπους
 πώς διώχνουν. Λοιπόν, γροίκα με και στο σπίτι σου εδώ μείνε
 μη φήμη φτάσει απαίσια στ' αφτιά μου από την Τροία
 όταν σκοτωθείς στη μάχη. Τι ποτέ μου δεν πιστεύω 270
 ν' αξιωθείς πίσω ναρθείς απ' τον πόλεμο εδώ πάλι·
 γιατί ούτε κι ο πατέρας σου τη σκληρή ξέφυγε μοίρα,
 αλλά στη μάχη έπεσεν αυτός που κι από σένα
 κι άλλους ηρώους πρώτευε κ' είχε θεά μητέρα.
 και ξεπέρναγε στους δόλους και στη φρονιμάδα τούτους, 275
 που σε παρακινούν να πας στη στεναγμοφόρα μάχη.
 Γι αυτό τρέμει η καρδούλα μου και φοβάμαι μη κι εσένα,
 αφού πρώτα στερήθηκα τη κλίνη μου, σε χάσω
 κι άλλα δεινά τη χήρα εμέ ανάπρεπα με βρούνε·
 γιατί άλλη πιά χειρότερη λύπη για τη γυναίκα 280
 δεν υπάρχει παρά μόνο αφού χάθη ο σύζυγός της
 στερηθεί και τα παιδιά της κι έτσι από οικτρούς θανάτους
 ερημωθεί το σπίτι της. Γιατί τότε οι άντρες παύουν
 αμέσως να οργώνουνε κι αφανίζουνε τα πάντα
 παραβαίνοντας τους νόμους και γι αυτό πιά ολέθριο 285
 για χήρα κακό δε γίνεται κι αδύναμη γυναίκα».
- Έτσι είπε θρηνοκλαίγοντας κι ο γιος της αποκρίθη:
 «Κουράγιο, μάνα, τους κακούς λογισμούς μακριά σου διώξε·
 γιατί δίχως τη θέληση των Μοιρών κανένας άντρας
 δε δαμάζεται απ' τον Άρη· αν όμως να πεθάνω 290
 μου γράφει για τους Αχαιοούς, ας χαθώ Αιακίδης άξιος».
- Έτσι είπε ποθώντας τη βοήθ του πολέμου κ' ήρθε τότε
 κοντά του ο σεβάσμιος Λυκομήδης και του κρένει:
 «Παιδί μου γενναιόκαρδο, με το γονιό σου όμοιο
 ξέρω καλά στη δύναμη και στην αντρεία πως είσαι. 295

- Ὅμως φοβάμαι τον πικρό πόλεμο και το κύμα
της θάλασσας το άγριο γιατί πάντοτες οι ναύτες
κινδυνεύουνε. Συ όμως τρέμε όταν αργότερα
επιστρέψεις πλέοντας απ' την Τροία για απ' αλλούθε
γιατί πολλά συμβαίνουνε, όταν μάλιστα ο Ἥλιος 300
< κενόν >
- βρίσκεται στον Αιγόκερο αφήνοντας οπίσω
το συγγοφοσκεπασμένο το Τοξότη όταν μπουρίνια
συγκλονίζουν την πλατιά τη θάλασσα ή κι όταν
στου Ωκεανού το ρέμα τα λαμπρά κρύβονται αστέρια
και σκότος τον Ωρίωνα καλύπτει· τρέμε ακόμα 305
τη δεινήν ισημερία, που θύελλες στο βύθος
της θάλασσας ορμητικές σωρεύονται ή κι όταν
πρόθυμα πέφτει στο γιאלό η Πούλια· τρέμε πάλιν
κι αυτήν όταν βασιλεύει κι όσα άλλα αστέρια μέσα
στη θάλασσα ανατέλλουνε ή και δύνουν σπέρνοντας 310
φόβο στους δύστυχους θνητούς, που θαλασσοπλανιόνται».
- Ἔτσι· εἶπε και το γιούλη της φίλησε και στη μάχη
να πάει την απότροπαιη, που τόσο την ποθούσε
δεν τον μπόδισε· κι εκείνος θελκτικά χαμογελώντας
με πόδια έτρεχε γοργά να πάει στο πλοίο· οι θρήνοι 315
της μάνας του όμως σπίτι της του, τον δυσκολεύαν κάπως.
- Πώς γρηγορόποδο άλογο, που λαχταρά να τρέξει
το μποδίζει ο αναβάτης και τα χαλινάρια εκείνο
δαγκώνει χλιμιτριζοντας και το στήθος του όλο μ' άφρη
μουσκεύει και τα πόδια του, που λαχταρούν να τρέξουν 320
δε μένουνε ακίνητα και τον τριγύρω χώρο
χτυπά με τ' αλαφρότατα πόδια του συχνά κ' η χιούτη
κυματίζει δώθε κείθε και περήφανα υψώνει
το κεφάλι για χαρά του κυρίου του μεγάλη·
έτσι τον ένδοξο το γιο του φιλόμαχου Αχιλλέα 325
εμπόδιζεν η μάνα του, αλλά τα πόδια του έφευγαν·
κι εκείνη λυπούνταν κι έχαιρε σύγκαιρα για τον υγιό της.
Τέλος αυτός, πολλές φορές φιλώντας την, μονάχη
σου κύρη της την άφησε να θρηνολογεί το σπίτι.
- Πώς τυτιβίζει πένθιμα στη φωλιά της χελιδόνα, 330
που τρέμοντα όφιος φοβερός κατάπτε τα μικρά της
τα πλουμιστά και λύπησε τη μάνα τους κ' εκείνη
άλλοτε από τη φωλιά της πέτεται αποστερημένη
τα νεογνά της κι άλλοτε στα πρόθυρα γυρνάει
τα καλόφτιαχτα θρηνώντας τους μικρούς τους νεοσσούς της· 335
έτσι η δοξαστή Δηιδάμεια άλλοτε στου τέκνου της
την κλίνη πεσμένη στέναζε βαριά κι άλλοτε πάλι

- μύρουνταν στα πρόθυρά της και σφιχτά στον κόρφο της
 εκρατούσε όποιο παιγνίδι εύρισκε μέσα στο σπίτι,
 που όντας μικρούλι έπαιζε και τέρπωνταν· αν πάλι 340
 χάμου αφημένο τό 'βλεπεν άθελά του, το φιλούσε
 πολλές φορές κι οδύρουνταν για κάθε τι του γιου της
 τ' αγαπημένου αν το 'βλεπε. Όμως εκείνος διόλου
 δεν άκουγε της μάνας του τους θρήνους και μακριά της
 στο γοργό πήγαινε πλοίο και τα γρήγορά του μέλη 345
 τον φέρναν όμοιο λαμπερόν αστέρι. Οπίσθθέ του
 ο Οδυσσέας πήγαινε μαζί με τον Τυδείδη
 το φιλόμαχο και μ' άντρες φρόνιμους πολύ και τίμιους
 είκοσι, που η Δηιδάμεια είχε στ' ανάκτορά της
 και τους έδωκε υπερέτες πρόθυμοι του γιου της να 'ναι· 350
 κι αυτοί τότε το θρασύν Οδυσσέα γνοιάζουνταν,
 π' ανάμεσό τους πήγαινε χαρούμενος στο πλοίο
 απ' την πόλη. Χαίρουνταν οι νεροκόρες γύρω
 απ' τη θέτη, ως κι αυτός ακόμη ο μαυροχιούτης
 βλέποντας του Αχιλλέα το αγνό κι αντρείο τέκνο 355
 που κι αν μικρό κι αμούστακο πολυδάκρυτο ποθούσε
 πόλεμον, που του σκάρωνε η τόλμη του κι η αντρεία του.
 Έφυγε απ' την πατρίδα του καθώς φεύγει κι ο Άρης
 όταν σ' αιματοβαμμένο πόλεμο τρέχει οργισμένος
 με τους οχτρούς τους κ' η οργή τα φρένα του μανιάζει 360
 κι αγριοσκυθρωπάζει όταν τα μάτια του σα φλόγα
 σπινθηροβολούνε κι έξω απ' το κάλλος του τα δυό του
 μάγουλα με κρύο φόβον ανακατεύονται όπως
 ξεκινάει μ' ορμή μεγάλη κ' οι θεοί όλοι τον τρέμουν.
 Τέτοικος ήταν ο αγνός τ' Αχιλλέα ο γιος. Στήν πόλην 365
 εύχουνταν όλοι στους θεούς να σώσουν το γενναίο
 ρήγα κι απ' την άγρια μάχη πίσω να γυρίσει· ακούσαν
 οι θεοί. Κ' ήταν ο πρώτος απ' όσους τον συνόδευαν.
 Αφού 'ρθαν στις ατρήτης θάλασσας την παραλία
 βρήκαν τους ναύτες τα πανιά τα καλόφτιαχτα του πλοίου 370
 να τεντώνουν εχτελώντας κι άλλες δουλιές με βιάση.
 Μπήκανε μέσα στη στιγμή κι άλλοι τα παλαμάρια
 και τις πέτρες λύσαν που 'ναι δύναμη τρανή των πλοίων.
 Σ' όλους ταξίδι έδωκε καλό της Αμφιτρίτης
 ο σύζυγος με προθυμιά· γιατί γνοιάζουνταν περίσσα· 375
 τους Έλληνες, που υπόφεραν τόσο απ' τους Τρώες όσο
 κι απ' το γενναίο Ευρύπυλο. Στο γιο γύρω του Αχιλλέα
 κάθισαν κ' εκείνοι έργα μολογώντας του γονιού του
 τον έτρεπαν πώς στη θάλασσα την πλατιά και πώς στην Ξέρα
 και στο γενναίο Τήλεφο και γύρω από την πόλη 380

του Πρίαμου κατόρθωσε στην Τροία να δοξάσει
τους γιους τ' Ατρέα· τέρπονταν εκείνος του γονιού του
τη δόξα και τη δύναμη να διαδεχτεί ποθώντας.

Κ' η έξοχη Δηιδάμεια στου γιου της τους θαλάμους
μένοντας πικροθρηνούσε κ' η καρδιά στα στήθη της 385

επληγώθηκε απ' ανία δυσκολοθεράπευτη
κι έλλωνε όπως το μολύβι σ' ανθρακιάν ή σα κομμάτι
κεριού. Θρηνούσε απαίσια κυττώντας τη μεγάλη
θάλασσα, γιατί λυπάται η μάνα για το γιο της
κι όταν ακόμα πρόκειται να πάει να ξεδώσει. 390

Τώρα τα πανιά του πλοίου, που μακριά πολύ είχε φτάσει
κρύφτηκαν και μοιάζανε αγέρα και φαινόταν
ουρανός μόνον κ' εκείνη στέναζεν όλη τη μέρα.

Το πλοίο μες στη θάλασσα έτρεχε μ' αγέρα πρύμο
και μόλις της πολύβουης θάλασσας την επιφάνειαν 395

άγγιζε· και μαύρο κύμα από την καρίνα γύρω
σφύριζε· κι αυτό δρομούσε στις θάλασσας τα βάθη.
Τώρα γύρω του της νύχτας το σκοτάδι απλώθηκε
και με κύβερνον το πλοίο, τον αγέρα, έτρεχε
στα θαλάσσια βάθη. Η θεία στον ουρανόν Αυγούλα 400

επρόβαλε· και των βουνών των Ιδαίων φαίνονταν
τα καταράχια κι ο ναός του Σμινθαίου και τα Χρύσα
και τ' ακρωτήρι Σίγειο και το μνήμα του Αιακίδη.
Αλλά στο Νεοπτόλεμο δεν τό 'δειξε ο αντρείος
γιος του Λαέρτη για να μη τα στήθη του κυριεύσει 405

το πένθος. Από τα νησιά τις Καλύδνες πέρασαν
αφήνοντας την Τένεδος πίσω τους κ' είδανε τότε
του Ελεούντα το ναόν όπου υπήρχε ο τάφος
του ήρω Πρωτεσίλαου κάτω απ' των φτελιών τον ήσκιο,
που από τη γη ψηλώνοντας όταν ιδούν του 'Ιλιου 410

τις κορυφές του γρήγορα μαραίνονται κι αμέσως.
Στην Τροία φέρανε σιμά το κωπουλατούμενο
πλοίον οι πνοές τ' αγέρα· κι έφτασαν στην παραλία
όπου κι άλλα των Αργείων ήσαν πλοία κι όπου οι ίδιοι
σε σκληρές ταλαιπωρούνταν μάχες γύρω από το τείχος, 415

που είχαν χτίσει πριν οι ίδιοι να 'ναι στήριγμα στις μάχες
των πλοίων και των αντρειανών. Αυτό τώρα απ' τα χέρια
έμελλε του Ευρύπυλου να γκρεμιστεί απ' τη βάση
αν δεν ένοιωθεν αμέσως του αντρειόκαρδου Τυδέα
το τέκνο να προσβάλονται τα βάθρα. Βγήκε αμέσως 420

από το γοργό το πλοίο μ' όσο θάρρος είχε κ' είπε:
«Φίλοι, τους Αργείους βρήκε σήμερα κακό μεγάλο·
όμως όσο πιό γρήγορα φορώντας τ' άρματά μας

- τα πλουμιστά ας τρέξουμε στου πολύμοχθου πολέμου
τη βουή. Γιατί στους πύργους οι φιλόμαχοι οι Τρώες 425
πολεμούνε και φοβάμαι μήπως τώρα και τα τείχη
γκρεμίσουνε και με φωτιά κάψουνε οικτρά· τα πλοία·
τότε καθόλου εύκολος ο γυρισμός δε θα 'ναι
για μας, όσο και αν θέλουμε, μον στη μάχη νικημένοι
στην Τροία θα πέσουμε μακράν από τέκνα και γυναίκες». 430
- Είπεν· κι εκείνοι γρήγορα όλοι μαζί απ' το πλοίο
το γοργόν ορμήσαν έξω, τι όλοι τους φοβήθηκαν
βλέποντας το θρασύτολμο Νεοπτόλεμο μακριά τους,
που του γονιού του έμοιαζε στην αντρεία κι επόθει μάχες. 435
- Γρήγορα στου Οδυσσέα τη σκηνήν εφτάσανε,
που ήτανε κοντά στο πλοίο το μαυρόπλωρον όπου όπλα
διάφορα βρισκόσαντε, ή του φρόνιμου Οδυσσέα,
ή κ' ισόθεων συντρόφων άλλων όσα αφάιρεσαν
απ' τους νεκρούς· ο αντρειανός εκεί πανώρια όπλα
θα ντύνονταν, κι όποιος καρδιά είχε δειλή τα σκάρτα. 440
- Ο Οδυσσέας ντύθηκεν όσα από την Ιθάκη
όπλα μαζί του έφερε κι έδωκε στον Τυδείδη
τα καλλίτερα από κείνα που 'χεν κάποτε αρπάξει
από το γενναίο Σώκο. Ο γιος πάλι τ' Αχιλλέα
φόρεσεν του πατέρα του τα όπλα κ' ήταν σ' όλα 445
όμοιος μ' αυτόν· εφάρμοσε στα μέλη του τα όπλα,
που στου 'Ηφαιστου τις χούφτες ήσαν πούπουλο· όμως γι άλλους
πελώρια κι ασήκωτα σ' αυτόν όμως φαινόνταν
ανάλαφρα· το κράνος του δε βάραινε καθόλου
την κεφαλή του..... 450
- < Στο σημείο αυτό το κείμενο πάσχει >
- .....αλλά αυτός το σήκωνε κι ας είχε
μεγάλο βάρος κι αίματα ακόμη επιθυμούσεν.
'Όσοι Αχαιοί τον έβλεπαν δεν μπόργαν, αν και θέλαν,
νάρθουν κοντά του, τι όλους τους γύρω απ' το τείχος τώρα
απασχολούσε ο σοβαρός ο σάλος του πολέμου.
Πώς στην πλατιά τη θάλασσα γύρω σ' ερημονήσι 455
αγωνιούν οι άνθρωποι μακριά απ' τους άλλους κι έχουν
από ενάντιους άνεμους σ' αυτό εκεί καθήσει
χρόνο πολύ κι αποκλειστεί από πνοές ενάντιες
και καταγίδες κι όλοι τους στρέφονται γύρω στο πλοίο,
κι όλες τους οι προμήθειες τέλειωσαν κι αγέρας πρύμος 460
φύσηξεν· έτσι χαίρουνταν τα φύλα των Ελλήνων
αν και πίο μπροστά λυπούνταν κι όλπιζαν στου γενναίου
Νεοπτόλεμου την τόλμη ίσως θ' ανασάνουν λίγο
απ' τους κόπους. Έλαμπαν τα μάτια του σα μάτια

άγριου λιονταριού, που ορμάει στα ψηλά τα όρη ενάντια 465
 στους κυνηγούς, που μπαίνοντας στη σπηλιά του μέσα αρπάζουν
 τα νεογνά του, πού 'μειναν μακριά απ' τα γονικά τους
 μονάχα τους στις σκιερές κρύπτες και βλέποντάς τους
 εκείνο από ψηλή κορφή χύνεται στους ολέθριους
 τους κυνηγούς αφήνοντας κάτω απ' τα σαγόνια του 470
 άγριους βρουχηθμούς. Παρόμοια τ' ατρόμητου κι αντρείου
 Αιακίδη ο γιος χυνόταν με μανία ενάντια
 στους φιλόμαχους τους Τρώες για να τους κατασπαράξει.

Στην αρχήν όρμησεν όπου σκληρή μάχη δίνονταν
 στον κάμπο, γιατί η μάχη εκεί έδινε περισσότερες 475
 ευκολίες στους οχτρούς του να γκρεμίσουνε το τείχος
 των Αχαιών, γιατί είχε εκεί μπόσικους προμαχώνες
 Μαζί του κι άλλοι πήγαιναν φιλόμαχοι και βρήκαν
 τον αντρειανόν Ευρύπυλο μ' άλλους του μαζί συντρόφους

νά 'χουν ανεβεί στον πύργο μ' ολπίδα να γκρεμίσουν 480
 το μεγάλο των Ελλήνων τείχος και να ξολοθρέψουν
 όλους τους Αργείους· όμως οι θεοί δεν τέλεσαν
 την πιθυμιά τους· αλλ' αυτός ο τολμηρός Διομήδης
 κι ο θεόμοιαστος Λεοντέας ως κι ο Νεοπτόλεμος
 ο ισόθεος με βέλη πλήθια τους απόκρουαν 485

απ' το τείχος· πώς ξωμάχοι πολυβάσανοι και σκύλοι
 διώχνουν λιοντάρια με φωνή και δύναμη, όταν πάνω
 στις κοπές ορμούν και δώθε κείθε με γαλάζια μάτια
 τριγυρίζουνε ποθώντας κάτω από τα δόντια τους
 γελάδες με τους μόσχους των να σπαράξουν· μα και πάλιν 490

< κενόν >

υποχωρούν από σκυλιά δυνατά κυνηγημένοι
 κι απ' τη μεγάλη των βοσκών ορμήν· έτσι κ' οι Τρώες
 πισωπάτουν όσο πέτρα ρίχνει με το χέρι κάποιος.

Τι δεν άφηνε τους Τρώες ο Ευρύπυλος αλάργα 495
 απ' τα πλοία να φοβούνται, μον τους πίεζε να μείνουν
 στους οχτρούς κοντά ωσότου κυριέψει τα καράβια
 κι όλους τους Έλληνες μαζί καταστρέψει. Γιατί ο Δίας
 τον εμπύχωνε περίσσα κι αμέσως κρύα πέτρα
 βούτηξε και την έριξε στο τείχος το πελώριο
 και ταρακουνηθήκανε όλα του τα θεμέλια 500

κι όλοι οι Αργείοι τρόμαξαν, γιατί τώρα το τείχος
 μόλις και συγκρατήθηκε ορθό μέσα στη σκόνη.

Ωστόσο απ' τη χλαλοή του φοβερού πολέμου
 και πάλιν μακριά δεν έφυγαν, μον σα τσακάλια η λιόντες
 προβατοσπαράχτες άγριους μέναν όταν απ' το σπήλιο 505
 των βουνών αγριμολόοι με σκυλιά πασκίζοντας

- στεναχοφόρο φονικό να φέρουν στα μικρά τους
 ορμούν όμως καθόλου αυτοί δε φοβούνταν από τα βέλη
 που τους ρίχνουσε και μένονν για να τα γλυτώσουν. Έτσι
 στη σκληρή τη μάχη εμέναν για να προασπίσουνε 510
 πλοία κι άντρες οι Αργίτες ενώ ο θρασομάχος
 Ευρύπυλος στα πλοία μπρος σκούζοντας τους απειλούσε:
 «Δειλοί, που έχετε καρδιά ψοφοδεή στα στήθη
 δε γίνεται απ' τα πλοία σας φοβισμένον να με διώχτε
 με τα βέλη, αν την ορμή μου δεν εμπόδιζε το τείχος. 515
 Όμως τώρα φοβισμένοι καθώς στα δάση σκύλοι
 μπρος σε λιόντες, πολεμάτε στα τείχη σας κλεισμένοι
 φεύγοντας τον άγριο φόνο, μα στην Τροίαν όταν πάτε
 με σκοπό να πολεμήσετε δε θα γλυτώστε ούτ' ένας
 το θλιβερό το θάνατο, άλλ' όλοι σας στη σκόνη 520
 θα ξαπλώστε δαμασμένοι από τα δικά μου χέρια».
- Έτσι είπεν έχοντας στο νου μάταια κι ατέλεστα έργα.
 Πού νά 'ξερε πως συφορά θα τον εύρισκε μεγάλη
 αργότερα απ' του αντρειανού Νεοπτόλεμου τα χέρια,
 που με σπαθί ορμητικό θα τον δάμαζε σε λίγο. 525
- Δεν ήταν απ' τον πόλεμο τότε μακριά εκείνος,
 αλλ' απ' το τείχος σκότωνα τους Τρώες, που φοβούνταν
 να τους χτυπάει από ψηλά κι απ' ανάγκη στέκαν όλοι
 γύρω από τον Ευρύπυλο, τι τους έδερνε όλους φόβος
 άβάσταχτος. Πώς κάθονται στου γονιού τα γόνα βρέφη 530
 και τρέμονν του Δία την ορμή τη μεγάλη αν ξεσπάσει
 φριχτόν από τα σύγνοφα τα πυκνά αστραπόβροντο·
 έτσι οι Κήτειοι κ' οι Τρώες γύρω από το μεγάλο
 ρήγα το Νεοπτόλεμο το καθετί φοβούνταν,
 που στα χέρια του κρατούσε και για συφορά μεγάλη 535
 των οχτρών του το πετούσε προξενώντας στο κεφάλι
 πολυδακρυσμένους πόνους και με καρδιά στα στήθη
 παλλόμενη νομίζανε οι Τρώες ότι βλέπουν
 τον ίδιο τον πελώριον Αχιλλέα αρματωμένο
 και βουβαμάρα κρύβουνταν φοβερή στα στήθη τους, 540
 για να μη φτάσει ο φόβος τους στην καρδιά των Κήτειων,
 μήτε και στον Ευρύπυλο το βασιλιά τους. Κι άλλοι
 απ' άλλο μέρος έτρεμαν απροσμέτρητα εκεί πέρα
 απ' τη μεγάλη δειλία τους και τον παγερό το φόβο.
 Πώς οι άνθρωποι όταν δρόμο βαίνουν κακοτράχαλο 545
 ιδούνε την κατεβασιά απ' το βουνό χειμάρου
 και με βουή ν' αντιβροντούν οι πέτρες και δεν θέλουν
 σπεύδοντας να παν' στο ρέμα το βαριόηχο διότι
 βλέπουν κάτω απ' τα πόδια τους τον ολέθριο το φόβο

- και καθόλου για το δρόμο δεν γνοιάζονται· έτσι οι Τρώες,
 αν και ποθούσαν ταραχές, έμεναν κάτω απ' το τείχος
 των Αχαιών κι ο θεϊκός Ευρύπυλος συνέχεια
 τους πίεζε να πολεμούν θαρρώντας να καμφθούνε
 του πελώριου άντρα τα χέρια κ' η τόλμη, που 'χε σφάξει
 πολλούς στον πόλεμο· αλλ' αυτός δεν έπαυε τη μάχη. 550
- Τότε η Αθηνά τη μάχη την απαίσια βλέποντας
 άφησε του μυρουδάτου Όλυμπου τ' αψηλόσπιτα
 κι απ' των βουνών τις αψηλές κορφές κατέβη δίχως
 τρέχοντας ν' αφίσει ίχνη στη γησ· όμοια με νέφη
 πιό αλαφριά απ' άνεμου δυνατές πνοές τη φέρναν. 560
- Στην Τροία αμέσως έφτασε κι επάτησε το λόφο
 του Σίγειου τ' ανεμόδαρτου και την ταραχή θωρούσε
 των πολεμόχαρων ανδρών και δόξαζε περίσσα
 τους Αργείους· ο γιος πάλι τ' Αχιλλέα ξεπερνούσε
 όλους στην αντρεία και τόλμη, που όταν σ' έρναν άντρα σμίξουν 565
 τον δοξάζουνε περίσσα· μα και στα δυό εκείνος
 πρώτευε, τι ήταν του Δία γαίμα και του γονιού του
 έμοιαζε κι όντας άτρομος σκότωνε πολλούς στους πύργους.
- Πώς μες στη θάλασσα ψαράς, που θέλει να ψαρέψει
 στέλνει στα ψάρια συφορά με του 'Ηφαιστου τη φλόγα,
 που θεριεύει μες στα πλοία κάτω απ' την πνοή τ' άνέμου
 και λάμπει στο πλοίον της φωτιάς η λάμψη και τα ψάρια
 από τη μαύρη θάλασσα βγαίνουν αποθυμώντας
 να ιδούν τη λάμψη για στερνή φορά, και τα σκοτώνει
 τότε ο ψαράς με μυτερή αιχμή κι αναγαλλιάζει 575
 για το ψαρεμά του· έτσι του φιλόμαχου Αχιλλέα
 ο ένδοξος γιος στο πέτρινο τείχος δάμαζε τα φύλα
 των οχτρών τα ολέθρια. Κι όλοι οι άλλοι Έλληνες
 στους προμαχώνες μάχουνταν τους άλλους και βροντούσαν
 τα πλοία κι ο τρανός γιαλός· και τα ψηλά τα τείχη
 όπως χτυπιούνταν στέναζαν. Κι από τα δυό τα μέρη
 εκουραζόταν ο στρατός κ' η τόλμη και τα μέλη
 των αντρειανών παράλυσαν· όχι όμως τ' Αχιλλέα
 του αντρειόμαχου το θεϊκό τέκνο καθόλου δειλία
 δεν τό 'πιανε γιατί καρδιά είχε πέρα για πέρα
 γενναία κι ακατάβλητη και λυπηρό κανένα 585
 δεν το βρήκε όταν μ' αντρεία μάχουνταν.....
- < κενόν >
- Η δύναμή του
 όμοια ποτάμι αστείρευτο, που ποτέ δεν το φουβίζει
 ορμή πυρός κι αν άνεμος πνέει, που συγκλονίζει
 την ιερή του 'Ηφαιστου δύναμη. (Κι αν πλησιάσει 590

- τις όχτες του εξατμίζεται πριν το νερόν αγγίσει·
 έτσι τον αντρειανό τό γιο του Αχιλλέα μόχτος
 στεναχτερός δεν δάμαζε μήτε τα γονατά του
 άγγιζε η δελία· πάντοτε σπηρίζουνταν σ' εκείνα
 κι οδήγει τους συντρόφους του κι ούτε κανένα βέλος 595
 τον έφτασεν αν και πολλοί τον χτυπούσαν κι όπως χιόνι
 στην πέτρα πέφτει έτσι έπεφταν μάταια τα βέλη τι όλα,
 τα ένδοξα δώρα του θεού το κράνος κ' η μεγάλη
 ασπίδα τ' αποκρούανε· χαίροντας πολύ για δαύτες
 ο γενναίος Αιακίδης πήγαινε προστάζοντας 600
 με τρανή φωνή στη μάχη να ριχτούν ατρόμητα
 οι Αχαιοί <Εδώ το κείμενο πάσχει>.....
 γιατί ήτανε ο αντρειότερος απ' όλους.....
 μ' αχόρταγη απ' τη βουή ψυχή κ' είχε στο νου του
 πώς να γδικηθεί το φόνο το θλιβερό του κύρη του.
 Χαίρουνταν κι αλαλάζανε στα τείχη οι Μυρμιδόνες. 605
- Τους δυό γιους τότε σκότωσε του πλούσιου Μέγη, που ήταν
 απ' τη γενιά του Δύμαντα κ' οι ένδοξοι γιοι του Ξέραν
 καλά να κονταροχτυπούν κ' ίππους να οδηγούνε
 στη μάχη κι έμπειροι να σειούν μακρόμυτο κοντάρι.
 Διπλάρια τους εγέννησεν η Περίβοια στις όχτες 610
 του Σαγγάριου, τον Κέλτο και τον Εύβιο· μα χρόνο
 πολύ το βίός τους τ' άφθονο δε χάρηκαν, τι οι Μοίρες
 λιγόχρονο το βίο τους όρισαν κι όπως κ' οι δυό τους
 την ίδια μέρα είδαν το φως, έτσι κ' οι δυό πεθάναν
 από τους Νεοπτόλεμου του αντρειόμαχου το χέρι 615
 μ' ακόντι ο ένας στην καρδιά χτυπημένος και με πέτρα
 ο άλλος στο κεφάλι του, που του σπάσε το κράνος,
 πού 'φερε στο κεφάλι του κι όξω χύθη ο εγκέφαλός του.
- Και άλλα φίλα αναρίθμητα των οχτρών τριγύρω του
 εσκοτώνουνταν τι ο Άρης σκάρωσε μεγάλη μάχη 620
 μέχρις ότου σουρούπωσε κ' η θεϊκιά ημέρα
 έδυσε· τότε ο λαός τ' άτρομου του Ευρύπυλο
 έφυγε μακριά απ' τα πλοία και κοντά στα τείχη οι Τρώες
 πήρανε για λίγο ανάσα κι απ' τον πολυώδυνο
 μόχτο ξεκουράζουνταν, γιατί βουή μεγάλη 625
 είχε στα τείχη σηκωθεί κι όλοι οι Αργείοι τότε
 στα δικά τους μέσα πλοία θ' αφανίζουνταν, αν κείνη
 τη μέρα τους αρίθμητους οχτρούς κι αυτόν ακόμη
 τον ίδιο τον Ευρύπυλο δεν έδιωχνε ο γενναίος
 τ' Αχιλλέα ο γιος· κοντά του πήγεν ο γέρο-Φοίνικας 630
 και θάμασε ιδόντας τον όμοιον με τον Πηλείδη·
 πολύ γι αυτόν εχάρηκε σύγκαιρα κι ελυπήθη
 γιατί το γρηγορόποδο θυμήθηκε Αχιλλέα,

- κ' είχε χαρά τι ένοιωσε γιος πως ήτο εκείνου αντρείος.
Χαίροντας έκλαιγε γιατί ποτέ οι θνητοί δε ζούνε 635
δίχως να θρηνούν ακόμη κι αν τη χαρά γευτούνε.
Αγκάλιασεν αυτόν καθώς πατέρας το παιδί του,
που υπόφερε με των θεών τη βουλή πολλά και φτάνει
σπίτι του για τρανή χαρά τ' αγαπητού γονιού του.
- Έτσι στο Νεοπτόλεμο χύθη κι αυτός φιλώντας 640
το στήθος και την κεφαλή κ' είπε του θαμάζοντάς τον:
«Χαίρε, γιε του Αχιλλέα, αντρειωμένε, που όταν ήταν
μωρό στην αγκαλιά μου εγώ πρόθυμα τον γνοιαζόμουν.
Και με των θεών εκείνο τη βουλή την ένδοξη
σα καλόβλαστο κλωνάρι γρήγορα μεγάλωνε 645
κ' έχαιρα εγώ το σώμα του κυττώντας και γροικώντας
τα γλυκά του λόγια τι ήταν σωτήρας μου κ' εξίσου
με το χαϊδεμένο γιο μου τον τιμούσα όπως κι εκείνο
μ' ετίμα σαν πατέρα του· γιατί εγώ πατέρας του
ήμουνα κι εκείνος γιος μου ως μου 'λεγε κυττώντας με: 650
«Είμαστε απ' το ίδιο αίμα και ομογνωμούμεν όμως
στην αρετή με πέρναγε κ' όμοιαζε στη δύναμη
και στο κορμί με τους θεούς κ' ήταν σ' όλα όμοιος του
και νομίζω πως ακόμα ζει μες στους Αργείους κι έτσι
όλες τις μέρες λύπη οικτρή μ' εύρε και στα γηρατιά μου 655
βασανίζουμαι. Άμποτε να με σκέπαζε το χώμα,
όταν ζούσε αυτός ακόμα κ' είναι τιμή για έναν
άντρα να ταφεί απ' τα χέρια του προστάτη του. Όμως, γιε μου,
βαριά λυπούμαι και ποτέ δε θα ξεχάσω εκείνον·
συ όμως μην οργίζεσαι και μη πενθείς, μον βόθηθα 660
τους αθλιοβασανισμένους Μυρμιδόνες και των ίππων
τους δαμαστές, τους Αχαιούς, κι αν για τον ατρόμητο
τον πατέρα σου λυπάσαι στους οχτρούς, ρίξου και θάβρεις
δόξα τον ανεχόρταγον Ευρύπυλο στη μάχη
σφάζοντας· είσαι κάλλιος του και θα είσαι όσο ο γονιός σου 665
ήταν απ' τον πατέρα του στον πόλεμον πιά άξιος».
- Έτσι είπε· και του Αχιλλέα ο Ξανθός γιος τ' αποκρίθη:
«Γέροντα, τη δύναμη τη δική μου θα την δείξει
στη μάχη η μοίρα η σκληρή κι ο πανίσχυρος ο Άρης».
- Είπε· κι απ' τα τείχη έξω ποθούσεν με τα όπλα 670
του γονιού του να ορμήσει· όμως της μαύρης Νύχτας
το σκότος τον συγκράτησε, που ορμώντας απ' την άκρη
του Ωκεανού αναπαύει απ' τους κόπους τους ανθρώπους.
- Οι Αργείοι πάλι εξίσου με τον αντρειανό Αχιλλέα
σιμά στα πλοία χαίροντας τον τιμούσαν, γιατί θάρρος 675
τους έδινε πορευόμενος με προθυμιά στη μάχη.

- Γι αυτό και με θαυμάσια τον ετιμούσαν δώρα,
 που απλόχερα του χάριζαν και το βιός τ' αντρός αυξαινούν».

 'Άλλοι τους χρυσό κι ασήμι κι άλλοι αιχμάλωτες γυναίκες
 κι άλλοι σκουρόχρωμο χαλκό κι άλλοι τους αστάλι κι άλλοι
 στάμνες με κόκκινο κρασί τού 'διναν κι άλλοι τους ίππους
 γοργόποδους κι άλλοι άρματα αντρών φιλοπολέμων
 κι άλλοι σκουτιά καλοῦφαντα γυναικῶν πανώρια έργα,
 που ο Νεοπτόλεμος γι' αυτά κατάκαρδα χαιρόταν. 680
- 'Άλλοι τους πάλι στη σκηνήν εφρόντιζαν το δειπνο 685
 το τέκνο του θεόμοιαστου τιμώντας Αχιλλέα,
 όσο και τους αδάμαστους επουράνιους· σ' εκείνον
 είπεν ο Αγαμέμνονας με φωνή μεγάλη τούτα:
 «Άληθεια, του Αχιλλέα γιος τ' αντρείου είσαι, παιδί μου,
 γιατί όμοιος στη μορφή μ' αυτόν είσαι και στη μεγάλη 690
 δύναμη και στ' ανάριμμα και στο θάρρος και στη γνώση.
 Γι αυτό κι εγώ ευφραίνουμαι πάρα πολύ που ολπίζω
 με τα ίδια σου τα χέρια και το δόρυ τους οχτρούς μας
 και την ξακουστή την πόλη του Πριάμου να κουρσέψεις,
 γιατί μοιάζεις του γονιού σου. Εγώ, θαρρώ, πως βλέπω 695
 στα πλοία μας αυτόν σιμά όταν ορμούσε ενάντια
 στους Τρώες για το θάνατο του Πάτροκλου οργισμένος·
 αλλά στο μέσο τῶν θεῶν τώρα βρίσκεται και σένα
 σ' έστειλε σήμερα Αχαιούς, που σκοτώνονται να σώσεις».
- Είπε· και τ' αποκρίθη ο γιος τ' αντρείομαχου Αχιλλέα: 700
 «Άμποτες, Αγαμέμνονα ζωντανός αυτός ακόμη
 να βρίσκουνταν για να 'βλεπε το γενναίο κι αυτός γιο του
 να μη ντροπιάζει την αντρεία του γονιού του, όπως πιστεύω
 να γίνει, αν οι ουράνιοι οι Ξέγνοιαστοι με σώσουν».
- 'Έτσι είπε με το φρόνιμο το νου του και το πλήθος 705
 θαμάζοντας το θεϊκόν ακολουθούσεν άνδρα.
 Άλλ' όταν πλέον φαγητό χορτάσαν κι ευωχία
 τότες ο αντρειωμένος γιος σηκώθη του Αχιλλέα
 απ' το δειπνο κι επορεύθη στις σκηνές του κύρη του.
 Ηρώων όπλα αριθμητα βρίσκουνταν εκεί και χήρες 710
 αιχμάλωτες άλλες απ' αλλού τη σκηνήν εσυγουρίζαν
 σα να ζούσε ο βασιλιάς τους. Κι αυτός όπως των Τρώων
 τ' άρματα είδε και τις βάγιες τις αιχμάλωτες βογγούσε
 κι έρωτα είδε τα γονιό του μάταιος τον έζωσε.
- Πώς όταν σε πυκνούς δρυμούς και θαμνόσκεπα φαράγγια 715
 λιόντας φοβερός δαμάστη απ' τους κυνηγούς και μέσα
 σε σκιερή σπηλιά πηγαίνει το μικρό του μόνο του,
 που κυττώντας δῶθε εκείθε τό 'βρεν άδειο απ' το γονιό του
 κι άφθονα μόνον κόκκαλα γελαδιώνε βλέπει κι' ίππων,

- που πριν λίγο τα σπάραξε νοιώθει για το γονιό του 720
 μεγάλη λύπη· έτσι η καρδιά του θαρρετού Πηλείδη
 πάγωσε κ' οι αιχμάλωτες γυναίκες εθαμάσαν.
 Κ' η Βρισηίδα όταν κι αυτή τ' Αχιλλέα είδε το τέκνο
 άλλοτε χαίρουνταν πολύ κι άλλοτε λυπούνταν πάλιν,
 καθώς αναθυμιότανε τον Αχιλλέα, σύντας 725
 ήταν ακόμη ζωντανός· μαράζωνε η καρδιά της
 κι απ' την πίκρα της μουγκάθη για τον άτρομο Αιακίδη.
 Κ' οι Τρώες πάλιν χαίροντας στις σκηνές μακριά δοξάζαν
 κι εκείνοι τον Ευρύπυλο τον αντρείομάχον όσο
 και τον Έκτορα τον θεϊον όταν κατατρόπωνε 730
 τους Αργείους σώζοντας κι από του και την πόλη
 και τα χτήματά του. Όμως όταν στους ανθρώπους ήρθε
 ο γλυκός ο ύπνος τότε κ' οι φιλόμαχοι Έλληνες
 κ' οι Τρώες, εξόν τους φρουρούς, σε βαρύ το ρίξαν ύπνο.

ΛΟΓΟΣ Η΄:
Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΥΠΥΛΟΥ

- Ὅταν ἀπ' τ' ἄκρα πρόβαλεν ὁ Ἥλιος σκορπώντας
 τὸ φῶς στὴ γῆς ὅπου ἡ σπηλιά τῆς Ἥριγένειας εἶναι
 τότε οἱ Τρῶες καὶ τὰ τέκνα τῶν φιλόμαχων Ἑλλήνων
 ὀπλίζονταν κι ἀπὸ τὰ δύο μέρη νὰ παν' στὴ μάχη.
 Τους Ἀργεῖους παρορμούσεν ὁ γενναῖος τ' Ἀχιλλεῖα
 γιος, ἐνάντια τῶν Τρῶων νὰ ἐπιτεθοῦν με θάρρος,
 καὶ τοὺς Τρῶες ὁ ἀντρεῖος γιος τοῦ Τήλεφου μ' ὀλπίδα
 τὸ μὲν τείχος νὰ γκρεμίσει καὶ τὰ πλοῖα νὰ τὰ κάνει
 στάχτη πυρπολώντας τὰ, καὶ νὰ ξεμπουντουλώσει
 τὸ στρατό· ἡ ἐλπίδα τοῦ ὅμως ἔμοιαζεν αὐρὰ μάταιη,
 γιὰτὶ κοντὰ τοῦ στέκονταν οἱ Μοῖρες καὶ καγχάζαν
 θορυβῶδικο γι αὐτὴ τοῦ τῆ μάταιη ἐλπίδα.
- Τότε ὁ ἀτρόμητος ὁ γιος τοῦ Ἀχιλλεῖα εἶπεν:
 στους Μυρμιδόνες δυνατὰ στὴ μάχη σπρώχνοντάς τους:
 «Ἀκούστε, συνεργάτες μου, ὀπλῖσατε με τόλμη
 τὴν ψυχὴ σας καὶ βοηθεῖστε στὴ φοβερὴ τὴ μάχη
 τοὺς Ἕλληνες καὶ συφορὰ νὰ γινούμε εμεῖς μεγάλη
 στους οὐχτροὺς· κι οὔτε ἓνας σας μὴ φοβηθεῖτε· ἡ τόλμη
 εἶναι μεγάλη δύναμη στους θνητοὺς, ἐνῶ ὁ φόβος
 φθεῖρει καὶ νοῦ καὶ δύναμη. Ἐτοιμασεῖτε ὅλοι
 γιὰ μάχη νὰ μὴν πάρουνε ἀνάσα οἱ Τρῶες, μόνο
 νὰ λεν πῶς μέσα σ' Ἕλληνες ἀκόμη ζεῖ ὁ Πηλεΐδης»
- Ἔτσι εἶπε καὶ στους ὤμους τοῦ πέρασε τοῦ γονιοῦ τοῦ
 τ' ἀστραφετέρου τοῦ τ' ἄρματα, ἐνῶ χαίρουσαν ἡ Θέτη
 βλέποντας τοῦ ἐγγονοῦ τῆς τῆ δύναμη ἀπ' τὴ θάλασσα.
 Ὁρμησε μπροσ ἀπ' τὸ ψηλὸ τείχος αὐτὸς με τ' ἄτια
 τοῦ κύρη τοῦ τ' ἀθάνατα. Πῶς ἀνατέλει ὁ Γῆλιος
 ἀπ' τοῦ Ὠκεανοῦ τὴν ἄκρη σκορπώντας στὴ γῆς πάνω
 ἀκτίνες λαμπροθαύμαστης πυρὰς ὅταν τ' ἀστέρι
 ὁ Σείριος με τοὺς ἵππους τοῦ καὶ τ' ἄρματά τοῦ ὁδεύει
 φέρνοντας πολυφρόντιστες ἀρρώστιες στους ἀνθρώπους·
 ἔτσι ὁ στρατὸ τῶν Τρῶων πῆγαινε ὁ γενναῖος ἥρωας
 τ' Ἀχιλλεῖα ὁ γιος· τὸν φέρναν οἱ ἀθάνατοι οἱ ἵπποι
 δῶρον τοῦ Ἀυτομέδοντα, ποὺ ἦταν ἠνίοχός τους·
 γιὰτὶ ἤθελε μ' αὐτοὺς μακριὰ ἀπ' τὰ γοργὰ τὰ πλοῖα
 τὸ στρατό νὰ διώξει. Οἱ ἵπποι χαίρουσαν κουβαλώντας
 τὸ βασιλιά τους ὅμοιον με τὸν Αἰακίδη· ἐκεῖνοι
 ὀλπιζαν πῶς χειρότερος δε θα φανεῖ ὁ γιος τοῦ
 ἀπ' τὸν Πηλεΐδη· ὅμοια χαίροντας, μαζευόνταν
 γύρω ἀπ' τὸ Νεοπτόλεμο κατανθουσιασμένοι

- οι Αργίτες, όμοιοι σφήκες δύστιυχες, που συγκλονίστη
 η φωλιά τους και πετούνε σώμα ανθρώπου να κεντρίσουν
 κι όλες στενοχωρημένες προξενούν μεγάλο πόνο
 στους ανθρώπους. Έτσι εκείνοι χύνουνταν έξω απ' τα πλοία
 κι από τα τείχη με σκοπό στη μάχη να ριχτούνε. 45
- Στένευε πολύ ο τόπος· και μακριά σ' όλο τον κάμπο
 τα όπλα των πολεμιστών κάτω απ' το φωτοβόλο
 ήλιο πάνω απ' τον αιθέρα αντιφεγγοβολούσανε
 Πώς νέφος τον απλήρωτον αιθέρα διασχίζει
 διωκόμενο απ' τη δυνατή του Βοριά πνοήν οπότεν 50
 ξεσπάει χιονοθύελλα σ' ώρα σφοδρού χειμώνα
 και σκοτεινιάστη ολόκληρος ο θόλος ο ουράνιος·
 έτσι κ' η γη πλημμύριζεν όταν λίγο απ' τα πλοία
 μακριά κι από τις δυό μεριές συνάχτηκαν· κ' η σκόνη
 ανέρα στον ουρανόν έφτανε. Και βροντούσαν 55
 τα όπλα μαζί με τα πολλά τ' άρματα και χλιμιντρούσαν
 τα τιναζόμενα άλογα και του καθένα η τόλμη
 παρορμώντας τον στη μάχη τη σκληρή τον προσκαλούσε.
- Πώς οι άνεμοι συγκρούουν δυό μεγάλα κύματα
 αγριοσφυρώντας στης πλατιάς της θάλασσας το ρέμα 60
 και θύελλες από παντού η μιά μετά την άλλη
 αναταράζουν της πλατιάς της θάλασσας τα βύθη
 το χειμώνα, και στενάζει η πελώρια Αμφιτρίτη
 απ' το θεριωμένο κύμα, π' άλλοτε απ' αλλούθε όμοιο
 σαν τα αφηλόγκρεμα βουνά φέρεται και ξεσηκώνει 65
 μεγάλη στη θάλασσα βουή ολόγυρά του· έτσι
 κι απ' τα δυό μέρη στη μάχη με φριχτό πηγαίαν πόθον·
 η Έριδα τους έσπρωχνεν η ίδια. Κι αυτοί όμοιοι
 μ' αστροπές ή και βροντές βαρυόχτυπες ξεσπώντας
 στον αιθέρα, όταν αγέρες πνέουν θεελλώδικοι· 70
 αντιχτυπούνε και μ' ορμή, του Δία τα νέφη σκίζουν
 οργισμένοι με τους άντρες, που καταπιάνονται μ' έργα
 της πολύτιμης της Θέμης συγκρούόνταν· έτσι τούτοι
 αλληλοχτυπιούνταν όλοι, τα όπλα με τα όπλα,
 η ασπίδα με ασπίδα, κι ο κάθε άντρας μ' άντρα. 75
- Πρώτος ο αντρειωμένος γιος του φιλόμαχου Αχιλλέα
 δάμασε το Μελανήα τον πανώριο, και το γαύρον
 Αλκιδάμα γιους τ' αντρείου Αλεξινόμου, που οικούσε
 στον πλατύκαμπο τον Καύνο και κοντά σε λίμνη κάτω
 απ' το χιονισμένον Ίμβρο στα ριζά του Τάρβηλου. 80
 Σκότωσε και του Κάσσαντρου το γοργόποδο γιο Μύνη,
 που στις όχτες ποταμού Ξαστερόνερου του Λίνδου
 τον γέννησεν η θεϊκιά Κρέουσα στις ένδοξης

- Λυκίας τ' άκρα, στων Καρών των φιλόμαχων τα μέρη.
 Σκότωσε και τον πολεμιστή Μόρου, πού 'ρθε απ' τη Φρυγία 85
 και τον Πόλυβο μαζί του και τον Ιππομέδοντα
 χτυπώντας τον ένα στην καρδιά και τον άλλο στον αυχένα.
 Σκότωνε κι άλλον απ' άλλου· κι απ' τους νεκρούς τους Τρώες
 βογγούσε η γης. Κι αυτοί έπεφταν ξερόθραμνοι όμοιοι που
 εύκολα με το φύσημα αγέρα θερινού 90
 δαμάζει ολέθρια φωτιά. Έτσι στην ορμήν εκείνου
 φάλαγγες πολλές των Τρώων εδαμάζοντο άθλια.
 Κι ο Αινείας τον αντρείον σκότωσε Αριστόλοχον
 δυνατοχτυπώντας τον με πέτρα στο κεφάλι·
 και κράνος του 'σπασε κι οστά και πέταξε η ψυχή του. 95
 Ο Τυδείδης πάλιν άντρα σκότωσε τον Εύμαιο,
 πού 'μενε στη Δαρδανία τη τραχειάν, όπου ο Αγχίσης
 παντρεύτηκε κερδίζοντας της Κυθέρειας τους κόρφους.
 Σκότωσε κι ο Αγαμέμνονας τον Εύστρατον, που ήρθε
 απ' τη Θράκη για τη μάχη, αλλά πέθανεν αλάργα 100
 απ' το σπίτι του. Ο Μηριόνης δάμασε του Πεισήνορα
 το γιο Χλέμο, σύντροφον του θεόμοιαστου του Γλαύκου
 και φίλον, που στου Λιμηρού τις όχτες κατοικούσε
 κ' οι γείτονες σα βασιλιά τον τιμούσαν ύστερα
 απ' το θάνατο του Γλαύκου, που πιά δεν κυβερνούσεν 105
 όλους, όσοι στου Φοίνικα το ναόν οικούσαν γύρω
 και στην ψηλή Μασσίικτος και στης Χίμαιρας τον γκάβο.
 Άλλος τους άλλον σκότωνε στη μάχη. Κ' ήταν ένας
 ο Ευρύπυλος, που Μοίρες έστελνεν ολέθριες
 στους οχτρούς. Σκότωσε πρώτον τον αντρείομάχον Εύρυτον 110
 κ' έπειτα το Μενότιο με το πλουμιστό ζωνάρι,
 συντρόφους του ισόθεου Ελεφήνορα. Μαζί τους
 τον Άρπαλο, το σύντροφο του φρόνιμου Οδυσσέα.
 Όμως αυτός εμάχουνταν μακριά και δεν μπορούσε
 νά 'ρθει τον ακόλουθό του, που σκοτώθη να βοηθήσει· 115
 όμως για το σκοτωμένο σύντροφόν του οργίστηκεν
 ο τολμηρός ο Άντιφος κι όρμησε εναντίον
 του Ευρύπυλου· αλλ' όμως δεν τον χτύπησε διότι
 έπεσε το δυνατό του δόρυ στον αντρείομάχο
 Μελάνιωνα, που η Κλείτη η πανώρια μάνα του 120
 σμίγοντας τον Ερύλαο τον γέννησε στις όχτες
 του Κάικου του πλατύροου. Κι ο Ευρύπυλος χολώθη,
 που σκοτώθη ο σύντροφός του κι όρμησε στον Άντιφο,
 που με τα γοργά του πόδια έφυγε στων συντρόφων του
 το πλήθος και δεν έπεσεν απ' του Τηλεφίδη τ' όπλο, 125
 τι τού 'γράφεν αργότερα από τον αντροφόνο

- τον Κύκλωπα να σκοτωθεί, τι έτσι στη μοίρα του άρεσε.
 Εξ άλλου ο Ευρύπυλος έφυγε· και με κοντάρι
 πάντοτε ορμώντας σκότωνε πολλούς από το πλήθος.
 Πώς δέντρα χοντρά που κόβονται απ' το σίδερο στα όρη 130
 τα σύνδεντρα στιβάζονται στις χαράδρες άλλα αλλούθε
 καταγής γερμένα· έτσι απ' του εμπειροπόλεμου
 του Ευρύπυλου το όπλον οι Αχαιοί δαμάζονταν
 μέχρις ότου τ' Αχιλλέα ο γιος μεγαλοφρονώντας
 ήρθε αντίκρυ του. Κ' οι δυό τους μακριά δόρατα ανασειούσαν 135
 ένας στον άλλο ενάντια να χτυπηθούν ποθώντας.
- Πρώτος τότε ο Ευρύπυλος του 'πεν αναρωτώντας τον:
 «Ποιός είσαι κ' εναντίον μου ήρθες να πολεμήσεις;
 Βέβαια στον Άδη οι Μοίρες γρήγορα θα σ' οδηγήσουν
 γιατί κανείς δεν σώθηκε στη φονική τη μάχη 140
 απ' τα χέρια μου, αλλ' όσοι θέλοντας να πολεμήσουν
 ήρθαν εδώ στεναχτερό χάρισα φόνον σ' όλους
 με τρόπον ανελέητο κι όλων τα οστά κ' οι σάρκες
 απ' τα σκυλιά φαγώθηκαν στα ρέματα του Ξάνθου.
 Αλλά λέγε μου ποιός είσαι και για τίνας ίππους χάρεις». 145
- Είπε κι ο αντρειομάχος γιος τ' Αχιλλέα τ' αποκρίθη:
 «Γιατί με ρωτάς που σπεύδω στην αιματηρή τη μάχη
 κι οχτρός μου ενώ είσαι μου ζητάς φιλόφρονα να μάθεις
 ποιά η γενιά μου, που πολύ καλά την ξέρουν όλοι.
 Είμαι γιος του αντρειωμένου Αχιλλέα π' άλλοτε 150
 φόβισε τον πατέρα σου χτυπώντας τον με δόρυ.
 Σίγουρα οι κακές οι Μοίρες θα τον κατασπάραζαν
 αν γρήγορα ο στεναχτερός δεν γιατρεύουνταν χαμός του.
 Οι ίπποι, που με φέρνουνε του θείου γονιού μου είναι
 και τους γέννησεν η Άρπηα σμίγοντας το Ζέφυρο 155
 και τρέχουν στην ατρήτη θάλασσα με τα πόδια,
 ψαύοντάς την με τα νύχια κ' ίσα με ανέμους τρέχουν.
 Τώρα που και τη γενιά μου, ξέρεις και τους ίππους μου
 δοκίμασε και τη δύναμη του ακατάβλητου όπλου μου·
 κι αυτουνού γενιά του είναι οι ψηλές κορφές του Πήλιου 160
 και σημάδι εκεί έχει αφήσει την τσεκουροτομή του».
- Έτσι ο δοξασιμένος άντρας είπε και απ' τους ίππους του
 χάμω πήδησε ανασειώντας μακρομύτικο κοντάρι.
 Ο άλλος πέτρα παίρνοντας στα στιβαρά του χέρια
 τρανή, στου Νεοπτόλεμου τη χρυσόφτιαχτη ασπίδα 165
 την πέταξεν όμως αυτόν δεν τον τάραξε καθόλου,
 τι άκαμπτος σαν ψηλού βουνού την κορυφή στεκόταν
 που ποταμού δίοσταλτου δεν ημπορεί η μανία
 να την κουνήσει τι απωθεί τα πάντα κι έχει ρίζες

- βαθιές. Ἔτσι ο γενναίος γιος στέκουνταν τ' Αχιλλέα 170
 άφοβος. Ὅμως κι θρασύς Ευρύπυλος καθόλου
 δεν ετρόμαξε το γιο τ' Αχιλλέα τι η αντρεία του
 κ' οι Μοίρες θάρρος τού ἴδιναν και χόχλαζεν η τόλμη
 και των δυό τους μες στα στήθη και τα πλουμιστά τους όπλα
 βροντούσανε κι όπως θεριά μάχονται το ἴνα με τ' άλλο 175
 στα βουνά κι από αβάσταχτη πείνα καταξαντλημένα
 γύρω από σκοτωμένο λάφι ή και βόδι αντιπαλεύουν
 και τα δυό πασκίζοντας να τα φαν' κι αντιβουίζουν
 οι κοιλάδες απ' την πάλην· έτσι κι αυτοί ορμώντας
 ακάθεκτοι ο ένας τους ενάντια στον άλλον 180
 συγκρούονταν σ' αμείλιχτη μάχη. Κι ολόγουρά τους
 τάξεις των δυό λαών πυκνές ακόρεστα επολέμου
 και γύρω τους μάχη φριχτή συνάπτουνταν κι απαΐσια.
 Ὅμοιοι μ' ανέμου αυτοί πνοές εκονταροχτυπιούνταν
 καθείς το αίμα τ' αλλουνού να χύσει επιθυμώντας. 185
 Παρακινούσε και τους δυό η Ενωώ κοντά τους
 στεκάμενη πολύ· κι αυτοί δεν έπαυαν τη μάχη,
 αλλά με τις ασπίδες τους εχτυπιούνταν κι άλλοτε
 τρυπούσανε τις γκέττες τους και τα ψηλά τα κράνη·
 αλλά κι αυτό το σώμα τους θα χτυπούσαν τι επολέμου 190
 με λύσσαν οι αντρείόκαρδοι ήρωες. Και βλέποντάς τους
 η Έριδα ευφραίνονταν. Ἐτρεχε άφθονος ιδρώτας
 κι απ' τους δυό· όμως πάντα μέναν στη θέση τους ακλόνητοι·
 γιατί αίμα κ' οι δυό είχαν θεών· και άλλοι απ' τους Ολύμπιους
 το αντρειωμένο δόξαζαν τον Αχιλλέα τέκνον 195
 κι άλλοι τους το θεόμοιαστον Ευρύπυλο. Κ' οι δυό τους
 μάχουνταν όμοιοι με βουήν βράχων υψηλών ορέων·
 και των δυό τότε οι ασπίδες μεγαλοβροντούσανε
 όπως αλληλοχτυπιούνταν απ' τα ακόντια. Μακρύ δόρυ
 άργησε στου Ευρύπυλου να φτάσει το σαγόνι 200
 αφού πολύ κουράστηκε· και το μαύρο του το γαίμα
 γρήγορα χύθη· πέταξεν απ' τα μέλη του η ψυχή του,
 απ' την πληγή, κι ολέθριο σκότος στα μάτια του ήρθε.
 Σωριάστη με τα όπλα του στη γης καθώς πλατάνι
 ψηλό ή πεύκο ή κι έλατο, που ο βοριάς ο κρύος 205
 το ξεριζώσε· έτσι χάμου στην πλατιά τη γης το σώμα
 έπεσεν του Ευρύπυλου και βρόντησε των Τρώων
 η γης κι ο κάμπος δυνατά· χλώμιασε ο νεκρός αμέσως
 κ' η κόκκινη η όψη του επήγε κατ' ανέμου.
- Ανακαγχάζοντας γι αυτόν είπε ο γενναίος ήρωας: 210
 «Ευρύπυλε, όντις θά ἴλεγες πως των Δαναών τα πλοία
 κι αυτούς πως θα κατάστρεφες κι άθλια θα ξαφάνιζες

- κι εμάς· όμως τον πόθο σου αυτόν δεν εκτελέσαν
 οι θεοί, αλλά από μένα, αν και αντρείον, του γονιού μου
 το μέγα δόρυ δάμασε, που δεν τό 'χει αποφύγει 215
 κανείς θνητός, κι αν χάλκινος ήτο, πάνω του ορμώντας».
- Είπε· και τη μεγάλη αιχμή πήρε απ' το νεκρόν αμέσως·
 φόβος μεγάλος έπιασε τους Τρώες καθώς βλέπαν
 τον αντρείοκαρδο τον άντρα, που παίρνοντας τα όπλα
 του νεκρού, σ' άντρες δικούς του τά 'δωκε στον Αχαιών 220
 τα πλοία να τα φέρουνε και στ' άρμα του ηηδώντας
 και στ' άτια του τ' αδάμαστα έτρεχε όπως στον αιθέρα
 τρέχει τον απέραντο τ' αστροπέλεκο του Δία
 τ' ακούραστου, που κ' οι θεοί το τρέμουν όταν πέφτει,
 πλην του Δία του μεγάλου, κι αυτό στη γη όταν φτάσει 225
 ξεριζώνει δέντρα κι όρη ανατινάζει βράχινα·
 τέτοικος κι αυτός στους Τρώες για κακό τους πίσω ορμούσε
 και δάμαζε άλλον απ' αλλού όσους μπρος στ' αθάνατα
 τ' άτια του βρέθηκαν κ' η γη γέμισε και μ' αίμα εβάφτη:
 Πώς φύλλα μύρια στον βουνών σκορπιούνται τις κοιλάδες 230
 πετώντας άταχτα συχνά και τη γης καλύπτουν· έτσι
 κοίτουσαν αναρίθμητοι Τρώες στη γη απ' τα χέρια
 των αντρείοκαρδων Ελλήνων και του Νεοπτόλεμου,
 που κι αυτών τα χέρια στάζαν και τ' άλογά τους αίμα
 μαύρο κι άφθονο κι ακόμα και των αμαξιών οι ρόδες 235
 βρέχουνταν κι αυτές τριγύρω απ' τον κινούμενο άξονα.
- Τώρα κ' οι Τρώες θά 'μπαιναν στην πόλη σαν τα λάφια
 που φοβούνται το λιοντάρι ή σα χοίροι τη βροχή,
 αν ο φοβερός ο Άρης ποθώντας να βοηθήσει
 τους φιλόμαχους τους Τρώες δεν κατέβαινε απ' τους άλλους 240
 θεούς κρυφά απ' τον Όλυμπον. Οι ίπποι του ο Φλογίος
 κι ο Αίθωνας τον έφερναν κι ο Κόναβος κι ο Φόβος,
 που φλόγα ολέθρια πνέοντας τους γέννησε Εριννία
 αγριόφθαλμη στο βουερό Βοριά· κι ο γύρω αιθέρας
 βούιζεν όταν στη μάχη πήγαιναν κι αυτός στην Τροίαν 245
 έφτασε ευθύς και κάτω η γης απ' τα θεικά τους πόδια
 βαρυβροντούσε και κοντά στη μάχην αφού ήρθε
 σειούσε το στέριο δόρυ του και με κραυγή μεγάλη
 παρακίναγε τους Τρώες τους οχτρούς να πολεμήσουν.
 Κ' αυτοί γροικώντας του θεού τη φωνήν ετρόμαξαν 250
 μη βλέποντας τ' αθάνατου θεού το σώμα μήτε
 τους ίππους· τι τους κάλυπτεν ομίχλη· ένοιωσεν όμως
 τη θεία πού 'φτανε φωνή από μακριά στα ώτα
 των Τρώων ο σοφός ο νους του θεόμοιαστου Έλενου
 κ' είπε τρανοκραυγάζοντας στο λαό, που 'φευγε, τούτα: 255

- «Δειλοί, γιατί φοβόσαστε του φιλόμαχου Αχιλλέα
το θαρραλέο τον υγιό; Είναι θνητός κ' εκείνος
και στη δύναμη δε μοιάζει με τον Άρη, που βοηθά μας
και προσευχόμαστε σ' αυτόν· με φωνή βοά μεγάλη
και με τους Αργείους μάχη να δώσουμε προστάζει. 260
Βάλτε, φίλοι, στα στήθη σας τόλμη κ' υπομονέψτε·
γιατί στους Τρώες βοηθός στον πόλεμο πιά κάλλιος
άλλος δεν ολπίζω νά 'ρθει. Τι καλλίτερο στη μάχη
από τον Άρη όταν βοηθά οπλισμένους ήρωες
κ' ήρθε τώρα σύμμαχός μας; Όμως και σεις τη μάχη 265
θυμηθείτε και μακριά σας διώχτε κάθε φόβο σας».
- Είπε· κι αυτοί ενάντια στήθηκαν στους Αργείους
κι όπως στα δάση τα σκυλιά φεύγουν στην αρχή το λύκο
όμως μετά τον πολεμούν στων βοσκών υπάκουα
το αυστηρό το πρόσταγμα· έτσι κι ο στρατός των Τρώων 270
από τη σκληρή τη μάχη έδιωχνε μακριά το φόβο
κι άντρας σ' άντρα ενάντια με θάρρος πολεμούσε·
βροντούσαν των πολεμιστών τα όπλα όπως χτυπιούνταν
με ξίφη και με δόρατα και βέλη· η επιδερμίδα 275
τρυπιούνταν από τις αιχμές και βρέχονταν με γαίμα
άφθονο ο δεινός ο Άρης· και φονεύονταν στη μάχη
κι απ' τα δυό τα μέρη άλλος μ' άλλον κι ισοζύγιαζεν
η μάχη· κι όπως γεωργοί σε περιφραγμένο χώρο
εύφορο και πολυάμπελο σπεύδοντας τον διαχωρίζουν
με σίδερο και προχωρεί το έργο τους εξίσου, 280
όταν ίσοι στη δύναμη και την ηλικίαν είναι·
έτσι και στα δυό τα μέρη η μάχη ισοσταθμίζονταν
όχι εύκολα γιατί κ' οι Τρώες με δύναμη ανακάσχητη
μένουν άτρομοι στου Άρη την αντρεία πιστεύοντας
κ' οι Αργείοι στο γιο γύρω του ακλόνητου Πηλεΐδη. 285
Ο ένας τον άλλον σκότωνε και στο μέσον η ολέθρια
Ενυώ γυρνούσε μ' αίμα και στους ώμους και στα χέρια
μολυσμένη κι απ' τα μέλη άφθονον ίδρω στάζοντας
και δε βοήθαγε κανένα και τέρπονταν εξίσου
σεβόμενη και το θεό τον Άρη και τη Θέτη. 290
- Τότες ο Νεοπτόλεμος σκότωσε τον Ξακουσμένο
Περιμήδη, που οικούσε στ' άλσος κοντά του Σμίνθιου
και μαζί μ' αυτόν τον Κέστρο και τον πολεμόχαρο
Φάληρο και το δυνατό Περύλαον, επίσης 295
τον αντρείον το Μενάλκη, που στα ριζά της θείας
Κίλλης η Ιφιάνασσα γέννησε με τον έμπειρο
Ξυλογλύπτη Μέδοντα, πού 'μενε στη γλυκιά του
πατρίδα δίχως να χαρεί το γυρισμό του γιου του·

- το σπίτι του άμα πέθανε κι όλα του τα έργα πήραν
κατόπιν οι επίτροποι. Τον αντρειωμένο Λύκο 300
σκότωσεν ο Δηίφοβος λίγο πάνω απ' τη λαπάρα
χτυπώντας τον και χύθηκεν γύρω από το δόρυ του
έξω κοιλιά κι εντόσθια· σκότωσε κι ο Αινείας·
το Δύμαντα, που κάθουνταν στην Αυλίδα και στην Τροία
με τον Αρκεσίλαο ήρθε και τη γη του δεν ξανείδε. 305
Σκότωσε κι ο Ευρύαλος τον Αστραίο με κοντάρι
οδυνηρό, που η μύτη του η σκληρή στα στήθη εμπήχτη
και τους δρόμους του στομάχου βούλωσε και τον άντρα
θανάτωσε κ' οι σάρκες του μ' αίμα ανακατωθήκαν.
Λίγο μακριά του ο αντρειόκαρδος Αγήνορας σκοτώνει 310
τον Ιππομένη σύντροφον του φιλόμαχου του Τεύκρου
γαύρον, στο ραχοκόκκαλο χτυπώντας τον· και μ' αίμα
λουσμένη η ψυχή του πέταξε απ' τα μέλη του και σκότος
ολέθριο χύθη γύρω του. Για το φίλο του ο Τεύκρος
το θάνατον επένθησε και τανυώντας γοργό βέλος 315
τό 'ριξε στον Αγήνορα· δεν τον επέτυχε όμως
γιατί επαραμέρισε και στον πού 'στεκε κοντά του
έπεσε το Δηιφόντη και στο ζερβί του μάτι
περνώντας βγήκε απ' το δεξι αφτί του και την κόρη
σε δυό χώρισε τι οι Μοίρες τό 'σπρωξαν εκεί που θέλαν 320
κι αναπηδούσε αυτός ορθός. Με βουερό όμως βέλος
δεύτερο βρήκε το λαιμό και βγαίνοντας αντίκρου
μοίρα θανάτου οδυνηρή τον αποτέλειωσε.
- 'Άλλος πάλιν σκότωνε άλλον· και χαίρουνταν οι Μοίρες
κι ο Θάνατος· κ' η Έριδα η πανόλεθρη με καύχος, 325
μεγάλη και τρομακτική βουήν άφησε κι ο Άρης
αντιβοούσεν άγρια κι έδινε στους Τρώες θάρρος
και δειλία στους Αργείους και διατάραξεν αμέσως
τις τάξεις· μα δε φόβιζε τον Πηλειδη· πολεμούσε
ακλόνητος και σκότωνε τον ένα πα στον άλλο. 330
- Πώς σε γάλα κοντά μύγες μαζευόνται αριθμητες
και με το χέρι του παιδί νιούτσικο τις χτυπάει
κι από την πληγήν εκείνες δαμασμένες ψοφούν γύρω
από την κάδη εδώ κι εκεί, και για το κατόρθωμά του
χαίρει το παιδί· έτσι ο γιος ο λαμπρός τ' αμείλιχτου 335
Αχιλλέα χαίρουνταν για τους νεκρούς· και μήτε
για τον Άρη γνοιάζουνταν, που βοήθαγε τους Τρώες
κι όσουσε ορμούσαν στο λαό τους τιμωρούσε κι όπως
κορυφή βουνού μεγάλου αντέχει στων ανέμων
τις θύελλες· έτσι κι αυτός ανόμνε. Κι ο Άρης 340
χολώθη μαζί του κι έμελλε να τον χτυπήσει σκιώντας

το νέφος, που τον κάλυπτεν, αν από τον Όλυμπο
 δεν επηδούσε η Αθηνά στη σύνδεντρη την Ίδη.
 Έτρεμε η γη κ' ηχούσανε τα ρέματα του Ξάνθου
 κ' οι Νύμφες για του Πρίαμου την πόλην εκνευριστήκαν 345
 απ' το φόβο τους. Τα θεία όπλα της ασπράφτανε
 και φρικαλέοι δράκοντες κάτω απ' την ασπίδα της
 την ακατάβλητη έπνεαν φλόγες και το θεικό της
 κράνος άγγιζε τα νέφη. Και με το γοργόποδο
 τον Άρη θα πολέμαγε, αν με το σοφό το νου του 350
 δεν τους φόβιζεν ο Δίας τρομαχτικά βροτώντας.
 Με τρόπο ο Άρης έφυγεν απ' τη σκληρή τη μάχη,
 γιατί του μεγάλου Δία την ανυποχώρητη
 ορμήν στο νου του ανάδευε και στη χειμωνόδαρτη
 τη Θράκη αμέσως έφτασε δίχως πιά να φροντίζει 355
 με τον υπερβολικό του ζήλο τους Τρώες· αλλά κι ούτε
 κ' η Αθηνά παράμεινε στον Τρωικό τον κάμπο
 και στην ιερή την πόλη των Αθηναίων ήρθε
 κι όλοι ξέχασαν την μάχην την ολέθρια κ' οι Τρώες
 στερηθήκαν την αντρεία τους· αλλ οι φιλοπόλεμοι 360
 Έλληνες στ' αχνάρια τους έτρεχαν όπως άνεμος
 στα πλοία σύντας με πανιά σκίζουν τ' αρμυρό το κύμα
 γρήγορα ή σαν τη φωτιά τη μανιακή τα θάμνα.
 Έτσι οι Δαναοί χιμούσαν στους οχτρούς, γιατί όλους τους
 του Αχιλλέα ο γιος με δόρυ τούς ενθάρρυνε μεγάλο 365
 σφάζοντας όποιον εύρισκε μπρος του κι αυτοί με δειλία
 στην αψηλόπορτη έμπαιναν την πόλη υποχωρώντας.
 Τώρα πήραν λίγη ανάσα απ' τον πόλεμο οι Αργείοι
 διώχοντας απ' του Πρίαμου την πόλη όλους τους Τρώες
 όπως βάζουνε στην στρούγγα τ' αρνιά οι βοσκοί προβάτων. 370
 Πώς τα κατακουρασμένα βόδια λίγο αναπνέουν
 φέρνοντας βάρος σε κορφή δυσκολοδιάβατη
 ασκοφέρνοντας συνέχεια κάτω απ' το ζυγό· παρόμοια
 ανάσαιναν στα σκεύη τους οι κουρασμένοι Αργίτες.
 και επιθυμώντας πόλεμον εκύκλωσαν την πόλη 375
 γύρω απ' τους πύργους. Άλλοι τους σπρώχνοντας τους μαντάλους
 έμεναν μπροστά στις πύλες μες στα τείχη αναθαρρώντας
 των αντρειανών τη δύναμη. Πώς οι βοσκοί στη μάντρα
 μένουνε μαύρη θύελλαν ακαρτερώντας όταν
 μ' αστροπές, νέφη πυκνά, και βροχές μπει ο χειμώνας 380
 και στη βοσκή πηγαίνουνε, κι αν δεν θέλουν, μέχρις ότου
 κοπάσει η βαρυχειμωνιά και τα πλατιά ποτάμια
 πάσουνε να βροντοβοούν· έτσι κι αυτοί στα τείχη
 έμενον απ' των οχτρών τη μανία τρομαγμένοι,

- ενώ στην πόλην ο στρατός με τάχος διασκορπίσθη. 385
 Πώς μακρόφτερα ψαρόνια ή πλήθος καλλιακούδες
 πέφτουν γύρω σε λίοκαρπο επιθυμώντας όπως
 γευθούν ευάρεστη τροφή κι ούτε φοβούνται διόλου
 τους γεωργούς που σκούζοντας πάσχουν να τ' αποτρέψουν 390
 πριν τον φαν γιατί αυξάνει την αναίδειαν η πείνα·
 έτσι τότε κ' οι γενναίοι Δαναοί μπήκαν στην πόλη
 του Πρίαμου κι ορμήσανε στις πόρτες της με πόθο
 του Σείστη του ατρόμητου το έργο να τελέσουν.
 Όμως αν και την φοβούνται, δε λησμόνησαν οι Τρώες
 τη μάχη, αλλά στήθηκαν στους πύργους πολεμώντας 395
 με λύσσα· βέλη ρίχνανε με κουρασμένα χέρια
 και μαζί μ' αυτά και πέτρες κι ακόντια ταχυκίνητα
 στο πλήθος πάνω των οχτρών, γιατί ο Απόλλωνας αντρείαν
 τους έστειλε αναξιόπρεπη, τι είχεν ο ίδιος πόθο
 μεγάλο μέσα στην καρδιά, τους Τρώες να γλυτώσει 400
 τους φιλόμαχους μιά κι είχε πάει στον Άδη ο Έκτορας.
 Τότε ο Μηριόνης βέλος μισητό εξαπόλυσε
 και το Φιλοδάμα, φίλο του γενναίου του Πολίτη,
 χτύπησε απ' το σαγόνι του λίγο κάτω· και το βέλος
 σφηνώθη στο λαιμό κι αυτός σα γουούπας χτυπημένος 405
 από κυνηγό με βέλος μυτερό σωριάστη χάμω·
 έτσι κ' αυτός απ' τον ψηλό πύργον έπεσε και βγήκεν
 απ' τα μέλη του η ψυχή του· και του νεκρού τα όπλα
 βρόντησαν. Αγριογελώντας ο γιος του αντρείου Μόλου
 άλλο βέλος αμόλησε με πόθο να χτυπήσει 410
 τον πολυπαθο Πολίτη γιο του Πρίαμου, αλλ' εκείνος
 τ' απόφυγε πλαγιογέρνοντας το σώμα του αμέσως
 και μηδέ καν το δέρμα του ακράγγιξε το βέλος.
 Πώς στην αρμυροθάλασσα μ' άνεμο ούριον ο ναύτης
 κυβερνάει γοργό πλοίο βλέποντας στο δρόμο του 415
 απότομο βράχον έστρεψε με το χέρι το τιμόνι
 ποθώντας ν' αποφύγει αυτόν και να φτάσει όπου η καρδιά του
 θέλει, και λίγη δύναμη κίνδυνο τρανό αποκρούει·
 έτσι κι αυτός τ' ολέθριο βέλος ιδώντας γλύτωσε.
 Μάχουνταν άπαυα κι αυτοί· και κοκκίνησαν τα τείχη 420
 κ' οι προμαχώνες κ' οι ψηλοί πύργοι από το πηγμένο
 αίμα γιατί απ' των Αχαιών των αντρείόψυχων τα βέλη
 κι εκεί Τρώες σκοτώνονταν. Όμως κι αυτοί δεν ήσαν
 μακριά απ' τον κόπο και πολλοί κόκκινη τη γης εβάψαν.
 Πανωλεθρία και στους δυό και χαρά για την ολέθρια, 425
 Ενωύ, αδελφή κι αφέντρα του Πολέμου και της Μάχης.
 Τώρα οι Δαναοί θα σπάζαν και τα τείχη και τις πύλες

- της Τροίας γιατί ακατάπαυστη η δύναμή τους ήταν
 αν δεν βοούσε ο Ξακουστός Γανυμήδης βλέποντάς τους
 απ' τον ουρανό· τι φόβον είχε για την πατρίδα του: 430
 «Δία πατέρα, αν πράγματι κρατιέμαι απ' τη γενιά σου
 και με τις ορμήνιες σου αφήνοντας την Τροία
 την ένδοξη βρίσκουμαι εδώ με τους Ολύμπιους κ' είμαι
 αθάνατος, επάκουσον τις ευχές μου και ποιά λύπη
 με τρυγάει. Δεν τ' αντέχω να βλέπω μες στις φλόγες 435
 την πόλη και το σόι μου συγκαταστρεφόμενο
 στη σκληρή τη μάχη· φρίκη χειρότερη από τούτο
 δεν υπάρχει· όμως εσύ, αν θες να εκτελέσεις
 αυτά, μακριά μου κάνε τα· η λύπη μου θα είναι
 πιά ελαφριά αν δεν τα ιδώ με τα ίδια μου τα μάτια. 440
 Γιατί είναι φοβερό κακό κ' οικτρό να ιδεί κανένας
 την πόλη του απ' τα χέρια οχτρών να γκρεμίζεται σ' ερείπια».
- Είπε και βαριαστέναξεν ο πανώριος Γανυμήδης.
 Κι ο Δίας τότε ο ίδιος εκάλυψε με νέφη
 του Πρίαμου ολόκληρη την Ξακουστή την πόλη. 445
 Ομιχλοσκεπάστη η μάχη η ανθρωποχτόνα κι ούτε
 κανείς θα μπόραγε να ιδεί τα τείχη και που ήταν
 γιατί όλο με πυκνότερες καλύπτονταν νεφέλες.
 Γύρω της βρόντοι κι αστροπές ουρανόσταλτες χτυπούσαν
 κι ακούγοντας οι Δαναοί τ' αστραπόβροντο του Δία 450
 τὰ 'χασαν· τότε σηκώθη του Νηλέα ο γιος κι είπε:
 «Είσεις πρωτοκεφαλάδες Έλληνες, δε θα σταθούμε
 πιά σταθερά στα πόδια μας, αφού ο μεγάλος Δίας
 βοηθάει τους Τρώες θαρρετά· γιατί κακό μεγάλο
 κυλάει πάνω μας. Εμπρός στα πλοία μας ας πάμε 455
 όσο γρήγορα τη μάχη και τη χλαολή τη μαύρη
 σταματώντας, μήπως όλους μας κάψει απ' την οργή του.
 Σε τούτα τα σημάδια του τα φανερά ας πειστούμε·
 όλοι οφείλουμε σ' αυτά να πειθόμαστε γιατί είναι
 και στους αντρείους τους θεούς κι αδύναμους ανθρώπους 460
 ο πιδί ισχυροδύναμος. Κάποτες χολωμένος
 με τους Τιτάνες τους θρασεείς ακατάσχετη έχυσε
 φλόγα από τον ουρανό κ' η γης καίγονταν απ' άκρη σ' άκρη
 και του πλατιού Ωκεανού εχόχλαζε το ρέμα·
 κι έφτανεν ως την άκρη του και των ποταμών στεγνώνων 465
 των πλατυρρών οι ροές και δάμαζε όσα ζώα
 η ζωοδότρα θρέφει η γη κ' η θάλασσα η μεγάλη
 κι όσα στων αστείρευτων των ποταμών το ρέμα·
 κι ολόκληρη η γης φθείρονταν και πάνω τον αιθέρα
 στάχτη και σκόνη κάλυψε. Γι αυτό κι εγώ φοβούμαι 470

του Δία απόψε την οργή. Στα πλοία μας ας πάμε,
γιατί σήμερα βοηθάει τους Τρώες μα κατόπιν
δοξάσει ίσως κι εμάς όλους τι άλλοτε ανατέλλει ημέρα
καλή και αλλότες εχθρική κ' η μοίρα δε θα στέρξει
να πάρουμε την ένδοξη πόλην, αν αληθέσθουν
του Κάλχα οι λόγοι, πού 'λεγεν σε σύναξη Αργείων
πως το δέκατο το χρόνο θα κουρσέψουμε την πόλη». 475

Είπε· κι αφήνοντας μακριά τη κοσμάκουστην την πόλη
έφυγαν απ' τον πόλεμο τρομαγμένοι απ' του Δία
τη βουή· τι έδωκαν πίστη σ' έμπειρου αντρός τα λόγια 480
τα παλιά, αλλά και πάλιν όσους έπεσαν στη μάχη
δεν παραμέλησαν, αλλά απ' τη γη σηκώνοντάς του
τους κήδεψαν γιατί αυτούς δεν τους κάλυψε η ομίχλη
αλλά την ψηλή την πόλη και τ' απρόσβατο το τείχος
που πολλοί Αχαιοί και Τρώες δαμαστήκανε απ' τον Άρη. 485

Όταν έφτασαν στην πόλη τους επήραν τ' άρματα
και τη σκόνη σφούγγισαν από το πηγμένο αίμα
και τον ιδρω, στον καθάριο λουζόμενοι Ελλήσποντον

Ο ακούραστος ο Ήλιος έβαλε τους ίππους του
στο σκότος και πάνω στη γη χύθηκεν η νύχτα· οι άντρες 490
πάψαν τις εργασίες τους. Του φιλόμαχου Αχιλλέα
το γενναίο γιο οι Αργίτες με το γονιό του εξίσου
τον τιμούσαν· κι εκείνος στις σκηνές των βασιλιάδων
έτρωγε γελώντας· κόπος δεν το βάρυνε, τι η Θέτη
πήρην από τα μέλη του τις οχληρές φροντίδες 495

κι ακούραστο τον έκανε κι αφού δείπνησε χορτάτος
επήγε του πατέρα του τη σκηνήν όπου εκοιμήθη.
Μπρος απ' τα πλοία οι Δαναοί, ξεκουράζονται κι ο ένας
στη φρουρά αντικαθιστούσε τον άλλον από φόβο
μήπως οι Τρώες κάποτε ή κ' οι αντρείοι σύμμαχοί τους 500
κάψουν τα πλοία, τη γλυκιά του γυρισμού τους μέρα
στερώντας τους. Παρόμοια στου Πρίαμου την πόλη
κοιμούνταν γύρω απ' τα τειχιά οι Τρώες και τις πόρτες,
τρέμοντας τη στεναχτερή βουή των αντρειανών Αργείων.

ΛΟΓΟΣ Θ':
 Η ΑΦΙΞΗ ΤΟΥ ΦΙΛΟΧΤΗΤΗ

Ὅταν τῆς νύχτας ἔλειψε το σκότος κ' ἡ Αυγούλα
 πρόβαλεν ἀπ' τα πέρατα καὶ φωτίστηκε ὁ αἰθέρας
 ὁ ἀπειρος, τότες οἱ γιοὶ τῶν ἀντρείανῶν Ἀργείων
 οἱ φιλόμαχοι κυττώντας στὸν κάμπο εἶδαν τοῦ Ἰλίου
 τὴν κορυφή ἀσυγνόφιαστη καὶ τὸ χτεσινὸ σημεῖο 5
 θάμαζαν. Ὅμως οἱ Τρῶες δὲν σκέφτονταν νὰ δώσουν
 μάχη μπρὸς ἀπ' τὸ ψηλὸ τείχος· γιατί ὅλους φόβος
 τοὺς ἐπίασε νομίζοντας πῶς ὁ ἐνδοξὸς Πηλεΐδης 7^α
 ζεῖ. Τότε ὁ Ἀντήνορας στῶν θεῶν τὸ πρῶτο εὐχήθη:
 «Δία, τοῦ λάμποντα οὐρανοῦ καὶ τῆς ἴδης κυβερνήτη,
 ἐπάκουσόν μου τὴν εὐχή καὶ μακριὰ ἀπ' τὴν πόλη μας 10
 διώξε τὸ γενναῖον ἄντρα, πού ἔχει ὀλέθριο σχέδιο
 γιὰ μας, εἴτε ὁ Ἀχιλλέας εἶναι, πὺ στο δῶμα τ' Ἄδη
 ἴσως δὲν ἐπήγε, εἴτ' ἄλλος ὅμοιος με τὸν ἄντρα ἐκεῖνον,
 γιατί στὸν θεογέννητο Πρίαμο τὴν πόλη πλήθος 15
 σκοτώνονται καὶ τὸ κακὸ δε σταματάει· ὁ φόνος
 καὶ ὁ θρήνος πάντα πῖότερο σε βάρους μας θ' αὐξάνει.
 Διόλου τώρα γιὰ τοὺς Τρῶες δε σε μέλλει, ἀφέντη Δία,
 πὺ σφάζονται ἀπ' τοὺς Ἀχαιοὺς, ἀλλὰ καὶ τὸ δικό σου
 γιὸ ξέχασες, τὸ Δάρδανο τὸν ἰσόθεο, βοηθῶντας 20
 τοὺς Ἀργεῖους. Μα ἡ καρδιά σου, ἀν ποθεὶ στα στήθη σου,
 ἀπ' τοὺς Ἀργεῖτες ἄθλια ν' ἀφανιστοῦν οἱ Τρῶες,
 κάμε τὸ ἀμέσως, καὶ μας πιά μὴ μας παιδεύεις τόσο».

Ἔτσι εἶπε προσευχόμενος με πίστη τοῦ· καὶ ὁ Δίας
 τὸν ἄκουσε ἀπ' τὸν οὐρανὸ καὶ εὐθύς τέλεσε τὴ μιά τοῦ 25
 εὐχήν, ὅμως ἀγνόησε τὴν ἄλλη γιατί ἐδέχθη
 πολλοὶ Τρῶες με τοὺς γιους τῶν νὰ καταστραφούν· δὲν πείστη
 ὅμως ἀπ' τὴν ἐυρύχωρη ν' ἀπομακρύνει πόλη
 τὸ φιλοπόλεμο τὸ γιὸ τοῦ Πηλεΐδη, τι ποθοῦσε
 γιὰ δόξα καὶ τιμὴ Νεραΐδας φρόνιμης ἐκεῖ νὰ μείνει.

Ἀυτὰ ὁ πῖὸ τρανὸς θεὸς βιάζονταν νὰ τελέσει. 30
 Στὴ μέση τοῦ Ἑλλήσποντου τοῦ μεγάλου καὶ τῆς πόλης
 Τρῶες καὶ Ἀργεῖοι ἔκαψαν μαζί με τ' ἄλογά τοὺς,
 καὶ ὅσους στὴ μάχη ἐπέσαν· κ' ἡ φονικὴ ἡ μάχη
 σταμάτησε, γιατί ὁ Πρίαμος τὸν κήρυκα Μενόιτιο 35
 στὸν Ἀγαμέμνονα ἐστῆλε καὶ στοὺς ἄλλους τοὺς Ἀργεῖους
 με παράκληση νὰ κάψουν τοὺς νεκρούς, καὶ αὐτοὶ ἀπὸ σέβας
 στοὺς σκοτωμένους πείστηκαν, γιατί δε συχωριέται
 ὀργὴ γι αὐτούς. Καὶ σε φωτιά μεγάλη ἀφοῦ τοὺς βάλαν

- τους κάψαν και τότε οι Αχαιοί φύγαν για τις σκηνές τους
 κ' οι Τρώες στα πολύχρυσα του Πριάμου παλάτια 40
 πήγανε βαριά θλιμμένοι για του Ευρύπυλου το φόνο.
 Γιατί όμοια με του Πριάμου τα τέκνα τον τιμούσαν
 και γι αυτό απ' τους άλλους μπρος απ' τις Δαρδάνιες πύλες
 τον θάψαν, όπου ποταμού πολυστρόβιλου μεγάλο
 < κενό >
- ρέμα τρέχει από του Δία τις βροχές ενισχυμένο. 45
 Ο άφοβος όμως ο γιος του Αχιλλέα πήγε
 στο μεγάλο του γονιού του τάφον, όπου κλαίγοντας
 του σκοτωμένου του γονιού την καλόφτιαχτη τη σπήλη
 φίλησε, και στενάζοντας είπε τούτα τα λόγια:
- «Χαίρε, πατέρα μου, στη γης μέσα· εγώ ποτέ μου, 50
 που στο δώμα τ' Άδη πήγες δε θα σε λησμονήσω.
 Άμποτε μες στους Αργείους ζωντανό να σ' εύρισκα.
 Σίγουρα περισσότερο θά 'τερπόμεθα κ' οι δυό μας
 αν απ' το Ίλιον άφθονο πλούτος αποκτούσαμε. 55
 Τώρα δεν είδες ούτε συ το γιο σου· κι εγώ μήτε
 ζωντανό σε είδα, αν κι είχα, να σε ιδώ μεγάλο πόθο.
 Όμως κι αν μάκριά μου είσαι σε σκοτωμένους μέσα
 τρέμουν πολύ το δόρυ σου και το γιο σου οι οχτροί μας
 κ' οι Δαναοί ευφραίνονται βλέποντάς με όμοιον σου
 στ' ανάρμιμα και στη μορφή κι ακόμη και στα έργα». 60
- 'Ετσι είπε κι απ' τα μάτια του το θερμό σφούγγισε δάκρυ·
 και στα πλοία του γενναίου γονιού του πήγε τρέχοντας,
 όχι μόνος του, πηγαίναν δώδεκα μαζί του άντρες
 Μυρμιδόνες, και μαζί τους ο Φοίνικας ο γέρος,
 πικροαναστενάζοντας για τον ένδοξο Αχιλλέα. 65
- Σουρούπωσε και λάμπανε στον ουρανό τ' αστέρια
 κι αυτοί κοιμήθηκαν αφού δείπνησαν. Κ' ήρθε η Αυγούλα.
 Οι Αργίτες ντύθηκαν τα όπλα τους· μακριά τους
 εφεγγοβολούσε λάμπη φτάνοντας ως τον αιθέρα.
 Βγήκαν απ' τις πύλες όξω όλοι μαζί με βιάση 70
 σαν τις νιφάδες του χιονιού όμοιοι, που σ' ώρα κρύου
 χειμώνα πέφτουνε στη γη κάτω από τα νέφη·
 έτσι κ' εκείνοι χύνουνταν μπρος απ' το τείχος όλοι
 κ' η γής βαρυναστέναζεν όπως πήγαιναν στη μάχη.
- Οι Τρώες πάλι ακούγοντας τη βουή κ' ιδόντας τους 75
 τά 'χασαν και σπάραζεν η καρδιά τους· νόμιζαν
 πως έφτασε το τέλος του· γιατί σύμπικνα σα νέφος
 τα πλήθη ορμούσαν των οχτρών επάνω τους, και σκόνη
 άφθονη από τα πόδια τους σηκώνουνταν. Και τότε,
 ή θεός κάποιος στα φρένα έβαλε του Δηίφοβου 80

- μανία και τον έκανε άτρομον, ή κ' η ψυχή του
 από μόνη της στη μάχη τη φριχτή τον έσπρωχνε
 οχτρός απ' την πατρίδα τους μακριά να καταστρέψει·
 κι απευθύνηκε στους Τρώες με θάρρος και τους είπε:
- «Φίλοι μου, εμπρός, τον πόλεμο στο νου σας βάλτε πόσα 85
 δεινά και πόσα βάσανα στεναγομόφρα φέρνει
 στους αιχμάλωτους στο τέλος. Δε μνημονεύω μόνον
 τον Αλέξαντρο και μήτε την Ελένη· πρόκειται
 και για την πόλη και για μας και για τις γυναίκες μας
 και τ' αγαπητά μας τέκνα· πρόκειται για τους σεβάσιμους 90
 γονιούς μας και για κάθε μας άλλο καλό, το βιό μας
 την πολυαγαπημένη γη, που κάλλιο ποθαμένο
 να με κάλυπτε στη μάχη, πριν από των οχτρών το δόρυ
 την δω καταστρεφόμενη· συφορά χειρότερη
 δεν υπάρχει με θνητούς άθλιους, άθλια να μπλέξεις. 95
 Γι αυτό διώχνοντας το φόβο γύρω από με για μάχη
 γενναιωθείτε φοβερή· γιατί ο Αχιλλέας
 ζωντανός ενάντια μας δε θα πολεμήσει· οι φλόγες
 του 'φάγαν οι ολέθριες το σώμα· κι άλλος τώρα
 Αχαιός ξεσήκωσε το λαό και δεν ομοιάζει 100
 τον Πηλείδη ή άλλο Αργίτη κ' εμείς, σάν πολεμούμε
 για την πατρίδα κ' έχουμε πολλά δεινά υποφέρει
 γι αυτήν πιδό πριν, κανέναν τους τώρα ας μη φοβηθούμε.
 'Η μήπως και δεν ξέρετε ακόμη πως το πλούτος
 κ' η ευτυχία στους θνητούς παρέχεται απ' αγώνες 105
 σκληρούς κι από τις φοβερές θύελλες χειμώνα άγριου
 τη γαλήνη φέρνει ο Δίας κι από νόσο ολέθρια
 τη δύναμη, κι απ' τον πόλεμον την ειρήνην; Αυτά όλα
 το 'να από τ' άλλο ύστερα γίνονται μέσα στο χρόνο».
- Είπε· κι αυτοί για πόλεμο ντύθηκαν και γοργοτρέξαν 110
 στη μάχη, ενώ χλαλοή παντού μέσα στην πόλη
 σηκώθη σοβαρή καθώς ετοιμάζονταν οι νέοι.
 Τότες εκεί απ' τη χλαλοή τρομαγμένη η σύζυγος
 για τον που θά 'φευγε άντρα της θρηνούσεν. Εκεί τότε
 μικρά παιδιά κουβάλαγαν τα όπλα στο γονιό τους· 115
 κι αυτός άλλοτε λυπούνταν για το θρήνο κι άλλοτε
 πάλιν εξαμογελούσε χαίροντας για τα παιδιά του
 κι αναγάλλιαζε η καρδιά του έχοντας στο νου του ότι
 γι ατό του και τα τέκνα του στον πόλεμο πηγαίνει.
 Αλλού πατέρας σεβαστός με γεμάτες τις παλάμες 120
 φάρμακα πολλά σε γιο του αγαπημένον έδινε
 για τις πληγές και θέλοντας να τον παρηγορήσει
 τού 'λεγε ποτέ του πίσω, σε μάχη να μην κάνει

- και του στήθους του σημάδια παλιών πολέμων τού 'δειχνε.
 Αλλ' όταν όλοι οπλίστηκαν βγήκαν ενθουσιασμένοι 125
 απ' την πόλη πόλεμο φοβερόν επιθυμώντας.
 Όρμησαν κ' οι αναβάτες στους γοργούς τους ίππους των,
 πεζοί χιμούσαν στους πεζούς κι αλληλοσυγκρούονταν
 άρμα μ' άρμα, και βογγούσεν η γης καθώς ορμούσαν.
 Καθένας τρανοφώναζε στους δικούς του νά 'χουν θάρρος. 130
 Κι αυτοί πείθονταν αμέσως· και γύρω τους τα όπλα
 βρόντηξαν και χλαλοή κι εδώ κι εκεί σηκώθη
 φριχτή, βέλη αναρίθμητα ρίχνονταν κι από τα δύο
 μέρη διασταυρούμενα κι έσπαζαν οι ασπίδες
 των αντρών απ' τον απαίσιο των κονταριών το χτύπο 135
 και των βελών και των σπαθιών· άντρες πολλοί μ' αξίνες
 πληγώνονταν φρεσκόφτιαχτες και των αντρών τα όπλα
 μ' αίμα κηλιδωνόσαντε. Κ' οι Τρώισσες θωρώντας
 απ' τα τείχη, των αντρείων το στεναγοφόρο αγώνα
 σύγκορμες ετρέμαν όπως για παιδιά γονιούς και άντρες 140
 προσεύχονταν· ασπρόμαλλοι γέροι καθιστοί μαζί τους
 θωρούσαν και ψιθύριζαν όλοι για τους γιους των κάτω.
 Μόνη η Ελένη έμεινε με δούλες της στο δώμα
 γιατί απ' ανέκφραστη ντροπή έξω να βγει δεν τόλμα.
 Άπαυα μπρος απ' τα τείχη μάχονταν αυτοί· ενώ οι Κήρες 145
 χαίρουνταν κ' η πανόλεθρη Έριδα βροντοφωνούσε
 και στους δυό. Τους σκοτωμένους αίμα πηχτό και σκόνη
 τους μόλυνε και σωριάζονταν άλλος δώθε άλλος κείθε.
 Τότε αμαξά ο Δηίφοβος σκότώσε τον αντρειωμένο
 Ιππασίδη, που σωριάστη από το ψηλό του τ' άρμα 150
 μέσα στους άλλους τους νεκρούς πένθος στο βασιλιά τους
 προξενώντας· τι φοβήθη μήπως καθώς θα κρατούσε
 τα γκέμια τον σκοτώσει ο γιος του Πρίαμου ο αντρείος.
 Ωστόσο ο Μελάνθιος δεν τον παραμέλησε·
 πήδηξεν αμέσως πάνω και τα γκέμια ανατραβώντας 155
 χούγιαζε τους ίππους, δίχως μάστιγα κετώντας τους
 με δόρυ. Και του Πρίαμου ο γιος αφήνοντάς τους
 όρμησε μ' άλλους στο πλήθος και μαύρη αμέσως μέρα
 βρήκε πολλούς· μ' ολέθρια θύελλαν όμοιος ορμούσε
 με θάρρος πάντα στους οχτρούς και σκοτωνόνταν μύριοι 160
 απ' το χέρι του κ' η γη στέναζε απ' τους σκοτωμένους.
 Πώς υλοτόμος στα ψηλά βουνά και τις χαράδρες
 πάει σπεύδοντας να κόψει δέντρα για να τα κάμει
 κάρβουνο με φωτιά στη γης, και με πολλά κοντάρια
 σκεπάζοντάς τα κι άλλα τους απ' αλλού στη γης επέσαν 165
 και κάλυψαν κορφές και αυτός για το έργο του εχάρη·

- έτσι σωριαστά οι Αργίτες έπεφταν ένας στον άλλον
 επάνω απ' του Δηίφοβου τα γρήγορα τα χέρια·
 Έτσι εκείνοι με τους Τρώες μάχουνταν κι αυτοί εφύγαν
 για τα ρέματα του Ξάνθου, που και στα νερά του μέσα 170
 τους έδωκε ο Δηίφοβος και δεν έπαυε τη μάχη.
- Πώς τα δίχτυα τους τραβούνε οι πολύμοχοι ψαράδες
 στη στεριά απ' τον ψαροτρόφο τον Ελληόσποντο αφού πρώτα
 γέμισαν, κι ενώ ακόμη είναι μες στη θάλασσα,
 νιούτσικες πηδάει μέσα βαστώντας οξύ δόρυ 175
 φέρνοντας άθλιο θάνατο δαμάζει τους Ξιφίες,
 άλλον απ' αλλού όποιον μπρος του βρει κ' αιματοβάφτηκε
 το νερό από το φόνον· έτσι γύρω από του Ξάνθου
 το ρέμα μολύνθη το νερό κ' όλοι οι νεκροί στενάζαν.
- Ούτε αναίμακτα κ' οι Τρώες πολεμούσαν, αλλά πλήθιους 180
 απ' αυτούς ο αντρειωμένος γιος τ' Αχιλλέα σκότωνε
 γύρω απ' τις άλλες φάλαγγες· κ' η Θέτη βλέποντάς τον
 έχαιρε για τ' αγγόνι της, όσο κι αν ελυπούνταν
 για το γιο της, γιατί πλήθος έπεφτε μέσα στη σκόνη
 με τους γοργούς τους ίππους του· κ' εκείός ακολουθώντας 185
 τους λιάνιζε. Σκότωσεν εκεί τον Ξακουσμένο Αμίδη,
 που τον εсуναπάντησεν έφιππον και δεν εχάρη
 την ευάρεστη ιππασία, γιατί τον εχτύπησε
 με δόρυ στην κοιλιά λαμπρό και στη ράχη βγήκε η αιχμή του
 και τ' άντερά του χύθηκαν και τον βρήκε ολέθρια Μοίρα 190
 πέφτοντας μ' ορμή στα πόδια του γοργόποδου ίππου του.
 Σκότωσε και τον Ασκάνιο και τον Οίνοπα χτυπώντας
 τον ένα στου στομάχου του το στόμα και τον άλλον
 στο λαιμόν, όπου προπάντων καίρια και θανατηφόρα
 η πληγή είναι στους ανθρώπους. Σκότωσεν κι όσους βρεθήκαν 195
 μπρος του. Ποιός θ' απαριθμήσει όσους έπεσαν στη μάχη
 από το Νεοπτόλεμον; Ακούραστα είχε μέλη.
 Πώς όταν σε πολύβλαστον αγρόν όλη τη μέρα
 δουλεύει αγρότης κι άφθονο λιόκαρπο ραβδίζοντάς τον
 με τα δυνατά του χέρια κάλυψεν όλο τον τόπο 200
 με σπουδή και κόπον· έτσι απ' τα δυνατά του χέρια
 πλήθος λαού χάμου στη γης Ξαπλώθηκε στη σκόνη.
- Ο Τυδείδης από τ' άλλο μέρος κι ο Αγαμέμνονας
 ο μελιοπλισμένος κι άλλοι Δαναοί πολύπειροι
 πρόθυμα πολεμούσανε στη σκληρή τη μάχη. Όμως 205
 δεν φοβήθηκαν των Τρώων οι πρωτοκεφαλάδες
 αλλά με πείσμα μάχουνταν κι αυτοί· κ' ήταν εμπόδιο
 πάντα στους υποχωρούντας· όμως πολλοί αδιάφοροι
 για το βασιλιά τους φεύγαν τρομαγμένοι απ' τους Αργείους.

- Αργά τ' αγγόνι του Αιακού είδε να σκοτώνονται 210
τους Δαναούς στου Σκάμανδρου τις όχτες ένας πάνω
στον άλλον. Άφησε λοιπόν όσους σκότωνε πριν λίγο
και για τη μάχην έφυγε και πρόσταξε να πάει
ο Αυτομέδοντας εκεί όπου σκοτωνόσαντε
Αχαιοί πολλοί. Κ' εκείνος πείστηκε και μάλιστα 215
τ' αθάνατά του τ' άλογα να τρέξουνε στη μάχη·
κι αυτά πετούσαν γλήγορα φέρνοντας τον αντρειωμένο
ρήγα τους μέσα απ' τους νεκρούς. Πώς σ' ανθρωποφθόρα μάχη
πάει πάνω στ' άλογά του ο Άρης και την ώρα
που ξεπεζεύει τρέμει η γης και τα θεικά του όπλα 220
στα στήθη του, όμοια με φωτιά φωτοβολούνε· έτσι
στον αντρειανό Δηίφοβον ορμούσεν ο γενναίος
γιος τ' Αχιλλέα· σύγνοφον σκόνη απ' τους ίππους γύρω
σηκώθη. Κι ο Αυτομέδοντας ο γενναίος βλέποντάς τον
κατάλαβε ποιός ήτανε κ' ευθύς στο βασιλιά του 225
είπε γνωστοποιώντας του τον πολύδοξο τον άντρα:
«Βασιλιά, ο στρατός ετούτος είναι του Δηίφωβου
Να, κι' ο ίδιος, που φοβόταν το γονιό μου πριν. Μα τώρα
κάποιος θεός ή δαίμονας τού 'βαλε στα στήθη θάρρος».
- Είπε· κι αυτός εσώπασε. Και πιο γοργά τους ίππους 230
αχούγιαζε να προχωρούν για να σώσει από το φόνο
τους καψερούς τους Δαναούς, που σκοτώνουνταν. Αλλ' όταν
έφτασαν ο καθένας τους κοντά στον άλλον τότε
ο Δηίφοβος παρότι ήθελε να πολεμήσει
στάθηκεν όπως το νερό μπρος από φωτοβόλα 235
φωτιά κι ιδόντας του αντρειανού Αιακίδη τ' άλογα
και το πελώριο αγγόνι του, που κατώτερο δεν ήταν
απ' το γονιό του, θάμαζε· και με σκέψη δίβουλη
άλλοτε έφευγε κι αλλότε μάχουνταν στον άντρα ενάντια.
- Πώς στα όρη διώχνει κάπρος τα τσακάλια απ' τα μικρά του 240
τα νιογέννητα, μ' αν ξάφνου φανεί λιοντάρι ορμώντας
κι εκείνου σταματά η ορμή, η ακράτητη και μήτε
πάνω του χιμάει και μήτε πίσω κάνει, μον χτυπάει
κάτω από τις αφρισμένες σαγονιές τα δόντια του·
έτσι κι ο γιος του Πρίαμου έμενε με τ' άρμα του 245
και τ' άλογά του σκεφτικός σειώντας μακρύ κοντάρι.
Τότε σ' αυτόν είπεν ο γιος τ' αδυσώπητου Αχιλλέα:
«Γιε του Πρίαμου, προς τι κατώτερούς σου Αργείους
θύμωσες, που την οργή σου τρέμοντας καθώς ορμούσες
έφευγαν και συ όλπιζες ν' αριστέψεις, έλα κάμε, 250
αν καρδιά στα στήθη έχεις, δοκιμή αν το δικό μου
δόρυ στην ακατάσχετη τη μάχη θ' αποκρούσεις».

- Εἶπε· και καθῶς ορμάει, λιοντάρι ἔτσι πάνω του
 ὄρμησέ με τ' ἄρματα του γονιού του και τους ἵππους
 και θα τον σκότωνε κι αὐτόν και τον αμαξολάτη 255
 σίγουρα, αν με μαύρη ομίχλη απ' τον Ὀλυμπον ο Φοῖβος
 δεν τον ἐκάλυπτε και δεν τον ἄρπαζε απ' τη μάχη
 τη σκληρή και μες στην πόλη δεν τον ἔφερνε, ὅπου κι ἄλλοι
 Τρῶες ἐπήγαν φεύγοντας. Και στον ἀγέρα κούφιο
 δόρυ ο Πηλεΐδης ρίχνοντας μίλησε μακριά του κ' εἶπε: 260
 «Σκύλε, απ' την ορμή μου ἐσώθης δίχως η δύναμή σου
 να σε βοηθήσει, αν κ' ἤθελες, γιατί σε σκέπασε ἕνας
 θεός με νύχτα ἀπό ψηλά κι ἀπόφυγες το φόνο».
- Εἶπε· και νέφος σκοτεινό σαν την ομίχλη ο Δίας
 ἔχυσε, που διαλύθη στον ἀέραντον αἰθέρα. 265
 Φάνηκε ὅλη η γης ἀμέσως, ἐφάνηκε κι ο κάμπος
 και Τρῶες εἶδε ἀρίθμητους ἀπό τ' ἀλάργα γύρω
 ἀπό τις πύλες τις Σκαίεζ· κι ὅμοιος με το γονιό του,
 που ὅταν πῆγαιεν τον τρέμαν, στους οχτρούς του ὄρμησεν.
 Πῶς οι ναύτες τρέμουν κύμα ορμητικόν ὅπταν 270
 το ξεσηκῶνουν μανιακοὶ ἀνεμοὶ ψηλό, μεγάλο
 κ' η θάλασσα απ' τη θύελλα ἀναταράζεται· ἔτσι
 στην ορμή του μέγας φόβος ἐκυρίεψεν τους Τρῶες.
 Και στους συντρόφους του αὐτὰ εἶπε ἐνθαρρύνοντάς τους:
 «Ακούστε, φίλοι ἀτρόμητοι, βάλτε στα στήθη θάρρος 275
 τέτοιο π' ἀρμόζει νά 'χουνε ἄντρες γενναῖοι σύντας
 ἔνδοξη νίκη να χαρούν με τα χέρια τους ποθοῦνε
 και κακόφημοι πολέμου τη δόξα ν' ἀπολάβουνε.
 Ἐμπρός! στη μάχη ας τρέξουμε με θάρρος μέχρις ὅτου
 τον πόθο μας τελέσουμε κουρσεύοντας την Τροία 280
 τη ξακουσμένη· εἶναι ντροπή μεγάλη πολύ χρόνο
 ἀναντροι σαν τις γυναῖκες να φανούμε κι ἄπραγοι
 Κάλλιο να πεθάνω πριν, δεῖλό κι ἀνατρο με εἰποῦνε».
- Εἶπε· κι αὐτοὶ με πιότερο θάρρος ὄρμησαν στη μάχη
 και πάνω στους Τρῶες ρίχτηκαν· ἀλλὰ πρόθυμα κι' ἐκεῖνοι 285
 μάχουνταν γύρω απ' την πόλη κι ἄλλοτε πάλι απ' το τείχος
 μες στις πύλες· κι ἔτσι η μάχη η φριχτή δε σταματοῦσε
 γιατί οι μεν Τρῶες γύρευαν το φοβερόν οχτρό τους
 να διώξουνε, κ' οι Ἕλληνες την πόλη να κουρσέψουν
 κι ὅλους τους ἐβασάνιζεν ολέθρια κακοπάθεια. 290
- Τότε της Λητώς το τέκνο θέλοντας να βοηθήσει
 τους Τρῶες, απ' τον Ὀλυμπο πήδηξε σκεπασμένον
 με νέφος· ταχυκίνητες θύελλες το ἐφέραν
 με χρυσά ὄπλα ντυμένο. Κι ὅπως ἐκατέβαινε
 κ' οι φαρδιοὶ οι δρόμοι λάμπαν σαν ἀστροπέδες τριγύρω του. 295

- Βρόντα η σαΐτοθήκη του κι ο θεικός αιθέρας
 κ' η γης αντιβουούσανε στα ρέματα του Ξάνθου,
 που τ' ακούραστά του πόδια στις όχτες του στατάτησε.
 Τρομαχτική έβγαλε φωνή κι ενθάρρυνε τους Τρώες
 και τους Έλληνες να μείνουν στην φρικιαστική τη μάχη. 300
- Μήτε ο Σείσθης ξέχασε τους Αχαιούς και θάρρος
 έδινε στους πολεμιστές και με των θεών τη γνώμη
 έγινε μάχη φοβερή· κι απ' τα δυό τα μέρη μύρια
 φύλα αντρείων χάνουνταν. Κι ο Φοίβος οργισμένος
 με τους Έλληνες σκεφτόταν και του ίδιου τ' Αχιλλέα 305
 το θρασύ γιο να χτυπήσει, όπως τον Πηλείδη πρώτα.
 Όμως το θυμό του όρνια με κρα-κρα απ' αριστερά του
 και σωρό άλλα σημάδια τον μπόδιζαν κι ουδ' έμελλε
 να πεισθεί σ' αυτά ο θυμός του. Όμως ο Μαυροχισύτης
 μ' αχλύ θεία σκεπασμένος το 'νοιωσε κι απ' τα πόδια του 310
 κάτω η σκοτεινή η γη σειούνταν όπως εγοργότρεχε
 και ποθώντας να του κόψει τη φόρα του 'πεν τούτα:
 «Κρατήσου, τέκνον, τον υγιό τ' Αχιλλέα τον πελώριον
 μη σκοτώσεις· γιατί ο ίδιος δε θα χαρεί ο Ολύμπιος
 αν απολεσθεί· εγώ τότε κι όλοι οι θεοί οι θαλάσσιοι 315
 θα πενθήσουμε, όπως όταν έγινε και στο θάνατο
 τ' Αχιλλέα πριν· στο θείο τον αιθέρα γύρνα τώρα
 μη με θυμώσης για να μη στη μεγάλη γης ανοίξω
 χάσμα πλατύ κι ολόκληρο με τα τείχη του το 'λιον
 με σκότος καλύψω ζοφερό κι απ' τη λύπη σου θα σκάσεις». 320
- Είπε· κι αυτός με σεβασμό μεγάλο στου γονιού του
 το γιο, πήγε στον ουρανό από φόβο για την πόλη
 και τους γενναίους της λαούς· κ' οι Έλληνες κ' οι Τρώες
 πολεμούσανε με απώλειες για χαρά της Έριδας,
 ως ότου με τις συμβουλές του Κάλχα κ' οι Αργείοι 325
 εγύρισαν στα πλοία τους και ξέχασαν τη μάχη,
 γιατί δεν ήτανε γραφτό την πόλη να κουρσέψουν
 πριν στο στρατό των Αχαιών φτάσει ο Φιλοχτήτης
 ο πολύπειρος ο άντρας του πολύδακρυ πολέμου·
 από τ' αγιασμένα όρνια το μάντεψε ή τα σπλάχνα 330
 των ζώων και το πρόσεξε· γιατί άπειρος δεν ήταν
 από μαντοσύνη κι όλα σα θεός τα γνώριζε.
- Πείσθησαν σ' αυτόν κ' εφύγαν απ' τον πολυστέναχτο
 πόλεμο κ' οι Ατρείδες στείλαν στη πλούσια τη Λήμνος
 τον αντρείον του Τυδέα γιο και το φιλόμαχο 335
 Οδυσσέα με καράβι γρήγορο. Κι αυτοί αμέσως
 σκιώντας τη πλατιοθάλασσα του ευρύτερνου Αιγαίου
 στην πόλη ήρθαν του Ήφαιστου την πολυάμπελη τη Λήμνος,

- όπου για τους νεαρούς άντρες οι γυναίκες μέγα
 όλεθρον βουληθήκανε από μεγάλη οργή τους, 340
 γιατί δεν τις τιμούσανε, αλλά κοιμούνταν μ' άλλες
 Θράκισσες, που με το δόρυ άρπαξαν και την αντρεία τους,
 όταν των φιλοπόλεμων Θρακών τη γής κουρσέψαν·
 φούσκωσεν μες στα στήθη τους ο θυμός από μεγάλη
 ζήλεια μέσα στην καρδιά τους και σκότωσαν τους άντρες των 345
 με τα ίδια τους τα χέρια στο δώμα τους με τρόπο
 σκληρό και δίχως λύπηση κι ας ήσαν νέοι ακόμα.
 Γυναίκας κι άντρα η καρδιά αποθηριώνεται
 όταν η ζηλοτυπία τους κυριέψει οπότε
 θλίψές τους δέρνουν άφατες· μα κείνες σε μιά νύχτα 350
 σκότωσαν τους άντρες των κ' ερήμωσαν την πόλη
 οπλισμένες με μεγάλη δύναμην όσο και τόλμη.
 Έφτασαν στη γη της Λήμνος εκείνοι και στο σπήλιο
 μπήκαν το πέτρινο, όπου ο γιος κοίτουσαν τ' αντρείου Ποία 355
 εταράχτηκαν ιδόντας τον άντρα από τους πόνους
 ν' αναστενάζει τους πικρούς στην τραχειά τη γής πεσμένος.
 Τριγύρω του φτερά πολλά πουλιών ήσαν στην κλίνη
 χυμένα και στο δέρμα του πάλιν δεμένα άλλα,
 που απ' του παγερού χειμώνα το κρύο τον προστάτευαν.
 Τα σκότωνεν όταν βαριά πείνα τον ξελίγωνε 360
 ρίχνοντας, όπου ήθελεν, τα φαρμακερά του βέλη.
 <κενόν>
 'Άλλ' από κείνα τα 'τρωγεν, άλλο στην πληγή του πάνω
 τά 'βαζε για ν' αποφύγει σπαραξικάρδιους πόνους.
 Τα ολόστεγνα μαλλιά του γύρω απ' το κεφάλι του
 εκυματίζαν σα θεριού που γοργοδιαβαίνοντας 365
 τη νύχτα σε φάκα δολερή έπεσεν κι' απ' ανάγκη
 κόβει των ποδιών του τ' άκρο με τα σκληρά του δόντια
 και στη μονιά του κρύβεται, ενώ πείνα και πόνοι
 το καταβασανίζουνε αφόρητοι· έτσι εκείνον
 θλίψη στην πλατιά σπηλιά τον δάμαζε ανυπόφορη· 370
 μαράθη όλο το σώμα του κ' έμεναν τα οστά του
 μόνο κ' η επιδερμίδα του με χλωμά τα μάγουλα
 και με βρωμιά ανυπόφερτη· τον δάμαζε και πόνος
 σκληρός· κάτω απ' τα φρύδια του τα μάτια του γουβώσαν
 του ταλαίπωρου άνδρα· ο θρήνος ποτέ δεν τον άφησε, 375
 γιατί θα φτάσει ως τα οστά η μαύρη η πληγή του
 κι ότι θα σαπίσει όλος κ' ήτο αυτό, που τον λυπούσε.
 Πώς όταν στης πολύβουης θάλασσας την παραλία
 βράχος σκληρός κι απότομος δαμάστηκε απ' την άρμη
 και τον έκανε συντρίμμια, αν κ' ήταν πολύ στέριος, 380

κι απ' τον άνεμο δαρμένος κι από το σφοδρό το κύμα
 κοιλάνεται ή και θραύεται θαλασσοχτυπημένος·
 έτσι κάτω απ' το πόδι του εσάπιζε η πληγή του
 από το δηλητήριο, που με τα γερά του δόντια
 τού 'χυσεν υδρόβιος όφιος που 'ναι καθώς μολογάνε 385
 αγιάτρευτο και βρωμερό όταν στη γη πατήσει
 και το προσβάλει ο ήλιος· γι αυτό ο πανάξιος άνδρας
 δαμάστηκε από ανιάτες και φοβερές οδύνες.
 Πάντα απ' την πληγή του όμπυο στη γης κάτω χύνουνταν 390
 κι ο τόπος της ευρύχωρης σπηλιάς εμολυνόταν,
 σπηλιάς στους σημερινούς θνητούς θάμα και στους κατόπιν.
 Σαί'τοθήκη στη σκηνή μεγάλη εκεί βρισκόταν
 γεμάτη βέλη· κι άλλα τους για κυνήγι ετοιμασμένα
 και για τους οχτρούς του πάλιν άλλα θανατηφόρα,
 που υδρόβιου όφιου τα 'χε το φορμάκι ποτισμένα· 395
 τόξο μέγα ήταν μπρος του σε κέρατα αρμοσμένο
 καμπύλα κι απ' του Ηρακλή τ' άκοπα χέρια φτιαγμένα.
 Καθώς τους είδε στη σπηλιά την τρανή να μπαίνουν μέσα
 ταραχή και στοχάστη ευθύς στεναγμοφόρα βέλη
 και στους δυό τους να τινάξει τη φοβερήν οργή του 400
 θυμάμενος, που μόνο του μες στη σπηλιάν αφήσαν
 βαριοαναστενάζοντα στου έρημου γιαλού τις όχτες.
 Κι ευθύς ό,τι ο θρασύς του νους στοχάστη θα τολμούσεν,
 αν τη στεναχτερή του οργή βλέποντας συντοπίτες του
 δεν σταματούσε η Αθηνά κ' εκείνοι λυπημένοι 405
 δήθεν κ' οι δυό στο αδειανό τ' άντρο του μήπκαν μέσα
 και κάθησαν στο ένα του πλευρό και στ' άλλος ο άλλος
 και για την ολέθρια του πληγή του τον ρωτούσαν
 και τις φοβερές του οδύνες. Κι αυτός τους επερίγραψε
 τους τρομερούς τους πόνους του. Κι αυτοί παίρνοντας θάρρος 410
 του είπανε πως απ' την πληγήν αμέσως και τους πόνους
 θα γιατρευτεί, αν στο στρατό των Αχαιών γυρίσει,
 όπου μ' αδημονία τους κ' εκείνοι κ' οι Ατρείδες
 θέλουν στο πλοίο να τον δουν λέγοντάς του πως δεν φταίει
 απ' το στρατό των Αχαιών κανείς, πάρεξ οι Μοίρες, 415
 οι άθλιες, που θνητός κανείς στη γη δεν τους ξεφεύγει,
 μιν πάντοτε άορατες στους δύστυχους τους άντρες
 κυκλοφέρνουν κάθε μέρα βλάφτοντάς με την οργή τους
 κι' έργα αδυσώπητα άλλοτε την αντρεία τους κι άλλοτε
 τους δοξάζουν, γιατί εκείνες φέρνουν στους ανθρώπους πάντα 420
 και τα κακά και τα καλά κατά πως θα θελήσουν.
 Γροικώντας τον Οδυσσέα αυτός και το θείο Διομήδη
 εξενεύριασεν αμέσως και γαλήνεψε εύκολα

- μέσα του την ανιαρήν οργήν, ενώ πιδ πρώτα
 γία όσα υπόφερε δεινά, υπέρμετρα οργιζόταν. 425
- Τώρα αυτοί στο πλοίο αμέσως και στις βροντερόβουες
 ακτές, γελώντας ηχερά, με τα βέλη του τον φέραν.
 Του ελούτρυπε το σώμα και τη φοβερή πληγήν του
 με πολύτρυπο σφουγγάρι και νερό την ξέπλυναν·
 ανακουφίστη λίγο αυτός. Και με σπουδήν εκείνοι 430
 νόστιμο του ετοίμασαν δείπνο, που εποθούσεν.
 Μαζί του φάγανε κι αυτοί κι όταν η θεία νύχτα
 ήρθε τους επήρε ο ύπνος. Έμειναν όμως ωςότου
 φώτισε, στην παραλία της νερόζωστης της Λήμνος.
 Πρωί τις λυγιστόκορμες άγκυρες εσύραν έξω 435
 με τα σκοινιά και με σπουδή. Κι η Αθηνά αγέρα
 ούριον πίσω απ' την πλώρη τη καλοσκάλιστη έστειλεν
 και τα διπλόσκοινα πανιά τεντώσανε αμέσως
 κι οδηγούσανε το πλοίο το καλόφτιαχτο. Κι εκείνο
 έσκιζε τον πλατύ γυαλό, ενώ το μαύρο κύμα 440
 βούιζε όπως ξεσπούσε κι ο κατάλευκος αφρός του
 έβραζεν από παντούθε· γύρω του πολλά δελφίνια
 σκιώντας την άσπρη θάλασσαν εγοργοκολυμπούσαν.
 Έφτασαν στον ψαροθρόφο τον Ελλήσποντο σε λίγο,
 που κι άλλα πλοία βρίσκουνταν. Κ' οι Αχαιοί χαρήκαν, 445
 όπως τον είδαν στο στρατό με πόθο τους. Κ' εκείνοι
 πήδησαν από το πλοίο με χαρά· τ' αδύναμά του
 χέρια ο θρασύς του Ποία γιος στήριξε στους δυό τους άντρες,
 που υποβαστάζοντάς τον με τα δυό τους γερά χέρια
 τον έφερναν κουτσαίνοντα στη γης τη θεία· κι όπως 450
 μες στο δάσος υλοτόμος κόβοντας κρανιά ως τη μέση
 του κορμού, μισοκομμένη την άφησεν ή κι όπως
 πεύκο χοντρό μόλις ορθό στέκει όσο ο ξυλοκόπος
 του διαχωρίζει τον κορμό πυρσούς μ' αυτόν να κάνει,
 όπως στο βουνό συμβαίνει από πυροδαμασμένη 455
 πίσσα κι αυτό απ' τον άνεμο σειέται ή και πέφτει χάμω
 απ' αδράνειαν σαν ανθός νιόβλαστος και τσακισμένον,
 δυνατοί ήρωες τον φέραν υποβαστάζοντάς τον
 στους πολεμιστές Αργείους. Κι αυτοί αντικρύζοντάς τον
 όλοι τους συμμερίζουνταν το μακροτοξότην άντρα,
 που υπόφερε από πληγήν οδυνηρήν ακόμη. 460
 Όμως εκείνον άνοσον κ' υγιή τον έκανε
 πιδ γρήγορα από ορμητική σκέψην ο Ποδαλείριος
 ο με τους ουράνιους ίσος· την πληγήν με φάρμακα
 μπόλικά την πασάλειψε τ' όνομα ανακαλιώντας 465
 του γονιού του· τότε οι Αργίτες με σεβασμό και δέος

όλοι μαζί τ' Ασκληπιού το τέκνον επαινούσαν.
 Κατόπιν τον ελούσανε και τον άλειψαν με λάδι
 πρόθυμα κ' η ολέθρια δυστυχιά και κακοπάθεια
 με των θεών τη θέληση εξαφανίστη κι όλοι 470
 βλέποντάς τον ετέρπουνταν· κι' εκείός ανακουφίστη,
 τι ύστερα από τη χλωμάδα κόκκινον επήρε χρώμα
 κι από την άθλια εξάντληση δύναμη· κ' οι αρθρώσεις του
 όλες ζωογονήθηκαν. Πώς γη ξερή πριν κι άγονη 475
 ζωογονιέται από βροχή δυνατή μετά κι αγέρα
 κι αστάχια μας δίνει καρπερά κ' ακμάζει καί βλαστάνει·
 έτσι και του Φιλοχτήτη του ταλαίπωρου το σώμα
 ζωήρεψε και στο γοργό το πλοίοιον μέσα αφήκε
 όλες τις φροντίδες όσες βασανίζαν την καρδιά του
 Οι Αργίτες βλέποντάς τον απ' το θάνατο τον άντρα 480
 να επιστρέφει θάμαζαν λέγοντας ότι είναι έργον
 των αιώνιων, όπως ήταν η πραγματική αλήθεια.
 Γιατί η Τριτογένεια τού 'δωκεν η πονόψυχη
 κι ανάριμμα και ομορφιά και στους αρμούς του τέτοιον 485
 τον έδειξε όπως ήτανε πριν τον μαράνει η νόσος.
 Τότε όλοι μαζί οι πρόκριτοι έφεραν τον γιο του Ποία
 στου πλούσιου Αγαμέμνονα τη σκηνή και με μεγάλη
 δόξα τον ετιμήσανε με δείπνο και συμπόσιο.
 Κι όταν το πιοτό χορτάσαν και το φαγί το νόστιμο 490
 τότες ο Αγαμέμνονας του 'πεν ο μελιομάχος
 «Φίλε, επειδή πρωτύτερα με των θεών τη γνώμη
 στης Λήμνος τα παράλια σ' αφήσαμε βλαμμένοι
 στο νου μη μας οργίζεσαι γιατί το λάθος τούτο
 δεν το εκάναμε χωρίς των θεών τη θέληση.
 Ατοί τους οι δυό μακάριοι θέλησαν να μας παιδέψουν 495
 με πολλά κακά και σύντας θα βρισκόσουν μακριά μας,
 γιατί συ, και μόνον συ, κατέχεις να δαμάξεις
 τους οχτρούς με βέλη όταν μάχονται εναντίον σου...
 Γιατί όλη η γης κ' η θάλασσα η πλατιά είναι άγνωστα.
 Με των Μοιρών τη θέληση πολλά πράγματα γινόνταν 500
 σκοταδερά ανεξήγητα στραμμένα δώθε εκείθε·
 απ' του δαίμονα τη μοίρα φέρνονται σ' αυτά οι νέοι
 μοιάζοντας φύλλα από πνοήν αγέρα σκορπισμένα·
 πολλές φορές καλόβουλος κακό δρόμο συντυχαίνει
 κ' ίσιον ο πονηρόβουλος· θέλοντας τέτοιους δρόμους 505
 δεν μποράει απ' τους θνητούς κανέναν ν' αποφύγει·
 ο φρόνιμος άντρας χρωστά αν θύελλες τον φέρνουν
 σε κατοπιές, την πάσα κακουχία να υπομένει.
 Όμως μιά και σε βλάψαμε και σου φερθήκαμ' άτιμα

- με πολλά τα βάσανά σου δώρα θα πληρώσουμε, 510
 αν ποτέ την πλούσια πόλη της Τροίας κυριέψουμε.
 Τώρα γυναίκες πάρε εφτά μ' είκοσι βραβευμένους
 ίππους κι ακόμη δώδεκα τρίποδες, που θα σε κάνουν
 να χαιρέσαι καθημερινά και στη σκηνή μου έλα,
 που βασιλικό βραβείο θά 'χεις πάντα στα συμπόσια». 515
- Είπε· και στον ήρω δώρα έδωσε πανέμορφα.
 Του Ποία τότε ο αντρειωμένος ο γιος απηλογήθη:
 «Φίλε μου, δε οργίζομαι μήτε για σένα μήτε
 γι άλλον Αργίτην, αν τυχόν έσφαλεν ως προς εμένα.
 Ξέρω πόσο αλλάζει η γνώμη πονηρόβουλων ανθρώπων· 520
 δεν πρέπει πάντοτε κανείς να 'ναι τραχύς κι οργίλος
 αλλά άλλοτε τρομαχτικός κι άλλοτεάλιν πράος.
 Όμως τώρα στην κλίνη μας ας πηγαίνουμε· είναι κάλλιο
 στη μάχη αν πας να κοιμηθείς, από του να γλεντήσεις.»
- Είπε κι έφυγε και πήγε στις σκηνές των φίλων του· 525
 κι αυτοί την κλίνη ετοίμασαν του φιλοπόλεμου άντρα
 —του αφέντη τους— και φανερά γλυκοχαμογελούσαν
 κι εκείνος κοιμήθη ως το πρωί καταγοητευμένος.
- Η θεία Νύχτα έφυγε και χρύσωνε ο ήλιος
 τις βουνοκορφές και πήγαν οι θνητοί όλοι στη δουλειά τους. 530
 Οι Αργείοι μάχη ολέθριαν επιθυμώντας άλλοι
 τρόχιζαν καλοξυσμένα δόρατα κι άλλοι τους βέλη
 κι άλλοι τους τις λόγχες· κι όταν το πρωί κολάττισαν
 χόρτασαν κι αυτοί κι οι ίπποι απ' τα όσα φάγανε.
- Τότε τ' άψεγου του Ποία το γενναιωμένο τέκνο 535
 τους είπε αυτά, στον πόλεμο να παν' θαρρύνοντάς τους:
 «Τώρα εμπρός για πόλεμον ας συσκεφτούμε· ούτ' ένας
 να μη μείνει μες στα πλοία, πριν την πόλη πυρπολήσει
 και της Τροίας καταστρέψει τα περίφημα τα τείχη».
- Είπε· κ' η καρδιά εκείνων ευφράνθηκε στα στήθη τους. 540
 Ντύθηκαν με τα όπλα τους και τις ασπίδες πήραν·
 κι όλοι απ' τα πλοία βγήκανε με βέλη οπλισμένοι
 και βοϊδόπετσες ασπίδες και κράνη διπλομέτωπα·
 Στις σειρές ένας στον άλλον ακουμπούσε· θα 'λεγες,
 πως ορμώντας δεν βρισκόνταν ένας μακριά απ' τον άλλον· 545
 Τόσο πυκνοί ήσαν κι έτρεχαν στη μάχη στοιβαγμένοι.

ΛΟΓΟΣ Ι΄: Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΗ

'Όλοι οι Τρώες ήσαν έξω απ' του Πρίαμου την πόλη
 με τους γοργούς τους ίππους τους, τ' αμάξια και τα όπλα·
 γιατί όσους σκοτωθήκανε στον πόλεμον εκάψαν
 από φόβο μην ορμήσουν πάνω τους οι Έλληνες.
 Καθώς τους είδαν με σπουδή στην πόλη να ορμούνε 5
 έβαλαν τους σκοτωμένους με βιασύνη τους σε τάφο
 χωστό· τι τους κυρίεψε μέγας φόβος βλέποντάς τους.
 Σ' αυτούς τότε λυπημένους κι οργισμένους μίλησεν
 ο φρόνιμος και συνετός ο Πολυδάμας κ' είπε:
 «Φίλοι, δεν υποφέρεται ο Άρης πιά. Ας σκεφτούμε 10
 κάποιον του πολέμου τέλος να βρούμε· γιατί οι Έλληνες
 πάντοτες ισχυρότεροι και επικίνδυνοι είναι.
 Εμπρός, λοιπόν, στους πύργους μας τους καλόχτιστους ας μπορούμε
 κι ας μείνουμε νυχτοήμερα πολεμώντας μέχρις ότου
 φύγουν για τη παχιόβωλην οι Δαναοί τη Σπάρτη, 15
 ή να βαρεθούν στα τείχη να μένουνε καθούμενοι
 αδόξαστοι· είναι αδύνατο να γκρεμίσουνε τα τείχη
 τα μακρά, κι αν όλες τους τις δυνάμεις καταβάλουν·
 γιατί μεγάλην αντοχήν έχουν τ' αθάνατα έργα
 των θεών. Μήτε από μας φαγητό ή πιοτό θα λείψει. 20
 Γιατί πολλά υπάρχουνε στα πολύχρυσα παλάτια
 του Πρίαμου φαγώσιμα, που κι άλλους πολλούς ακόμα
 μπορεί να θρέψουν για πολύ μέχρι κορεσμού κι αν άλλος
 τριπλάσιος συναχτεί λαός ποθώντας να μας δώσει
 βοήθεια, πράγμα που πολύ κι' εμείς επιθυμούμεν». 25

Είπε και του Αινεία ο γιος τ' αποκρίθηκε ο γενναίος:
 «Πώς, Πολυδάμα, λογικός θα πει κανείς ότι είσαι,
 που στην πόλη μας προτρέπεις να βασανιζόμαστε;
 Δε θα καθήσουν άπραγοι πολύ καιρό οι Αργίτες,
 που αν μας δουν να φεύγουμε πάνω μας θα χιμήσουν· 30
 κ' εμείς καταστρεφόμενοι στην πατρίδας μας μεγάλη
 θλίψη θά 'χουμε αν ακόμα για πολύ μας πολεμήσουν.
 Γιατί απ' τη Θήβα ούτ' ένας τους θα μας χαρίσει σάρι
 γλυκό, μήτε κανείς κρασί Μαιονίτης θα μας φέρει,
 αν κλειστούμε μες στην πόλη και θα μας λιανίζει πείνα 35
 σκληρή και ανυπόφερτη όσο κι αν τα τείχη αντέξουν.
 Αλλά αν μας γράφει το σκληρό θάνατο να φύγουμε
 και τις Μοίρες κι από πείνα φριχτή να μην πεθάνουμε,
 τότε μάχην οπλισμένοι μαζί με τα παιδιά μας

- και τους σεβαστούς γονιούς μας ας δώσουμε· κι ο Δίας 40
θα μας βοηθήσει, τι έχουμε μέσα μας καθάριο του αίμα.
Αν πεθάνουμε απ' αυτόν μισημένοι, τότε πάλιν
για δόξα της πατρίδας μας ας πεθάνουμε με θάρρος
πολεμώντας, ή κακό νά 'χουμε τέλος μένοντας».
- Είπε· και χειροκρότησαν όλοι ακούγοντάς τον. 45
Αμέσως όλοι οπλίστηκαν με δόρατα και κράνη
κι ασπίδες. Κι απ' τον Όλυμπο μ' άλαθα μάτια ο Δίας
είδε τους Τρώες έτοιμους να χιμήσουν εναντίον
των Αργείων και καθέναν κι απ' τους δύο τους λαούς
τον παρορμούσεν άπαυα· γιατί έμελλε σε τούτη 50
τη μάχη με τα χέρια του να σκοτώσει ο Φιλοχτήτης
τον Αλέξαντρο, που χάρη μάχουνταν της γυναίκας του.
Όμως αυτούς η Έριδα, που γνοιάζουνταν τη μάχη
τους μάζεψεν άόρατη, γιατί εκάλυψε τους ώμους
μ' αιμοστάλαχτη ομίχλη στο ίδιο μέρος και 55
στους Τρώες και τους Έλληνες πήγαινε κραυγάζοντας.
Μαζί της πηγαίναν άτρομοι ο Φόβος και ο Δείμος,
δοξάζοντας την αδερφή του αντρείψυχου γονιού τους.
Κι αυτή λίγο απ' το μέγα οπλισμένη χαίρουνταν.
κ' αίμα τα διαμαντόφτιαχτα όπλα της πηγμένο στάζαν· 60
και στον αγέραν έσειε· το δόρυ της· και σκόνη
μαύρη κάτω από τα πόδια της σηκώνουνταν· και φλόγα
ανάσαινε φρικιαστική και μεγαλοβοώντας
θάρρευε τους αντρειωμένους, που πιστεύοντας σ' εκείνη
θα μάχουνταν, γιατί η θεά μέγα τους ετοίμαζε έργο. 65
- Πώς από σφοδρούς ανέμους βουή γίνεται μεγάλη
όταν αρχίζει η άνοιξη, που τρανά δέντρα και δάση
και πολλά φύλλα βλαστάνουν· ή πώς τους ξερούς τους λόγγους
η φάουσα καίει η φωτιά· ή πώς από ανέμους
ολέθριους συνταράζεται η θάλασσα η μεγάλη 70
μ' απαίσιο βρόντο κάνοντας να τρέμουνε τα γόνα
των ναυτών· έτσι η πελώρια γης βροντούσε και στη μάχη,
που γινόταν ο καθένας στον αντίμαχό του ορμούσε.
- Τότε πρώτος ο Αινείας σκότωσε απ' τους Έλληνες
το τέκνον του Αρίζηλου, Αρπαλίωνα, που είχε 75
γεννηθεί απ' την Αμφινόμη στη Βοιωτία κ' ήρθε
να βοηθήσει τους Αργείους αντάμα με τον θεϊον
Προθήνορα· αυτόν τότε στην απαλή κοιλιά του
τον εχτύπησε ο Αινείας και τη γλυκιά ζωή του
του πήρε· ακόμη σκότωσεν το Θέρσανδρο τ' αντρείου 80
του Ύλλου τέκνο στο λαιμό χτυπώντας τον με δόρυ,
που στα νερά του Λήθαιου τον γέννησε στη Κρήτη

η θεϊκιά Αρέθουσα· και λυπήθη ο Ιδομενέας.

Του Αχιλλέα ο γιος πάλι δώδεκα εσκότωσε άντρες
Τρώες με του πατέρα του το δόρυ κι αυτοί ήσαν 85

ο Πασίθεος, κι ο Κέβρος, κι ο Ιμβράσιος, κι ο Φλέγης,
κι ο Άρμονας, κι ο Ισμηνός, κι ο Μνησαίος, κι ο Σχεδίος,
κι ο Έννομος, κι ο Αμφίνομος, κι ο Φάλης και στο τέλος
ο Γαληνός, που στις ψηλές της Γάργαρος τα σπίτια
κάθουνταν, κ' ήταν ο πρώτος πολεμιστής στους Τρώες 90

τους αντρειανούς ανάμεσα, και με πλήθος λαού ήρθε
στην Τροία, γιατί ο Πρίαμος του Δάρδανου ο γιος δώρα
τού 'ταξε πολλά κι ωραία· πού να βάλει με το νου του,
ο κούφιος! πως θα σκοτωθεί· όντις τού 'μελλε σε λίγο
στο φοβερό τον πόλεμο να πέσει πριν του φέρει 95

απ' το σπίτι του τα δώρα τα ωραία ο Πρίαμος.
Και τότε η αδυσώπητη μοίρα του η Ευρυμένη
σύντροφον τ' αγνού του Αινεία παρακίνησε να ορμήσει
στους Έλληνες εμβάλοντας στην καρδιά του μέγα θάρρος,
όπου πλήθη σκοτώνοντας τη στερνή του είδεν ημέρα. 100

Σκότωνε κι άλλους απ' αλλού, άσπλαχνη Κήρα όμοιος·
μπρος του υποχωρούσαν όλοι αμέσως κι αυτός όντας
σε κέφι δε φοβότανε τη μάχη κι ας βρισκόταν
στο θάνατο κοντά. Στη μάχη μεγάλο θα τελούσε
έργον, αν δεν ετρέμανε τα χέρια του κ' η μήτη 105

δε λύγιζε του κονταριού κι αν δεν εξασθενούσε
του ξίφους του η λαβή, γι αυτό τον ξέκαμεν η Μοίρα
κι ο Μέγης στο στομάχι του τον χτύπησε μ' ακόντι
κι ανάβλυσε απ' το στόμα του αίμα κ' ήρθε με πόνους
κοντά του η Μοίρα. Παραγιοί αφού σκοτώθη δύο
του Επειού ο Δηίλειος κι ο Αμφίονας του πήραν 110

τρέχοντας την αρματωσιάν. Όμως ο αντρειωμένος
Αινείας στο νεκρό κοντά τους εδάμασε άθλια.
Πώς σφήκες σ' αμπελότοπο, που σταφυλιού τις ρώγες
τρών' τις μεστές εδάμασε ο αμπελουργός κι εκείνες· 115

ψοφούν πριν τον καρπό γευθούν· έτσι δάμασε ο Αινείας
εκείνους πριν αρπάξουνε τ' άρματα του σκοτωμένου.
Σκότωσε τον Αμφίνοο και τον Μένωνα ο Τυδείδης
αντρειόκαρδους πολεμιστές κ' οι δυό. Πάλιν ο Πάρης 120

το Δημολέοντα το γιο του Ίπασσου σκοτώνει,
που στις όχτες του Ευρώτα του βαθιόρεμου οικούσε
στη Λακωνία κι έφτασε στην Τροία με τον άξιο
Μενέλαον, όπου ο Πάρης τον σκότωσε χτυπώντας τον
κάτω απ' το δεξιό μαστό και τη ζωή του πήρε.

Ο Τεύκρος τον περίφημο Τέλη σκότωσε, που οικούσε 125

- πρώτα στην πολυπρόβατη Φρυγία κ' ήταν τέκνο
 του Μέδοντα στην ιερή σπηλιά ωριοχτενισμένων
 Νυμφών, όπου η θεϊκιά βλέποντας η Σελήνη
 τον Ενδυμίωνα αγνόν νεανία να κοιμάται
 με τα βόδια του, κατέβη απ' τ' ουρανού τα ύψη, 130
 γιατί την εκυρίεψεν, αν κι θάνατη, μεγάλος
 πόθος γι αυτόν· κι ο πόθος την την έφερε κοντά του·
 και τώρα ακόμη σώζονται της κλίνης των σημάδια.
 Γάλα βοδιών εχύθηκε τριγύρω του στα δάση,
 που και σήμερα το βλέπουν κι ας είναι κρύο μόνον 135
 νερό, που φτάνει από μακριά και παγώνει εκεί στις όχτες
 στου ποταμού και μ' έδαφος πέτρινον είναι παρόμοιο.
 Ο Αλκαίος στον υγιό του Φυλήιου το Μέγη
 όρμησε και τον χτύπησε με το ξίφος στην καρδιά του
 πού 'τρεμε κι' ευτύς του πήρε την αγαπητή ζωή του· 140
 οι ταλαίπωροι γονιοί του, αν και λαχταρούσαν, πίσω
 δεν τον είδαν να γυρίζει απ' τον πόλεμο· και μήτε
 η καλόζωση η Φυλλίδα μήτε ο Μάργαρος, που οικούσαν
 γύρω απ' τις όχτες τ' Άρπασου, που στο θεελλώδικο
 Μαίαντρο βοώντας πέφτει σηκώνοντας τεράστια 145
 κύματα, όταν κάθε μέρα μαίνονται οι κατεβασιές του.
 Του Γλαύκου τον αντρείοκαρδο και βαριοπλισμένο φίλο
 τον Σκυλακία χτύπησε λίγο πάνω απ' την ασπίδα
 όπως ορμούσεν, ο υγιός του Οϊλέα· η μύτη
 η σκληρή διαπέρασε το σκληρό του ώμο κι αίμα 150
 έτρεξε στην ασπίδα του, αλλά δεν εδαμάστη,
 τι έμελλε στης πατρίδας του τα τείχη τη στερνή του
 μέρα να ιδεί γιατί έφυγε κι έφτασε στη Λυκία,
 μόνος του δίχως συντρόφους, όταν κούρσεψαν την Τροία
 οι γοργόποδοι Αργίτες· και κοντά του οι γυναίκες 155
 της πόλης συγκεντρώθηκαν ρωτώντας για τους άντρες,
 τους γανιούς και τα παιδιά τους· και του καθενός τους είπε
 το θάνατο· τότες αυτές στέκοντας ολόγυρά του
 με πέτρες ζον σκοτώσανε κι αυτός το γυρισμό του
 δεν εχάρη, αλλά από πέτρες κάτω στεναγμοφόρες· 160
 ετάφη. Τότε όλεθριος τάφος με βέλη εφτιάχτη
 στο τέμενος και στο βωμό τ' αντρειανού Βελλέρεφόντη
 πολύ κοντά στην ένδοξη πέτρα την Τιτανίδα·
 αλλά τη γραμμένη ημέρα αφού χόρτασε και πήγε
 κακήν κακώς αργότερα με συμβουλή του Φοίβου 165
 τιμήθηκε ωςάν θεός κ' είναι η τιμή του αιώνια.
 Πάνω σ' αυτούς του Ποία ο γιος σκότωσε το Δημονήα
 και τ' Αντήνορα το τέκνο το μελιόπλιστον Ακάμα.

- Κι άλλους πολλούς πολεμιστές σκότωνε γενναιωμένους,
 γιατί στους οχτρούς ορμούσε όμοιος με τον αδάμαστον 170
 Άρην ή ρέμα ορμητικόν, που με τις πλημμύρες τον
 παρασύρει αναχώματα ρέοντας με βουνίσσιες
 πέτρες ανακατωμένος ξέχειλος στερνά από μόρα
 σφοδρή γοργοκυλιόμενος αστείρευτος, που οι πέτρες
 κ' οι φραγμοί δεν τον αποδίζουν αφρίζοντας να τρέχει· 175
 έτσι και το θρασύ το γιο του Ξακουσμένου Ποία
 δεν τόλμα με τα μάτια του κανείς να τον κοιτάξει,
 ή και κοντά του να σταθεί· γιατί είχε ορμή στα στήθη
 αδάμαστη με τ' άρματα τα πλουμιστά ντυμένους
 του φιλοπόλεμου Ηρακλή, γιατί αγριωπές μαϊμούδες 180
 υπήρχαν στο ζωστήρα του θρασοδύναμες και άγρια
 τσακάλια και προκλητικές λιόπαρδες, που μειδιούσαν
 κάτω από τα φρύδια τους και τρομαχτοφόροι λύκοι
 κι ασπρόδοντα αγριογούρουνα· και σθεναρά λιοντάρια
 μοιάζοντας καταπληκτικά με ζωντανά· και μάχη 185
 με το φόβο τον απαίσιο γίνονταν ολόγυρά τους·
 τόσα καλλιτεχνήματα γύρω από το ζωστήρα του
 υπήρχαν κ' η μεγάλη του βελοθήκη στολιζόταν
 με άλλα και του Δία ο γιος ο θεελλόποδος Ερμείας
 σκοτώνοντας στου Ίναχου τις όχτες το μεγάλο 190
 Άργο, τον Άργο που πολλούς κοίμιζεν οφθαλμούς του
 αλληλοδιάδοχα· εκεί σκοτωμένος στ' άρμα του
 κι ο δυνατός Φαέθοντας στου Ηριδανού τις όχτες
 βρίσκονταν κ' η γης καιγόταν αληθινά και μαύρος
 καπνός στα ύψη ανέβαινε· κι ο ισόθεος Περσέας 195
 σκότωνε την απαίσια Μέδουσαν όπου των άστρων
 τα μπάνια και τα πέρατα της γης κ' οι μπουρμπουλήθρες
 τ' αστείρευτου του Ωκεανού βρίσκονται κι όπου ο Ήλιος
 δύνει, κ' έρχεται η μαύρη Νύχτα· εκεί και το μεγάλο
 τέκνο του Ιαπετού στου Καύκασου κρεμόταν 200
 μ' άθραυα δεσμά δεμένο στην κορφή και τού ΄τρωγε
 αετός το σκώτη που αύξαινε πάντα κι αυτός βογγούσεν.
 Για τον αντρείον Ηρακλή τα περίφημά του χέρια
 έφτιαξαν όπλα, που στο γιο τα 'δωκε του Ποία ο ίδιος
 να τα φοράει, τι φίλος του ήταν και συγκάτοικός του. 205
 Καυχούνταν για τα όπλα αυτά εκείνος και νικούσε
 τους πολεμιστές. Κι ο Πάρης βγήκε αργά στον πόλεμο
 με θάρρος πολυστέναχτα βέλη και φλογισμένα
 τόξα κρατώντας, τι έφτασεν η υστερνή του ημέρα.
 Με τις χορδές τόξο γερό τού 'ριξε, που πετώντας 210
 βρουγκούνιζε. Και μάταια απ' τα χέρια του δε ρίχτη·

- κι αυτόν μεν δεν τον πέτυχε, τι απομακρύνθη λίγο
 και χτύπησε, αν και θαμαστόν, τον Κλεόδωρο λιγάκι
 πάνω απ' το μαστό κ' η μύτη έφτασε ως τους ώμους του.
 Γιατί η μεγάλη ασπίδα του δεν τον κάλυπτε και βρήκε 215
 ολέθριον θάνατον· αλλά γυμνός έφυγε διότι
 ο Πολυδάμας τ' άρπαξε την ασπίδα του απ' τους ώμους
 κόβοντας με το βαρύ του βούκεντρο τον αορτήρα.
 Ωστόσο εκείνος μάχουταν υποχωρώντας· όμως
 άλλο βέλος απ' αλλούθε πολυστέναχτο τον βρήκε· 220
 γιατί έτσι η μοίρα ήθελεν όλεθρος κακός του Λέρνου
 να βρει το γιο, που γέννησε στη Ρόδο η Αμφιάλη.
 Άμα, λοιπόν, τον δάμασε με τα βέλη του ο Πάρης
 τότες ο δυνατός ο γιος του άπεγου του Ποία
 ανασειώντας γοργό τόξον όρμησε πάνω του κ' είπε: 225
 «Σκύλε, μαύρη εγώ ημέρα και φόνο σου ετοιμάζω
 τώρα που θέλησες μ' εμέ ίσος να πολεμήσεις·
 τότε θ' ανασάνουν όσοι βασανίζονται άθλια
 από σε στη μάχη· τέλος θα δοθεί στον όλεθρο,
 γιατί επέθανες εσύ, που πολλούς Ξολόθρεψες». 230
 Είπε· και πάνω απ' το μαστό τράβηξε τη χορδή του·
 καμπύλωσε το κέρατο και τ' αμείλιχτο το βέλος
 βρήκε το στόχο του, ενώ το τόξο εκράτει πάνω
 την αιχμή με του τοξότη την αντρείαν· βούιξε
 του τόξου η μισητή αιχμή. Κι ο θεϊκός ο άντρας 235
 δεν αστόχησε κ' εκείνου η καρδιά δε λύγισε,
 μον δυνάμωσε η οργή του, γιατί δεν τον πλήγωσε
 βαριά το βέλος κι απαλά του γρατσούνισε το δέρμα.
 Πάλιν το τόξο τέντωσε αλλ' ο αντρειωμένος
 του Ποία ο γιος τον πρόλαβε και πάνω απ' τη λαπάρα 240
 μ' οξύ βέλος τον χτύπησε και τότε αυτός στη μάχη
 δεν έμεινε, αλλά 'φυγε απ' τον πόλεμον αμέσως
 σα σκύλος, που φοβήθηκεν ορμητικό λιοντάρι
 από σπαραξικάρδιους πόνους υποφέροντας,
 ενώ πριν κατεπάνω του ορμούσε· και το πλήθος 245
 συγκλονιζότανε καθώς αλληλοσπαραζόνταν
 και τα δυό τα μέρη· ο τόπος επλημμύρισε από αίμα·
 νεκροί επάνω σε νεκρούς σωρό σταγόνες όμοιες
 δροσιά ή χιόνι ή χάλαζα, όταν με βουλή του Δία
 στα ψηλά Ξεσπούν τα όρη και στα δάση όταν φυσάει 250
 γαρμπής άγριος το χειμώνα· έτσι κι απ' τα δυό τα μέρη
 δαμασμένοι από την Κήρα σωριαζώντουσαν με βρόντο.
 Βαριαστέναζεν ο Πάρης από της πληγής τον πόνο
 κι όπως υπόφερε γιατροί τον επεριποιούνταν.

- Στην πόλη οι Τρώες μπαίνανε κ' οι Δαναοί στα μαύρα
πλοία τους πήγαν τρέχοντας· κι όλους η μαύρη νύχτα
τους ξεκούρασε αφαιρώντας τους πόνους απ' τα μέλη τους
και στα βλέφαρά τους πάνω ύπνο σωτήριο χύνοντας. 255
- Το γοργόποδο όμως Πάρη δεν τον δάμασεν ο ύπνος
ως το πρωί γιατί κανείς, αν και το 'θελεν δεν πήγε
με φάρμακα κάθε λογής να τον γιατρέψει, τι ήρθεν
του ταλαίπωρου η στερνή του μέρα και γιατί έμελλε
απ' την Οινώπη, αν τό 'θελε, να γιάνει απ' τους πόνους. 260
- Επίστεψε σε μάντεμα κ' επορεύετο άθελά του·
ανάγκη όμως ολέθρια τον παράσυρε να πάει
στη γυναίκα του, ενώ όρνια πάνω απ' το κεφάλι του
πετώντας απ' τ' αριστερά τον συνάντησαν· κ' εκείνος
άλλοτε με τρομάρα του τα κοιτούσεν κι άλλοτε
νόμιζε πως μάταια πετούν· όμως εκείνα
πόνους ολέθρου φοβερού του σήμαιναν. Στο τέλος
έφτασε στη δοξασμένην Οινώπη· βλέποντάς τον
οι βάγιες της απόρησαν κι αυτή η Οινώπη ακόμα... 270
- Πρόσπεσε στις γυναίκας του τα γόνα και της είπε.
<κενόν> 273^a
- Σκότος γύρω του επάνω του και μέσα του και μέχρι
στο κόκκαλό του το στυλινό έφτανε γιατί η κοιλιά του
πονούσεν απ' το φοβερό φάρμακο που ροφούσε
κι έλυωνε μέσα του η καρδιά απ' τη μελαγχολιά του. 275
- Πώς απ' την αρρώστια κάποιος και τη φοβερή τη δίψα
φούντωσαν τα σωθικά του και ξεραίνεται η καρδιά του,
που κ' η χολή του βράζοντας τον φλέγει κ' η ψυχή του
ναρκωμένη πέταξε απ' τα ξερά του χείλη
ποθώντας να μη στερηθεί το έρμο φαγοπότι·
έτσι κι αυτοουού τα στήθη έφλεγε η μελαγχολία
κι όλος εξουθενωμένος τα λόγια αυτά της είπεν:
«Αγαπητή γυναίκα μου, σ' αυτή μου την κατάντια
μη με μισήσεις, που άλλοτε σ' άφησα, στο σπίτι χήρα
άθελά μου· στην Ελένη Κήρες αναπόφευχτες 285
- μ' έφεραν κοντά που πριν την παντρευτώ μακάρι
στην ιδική σου αγκαλιά να πέθαινα. Όμως κάμε
για το χατήρι των θεών, που τον ουρανό κατέχουν
και για τη δική μας κλίση και τη θερμήν αγάπη μας
μαλακή τη δίκη οργή σου και την εγδίκησή σου
παράτησε και τη πληγή γιάτρεψε, που με παιδεύει
με γιατρικό που 'ναι γραφτό τους πόνους μου να γιάνει,
αν θες· γιατί στο χέρι σου είναι ή να με σώσεις
από το θάνατο ή νεκρό να με ιδείς. Λυπήσου με 295

- και πόνους ταχυθάνατους απ' τα φαρμακωμένα
 βέλη πράυνε ν' ανθήσουν τ' αδύναμά μου μέλη·
 Παράτα την ολέθρια ζήλεια σου· μην τη θυμίσαι
 και μην αφήσεις να με βρει θάνατος αδυσώπητος
 πέφτοντας στα πόδια σου. Τότε του βαρυβρόντη
 του Δία οι κόρες οι Λιτές θα δυσαρεστηθούνε 300
 κι οργισμένες με ανθρώπους κούφιους θα τους στείλουνε
 την οργή στεναγμοφόρας Εριννύας και το μίσος.
 Αλλά συ, αγαπητή μου, διώξε τις μαύρες Κήρες
 από με γιατί έσφαλα απ' τήν ασυνεσιά μου» 305
- Είπεν· αλλ' αυτή τις μαύρες σκέψεις της εκδίκησης
 δεν άφησε, τον έβρισε κ' είπε στο λυπημένο:
 «Γιατί μπρος μου εμφανίστηκες, που άλλοτε μ' αφήκες
 στο σπίτι οδυρόμενην άφραστα για την κόρη
 του θλιβερού Τυνδάρεου, που στην ίδια κλίνη πάνω 310
 τερπόσουνα καγχάζοντας γιατί είναι πιό ωραία
 από με, τη σύζυγό σου, κι όπως λεν αγέραστη·
 σ' αυτής πέσε τα γόνατα με θάρρος και μη θέλεις
 με δάκρυα και με θρήνους σου να με παραπλανήσεις.
 Αχ! αν δύναμη στα στήθη έτρεφα θερίου άγριου 315
 θα έτρωγα τις σάρκες σου και θά 'πινα το αίμα σου
 για το κακό που έκανες της μωρίας σου όργανον.
 Αχρείε! η ωριοστεφάνωτη Κυθέρεια πού 'ναι τώρα
 πού ο άγρυπνος ο Δίας που γαμπρό του ξέχασε;
 Εκείνου τη βοήθεια ζητά και απ' το σπίτι μου 320
 γκρεμοτσακίσου, στους θεούς κι ανθρώπους ατιμία·
 Γιατί από σε, αλιτήριε, κ' οι θεοί πικρά πενήθησαν,
 γιατί άλλων 'γγόνια κι άλλων γιοι χαθήκανε από σένα.
 Αλλά τσακίσου αποδώ και σύρε στην Ελένη,
 που για σε χρωστάει να βόγγει και να θρηνεί νυχτοήμερα 325
 στη κλίνη σου απ' τις φριχτές πληγές κακοπαθώντας,
 μέχρις ότου σε γιατρέψει απ' τις σκληρές σου οδύνες».
- Είπε κι απ' το σπίτι της τον έδωξε θλιμμένον.
 Η κούφια! πού να φανταστεί πως θα πέθαινε κ' εκείνη.
 Γιατί αν εκείνος πέθαινε σύντομα θ' ακολουθήσουν 330
 κι αυτήν οι Κήρες· τι όρισεν έτσι του Δία η Μοίρα.
- Κι αυτός όπως σουρνότανε στις δασόσκεπης της 'Ιδης
 την τελευταία την κορφή, όπου τον οδηγούσε 332^α
 λυπημένο και θλιμμένον και κουτσαίνοντα απαίσιος
 θάνατος, τον εκόκεψεν απ' τον Όλυμπον η 'Ηρα
 κι εχάρη όπως κάθουνταν στου Δία το περβόλι. 335
 Τέσσερες βάγιες κάθουνταν γύρω, που η Σελήνη
 γέννησεν η λαμπρόφθαλμη σμίγοντας με τον 'Ηλιο

- στον ουρανό· δεν έμοιαζεν στην όψη η μια την άλλην
 < κενό τριών στίχων >
- Η τρίτη τον Αιγόκερο και το χειμώνα είχε έγνοια.
 Τέσσερις μοίρες των θνητών σέρνει ο χρόνος, που εκείνες 340
 εξίσου τον ακολουθούν· άλλα γι αυτά ο Δίας
 στον ουρανό δε γνοιάζεται. Κι αυτές συνομιλούσαν
 όσα η ολέθρια μοίρα σκέφτονταν παρακινώντας
 την κόρη του Τυνδάρεου στον άνομο το γάμο 345
 με το Δηίφοβο καθώς και του Έλενου το μίσος
 και για της γυναίκας του την οργή, πώς έμελλε
 Έλληνες να τόν αρπάξουν στα ψηλά βουνά οργισμένον
 με τους Τρώες και στα πλοία τα γοργά να τότε φέρουν·
 πώς ο δυνατός Τυδείδης έμελλε με έμπνευσή του 350
 και τη γνώμη του Οδυσσέα στο ψηλό ορμώντας τείχος
 όλεθρο πολυστέναχτο να φέρει στον Αλκάθο
 παίρνοντας τη φρόνιμη Αθηνά με θέλησή της
 προπύργιο των ίδιων των Τρώων και της πόλης·
 Ούτε θεός δεν δύνουνταν, όσο κι αν πολύ χολώθη 355
 του πλούσιου του Πρίαμου την πόλη να κυριεύσει
 όταν η αθάνατη Ξέγνοιαστη περιπολούσε·
 την αθάνατη όψη της δεν την φτιάξαν σιδερένια
 τεχνίτες, αλλ' ο ίδιος στον Όλυμπον ο Δίας
 την έστησε στην πολύχρυση του Πρίαμου την πόλη. 360
- Γι αυτά του Δία η συζυγος με τις βαγιες της και γι' άλλα
 συζητούσαν· αλλ' ο Πάρης πέθανε πάνω στην Ίδη
 και να γυρίσει οι Έλληνες δεν τον είδαν. Γύρω του
 οι Νύμφες γόγγυζαν γιατί και τώρα αναθυμιούνταν
 πόσες συνομιλούσανε φορές όταν ακόμη 365
 ήταν μικρό. Μαζί μ' αυτές θρηνούσαν κ' οι βουκόλοι
 κ' οι ξωμάχοι λυπημένοι· όλων βάραινε τα στήθη
 λύπη βαριά και στέναζαν ακόμη κ' οι κοιλάδες.
- Και τότε στου πολύπαθου Πρίαμου τη γυναίκα
 ένας βοσκός ανάγγειλε τον φριχτό του Αλέξαντρου 370
 το θάνατο. Ετρόμαξε στο άκουσμα του εκείνη
 και τα γόνα της αμέσως λύθηκαν κ' είπε θρηνώντας:
 «Πέθανες, γιε μου, και σ' εμέ πένθος πρόσθεσες σε πένθος
 απρόσμενο κι ατέλειωτο, γιατί ήσουν ο πιό κάλλιος
 γιος μου μετά τον Έχτορα. Γι αυτό απολιπισμένη 375
 θα σε κλαίω όσο χτυπάει η καρδιά στα στήθη μου.
 Γιατί χωρίς θέληση των θεών δεν πάσχουμε.
 Βέβαια, δεινά ολέθρια μὸιρα μόνον σκέφτεται·
 κάλλιο να πέθαινα προτού τέτοια δεινά με βρούνε
 στο πλούτος μου ειρηνικά· φοβάμαι μήπως κι άλλα 380

- με βρουν, γιους μου να σφάζονται και να λεηλατείται
 η πόλη κι απ' τους αντρειανούς να καίγεται Αργίτες
 και ύφες μου και κόρες μου μαζί με τα παιδιά τους
 να έφρονονται αναγκαστικά απ' τους καταχτητές μας».
- Έτσι βογγώντας έλεγεν. Ο σύζυγός της όμως 385
 δεν τ' άκουσεν τι κάθουνταν θρηνώνας στο μνημείο
 του Έχτορα, γιατί πιότερο σέβουνταν τους γονείς του 386^α
 απ' άλλους κ' ήτο ο άριστος σωτήρας της πατρίδας.
 Έτσι με το σοφό του νου κάθουνταν θρηνώντας κι ούτε
 άκουσεν τι είχε γίνει. ΑΛΛ' η Ελένη κλαίγοντας
 άπαυα, έλεγε στους Τρώες άλλα, κι άλλα η καρδιά της 390
 ήθελε μες στα στήθη της κ' είπε τα λόγια τούτα:
 «Άντρα μου, κ' εσέ κι εμέ και τους Τρώες κακό μέγα
 βρήκεν, που πέθανες σκληρά και σε μένα κακουχίες
 άφησες με πεποίθηση κι άλλα να ιδώ χειρότερα.
 Κάλιο πρώτα να μ' αρπάζαν οι Άρπυες όπότεν 395
 σ' ακολούθησα απ' ολέθρια Μοίρα κακού Δάιμονα.
 Τώρα και σ' εσέ οι θεοί φοβερά κακά εστείλαν
 και σ' εμέ την κακομοίρα· κι όλοι τους σ' ατέλειωτα
 μ' έριξαν πάθη κι όλοι τους με μισούν κι ούτε να φύγω
 το μπορώ· όμως αν φύγω στων Δαναών τα πλήθη, 400
 θα ελεεινολογήσουνε αμέσως το κορμί μου·
 αν πάλι μείνω Τρώισσες και Τρώες γύρω-γύρω
 άλλος δώθε άλλος κείθε θα με καταξεσκίσουν
 κι άταφη, θα μείνω, όρνια και σκυλιά να με σπαράξουν.
 Μακάρι να πέθαινα προτού τέτοια κακά με βρούνε». 405
- Είπε· και για τον άντρα της δεν θρηνούσε τόσο όσο
 μύρουνταν θυμάμενη τις δικές της αδικίες.
 Γύρω της Τρώισσες γι αυτόν στέναζαν, όμως στο νου τους
 είχαν άλλα, τους γονιούς του άλλες θυμούνταν, κι άλλες 410
 τους άντρες τους, κι άλλες τους γιους, κι άλλες γνωστούς σπουδαίους
- Μόνη η Οινώπη ξέσκιζε την ευγενή καρδιά της
 κι ούτε μαζί με Τρώισσες μυρολογούσεν άλλες,
 αλλά μακριά απ' το δώμα της στέναζε για του παλιού της
 άντρα την κλίνη και καθώς το κρούσταλλο παγώνει
 και ψηλά δάση ραντίζει λυώνοντας απ' το φύσημα 415
 Ζέφυρου θυελλώδικου κι απ' τη βροχήν οι γύρω
 οι κορυφές υγραίνονται και μουσκεμένες χύνουν
 σταλαματιά-σταλαματιά το νερό στης γης το χώμα
 και το κρούσταλλο αναλυέται στις δασόσκεπες κοιλάδες
 σε κρύο νερόν αν κι άφθονο και τις πηγές πλουτίζει· 420
 έτσι εκείνη λυπημένη από ψυχοφθόρα νόσον
 έλυωνε για το νιόπαντρο τον άντρα της θλιμμένη

- κι έλεγε αναστενάζοντας στην τρυφερή καρδιά της:
 «Οϊμέ ακολασία μου! Οϊμέ πρόστυχη ζωή μου!
 Αγάπησα, η ταλαίπωρη, τον άντρα μου μ' ολπίδα 425
 πως πάντοτες ομόγνωμοι ως τα βαθιά τα γέρα
 ζηλευτή ζωή θα βγάλω· μα οι θεοί αλλιώς σκεφτήκαν.
 Άμποτες οι μαύρες Μοίρες να με σπαράζαν άσπλαχνα,
 όταν απ' τον Αλέξαντρον έμελλε μακριά να ζήσω.
 Μα κι αν μ' αφήκε ζωντανή μέγα θα κάνω έργο, 430
 να πεθάνω στο πλευρό του, τι η ζωή μου δεν μ' αρέσει».
- Είπε· κι απ' τα βλέφαρά της πικρά δάκρυα χύνουνταν,
 που ο θάνατος τ' αντρός της ήτο γεγονός κι εκείνον
 αναθυμάμενη έλυωνε σαν κερί σε φωτιά πάνω.
 Το βούλωσεν όμως γιατί σέβουνταν το γονιό της 435
 και τις πανώριες βάγιες της ωσότου εχύθη η νύχτα
 απ' τον πλατύν Ωκεανό λιώντας των θνητών τους κόπους.
 Τότε αυτή, ενώ κοιμούνταν ο πατέρας της κ' οι βάγιες,
 σπάζει τις πόρτες του σπιτιού και σα θύελλα την φέραν
 έξω τα γοργά της πόδια. Πώς στα όρη μιά λαφίνα 440
 μέγα ταύρο επιθυμώντας τρέχει με γοργά ποδάρια
 ποθώντας να ενωθεί μ' αυτόν κι άφοβη απ' το βουκόλο
 την οδηγεί το ένστιχτο με ταχύτητα στο λόγγο
 αν τον ομοήθη της ταύρο αντίκρουσε· έτσι εκείνη
 γοργοτρέχοντας περνούσε τους μικρόστενους τους δρόμους 445
 ζητώντας να βρει γρήγορα τη φλόγα και ν' ανέβη
 πάνω της. Δεν ελύγιζαν τα γόνα της και πάντα
 γίνονταν αλαφρότερη τρέχοντας, τι ολέθρια Μοίρα
 κ' η Κύπρη την εβίαζε κι ούτε τ' άγρια θηρία 450
 τα δασύτριχα φοβούνταν συναντώντας τα στο σκότος,
 ενώ τα έτρεμε άλλοτε τώρα απάνω από τις πέτρες
 και το βουνό τ' απόγκρεμνο πατούσε και στους βράχους
 και τους περνούσε φτάνοντας στου δρόμου της το τέρμα.
 Κ' η θεία Σελήνη από ψηλά βλέποντάς την ενθυμούνταν 455
 τον άσηγο Ενδυμίωνα· στέναζε με πικρία της
 για την τύχη της και φέγγος απ' τα ύψη ρίχνοντας
 του ουρανού εφώτιζε τους ατέλειωτους τους δρόμους.
- Έφτασε τέλος στο βουνό με βιάσπην όπου κι άλλες
 Νύμφες τον Αλέξαντρο νεκρό μυρολογούσαν.
 Δάμαζε ακόμα η φωτιά τα δυνατά του μέλη 460
 γιατί οι βοϊδοβοσκοί πολλά άλλος απ' αλλούθε ξύλα
 κουβάλαγαν απ' το βουνό γι τελευταία χάρη
 του Πάρη για να δείξουνε το πένθος τους θρηνώντας
 όλοι για το βασιλιά τους και το σύντροφό τους. Κείνη
 δε βόγγηξε θωρώντας τον φανερά αν και λυπούνταν, 465

- αλλά σκέπασε με πέπλο τ' ὄριο της το πρόσωπο
 κι ερίχτη αμέσως στη φωτιά. Βογγούσε και βογγούσε
 και με τον άντρα της μαζί καίγονταν· εθαμάσαν
 όλες οι Νύμφες βλέποντας στα ύψη να πετάει
 αντάς με τον άντρα της κ' εἶπεν ἐτότε κάποιε: 470
 «Αχρείος ἦταν πάντοτε ο Πάρης, που αφήκε
 τή νιόνυφη γυναίκα του κι ἄλλη παντρεύτη αχρεία,
 που και τους Τρώες και σ' αυτόν και στην πόλην ἔφερε
 συφορά ο κούφιος! Μήτε τη γυναίκα του σεβάστη,
 που υπόφερε κι ὡσάν το φως του ἡλίου τον τιμούσε 475
 αν και τον συχαίνονταν τι δεν την αγαπούσεν».
- Αυτά ἔλεγε μέσα της μιὰ Νύμφη, ἐνῶ ἐκείνη
 καίγονταν μέσα στη φωτιά ζωή και φως ξεχνώντας.
 Τριγύρω της βοῖδοβοσκοὶ θάμαζαν, ὅπως θαμάζαν
 κ' οἱ Ἀργῖτες ὅλοι ἰδόντας ἄλλοτε του Καπανέα 480
 την κόρη Ευάδνη να σκορπά τα μέλη της τριγύρω
 στον άντρα της, που ο κεραυνός τον εδάμασε του Δία.
 Ἀλλ' ὅταν και τους δυό η φωτιά δάμασε με την ορμή της
 την Οινώπη και τον Πάρη και τους σκέπασεν η ἴδια
 στάχτη, εσβήσαν με κρασί τη φωτιά και τα οστά τους 485
 σε χρυσό βάλαν κροντήρι. Κ' ἔστησαν αμέσως τάφο
 κι ἔβαλαν πάνω απ' αυτόν δυό στήλες, που κοιτάζαν
 ἄλλη δῶθε ἄλλη κείθε, ὄχι ἀντίκρου, για να δείχνουν
 τη στεναγμοφόρα ζήλεια πού 'χαν αναμεταξύ τους. 490

ΛΟΓΟΣ ΙΑ': ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΙΝΕΙΑ

Οι Τρώισσες εστέναζαν στην πόλη κι ούτε νάρθουν
 στον τάφο μπόραγαν κοντά, τι ήταν μακριά απ' την πόλη
 την ψηλή κι' οι νέοι έξω απ' την πόλη μάχουνταν
 άπαυα και δεν τέλειωνε στη μάχη ο φόνος καίτοι
 πέθανεν ο Αλέξαντρος, γιατί στην πόλη ορμούσαν 5
 οι Έλληνες ενάντια στους Τρώες· κι' αυτοί έξω
 από τα τείχη πήγαιναν· γιατί ανάμεσά τους
 γύριζε η πολυστέναχτη Ενωώ κ' η Έριδα
 σκληρές Εριννύες όμοιες, κι' απ' το στόμα ανάσαιναν
 όλεθρο φοβερό κ' οι δυό· Κήρες ολόγυρά τους 10
 μαίνονταν αναιδέστατες και με ψυχή στα στήθη
 ανοικτίρμονη. Ο Φόβος με τον Άρη εξ' άλλου αντάμα
 παραινούσαν τους λαούς στη μάχη· ακολουθούσεν
 κι ο Δείμος μ' αίματα πηχτά λερωμένος, που άλλοι άντρες
 βλέποντάς τον θάρρευαν, ενώ τον φοβούνταν άλλοι. 15
 Παντού βέλη και κοντάρια κι όπλα άντρες έριχναν
 άλλος απ' αλλού ποθώντας κακό να φέρουν φόνον·
 όπως μάχουνταν μεγάλη χλαολή σηκώνουνταν
 κι αποδώθε κι αποκειθε στην ανθρωποχτόνα μάχη.
 Τότες ο Νεοπτώλεμος σκότωσε το Λαοδάμα, 20
 που ανατράφη στη Λυκία στις όχθες του ώριου Ξάνθου,
 που η Λητώ του βαρύβρόντη Δία έφερε η γυναίκα
 στους ανθρώπους, σκίζοντας με τα χέρια της τους κάμπους
 τους άγνοους της ένδοξης Λυκίας, όταν πόνοι 25
 κι ανία θείου τοκετού σκληροί τη βασανίζαν
 από το τέκνο πού 'φερνε στην πρόσβαρη κοιλιά της.
 Σκότωσε στη μάχη ακόμα χτυπώντας το σαγόني του
 το Νιρέα και τη γλώσσα τη λαλούσα βρήκε η μύτη
 και με την ακατάσχετην ορμή του όπλου εκείνος
 σκεπάστη και βρουχιότανε κι έτρεχε απ' τα γένεια αίμα, 30
 ενώ μιλούσε, κ' η αιχμή κάτω από το γερό του χέρι
 τον στήριξε λιπόθυμον στη γη· χτύπησε επίσης
 το θεϊκόν Ευήνορα λίγο από τη λαπάρα
 πάνω, και στο σηκώτι του μπήχτηκεν η αιχμή του
 κι αμέσως όλεθρος κακός τον βρήκεν. Ύστερά του 35
 σκότωσε τον Ίφιτιο, και του Μαίναλου το τέκνο
 τον αντρειανό Ιππομέδοντα δάμασε, που στις όχθες
 του Σαγγάριου γέννησεν η Νύμφη Ωκυρόη,

- μα δεν τον είδε να γυρνά, τι μισητές κι ολέθριες
Κήρες το γιο της σπάραξαν κ' ηύρε την μέγα πένθος. 40
- Το Βρέμοντα κι Αντρώμαχο σκότωσεν ο Αινείας
τον πρώτο θρέμμα της Κνωσσός, το δεύτερο της θείας
Λύκτος· έπεσαν στον ίδιο χώρο απ' τα γοργά τους άτια
κ' οι δυό· κι ο ένας σπάραξε χτυπημένος στο λαιμό του
με μακρύ δόρυ κι ο άλλος ξεψύχησε από πέτρα, 45
- πού 'ριξε χέρι δυνατό στ' οδυνηρού κροτάφου
τη βάση και τον κάλυψε μαύρος θάνατος. Οι ίπποι
τρόμαξαν και φεύγανε απ' τους αμαξολάτες
μακριά και σε πολλούς νεκρούς πλησίαζαν· τους ίππους
αυτούς αρπάξαν παραγιοί του άψεγου Αινεία, 50
- που τό είχανε κρυφή χαρά για αυτά τα λάφυρά τους.
Με βέλος τότε ολέθριο χτύπησε ο Φιλοχτήτης
τον Πύρασο, που έφευγεν απ' τη μάχη και τα νεύρα
πίσω του γόνυ έσκισε και του 'κοψε τη φόρα.
Κι όταν να κουτσαίνει κάποιος απ' τους Δαναούς τον είδε 55
- του 'κοψε τον οδυνηρό τένοντα της κεφαλής του
με δόρυ κι όλο του η γης εδέχτηκε το σώμα,
και το κεφάλι του μακριά σ' αίματος κυλίστη λίμνην
αφίνοντας ισχνή φωνή· κι ευτύς πέταξε η ψυχή του.
- Τον Κλέωνα κι Ευρύμαχον με δόρυ ο Πολυδάμας 60
- χτύπησεν, που 'ρθαν κ' οι δυό τους με το βασιλιά Νιρέα
απ' τη Σύμη κ' ήξεραν πολύ καλά απ' αγκίστρι
κάτω ολέθριο να ρίχνουν δίχτυα μες στη θάλασσα
την πλατιά για ψάρεμα και να σειούνε με τα χέρια
το καμάκι τους με τέχνη πάνω στα ψάρια· αλλ' όμως 65
- τα θαλάσσια έργα διόλου δεν τους ωφελήσανε.
Χτύπησε ο φιλοπόλεμος Ευρύπυλος τον Έλλο
τον αντρείον, που στη λίμνη τη Γυγαία γέννησεν
η μάνα του η ωριόμαλλη Κλειτώ· κι αυτός στη σκόνη
μπρούμυτα έπεσε· κι αλάργα το μυτερό του δόρυ... 70
- <κενόν πολλών στίχων>
- Κι έπεσεν απ' τους στέριους του ώμους και το κομμένο
χέρι του από ολέθριο ξίφος μάταια κι ας εποθούσε
γοργό δόρυ να τινάξει· όμως ο άντρας τώρα
δεν εκινιόταν, σπάραξε σαν την ουρά άγριου δράκου
που αναδύεται κομμένη από δόρυ κι έχασε 75
- αυτός πιά τη δύναμή του να κατασπαράξει αμέσως
τον, που τον επλήγωσε· έτσι το δεξι χέρι τ' αντρείου
πολεμιστή αναδύουνταν· μα δεν είχε πιά κουράγιο.
Τον Αίνον και Πολύιδον απ' το Κήτειο, σκότωσε
ο Οδυσσέας ρίχνοντας το κοντάρι του στον ένα 80

- και μ' οξύ τον άλλον ξίφος. Σκότωσε κι ο Σθένελος
 το θεϊκό τον Άβαντα χτυπώντας το λαιμό του
 μ' ακόντι οξύ κ' η μύτη του έφτασε στον αυχένα
 και μ' ακίνητα τα μέλη ενεκρώθηκε η καρδιά του.
 Το Λαόδικο ο Τυδειδης κι ο Αγαμέμνονας το Μέλιο 85
 σκότωσαν, κι ο Δηίφοβος τον Άλκιμο και Δρύα.
 Αλλά και ο Αγήνορας σκότωσεν, αν και γενναίον,
 τον Ίππασο, που έφτασεν απ' του Πηνειού το ρέμα,
 που τα θρέφτρα στους γονιούς του δεν κατάβαλε τι μοίρα
 τη ζωή του πήρε. Ο Θόας δάμασε τώρα το Λάμο 90
 και τον αντρειανό το Λύγκο, και το Λύκωνα ο Μηριόνης.
 Σκότωσε κι ο Μενέλαος τον Αρχίλοχο, που οικούσε
 στην Κωρύκια κοιλάδα με την πέτρα του τεχνίτη
 Ήφαιστου, που τη θαμάζουν οι θνητοί, τι έβγαζε φλόγα
 νυχτοήμερα αδάμαστη κι άσβηστη· τριγύρω της 95
 φοίνικες μ' άφθονο καρπό βλασταίνουν με τις ρίζες
 στην πέτρινη φλόγα κοντά και τούτα όλα τα φτιάξαν
 οι θνητοί για να τα βλέπουν κι όσοι γεννηθούν στο μέλλον.
 Ο Τεύκρος του Ιπποδέμοντα τον άξιο γιο Μενότιο,
 που γοργοχύθη επάνω του στοχάστη να τοξέψει· 100
 τόξο καμπύλου κέρατος με χέρια νου και μάτια
 τού 'ριξε. Κι αυτό τ' ολέθριο τόξον από γρήγορο
 χέρι ριγμένο πέτυχε τον άντρα· ενώ ακόμη
 σφύριζε η χορδή· κ' εκείνος χτυπημένος σπάραζε
 αντικρύ του, τι ήρθαν μαύρες Κήρες μαζί με το βέλος, 105
 που την καρδιά του χτύπησεν, όπου των ανδρών το μένος
 κ' η ψυχή βράζει, κ' οι δρόμοι για τον Άδη είναι ανοιγμένοι.
 Πέτρα με τα στιβαρά του χέρια ύψωσε μεγάλη
 ο Ευρύαλος των Τρώων τις πυκνές κλονώντας τάξεις.
 Πώς φύλακας σε γερανούς κραυγαλέους στο χωράφι 110
 χύνεται πάνω τους μ' ορμή ανασειώντας με βιασύνη
 γύρω από το κεφάλι του ώριο βούκεντρο και πέτρα
 ετόξευεν απάνω τους και τους διασκορπίζει
 στον αχολογούντα αγέρα, όπου με φόβο πέτουνται
 δίχως τάξη κι άλλος σ' άλλον ρίχνεται αγριοκράζοντας, 115
 ενώ με τάξη πέτουνταν πρώτα· έτσι και το βέλος
 το φοβερό του αντρειανού Ευρύπυλου φοβούνταν
 οι οχτροί, που μάταια δεν τό 'φερεν η μοίρα,
 μον σύντριψε την κεφαλή του Μέλη του αντρειωμένου
 και το κράνος του μαζί της κι άφευχτος τον βρήκε φόνος. 120
 Άλλος πάλι σκότωνε άλλον κ' η γης βαριοβογοούσε.
 Πώς θυελλοφόρος άνεμος στους κάμπους και στα δάση
 πνέοντας με βαριόχην ορμή δέντρα μεγάλα

- το ένα εδώ και τ' άλλο εκεί ρίχνει ξεριζώνοντάς τα
στο πλατύστηθο το άλσος κι όλη η γης η γύρω σειείται· 125
έτσι στη σκόνη έπεφταν κι αυτοί και τ' άρματά τους
βοούσαν ακατάσχετα κι η γη στέναζε. Κ' εκείνοι
θυμάμενοι τη χλαογή αλληλοχτυπιούσαντε.
- Τότε ο Απόλλωνας κοντά ζύγωσε στον Αινεία
και στ' Αντήνορα το τέκνο τον Ευρύμαχο το γαύρο, 130
που με ισχυροδύναμους Αχαιοούς επολεμούσαν
στέκοντας μέσα στη μάχη καθώς δυό συνομηλικά
βόδια δυνατά από κάτω στο ζυγό κι ούτε έπαυαν
τη μάχη. Κι αμέσως ο θεός τους είπε αυτά λαβόντας
του μάντη Πολυμήστορα την όψη, που γεννήθη 135
απ' τη μάνα του στον Ξάνθο του Έκατου υπηρέτης:
«Αινεία συ κ' Ευρύμαχε θεογέννητοι δε στέκει
σε σας να υποκύψετε στους Αργείους· γιατί μήτε
ο πανίσχυρος ο Άρης θα χαρεί, αν σας συναντήσει
αν θελήσετε στη μάχη να μπειτε γιατί οι Μοίρες 140
έγραψαν πολύχρονοι να ζήσετε κ' οι δυό σας».
- Είπε· και με τους ανέμους αναμίχτη κ' έγινεν
αγνώριστος· ένοιωσαν αυτοί το θεό κι αμέσως θάρρος
γέμισαν ακατάσχετο· και τα ηρωικά τους
στήθη αναθαρρήσανε κι όρμησαν στους Αργείους 145
όμοια με σφήκες φοβερές, που άγρια θυμωμένες
ορμούν πάνω στις μέλισσες, όταν τις δουν κοπάδι
να νοστιμέβουνται ξερά σταφύλια στον καιρό τους
κι όταν έξω βγαίνουνε μέσα από το κρηνή τους·
έτσι κ' οι Τρώες χύνουνταν στους φιλόμαχους Αργίτες 150
με λύσσα· οι Κήρες χαίρουνταν οι μισητές θωρώντας
τον πόλεμο κι ο ίδιος εγέλασεν ο Άρης
κ' η Ενωύ τρομαχτικά βοούσεν και τα όπλα
τα πλουμιστά βροντούσανε. Άπειρες φυλές οχτρών τους
με τ' αδάμασά τους χέρια λεηλατούσαν· πλήθος 155
λαού σωριάζονταν στη γη· κι όπως οι θεριστάδες
στην εποχή του καύσωνα με τα γοργά τους χέρια
κόβουνε τα χερόβολα μοιράζοντας σε πλέθρα
άπειρα τη γη· παρόμοια κι απ' αυτών πέφταν τα χέρια
μύριες τάξεις· κ' η γης γύρω νεκρούς γεμάτη μ' αίμα 160
πλημμύρισε· κ' η Έριδα τέρπονταν που σκοτώναν
ένας τον άλλο, ενώ αυτοί τη σκληρή δεν παύαν μάχη,
σαν άγριοι λιόντες, που ορμούν σε κοπή προβάτων. Όμως
την ανεντρόπιαστη φυγή θυμήθηκαν και φεύγαν
απ' τον όλεθρον όσοι είχαν ακατάβλητα τα πόδια. 165
Του Αγχίση ο φιλόμαχος ο γιος πάντα κατά πόδας

- τους οχτρούς ακολουθούσε χτυπώντας τους στα νώτα·
το ίδιο κι ο Ευρύμαχος έκαμνεν, ενώ ο Φοίβος
τέρπουσαν ο θάνατος απ' τα αλάργα βλέποντάς τον.
Πως σε ξεροχώραφο άντρας κυνηγάει χοίρους άγριους, 170
που βόσκουν προτού θεριστούν τ' αστάχια απ' τους αγρότες
στέλνει τα φοβερά σκυλιά επάνω τους κι εκείνοι
τα τρέμουνε καθώς ορμούν και δεν τα μέλλει διόλου
πια για θροφή και τρέπονται σ' επονείδιστη φευγάλα
όλοι μαζί, και τα σκυλιά τρέχοντας οπίσθθέ τους 175
τους πλήγωσαν αμείλιχτα κι εκείνοι από φόβο
φεύγουν, αγριογυρλλιζοντας και χαίρεται ο αφέντης
τ' αγρού· έτσι ευφραίνονται αγναντεύοντας κι ο Φοίβος
να φεύγει ο Αργίτικος στρατός. Γιατί πιά δε γνοιαζόνταν
των αντρών έργα κ' ευκιούνταν στους θεούς να τους χαρίσει 180
ταχυποδία· τι είχανε σ' αυτή μόνον ελπίδα
να γυρίσουνε· όμως όλους τρέχοντας κρατώντας δόρυ
τους θέριζε με συντρόφους του ο Ευρύμαχος κι ο Αινείας.
Τότε απ' τους Αργείους ένας έχοντας μεγάλη πίστη
στην αντρεία του, ή και στης Μοίρας τη βουλή, που γύρευε 185
να τον ξεκάνει, φεύγοντα απ' τη μισητή τη μάχη
κράτησε το άλογό του, που βιάζονταν σ' εκείνη
να γυρίσει κι εναντίον των οχτρών να πολεμήσει.
Μα στον πρόλαβε ο γενναίος Αντήνορας χτυπώντας τον
στον οδυνηρό μυώνα με βουκέντρα δίκωπη· 190
απ' την ορμή του σίδερου στο κόκκαλο του μπράτσου
χτυπημένος στράφη πίσω· εύκολα τα νεύρα του
του 'κοψε κ' έτρεξεν αίμα απ' τις φλέβες. Μούσκεψε
μ' αίμα του ίππου του ο λαιμός και στους νεκρούς σωριάστη
αφήνοντας το δυνατό χέρι του τα χαλινάρια 195
να σφιχτοκρατεί, όπως όταν ζούσε. Κ' ήταν θαύμα μέγα,
που απ' το σκοινί κρατιόταν των γκεμιών αιμοσταγμένο
φέρνοντας φόβο στους οχτρούς με τη θέληση του 'Αρη·
θά 'λεγες πως πολεμούσεν έφιππος ακόμη· ο ίππος
του σκοτωμένου βασιλιά φανερόν έφερνε σήμα. 200
- Τώρα δάμασε κι ο Αινείας χτυπώντας τον στη μέση
με το κοντάρι του το γιο του Αίθαλου κ' η αιχμή του
στ' αφάλι έφτασε σέρνοντας έξω και τ' άντερα του·
στη γήλι ξάπλωσε τραβώντας μαζί με τα εντόσθια
την αιχμή στενάζοντας και δάγκωσε το χώμα 205
με τα δόντια και βρουχιόταν· κ η ψυχή τον άντρα αφήκεν.
Ετρομάξαν οι Αργείοι σαν τα βόδια που δουλεύουν
ακατάπαυα τραβώντας κάτω απ' το ζυγό τ' αλέτρι
τα τσίμπησε βοϊδόμυγα στ' απλόχωρα λαγόνια

- να πιεί αίμα, κι απ' τους πόνους των εκείνα παρατάνε 210
τη δουλειά τους και θυμώνει ο ζευγολάτης θέλοντας
και να εργαστεί και τρέμει για των βοδιών τους πόνους,
μήπως κατόπι όπως τραβούν τ' αλέτρι τούς σπαράξει
τα νεύρα τους τ' ακάματον υνί το σιδερένιο·
- έτσι οι Δαναοί φοβούνταν και μεγάλη είχε αγωνία 215
ο γιος τ' Αχιλλέα κ' είπε τους δυνατά, εμποδίζοντάς τους:
«Γιατί, δειλοί, τρομάζετε τόσο σα μαυροπούλια
ανίσχυρα, που φόβισε κίρκος πάνω τους ορμώντας;
Κάνετε κουράγιο τι είναι κάλλιο να πεθάνουμε
παρά να προτιμήσουμε το φευγιό σαν άναντροι». 220
- Είπε· εκείνοι επείστηκαν γιατί θάρρητα και τόλμη
αμέσως μες στα στήθη τους έβαλαν κι αυτός στους Τρώες
μεγαλοφρονώντας χύθη, δόρυ σειώντας στα χέρια του
γρήγορο, κ' οι Μυρμιδόνες τον συνοδεύαν κρύβοντας
τόλμην ίση με θύελλα στα στήθη τους· και πήραν 225
απ' την χλαλοήν ανάσαν οι Αργίτες· κι αυτός όμοιος
στην αντρεία με το γονιό του σκότωνε στη μάχη Τρώες,
τον ένα απ' τον άλλον έπειτα, κι αυτοί φεύγαν. Πώς το κύμα
κυλιέται στο γιαλό μ' αφοδ' απ' την πνοή θεελλώδη
βοριά ανυψωνομένου απ' τη βαθιοθάλασα, όταν 230
άλλος ενάντιος άνεμος, που θύελλα άλλη φέρονει
το απωθεί στους αιγιαλούς κι ας πνέει ο βοριάς ακόμα·
έτσι τους Τρώες, που πιά πριν στους Δαναούς ορμούσαν
του θεόμορφου Αχιλλέα το τέκνο λίγο πίσω
τους απώθησε, διότι δεν άφησε να φύγει 235
ο θρασόβουλος κι αντρείος Αινείας, μον να μένει
στη σκληρή τη μάχη ο αυθάδης. Κι η Ενωύ ισοζυγούσε
τη μάχη τη φριχτή· αλλ' ο γιος τ' Αχιλλέα δεν εσειούσε
το δόρυ του πατέρα του να χτυπήσει τον Αινεία,
γιατί τον απότρεπεν η ωριόπεπλη η Θέτη, 240
από σέβας στην Κυθέρεια, στρέφοντας του εγγονού της
το νου σ' οχτρών άλλες φυλές, και την άφταστην αντρεία του.
Έτσι ο ένας πολλούς Τρώες σκότωνε, κι ο άλλος μύριες 242^α
φυλές Αργείων δάμαζε. Και χαίρουνταν τα όρνια,
που εντόσθια λαχταρούσαν και σάρκες σκοτωμένων
να φαν και να χορτάσουν· κ' εστέναζαν οι Νύμφες 245
του Ξάνθου και τους ξάστερου Σιμόη οι δυχατέρες.
- Έτσι πολεμούσαν τούτοι· κ' οι ταχυκίνητοι άνεμοι
σύγγοφο σκόνη σήκωναν, που ήσκιωσε όλο τον θείον
γύρω αγέρα και μ' ομίχλη τον σκέπασεν απρόσμενη·
γης δε φαίνόταν κ' οι θνητοί τίποτε δεν καταβλέπαν.
Όμως πολεμούσαν πάλιν· κι όποιον συλλαμβάνανε 250

- τον σκότωναν ανήλεα κι ας ήταν και δικός τους·
γιατί δεν το μπορούσανε στη μάχη να διακρίνουν
μήτε οχτρό μήτε δικό τους· κι όλοι τους αμχανούσαν.
Κι όλοι τους θα μπερδεύονταν και θα χάνονταν με τρόπο 255
φριχτό κι όλοι τους με ξίφη θα 'πεφταν ολέθρια
συμμεταξύ τους αν ο γιος απ' τον Όλυμπο του Κρόνου
δεν βόηθα όσους μάχουνταν τη σκόνη διασκορπώντας
της μάχης, και δεν έπαυε τις ολέθριες θύελλες.
Όστόσο, ακόμη μάχουνταν· όμως έγινε ο αγώνας 260
πιό μαλακός γιατί έβλεπαν την ανάγκη ή κάθε οχτρό τους
ν' αφανίσουσε στη μάχη, ή και να την αποφύγουν.
Κι άλλρτε των Τρώων πλήθη τα νικούσαν οι Αργείοι
κι άλλοτε πάλιν τις τάξεις των Δαναών οι Τρώες.
Φοβερή γινόταν μάχη· κι όμοια με χιονιού τουλούπες 265
ρίχνονταν βέλη κι απ' τους δυό και με φόβο τους εβλέπαν
οι γιδοβοσκοί τη μάχη από τα βουνά της Ίδης·
κι ένας τους ανατείνοντας στους ουρανούς τα χέρια
εύχονταν να ξολοθρευτούν όλοι απ' την ορμή του Άρη
κ' οι Τρώες ν' ανασάνουσε απ' το στεναγομόφορο 270
πόλεμο και την ημέρα της λευτεριάς να ιδούνε.
- Όμως δεν τον ακούσανε· γιατί η βογγοφόρα η Μοίρα
άλλα σχεδίαζεν χωρίς ούτε τον πελώριο Δία
να σεβαστεί μήτε άλλονε θεόν, γιατί εκείνη
δεν αλλάζει γνώμην ούτε άντρας να σκοτώνει άντρα, 275
είτε πόλη, όταν γνέσει τ' άφευχτου όλεθρου το νήμα
Όλα με τη δύναμή της ή τ' αυξάνει ή τα συντρίβει.
Με προτροπή της γίνονταν μάχες σκληρές κι αγώνες
με Τρώες καβαλλάρηδες κι Αργίτες πειθαρχούντας.
Φόνο και θάνατο φριχτόν άπαυα προκαλούσαν 280
μεταξύ τους· και κανείς τους δε φοβόταν, πολεμούσεν
πρόθυμα· γιατί τους άντρες παρασύρει η αντρεία στη μάχη.
- Αλλ' όταν πολλοί ξάπλωσαν στη σκόνη σκοτωμένοι
τότε θάρρος περισσότερο επήραν οι Αργίτες
μ' ορμήνιες της φιλόμαχης Παλλάδας, που στη μάχη 285
φτάνοντας κοντά βοηθούσε τους Έλληνες ποθώντας
του Πρίαμου την ξακουστή να κυριέψουν πόλη,
που βαριοαναστέναζε για τ' Αλέξαντρου το φόνο.
Και το δοξασμένο Αινεία η θεία τότε η Κύπρη
η ίδια από τον πόλεμο και την ολέθρια μάχη 290
τον άρπαξε με τάχος της και στον άπειρον αέρα
τον έφερε, τι δεν έμελλε στον άντρα εκείνον μάχη
να δώσει με τους Έλληνες μπρος στο ψηλό το τείχος.

- Γι αυτό στην Τριτογένεια τη σοφή υποχώρησεν,
 που ήθελε τους Δαναούς πρόθυμα να βοηθήσει, 295
 μήπως δίχως τη θέληση των Μοιρών σκοτώσει κάποιον,
 γιατί μηδέ τον κάλλιο της τον Ἄρη δε φοβήθη.
- Τώρα πιά στο χώρο οι Τρώες της μάχης δεν εμείνανε,
 αλλά γύρισαν οπίσω μ' έκπληξή τους τρέμοντας,
 γιατί σαρκολιχουδिका θεριά οι Αργίτες όμοιοι 300
 με μεγάλη προθυμία χάρην του Ἄρη ορμούσανε.
 Ὅπως σκοτώνουνταν νεκρούς οι ποταμοί κι ο κάμπος
 γέμισαν· γιατί πολλοί στη γης κοπάδι πέσαν
 άντρες κ' ἴπποι· όπως χτυπιούνταν άμαξες πολλές σκορπιούνταν.
 Ἄφθονον αίμα, έτρεχεν παντού όπως ποτάμι 305
 ύστερα από νεροποντή· γιατί ολέθρια Μοίρα
 αύξαινε την οχλοβοήν. Ἄλλοι πάλιν τρυπημένοι
 με ξίφη ή μελιοδόρατα, στο γιαλό μ' ακόντια σκόρπια
 κείτονταν όμοιοι, και καθώς στα παράλια θάλασσας
 βαριόηχης άντρες λύνουνε τα σκοινιά από σάπιες βάρκες 310
 και σκορπούν τα μακριά ξύλα της πελώριας βάρκας μ' όλο
 τ' άλλο υλικό της κι ο γιαλός γεμίζει ο μεγάλος
 και καλύπτεται το μαύρο κύμα· έτσι αυτοί σφαγμένοι
 κείτονταν στην αιμόβαφτη σκόνη απολησμονώντας
 τη χλαολή πολύκλαυστου πολέμου και τη φρίκη. 315
- Λίγοι τους, που ξεφύγανε την άσπλαχνη τη μάχη
 τρούπωσαν μέσα στην πόλη βαριά πάθη ν' αποφύγουν.
 Τα παιδιά αυτών κ' οι γυναίκες παίρναν απ' το ματωμένο
 σώμα τους όλα τα όπλα τα λυθρολερωμένα 320
 και καθάριζαν τα πάντα με ζεστό νερό· και σ' όλη
 την πόλη γύριζαν γιατροί και πήγαιναν στα σπίτια
 των αντρειανών πολεμιστών να γιάνουν τις πληγές τους·
 Τα τέκνα κ' οι γυναίκες τους βλέποντάς τους να γυρίζουν
 από τη μάχη στέναζαν· πολλούς που δε γυρίσαν
 τους κλαίγαν. Κ' υποφέροντας πόνους σκληρούς εκείνοι 325
 άλλοι απ' αυτούς εστέναζαν για τα δεινά τους κι άλλοι
 στο δειπνο ξεκουράζονταν απ' τους κόπους των. Κ' οι ἴπποι
 οι γοργοί θροφή ποθώντας χλιμιντρούσαν. Κ' οι Αργείοι
 στα πλοία τους και στις σκηνές έκαναν ό,τι κ' οι Τρώες.
- Ἄμα πρόβαλε απ' την άκρη του Ωκεανού η Αυγούλα 330
 με τ' αστραφτερά της τ' άτια κι όλοι οι άντρες ξύπνησαν
 τότε οι φιλόμαχοι οι γιοι των αντρειανών Ελλήνων
 άλλοι στην ψηλή την πόλη του Πρίαμου επήγανε
 κι άλλοι τους μέσα στις σκηνές μ' άντρες λαβωμένους μέιναν,
 μήπως κάποιος απ' τους άθλιους λαούς χυθεί στα πλοία 335
 χάρη των Τρώων, που μακριά και κάτω από τους πύργους

με τους Αργείους μάχουνταν· τι σκληρή γινόταν μάχη.

Μπρος απ' τη Σκαιή την πύλη ο υγιός τον Καπαρέα
χτυπιούνταν με ισόθεον άντρα το Διομήδη.

Μα με βέλη και με πέτρες τους εμπόδιζε ο γενναίος 340

Πολίτης κι ο φιλόμαχος Δηϊφοβος μαζί μ' άλλους
συντρόφους των· χτυπιούσαντε των μαχητών τα κράνη
κ' οι ασπίδες, που τους σώζαν απ' την άσπλαχνη τη Μοίρα
και τον απαίσιο θάνατο οι δυό γενναίοι άντρες.

Γύρω πάλι απ' τις Δαρδάνιες πύλες αγωνίζονταν 345

τ' Αχιλλέα ο γιος· μαζί του και τριγύρω πολεμούσαν
όλοι οι άλλοι Μυρμιδόνες, σ' άγρια δίωξη έμπειροι.

Αυτούς με βέλη αριθμητα απ' το τείχος ο γενναίος
Αγήνορας κι ο Έλενος τους εμπόδιζαν με θάρρος
προστάζοντας να πολεμούν τους Τρώες, που κ' εκείνοι 350

πρόθυμα γύρω απ' τα τείχη μάχουνταν της πατρίδας των.
Στον κάμπο και στις Πύλες μπρος και στα γοργά τα πλοία

μάχουνταν ο Οδυσσεάς άπαυα κι ο Ευρύπυλος,
που ο γενναίος ο Αινείας με μιά κάποια αλαζονεία
τους απόκρουε με πέτρες. Και στις όχτες του Σιμόη 355

ο μελιόπλιστος ο Τεύκρος είχε ριχτεί σε μάχη
οδυνηρή· ενώ βάσανα δοκίμαζε άλλος άλλα.

Τότε απ' τον πολεμόφρονα γύρω τον Οδυσσεά
με συμβουλή του φρόνιμη δυό περισπούδαστοι άντρες
γνοιάζουνταν τις ασπίδες τους για μάχη και χτυπούσαν 360

απ' τις κορυφές επάνω μ' αλληλένδετες ασπίδες
σε μιάν όλες ταιριασμένες. Θά 'λεγες πως είναι τείχος

στέριας θολωτής οικίας, που σε υγρόπνοον αέρα
αντέχει και στις δυνατές νεροποντές του Δία·
έτσι οι τάξεις των Ελλήνων ισχυροποιούνταν κ' είχαν 365

σκέπασμα βοϊδοασπίδες σε μιά συναρμοσμένες
μ' όμοια τόλμη και αντρείαν και ψυχήν. Κ' οι άλλοι Τρώες
από ψηλά μ' ογκόλιθους τους χτυπούσαν, που κυλιούνταν

δυσκολόθραυστοι απ' το βράχο στή γης την παχιοχώματη·
πολλά δόρατα και βέλη ατεναχτερά κι ακόντια 370

οδυνηρά, εκτοξεύουνταν στις ασπίδες κι άλλα πέφταν
στη γης κι άλλα τους μάταια φέρουνταν καμπυλωμένα
παντού πάνω στους μαχητές. Μ' αυτοί δεν εφοβούνταν

το χτύπο τον ανέκφραστο και δεν υποχωρούσαν
κι ως βροχής τον θεωρούσαν βρόντο· κι όλοι τους στο τείχος 375

μπήκανε και δεν έμεινεν έξω κανείς· πηγαίαν
συναρμοσμένοι όλοι τους στη μάχη να ριχτούνε
σα μαύρο νέφος, που ο γιος του Κρόνου το χειμώνα

από τον ψηλόν αιθέρα σε μεγάλο απλώνει πλάτος·

- κρότος πολὺς και χλαλοή σκορπιούνταν απ' τα πόδια, 380
των, που φεύγαν και τη σκόνη πολύ λίγο ὕψωναν
οι άνεμοι απ' το ἔδαφος και πίσω απ' τους αντρείους·
ατέλειωτη ἦταν η κραυγή με βουή παρόμοια σμήνους
μελισσών που φτερακάνε· κι ὅλος ο λαός ανάσα
ἔπαιρνε κάνοντας τρανή ταραχή. Και χαίρουνταν 385
πάλι οι Ατρείδες βλέποντας γεμάτοι περηφάνια
το φράχτη του ατρόμητου πολέμου γύρωθῆ τους.
Ὅρμησαν στου θεόμοιαστου του Πρίαμου τις πύλες
ὅλοι μαζί μ' ἀπόφαση κι οπλισμένοι με πελέκια
δίκοψα να γκρεμίσουνε τα τείχη και να σπάσουν 390
πόρτες και σύρτες. Ἐξοχη σύνεση κ' ἐλπίδαν είχαν.
Ὅμως δεν τους εβοήθησαν σε τίποτα οὔτε ασπίδες
οὔτε κ' οι ταχυκίνητες βουκέντρες, γιατί ο Αινείας
ο αντρειανός σηκώνοντας με τα χέρια του ογκολίθι
το πέταξεν ἀπάνω τους μ' ὀρμή και μ' ἄθλιο τρόπο 395
δάμασε τους οχτροὺς του θράυοντας τις ασπίδες τους. Πῶς λίθος,
που ξεκόλλησε ἀπὸ βράχο και στα γίδια, που στα πλάγια
βόσκουν ἔπεσε μ' ὀρμή δίπλα τους κι ὅλα τρομάξαν·
ἔτσι τρόμαξαν κ' οι Αργεῖοι. Μ' αὐτός πάλιν ἀπὸ πάνω
τους πέταγε πέτρες μ' ὀρμή κι οι φάλαγγες τρομάζαν. 400
Πῶς ο Δίας ο Ολύμπιος απ' τον ουρανόν ἐνώνει
στα ὄρη σε μιά κορυφή λόφους συναρμοσμένους,
ἄλλον δῶθε ἄλλον κείθε, με τους βροντοκερανοὺς του
κι ὅσα βόσκουν ἐκεῖ ζῶα κ' οι προβατοποιμένες
τα ἔχασαν απ' το φόβο τους, ἔτσι οι Δαναοὶ τρομάξαν 405
γιατί ο Αινείας γρήγορα κατὰστρεφε τους φράχτες
του πολέμου, που μ' ασπίδες ακατάβλητες φτιαχτήκαν
γιατί ο θεός του χάρισε δύναμη μεγάλη. Κι οὔτε
κανεῖς τολμούσε να τον δει κατὰματα στη μάχη,
γιατί στ' αντρεία μέλη του λαμποκοπούσαν ὄπλα 410
ὅμοια με θεῖες αστροπές και στέκονται κοντά του
με το σώμα σκεπασμένο με πυκνήν ομίχλη ο Ἄρης,
ο φοβερός, που διεύθυνε τα βέλη και σκορπούσε
φόβο φριχτό και θάνατο στους Αχαιοὺς. Μαχόταν
ὅμοιος Δίας Ολύμπιος απ' τον ουρανόν, ὁπότεν 415
πολεμοῦσε ἀδημονώντας με ὀργή των φαντασμένων·
τις φυλές των αντρειωμένων των Γιγάντων ἀνασειώνοντας
γης κι ουρανὸν και θάλασσα και τρέμανε τα μέλη
του Ἄτλαντα ὅλα απ' την ὀρμή τ' ἀδάμαστου του Δία·
Ἐτσι κι ἀπὸ τον Αινεία σπαράζονταν στη μάχη 420
των Αχαιῶν οι φάλαγγες· κι ἐκεῖνος ὀργισμένος
κατὰ των οχτρῶν του σ' ὅλα τα τείχη εφορμοῦσε

- ρίχνοντας με τα χέρια του στη φοβερή τη μάχη
 ό,τι συναντούσε μπρος του γιατί πολλά βρισκόταν
 ολέθριας μάχης όργανα στα τείχη των αντρείων 425
 Δάρδανων· μ' αυτά ο Αινείας πάνω στην άγρια οργή του
 τον άμετρον απόκρουε των οχτρών στρατό κ' οι Τρώες
 γύρω του ενθαρρύνουνταν. Κι όμως όλους ταλαιπώρια
 στην πόλη τους βασάνιζε· και πολλοί σκοτώθηκαν
 Τρώες κι Αχαιοί· και μέγας σάλος κι απ' τα δυό τα μέρη 430
 σηκώθη· τους φιλόμαχους Τρώες πρόσταζε ο Αινείας
 πρόθυμα να μάχονται για τους ίδιους, για την πόλη,
 και για τις γυναίκες τους· και του φιλοπόλεμου
 τ' Αχιλλέα ο γιος πάλι τους Αχαιούς να μείνουν
 στα περίφημα τα τείχη της Τροίας μέχρις ότου 435
 κάψουν την πόλη με φωτιά. Και με φωνές κ' οι δυό τους
 στεναχτερές κι ατέλειωτες μάχουνταν όλη τη μέρα·
 Στη μάχη δεν έπαιρνε κανείς ανάσα και ποθούσαν
 να πάρουν την πόλη οι Έλληνες κ' οι Τρώες να τη σώσουν.
- Μακριά από τον κακόβουλον Αινειαν παλι ο Αιας 440
 πολεμώντας με τους Τρώες τους έστειλε ολέθριες
 Κήρες με τις κονταριές του γιατί άλλοτε με βέλη
 που τον αγέραν έσκιζαν τους τόξευε κι αλλότε
 μ' ανοικτήριμονα κοντάρια. Κι άλλος εσκότωνε άλλον·
 κι απ' την αντρεία του άψεγου άντρα φοβισμένοι εκείνοι 445
 δεν έμειναν στη μάχη πιά κι εγκατάλειψαν τα τείχη.
 Και τότε ο πιό περίφημος απ' τους Λοκρούς στη μάχη,
 ο γενναίος παραγιός του Αλκιμέδοντα έμπιστος
 στο βασιλιά, στην ίδια του την τόλμη και τα νιάτα
 επιθυμώντας πόλεμον ανέβηκε στη σκάλα 450
 με πόδια γοργά θέλοντας φριχτό ν' ανοίξει δρόμο
 στους πολεμιστές. Ζητώντας το δικό του το κεφάλι
 να προστατέψει έβαλε το κράνος του και δρόμους
 ανέβαινε ολέθριους μ' άτρομη καρδιά στα στήθη
 άλλοτε στο χέρι σειούσε δόρυ αμείλιχτο κι αλλότε 455
 σούρνουνταν προς τα επάνω, που δρόμος εναέριος
 τον ανέβαζεν αμέσως. Θα 'ταν συφορά στους Τρώες
 αν δεν τον θωρούσε η πόλη ν' ανεβαίνει και για πρώτη
 φορά και τελευταία του να τη βλέπει απ' το τείχος
 το ψηλό και δεν ορμούσεν ο Αινείας πάνω του,
 που στην ορμή του, αν και μακριά, απ' τον πόλεμο βρισκόταν 460
 δεν την ξέχασε. Κοτρώνι πέταξε στο κεφάλι του
 και του δυνατόψυχου άντρα η μεγάλη δύναμη
 του εσύντριψε τη σκάλα. Κι από ψηλά άλλο βέλος
 τόξεψε με την κόρδα του· και θάνατος ολέθριος

- καθώς χαμωκυλιότανε τον βρήκε· κ' η ψυχή του 465
 βόγγοντας με τον αγέραν έσμιξε πριν πέσει κάτω
 στην γης τη παχιοχώματη. Γυμνός χάμω σωριάστη
 γιατί το στέριο δόρυ του κ' η ανθεχτική του ασπίδα
 κι άλλα του όπλα έπεσαν μακριά του. Αναστενάξαν
 οι Λοκροί ιδόντας τον από ολέθρια Μοίρα 470
 να δαμάζεται, διότι απ' την πλουσιόμαλλη
 την κεφαλή του σκόρπισαν τα μυαλά του· κι όλα του
 μέλη κι οστά συντρίφτηκαν με λύθρο λερωμένα.
 Και τότε ο αντρείος γιος του θεόμοιαστου του Ποία
 όταν είδε τον Αινεία να ορμά γύρω απ' τα τείχη 475
 όμοιος με θερίο άγριο, τον ετόξεψεν αμέσως
 με βέλος τον περίφημο να εξοντώσει άντρα
 Δεν αστόχησεν· αλλ' ούτε χάρη στην ανθεχτική του
 ασπίδα, μπήκε στ' ώριο του σώμα γιατί η Κυθέρεια
 τ' απόκρουσε κ' η ίδια του ασπίδα, και μονάχα 480
 το πρώτο της πετσι έγδαρε. Και στη γης δεν έπεσε
 μάταια· βρήκε στο μέσο του Μένονα το σκούδο
 και το τριχοφόρο κράνος· και σωριάστηκε απ' τα τείχη,
 σαν αγριόγίδα από βράχο βελοχτυπημένη απ' άντρα.
 Έτσι ξαπλώθηκε κι αυτός κι έχασε τη ζωή του. 485
 Θυμωμένος ο Αινείας για το φόνο του δικού του
 σκότωσε του Φιλοχτήτη το σύντροφο Τοξαίχημ
 με πέτρα· και την κεφαλή τού 'σπασε και κόκκαλα άλλα
 σύντριψε και το κράνος του· κ' έπαψε η καρδιά να πάλει.
 Τότε ο γιος του λαμπρού Ποία του 'πεν μεγάλόφωνα: 490
 «Αινεία, συ είσαι που 'λπιζες πως είσαι ο πιο αντρείος
 πολεμώντας απ' τον πύργον, όπου μοναχά γυναίκες
 αδύναμες μάχουνται οχτρούς; Αν όμως είσαι αντρείος
 βγες αμέσως απ' το τείχος, το θρασύ το γιο του Ποία
 να πολεμήσεις, μ' όποια θες όπλα, κοντάρια ή βέλη. 495
 Είπεν· αλλ' ο θρασύς ο γιος δεν τ' απάντησε τ' Αγχίση
 κι 'ας το 'θελε, γιατί σφοδρή μάχη γύρω απ' τα τείχη
 και στην πόλην εγίνονταν άπαυα· κι ούτε εσταμάτα
 λίγο ο ολέθριος πόλεμος· κι ούτε ξεκουραζόταν
 όσοι βασανιζόσαντε χρόνια τώρα απ' τον Άρη 500
 κ' υποφέραν απ' τον κόπο κι εξακολουθούσε η μάχη.

ΛΟΓΟΣ ΙΒ΄:
Ο ΙΠΠΟΣ <Ο ΔΟΥΡΕΙΟΣ> ΤΗΣ ΤΡΟΙΑΣ

Αλλ' όταν στερνά από πολλούς μόχτους γύρω απ' τα τείχη
 της Τροίας, οι φιλόμαχοι οι Δαναοί δεν είχαν
 τίποτα πετύχει, τότε σε συντυχιά τους πρώτους
 κάλεσε ο Κάλχας ξέροντας καλά από τις ορμήνεις
 του Έκατου και των πουλιών το πέταγμα κι απ' τα άστρα 5
 κι άλλα σημάδια όσα οι θνητοί με θέληση κατέχουν
 των θεών, κι αυτά τα λόγια είπε στους συνηναγμένους:
 «Μην πολεμάτε άλλο πιά καθούμενοι στο τείχος,
 μον σκεφτείτε κάτι άλλο με το νους σας, ή απάτη,
 που και μας θα ωφελήσει και τα πλοία, γιατί είδα 10
 φανερόν εδώ σημάδι χτες. Ένα τρανό γεράκι
 να ορμάει σε τρυγόνα· κι εκείνη γοργοπέτοντας
 σε πέτρας τρύπα κρύφτηκε· κ' εκείνο μανιασμένο
 ώρα πολλή απ' την κρύπτη της περίμενε απέξω·
 κάποτε βγήκε· αλλ' αυτό με πονηριά στο νου του 15
 σε θάμνα κρύφτηκε κι αυτή από ασυνεσιά της
 νομίζοντας πως βρίσκεται μακριά της έξω βγήκε.
 Μ' αυτό πετώντας έφερε στη δειλή τρυγόνα φόνο
 φριχτό· γι αυτό μη θέλουμε να κυριέψουμε την Τροία
 με βιά, παρά ας τελειώνουμε με δόλο ή σκέψην άλλη». 20
 Είπε· μα κανείς δεν πείσθη τέτοια σωτηριάν άθλια
 να 'βρουν· μόνον του Λαέρτη ο γιος ένοιωσε τη σκέψη
 την ορθή κι απέναντί του στήθηκε κοντά και του 'πε;
 «Φίλε μου, στους επουράνιους τους θεούς τιμή μεγάλη,
 αν γράφει στους φιλόμαχους τους Αχαιοούς να πάρουν 25
 με παγίδες ή με δόλο του Πρίαμου την πόλη,
 ίππον να κατασκευάσουν και σ' αυτόν μέσα να μούνε
 πρόθυμα όλοι οι ηγεμόνες του στρατού κι αφού σαλπάρει
 μακριά στη Τένεδο ο λαός πυρπολώντας όλοι τους
 τις σκηνές για να τους δουν απ' την πόλη τους οι Τρώες 30
 κι' ατρόμητοι σκορπίσουνε στον κάμπο. Αλλ' ένας άντρας
 πολεμόχαρος ας μέινει, που να μην τον ξέρουνε
 οι Τρώες, από τ' άλογον έξω προσποιούμενος
 ότι εσώθη απ' των Ελλήνων τη σκληρή θηριωδία
 και κάτω απ' το καλόφτιαχτο ζαρωμένος τ' άλογο, 35
 που για την εξοργισμένη την Παλλάδα, φτιάξαν δώρο
 στους φιλόμαχους τους Τρώες, να ξεφύγει διαφωνώντας
 δήθεν για το γυρισμό τους κι ας ποθούναν να γυρίσουν

- κι όσους ρωτούν, αν για πολύ θα μείνει, ας πει ωσότου
 τους πείσει, αν κι ανένδοτους, να φέρουνε στην πόλη 40
 γρήγορα τον ολέθριο τον ίππο και τον στήσουν
 σημάδι στον Άρη θλιβερό γρήγορα και να σηκώσει
 ένα φεγγόβολο πυρσό με καπνό ανυψούμενον
 και τους άλλους να προστάξει να βγουν έξω από τον ίππο,
 όταν οι Τρώες ξέγνοιαστοι γλυκό θα χαίρονται ύπνο». 45
- Είπε· κι όλοι τους παινέψαν τα λόγια του προ πάντων
 ο Κάλχας τον εθάμασε γιατί μιά τέτοια γνώμη
 και δόλο ωραίο έδωκε στους Αχαιούς, που θα 'ταν
 για τους Αργείους στήριγμα και συφορά στους Τρώες.
 Γι αυτό στους φιλοπόλεμους αρχηγούς είπε και πάλι: 50
 «Φίλοι μου, άλλη παγίδα μη σκεφθείτε πιά, πεισθείτε
 σ' όσα είπε ο πολεμόχαρος Οδυσσεάς. Τι δε θα 'ναι
 η σκέψη ατελεσφόρητη του συνετού του άντρα,
 γιατί τώρα αισιόδοξα σκέφτονται για τους Αργείους
 οι θεοί, κι άλλα απ' αλλούθε ανεχτέλεστα σημάδια 55
 δεν φαίνονται τι από ψηλά, αν και ξαστεριά, ο Δίας
 βροντοχτυπάει μ' αστροπές και βροντές κι από το πλήθος
 πάνω μεγαλοκράζοντας όρνια απ' τα δεξιά πετούνε.
 Όμως πολύ ας μείνουμε στην πόλη· γιατί οι Τρώες
 θάρρος απ' την απότομη εμπνεύστηκαν ανάγκη 60
 που κι ένα παρακατιανό με τον Άρη εξομοιώνει·
 οι γενναίοι φαίνονται άντρες τότε στη μάχη, όταν
 βρεθούνε και το μισητόν όλεθρον αψηφίσουν,
 όπως τώρα ατρόμητοι οι Τρώες πολεμούνε
 για τη γλυκιά πατρίδα τους κι αναθάρρησε η καρδιά τους». 65
- Είπε· κι ο δυνατόψυχος τ' Αχιλλέα ο γιος του κρένει:
 «Κάλχα, ισχυροδύναμοι άντρες μάχονται τους Τρώες·
 κι αυτοί απ' τους πύργους πολεμούν άναντρα αποφεύγοντάς μας
 όσοι τα στήθη τους φριχτός τα καταθλίβει φόβος.
 Γι αυτό ας μη σκεφτόμαστε διόλου καμιά παγίδα 70
 άλλη· μας ταιριάζει δόρυ κι άριστοι να 'μαστέν άντρες,
 γιατί στη μάχη φαίνονται οι πιό ικανοί κι αντρείοι».
- Είπε· και του Λαέρτη ο γιος τ' απάντησε ο γενναίος:
 «του Αιακού τ' ατρόμητου πανίσχυρον εγγόνι
 όλα όσα ταιριάζουε σ' άψεγο άντρα και γενναίο 75
 με θάρρος και πεποίθηση στα χέρια σου, σε πέρας
 έφερες τα πάντα, π' ούτε του γονιού σου η δύναμη
 η άκαμπτη δυνήθηκε την πόλη να κυριέψει
 του Πρίαμου· ούτε κι εμείς που πολλούς κάναμε αγώνες.
 Αλλ' εμπρός με τις ορμήνιες του Κάλχα, όσο γρήγορα, 80
 στα γοργά μας πλοία ας πάμε και να σκαρώσουμε ίππο

με του Επειού τα χέρια, που 'ναι στους Αργείους πρώτος
μαραγκός κ' η Αθηνά του 'χει μάθει αυτό το έργον».

- Είπε· κι όλοι οι κεφαλάδες πείστηκαν στα λόγια του
εκτός του Νεοπτόλεμου του φιλόμαχου και του 85
λογικού του Φιλοχτήτη, που δεν του 'πεισε το νου·
γιατί κ' οι δυο δεν χόρταιναν την τρισάθλια τη μάχη.
Επιθυμούσανε σφοδρά να πολεμήσουν· κι όσοι
δικοί τους ήσαν αρχηγοί τους πρόσταζαν να φέρουν
στα τείχη όσα στον πόλεμο χρειάζονται και στη μάχη 90
μ' ολπίδα την καλόχτιστη να κυριέψουν πόλη·
γιατί κ' οι δυο με θέληση των θεών φτάσαν στη μάχη
κι αμέσως θα τελούσανε όλα όσα στο νου τους
είχαν, αν δεν εθύμωνε ψηλά απ' τον αιθέρα
ο Δίας κι απ' τα πόδια του κάτω τη γη δε σειούσε 95
όλη γύρω απ' τους Αργείους, και αν δεν ανακάτωνε
τον αιθέρα πάνω· όλη εδονήθη η Δαρδανία.
'Αλλαξαν εκείνοι γνώμην από φόβο και ξεχάσαν
ζμέσως τη μεγάλη τους δύναμη κι αντρειοσύνη.
και στον Ξακουσμένο Κάλχα πείστηκαν κι ας μη το θέλαν. 100
'Εφτασαν μ' Αργείους άλλους στα πλοία και θαμάζαν
το μάντη, που λέγαν ότι γιος του Δία ή και του Φοίβου
είναι· και σ' όλα ακράδαντα επίστευαν εκείνοι.
- Όταν στο φωτόλουστο τον ουρανό τ' αστέρια
φάνηκαν λαμπροφέγγοντας από παντού, κ' οι ανθρώποι 105
ξεχάσανε τους κόπους των, τότε το ώριο θρονί της
αφήνοντας η Αθηνά ήρθεν όμοια με παρθένας
φρένα στο λαό κοντά και στα πλοία. Στάθηκε
πάνω από την κεφαλή του προσφιλή στον Άρη
του Επειού, σαν όνειρο, και τον γοργοκινούσε 110
πρόθυμα να τον συντράμει και να μπει μέσα κ' η ίδια
οδηγώντας τον στο έργο. Και της θεάς τα λόγια
γροικώντας απ' τον Ξέγνοιαστο τον ύπνον εσηκώθη
χαμογελώντας, τι ένοιωσε την αθάνατη κι αιώνια
θεά· κι άλλο δεν σκέφτονταν παρά μόνον το θαυμάσιο 115
έργο· κι ο νους του έτρεχε πάντα στη σοφή τη τέχνη.
- Όταν επρόβαλε η Αυγή το βαθύ διώκοντας σκότος
στο χάος και στο ηλιοφώς με γλυκιά πήγαιεν όψη,
τότε το θεϊον όνειρον όπως τ' άκουσε και το είδε
διηγήθη στους Αργείους, πού 'θελαν να το γροικήσουν 120
Ακούγοντάς τον χάρηκαν πάρα πολύ και τότε
οι γιοι τ' Ατρέα στείλανε στις υψηλής της Ίδης
τις ολόβλαστες κοιλάδες άντρες γρηγορόποδους.
Κι έλατα στα ψηλά βουνά χοντρά τσεκουροκόβαν

- μέσα στο δάσος και γυμνά τα τσεκουροκομμένα 125
 πλάγια φαίνονταν· δρομάκια στα βουνά επίπονα
 και λόφοι σύνδεντροι ξεροί στα δασωμένα πλάγια
 αξιοθέατα στ' αγρίμια δεν υπήρχαν παρά μόνον
 κλάδοι ξεροί, που την πνοήν ανέμου αποζητούσαν.
 Τότες όλα με πελέκια κόβοντάς τα οι Αργίτες 130
 τα φέραν στου Ελλήσποντου γρήγορα τ' ακρογιάλια
 απ' τα δασόπικνα βουνά· κουράστηκαν οι άντρες
 κ' οι μούλες από τη δουλειά υπηρετώντας όλοι,
 άλλος δώθε άλλοι κείθε, τον Επειό· γιατί άλλοι
 κόβαν με νιοτρόχιστα πελέκια ξύλα κι άλλοι 135
 μετρούσανε τα δόρατα και τις σαίτες κι άλλοι
 των απριόνιστων κορμών εξομάλυναν τους ρόζους
 με πελέκια· κι άλλος άλλη δουλειάν έκανε. Και τότε
 τα πόδια πρώτα έφτιαξε του ξύλινου του ίππου
 ο Επειός, και ύστερα την κοιλιά του, και τη ράχη 140
 πάνω σ' αυτή προσάρμοσε, κι οπίσω τα λαγγόνια,
 και τη χιούτη στο λαιμό μπρος ανεμοφερόμενη,
 και δαούτριχο κεφάλι, κι ουρά πυκνοδαούτριχη
 κι αφτιά και μάτια λαμπερά κι όσα άλλα κάνουν ίππον.
 Επροχωρούσε το ιερό έργο του και φαινόταν 145
 αληθινά σα ζωντανό, γιατί η θεά στον άντρα
 έσοχη τέχνη δίδαξε. Και μέσα σε τρεις μέρες
 είχαν όλα με ορμήνιες της Παλλάδας τελειώσει
 Εχαρήκαν οι Αργείοι και θαμάζαν που κινούσε
 τα ξύλινα τα πόδια του γρήγορα και χλιμιντρούσε. 150
 σα ζωντανό. Κι ο Επειός στην Τριτωνίδα ευκήθη
 για το μεγαλόσωμο ίππο ανατείνοντας τα χέρια:
 «Τρανύψυχη άκου με θεά, τον ίππο κι εμέ σώσε.»
 Είπε· κι η πολυμήχανη Αθηνά τον άκουσε,
 τι έφτιαξεν έργο θαμαστό για τους θνητούς εκείνος, 155
 που το είδαν, και για όσους θα το βλέπανε στο μέλλον.
 Όταν όμως θάμαζαν οι Δαναοί το έργο
 κοιτάζοντας του Επειού, οι Τρώες φοβισμένοι
 μέναν στους πύργους φεύγοντας θάνατο σκληρό και μοίρα.
 Τότε κι αφού απ' τους θεούς έφυγεν αλάργα ο Δίας 160
 ο πανίσχυρος, πιαστήκαν όλοι οι αθάνατοι·
 κι όπως ήσαν οργισμένοι εδιχάστη η γνώμη τους.
 Μπήκανε στις καταιγίδες των ανέμων και φερόνταν
 από τον ουρανό στη γη· κατωθέ τους ο αιθέρας
 βροντούσεν. Κι όταν έφτασαν στα ρέματα του Ξάνθου 165
 ένας στον άλλον στήθηκεν αντίκρυ, με το μέρος
 άλλοι τους των Αχαιών, κι άλλοι τους με των Τρώων·

ήθελε να πολεμήσουν η καρδιά τους. Πήγαιναν
 μαζί τους κι όσοι στην πλατιά τη θάλασσαν οικούσαν
 κι άλλοι τους ίππο και πλοία να ξολοθρέψουν ήθελαν 170
 κι άλλοι το περίφημο Ίλιο. Πολύπλοκη όμως μοίρα
 τους μπόδισε και στη βουή έστρεψε το νου τους. Πρώτος
 άρχισε την μάχη ο Άρης στην Αθηνά εφορμώντας.
 Κ' οι άλλοι θεοί συγκρούονταν. Και τα χρυσά τους όπλα
 τ' αθάνατα βροντούσανε δυνατά τριγύρω τους. 175
 Η πλατιοθάλασσα μακριά πλατάγιζε κ' η μαύρη
 γης έτρεμε απ' τα πόδια τους. Κι όλοι τους εσκούζαν άγρια·
 έφτανε στον πλατύν αιθέρα ο φοβερός ο σάλος
 κι ως στα σκοτεινά τα βάθη τ' ανέσπλαχνου Αϊδονέα·
 κάτω από τη γη οι Τιτάνες έτρεμαν πολύ. Και γύρω 180
 η Ίδη σειούνταν η ψηλή και τα ρειθρα αχολογούσαν
 των αστειρευτών ποταμών κ' οι μακρόστενες χαράδρες
 μαζί τους, και των Αχαιών τα πλοία κι όλη η πόλη
 η ένδοξη του Πρίαμου· οι άνθρωποι όμως όχι,
 που ούτε καν νοιώσαν των θεών τη μάχη που εγίνη 185
 με γνώμη τους ομόφωνη. Κι αυτοί λόφους της Ίδης
 αποσπώντας με τα χέρια ερίχνεν ένας στον άλλον·
 σαν άμμος διασκορπίζονταν οι λόφοι απ' τα χέρια
 τ' ακράτητα ριχνόμενοι με δυσκολία. Ο Δίας
 κι αν στη γης την άκρη ήταν, ένοιωσε το τι γινόταν· 190
 άφησε τον Ωκεανόν και στον ουρανόν ανέβη·
 Βοριάς, Πονέντες, Ζέφυρος και Νότος τον έφεραν,
 που η πλουμιστή η Ίριδα τους οδηγούσεν κάτω
 απ' το ζυγόν αιώνιου άρματος, που με χέρια
 ακράδαντα ο αθάνατος έφτιαξεν ο Αιώνας 195
 με σκληρό διαμάντι. Έρθε στον ψηλή του Όλυμπου
 κορυφή και θυμωμένος τίναξε το μέγα αιθέρα·
 άλλοι βρόντοι απ' αλλούθε κι αστροπή βαρυβροντούσαν·
 κι αριθμητοί πάνω στη γης κεραυνοί ακοντίζονταν· 200
 εφλέγονταν ολόκληρος ο άπειρος αιθέρας.
 Και φοβηθήκαν όλοι τους. Κι αν κι αθάνατοι ετρέμαν
 τα μέλη τους. Φοβήθηκαν κ' η ξακουσμένη η Θέμη
 και σαν ιδέα πέταξεν απ' τα νέφη κι έφτασεν
 κοντά τους, γιατί μόνο αυτή έμενε μακριά απ' τη μάχη
 τη σκληρή κι επιθυμώντας να πάψει η μάχη έπενε: 205
 «Πάψετε την κακόφημη καταδίωξη δε στέκει
 με το θυμωμένο Δία για λίγους μόνον άνδρες
 να πολεμάτε, αν κ' είσαστε αθάνατοι, κι απ' όλους
 θα γίνετε αγνώριστοι· αληθινά, απ' τα ύψη
 κάνοντας όλα τα βουνά ένα, πάνω σας θα ρίξει 210

κι ούτε κόρες του ούτε γιους του θα λυπηθεί, μον όλους
μ' άπειρη γη θα σκεπάσει και κανείς σας δε θα δειτε
το φως· σκοτάδι αιώνιο σκληρά θα σας καλύψει.»

Είπε· κι εκείνοι πίστεψαν τρομαγμένοι απ' του Δία
την οργή· σταμάτησαν τη μάχη και πραΰναν 215
την οργή και τη διχόνοια και συμφιλιώθηκαν.

Πολλοί απ' αυτούς στον ουρανό πήγανε άλλοι στα βάθη
της θάλασσας κι άλλοι στη γη μείναν. Και του Λάερτη,
τότε ο τρανόψυχος ο γιος, είπε στους Αργείους τούτα:

«Ω τολημηρόκαρδοι αρχηγοί των Αργείων, δείχτε τώρα 220
σ' εμέ, που το επιθυμώ ποιοί είστε από σας αντρείοι
κι έξοχοι παραπάνισια· τι του έργου ήρθε η ανάγκη.

Μ' ορμήν όμοια σαν του Άρη στο καλόφτιαχτο τον ίππου
ας μπούμε· ίσως μπορέσουμε να φτάσουμε στο τέρμα
του αποτρόπαιου πολέμου· τι έτσι θα 'ναι πιό κάλλιο 225
με δόλους ή με πονηριά να πάρουμε την πλούσια
πόλη, που υποφέραμε τόσα γι αυτή ελθόντας

αλάργα απ' την πατρίδα μας εδώ. Εμπρός στα στήθη
βάλετε αξεπέραστο θάρρος κι αντρείαν ίση.

Γιατί από σκληρή ανάγκη παίρνει κανένας θάρρος 230
στη μάχη κι άντρα κάλλιο του πιο εύκολα σκοτώνει,
ενώ είναι χειρότερος. Γιατί το θάρρος δίνει

πίοτερη αντρεία κ' αυτό 'ναι στους ανθρόπους το πιό κάλλιο.
Τώρα καρτέρι οι πρόκριτοι τελεσφόρον ετοιμάστε·
και στην ιερή την πόλη, την Τένεδος, οι άλλοι 235

πηγαίνοντας ας καρτερούν ωσότου εμείς στην πόλη
πάμε τον ίππο ελπίζοντας στην Τριτωνίδα δώρο,
να τον πάνε οι οχτροί μας. Κι ένας μας αντρειωμένος,

που οι Τρώες δε θα ξέρουνε κοντά στον ίππο ας μείνει
με την καρδιά του σίδερο κι ο ίδιος ας φροντίσει 240
για όλα όσα είπα πριν, μήπως φανερωθούνε

όσα σκέφτονται να κάνουν οι Αχαιοί στους Τρώες.»

Είπε· κι ο περιβόητος Σίνωνας του αποκρίθη,
ενώ οι άλλοι φοβηθήκαν· τι έμελλεν έργο μεγάλο
να τελέσει και για τούτη την ορθή του σκέψη όλος 245
τον χειροκρότησε ο λαός. Κι αυτός σηκώθη κ' είπε:

«Οδυσσεά, κι όλοι οι άλλοι γενναιόφρονες Αργίτες·
εγώ θα κάνω τη δουλειάν αυτή που επιθυμείτε
κι αν ακόμα μου φερθούνε άσκημα ή κι αν με ρίξουν
ζωντανό σε φωτιά πάνω, γιατί αυτό σ' εμένα αρέσει 250

ή να πεθάνω απ' των οχτρών τα χέρια, ή να γλυτώσω
δόξα στους Αργείους όλους φέρνοντας που την ποθούνε.»

Έτσι με θάρρος μίλησεν· κι έχαιραν οι Αρνίτες

κι ένας είπε: «Θεός κάποιος σήμερα τού 'δωκε θάρρος,
γιατί πριν δεν ήταν τόσο τολμηρός. Μα δαίμονας 255
τον προστάζει, ή στους Τρώες όλους κακό να κάνει,
ή σ' εμάς· σύντομα τώρα ελπίζω στου απαίσιου
πολέμου ολοφάνερα να φτάσουμε το τέρμα».

Έτσι στον αντρειωμένο το λαόν εμπήλησε ένας.
Κι' ο Νέστορας επρόσθεσε τούτα ενθαρρύνοντάς τον: 260

«Τώρα θάρρος και μεγάλη δύναμη απαιτείται, ω φίλοι,
γιατί οι θεοί ευδόκησαν να φτάσουμε στο τέλος

τώρα του πολέμου νίκη να μας φέρουν έξοχη,
οι ίδιοι, που ευχόμεσθε κι εμείς. Μπείτε στον ίππο

τον απλόχωρο με θάρρος, γιατί στους θνητούς το θάρρος 265
τους δοξάζει. Άμποτε τα γόνάτά μου να είχαν
τόση δύναμη όσην είχε του Αίσονα το τέκνον

όταν στην Αργώ το πλοίο το γοργότρεχο καλούσε
τους πη άξιους ήρωες κ' ήμουν εγώ ο πρώτος,

που ανανογήθηκα να μπω, αν δεν με εμπόδιζεν 270
ο ισόθεος Πελίας άθελά μου. Όμως τώρα,
κι' ας γέρασα κι όλο βογγώ με θάρρος μες στον ίππο

σα νιος θα πάω· κι ο θεός ας μου χαρίσει δόξα».

Είπε· κι ο γιος του Ξανθουλού τ' Αχιλλέα τ' αποκρίθη·
«Νέστορα, που στη φρόνηση ξεπερνάς όλους τους άντρες 275
τ' αδυσώπητο το γήρας τώρα σ' εξουθένωσε
και δε μπορείς μ' ακλόνητη δύναμη να πολεμήσεις.

Γι αυτό εσύ στης Τένεδος πήγαινε τα περιγιάλια
κι άντρες νέοι στην ενέδραν αχόρταγοι από μάχες,

σεβαστέ μου, ας πάμε όσοι θέλουμε καθώς προστάζεις». 280

Είπε· κι ο γιος του Νηλέα πήγε κοντά του αμέσως,
τα δυό χέρια του φίλησε και πάνω το κεφάλι,

γιατί πρώτος στο μεγάλον ίππον να μπει δέχτηκε
κι έξω πρόσταξε να μείνει μ' άλλους Δαναούς αντάμα

εκείνος σαν πρεσβύτερος· κι ας εποθούσε μάχες. 285

Και σ' αυτόν, που λαχταρούσε μάχες, είπε ο γέροντας:
«Του πατέρα σου εσύ μοιάζεις του θεόμοιαστου Αχιλλέα

στη σύνεση και στην αντρεία· κι ολπίζω να κυριέψουν
με τα χέρια σου οι Αργείοι την Ξακουσμένη πόλη

του Πριάμου. Κι αργότερα για τους κόπους σας θα δείτε 290
δόξα μεγάλη, όσοι πολλά φριχτά δεινά στις μάχες
ετραβείχτε· πολλά πάθη έχουν στους ανθρώπους βάλει

οι θεοί πολύ κοντά τους, ενώ τ' αγαθά μακριά τους
κι αναμέσο τους αγώνες· γι αυτό είναι πιά εύκολος

για τους νέους της κακίας ο δρόμος, ενώ δύσκολος 295
της δόξας, εκτός αν πολλούς σκληρούς αγώνες κάνει».

- Εἶπε· και τ' Ἀχιλλέα ο γιος ο άξιος τ' αποκρίθη:
 «Γέροντα, όπως ελπίζεις και για μας ευχήθηκες,
 εἶθε να εκπληρωθούνε, γιατί είναι το καλλίτερο.
 Αν όμως άλλο οι θεοί θέλουν κι αυτό ας γίνει· 300
 Θα προτιμούσα ένδοξα στη μάχη να πεθάνω
 παρά απ' την Τροία φεύγοντας να φορτωθώ ντροπές».
- Έτσι εἶπε· και τ' αθάνατα όπλα του πατέρα του
 επέρασε στους ώμους του· κι οπλίστηκαν κ' οι άλλοι
 ήρωες από τους πρώτους, όσοι τους είχανε τόλμη. 305
- Γι αυτούς, Μούσες, μιλείστε μου ξάστερα, ρωτώντας σας
 για καθέναν, που στον ίππο μπήκε τον απλόχωρο
 γιατί σεις μ' εμπνεύστε μόνον το κάθε μου τραγούδι
 πριν χουδιάσσουνε ακόμα τα μάγουλά μου, όταν
 σοιλιτικά στους κάμπους της Σμύρνης πρόβατα έβοσκα,
 τρεις φορές από τον Έρμο μακριά όσο ν' ακούσει 310
 απ' το ναό της Άρτεμης και τον κήπο του Ελευθέριου
 τη βουή κανείς, ή σ' όρος ψηλό βρίσκεται, ή σε λόφο.
- Πρώτος του Ἀχιλλέα ο γιος στο μεγάλο μπήκεν ίππο
 δεύτερος ο αντρειανός Μενέλαος, κατόπιν 315
 ο Οδυσσεύς κι' ο Σθένελος κι' ο αντρείος Διομήδης
 κι' ο Φιλοχτήτης κι' ο Άντικλος κι' ο Μενεσθέας· κι' ο
 Θάας ο φιλοπόλεμος κι' ο φίνος Πολυποίτης
 κι' ο Αίας κι' ο Ευρύπυλος κι' ο θείος Θρασυμήδης·
 κι' άλλοι δυό ο Ιδομενέας κι' ο Μηριόνης άντρες πρώτοι 320
 κι' ο μελιόπλιστος κατόπιν Ποδαλείριος κι' ο Θάλπιος
 κι' ο Ευρύμαχος ο θείος, κι' ο Τεύκρος κι' ο Ιάλμενος
 κι' ο αγωνιστής Αμφίμαχος κ' έπειτα ο Λεοντέας
 κι' ο Εύμηλος ο θεόμοιαστος κι' ο Ευρύαλος· κατόπιν
 ο Δημοφών κι' ο Αμφίλοχος κι' ο Ακάμαντας κι' ο Μέγης 325
 γιος του αντρειανού Φυλέα, κι' ο Αγαπήνορας ο θείος.
 Κι άλλοι πολλοί κατέβαιναν ήρωες δοξασμένοι,
 όσοι μες στον ευρύχωρο τον ίππον εχωρούσαν.
 Κι ο θεϊκός ο Επειός απ' όλους τελευταίος,
 του ίππου ο πρωτομάστορας· αυτός ήξερε τα πάντα 330
 και ν' ανοίγει τις πτυχές του, ή να τις σπηρίζει κάλλια
 γι αυτό ανέβη τελευταίος. Κι έσυρε προς τα μέσα
 τις σκάλες, που κατέβηκαν κι αφού στήριξε τα πάντα
 κάθισε στο κλειδί κοντά· κι όλοι οι άλλοι σιωπούσαν,
 γιατί μέσα στον όλεθρο βρίσκουνταν ή και στη νίκη. 335
- Οι άλλοι με τα πλοία τους στη θάλασσα σαλπάραν,
 αφού κάψαν τις σκηνές τους, όπου αναπαυόνταν πρώτα.
 Δυό άντρες δυνατόψυχους, βασιλιάδες είχαν κείνοι
 το Νέστορα και τον έξοχο στη μάχην Αγαμέμνονα·

- αυτούς, αν και το θέλανε, να μπουν μέσα στον ίππο 340
 τους μπόδιασαν οι Έλληνες για να μείνουνε στα πλοία
 να δίνουνε διαταγές, γιατί με πιά μεγάλο
 ζήλο εργάζονται οι άντρες βλέποντας τους βασιλιάδες·
 γι αυτό έξω τούτοι μείνανε αν κι αρχηγοί ήσαν όλων.
 Γρήγορα οι άλλοι στις ακτές της Τένεδος εφτάσαν, 345
 όπου αγκυροβόλησαν· και βγήκαν απ' τα πλοία
 έξω κι αυτοί τους γρήγορα, κι έδεσαν τα παλαμάρια
 έξω απ' τις ακτές· κι εκεί έμεναν ατάραχοι
 πότε θα φανεί αναμμένος ο πυρσός, που στήριζαν
 τις ελπίδες τους. Οι άλλοι στον ολέθριο μπήκαν ίππο 350
 πιστεύοντας πως θα χαθούν, ή την ιερή την πόλη
 να πάρουν· κι' ως τούτα όλπιζαν πρόβαλεν η Ηριγένεια.
 Οι Τρώες στου Ελλησπόντου τις ακτές καπνό να βγαίνει
 είδαν και ν' ανυψώνεται στον αέρα, μα δε βλέπαν 355
 πλοία, που για όλεθρό τους έφεραν απ' την Ελλάδα.
 Με χαρά τους τριγυρνούσαν όλοι στο γιαλό φορώντας
 όπλα γιατί ακόμη φόβος την καρδούλα τους κατείχεν.
 Όταν τον ίππον είδανε τον ωριόφτιαχτο σταθήκαν
 τριγύρω του με θαυμασμό· κι ήταν πελώριο έργο.
 Κοντά σ' αυτόν το Σίνωνα το δυστυχημένον είδαν 360
 και τον περικυκλώσανε και τον συχνορωτούσαν
 για τους Δαναούς με λόγια στην αρχή γλυκά, κατόπιν
 μ' άγριες φοβέρες και φωνές και τον παμπόνηρο άντρα
 για χρόνο πολύ με απειλές τον φοβερίζαν άλλες.
 Μα, σαν πέτρα καρφωμένη στη γη, μ' ακέρια μέλη 365
 έμενε πάντα ακλόνητος· κι αυτοί ύστερα από λίγο
 απ' το σώμα του δυό μέλη τού 'κοψαν αφτιά και μύτες
 ώστε εξαναγκαζόμενος απ' τα βασανιστήρια
 να τους ειπέ ξεκάθαρα, που με τα πλοία πήγαν
 οι Δαναοί και μέσα του τι έκρυβεν ο ίππος. 370
 Κι αυτός μη λογαριάζοντας τ' άπρεπο φέρισμό τους
 δεν υποχωρούσε διόλου κ' υπόμενε τους πόνους
 των πληγών κι αν σε φωτιάν ολέθρια τον καίγαν.
 Τού 'δινε θάρρος η Ήρα. Κ' είπε τους φρονώντας δόλια:
 «Οι Αργίτες με τα πλοία φύγαν θαλασσοπλέοντας 375
 από τον πολύχρονο πόλεμο και τα δεινά του
 απαυδισμένοι. Έφτιαξαν με συμβουλή του Κάλχα
 για τη φιλόμαχη Αθηνά τον ίππο ν' αποφύγουν
 την οργή της, τι πολύ θύμωσεν υπέρ των Τρώων.
 Γυρίζοντας με συμβουλή του Οδυσσέα θέλαν 380
 στη θλιβερή τη θάλασσα κοντά τον όλεθρο μου
 να μ' αφανίσουν με θεούς θαλάσσιους· τό 'νοιωσα όμως

- και φεύγοντας τις άθλιες κριθαροθυσίες του
 και τις σπονδές με θέληση των θεών τους ξέφυγα
 και γατζώθηκα στα πόδια του ίππου· κι' απ' ανάγκη 385
 και σέβας στην κόρη του Διός μ' άφησαν άθελά τους.»
 Έτσι πανούργα μίλησε και δε λύγισε απ' τους πονους,
 γιατί την ολέθρια ανάγκη υπόμενε ο γενναίος.
 Επειίστηκαν στα λόγια του απ' το στρατό καμπόσοι
 κι άλλοι τους απατεώνα πολυμήχανο, τον λέγαν 390
 τι έτσι στο Λαοκόωντα άρεσε, που με σκέψη
 συνετήν ενόμιζε ότι στο νου του φριχτό δόλον
 με συμβουλή των Αχαιών κρύβει κι όλους παραινούσε
 να κάθουνε τον ίππο ευθύς κι ό,τι άλλο κρύβει εντός του.
 Σίγουρα θα τον πιστεύαν κι όλεθρο δε θά 'βλεπαν, 395
 αν δεν θύμωνε μαζί του και τους Τρώες και την πόλη
 η Τριτογένεια, πού 'σεισε τη θεία γης απ' τα πόδια
 κάτω του Λαοκόωντα· φοβήθηκε ο γενναίος
 άντρας κι από τον τρόμο του τα μέλη του λυγίσαν.
 Νύχτα απ' το κεφάλι του γύρω σκοτεινή εχύθη· 400
 πονούσαν του τα βλέφαρα και κάτω απ' τα δασιά του
 φρύδια τα μάτια του αντρός βαθούλωσαν· οι χάντρες
 των ματιών από σκληρούς πόνους βασανισμένες
 κι απ' τις οδύνες πρόριζα κλονίζονταν. Τα μάτια
 αναστρέφονταν επάνω κι' ο φοβερός ο πόνος 405
 έφτανε στα μελίγγια του και στου εγκέφαλου τις βάσεις.
 Μ' αίμα τα μάτια του άλλοτε φαίνονταν ανάκατα
 κι άλλοτε πάλι κάτασπρα κι αθεράπευτα εδειχναν.
 Δάκρυζαν καθώς σταλάζει νερό βράχου απότομου
 μ' ορμή με χιονοθύελλας ανάκατο τουλούπες 410
 Ξέφρενος και πού δεν πήγε κι έβλεπε στενάζοντας
 διπλά όλα. Μα και πάλι παρακίναγε τους Τρώες
 άγνοιαστος για τους πόνους του· αλλά τ' αγαπητό του
 φως η θεά του άρπαξε και τα μάτια του ασπρίσαν
 από το ολέθριον αίμα. Ο λαός από συμπόνια 415
 στέναζε για τον καπερό τον άντρα και φοβόταν
 την θάνατη Ανελείη, μήπως απ' απειρία του
 την άγνοια του έσφαλε σ' αυτήν ή μήπως κ' έλεγε κάτι,
 και για τον άτιμο όλεθρο μετανοιώσει, που το σώμα
 του δύστυχου του Σίνωνα κακοποίησαν μ' ολπίδα 420
 να 'πει τους την αλήθεια· γιατί πρόθυμα τον φέραν
 στην πόλη, αν κι αργά πολύ τον εσυμπονέσανε.
 Σηκώθηκαν όλοι κ' έδεσαν τον ίππο το μεγάλο
 παντούθε με σκοινιά γιατί ο Επειός ο θείος
 ξύλινες ωριοκάμωτες ρόδες στα πόδια του έβαλε 425

για ν' ακολουθεί εκείνους τους αντρειανούς τους Τρώες,
που στην πόλη θα τον σέρναν με τα χέρια. Πράγματι
όλοι τους μαζί τον σέρναν, όπως μες στη θάλασσα
τη βαριόηχη με κόπον πλοίο οι ναυτικοί τραβούνε,
ενώ αναστενάζουνε τα φαλάγγια κ' η καρίνα 430
αποδῶ κι εκεί γλυστρώντας όταν στο θαλάσσιο κύμα
γοργοκατεβαίνει· έτσι με μεγάλο κι αυτοί κόπο
έσυραν τη συφορά τους — του Επειού το έργο —
στην πόλη μέσα όλοι μαζί. Και με πολλά στεφάνια
από λουλούδια νιόβλαστα τον στόλισαν κι' ίδιοι 435
στα κεφάλια τους εβάλαν στέφανα· ζητωκραύγασεν
ο λαός και μεταξύ τους κάτι κι έλεγαν. Γελούσεν
η Ενυώ προβλέποντας το τέλος του πολέμου·
ψηλά τέρπουνταν η 'Ηρα κ' η Αθηνά χαιρόταν.
Στην πόλην όταν έφτασαν, γκρέμισαν τους προμαχώνες 440
κι έμπασαν τον ολέθριον ίππο μέσα· οι Τρωάδες
στηθοκοπιούνταν κι' όλες τους κοιτώντας τον θαμάζαν
το πρωτοφανέρωτο έργο, πού 'κρυβε τη συφορά τους.
Μόνον ο Λαοκώντας έμεινε προστάζοντας
τους συντρόφους του τον ίππο στη φωτιά να κάψουνε 445
σκληρή· μ' αυτοί δεν πείστηκαν τι έτρεμαν των αθανάτων
την οργή· Όμως ένα άλλο πιό χειρότερο βουλήθη
η μεγαλόψυχη Αθηνά για του Λαοκώντα
τους γιους. Υπήρχε μια σπηλιά κάτω σε βράχο απότομο
σκοταδερή, και στους θνητούς απρόσιτη, που μέσα 450
θερία καταπληχτικά κατοικούσαν απ' το σόι
του Τυφώνα στα φαράγγια ξερονησιού περίφημου
στους λαούς, την Κάλυδνο μες στη θάλασσα κι αντίκρου
της Τροίας. Εκεί δράκοντες ξύπνησεν φρικαλέους
και τους κάλεσε στην Τροίαν η Αθηνά· κ' εκείνοι 455
με των θεών την προτροπή όλο το νησί τάραξαν·
η θάλασσα εβρόντησεν, όταν φεύγαν και το κύμα
διαχωρίστηκε· κι αυτοί αναγλείφουνταν· τα κήτη
της θάλασσας τρομάξανε. Και του Σιμόη οι Νύμφες
κ' οι κόρες του Ξάνθου στέναζαν και στον Όλυμπον η Κύπρη 460
θλιβούνταν· κι όπου πρόσταξεν η θεά πήγαν οι δράκοι,
ακονίζοντας ολέθρια δόντια στα σαγόνια τους
για τα κακότυχα παιδιά. Δείλια μεγάλη οι Τρώες
ένοιωσαν όταν είδανε στην πόλη τα πελώρια
τέρατα· κι ούτε ένας τους αντρειανός, όσο κι αν ήταν 465
άτμος, δεν ετόλμησε να μένει· όλους οδύνες
τους έσφαζε κι αμειλικτος φόβος κι απ' τα θηρία
μακριά φεύγαν. Κ' οι γυναίκες στέναζαν και κάποια τους

- σκληρό φεύγοντας θάνατο ξέχασε τα παιδιά της.
 Στέναζεν όλη η Τροία πού 'φευγαν. Συγκεντρωθήκαν 470
 σ' ένα σημείον κι' έσκιζαν τις σάρκες του. Στο δρόμο
 ζαρωμένοι άλλοι στενάζαν. Μόνος του ο Λαοκόωντας
 με τους γιους του έμεινεν, γιατί ολέθρια Κήρα
 κι' η Αθηνά τον δέσμεψαν και τους γιους του, πού 'τρεμαν
 κατασπάραξαν οι δράκοι· κι εκείνοι τη βοήθεια 475
 του πατέρα τους ζητούσαν απλώνοντας τα χέρια·
 μα δεν μόπραγε· κ' οι Τρώες θωρώντας τους εκλαίγαν
 έκπληκτοι· κι αφού τέλειωσαν οι δράκοι την ολέθρια
 για τους Τρώες της θεάς την επιθυμία, γίναν
 άφαντοι κάτω από τη γης την πλατιά. Και τώρα ακόμα 480
 φαίνεται στο ναό του Φοίβου το σημάδι τους εκείνο
 που στην Πέργαμος βουλιάξαν. Ενώ συγκεντρωμένοι
 οι Τρώες κενοτάφιο για τ' αδικοχαμένα
 τέκνα του Λαοκόωντα έφτιαξαν όπου ο γονιός του
 δάκρυα απ' τα θλιβερά του μάτια έχυνε· βογγούσε 485
 στον τάφο γύρω η μάνα τους πιστεύοντας πως κι άλλο
 πολύ χειρότερο κακό θα την βρει· θρηνηλογούσε
 για τη συφορά τ' αντρός της και των θεών φοβούνταν
 την οργή. Πώς στη φωλιά τους την αδειανή τ' αηδόνια
 από μεγάλη λύπη τους θρηνούν στα δασωμένα 490
 πλάγια, γιατί τα μικρά τους, που γλυκολαλούσαν πρώτα
 απ' τα σαγόνια φοβερού δράκοντα σπαραχτήκαν·
 και λύπησαν τη μάνα τους, που στην αδειανή φωλιά τους
 με τη λυπηρή λαλιά της μύρεται ακατάπαυα·
 έτσι κ' εκείνη στέναζε κλαίγοντας στο κενοτάφιο 495
 τον απροσδόκητο όλεθρο των παιδιών της· μα και γι άλλη
 συφορά της εθρηνούσε, την τύλφωση του ανρός της.
 Στέναζε για τον άντρα της εκείνη που στερήθη
 το φως του και τ' αγαπητά παιδιά της που πεθάναν.
 Οι Τρώες πάλι στους θεούς εκάνανε θυσίες 500
 χύνοντας γλυκό κρασί γιατί πίστευαν πως έτσι
 την ορμή του φρικαλέου θ' αποφύγουνε πολέμου.
 Όμως δεν εκαιγόντουσαν τα θύματα, τι μόπρα
 κακόχη από ψηλά έπεφτε κ' οι φλόγες σβήναν·
 αιματοστάλαχτος καπνός ανάβλυζε και πέφταν 505
 με πάταγο τα σπλάχνα τους χάμω· και γκρεμιζόνταν
 οι βωμοί· γίνονταν αίμα οι σπονδές· έτρεχαν δάκρυα
 από τους θεούς και μ' αίμα πηχτό οι ναοί μολύνονταν
 στεναγμοί από μακριά ανέκφραστοι ακουγόνταν·
 σειούνταν τα μακριά τα τείχη κ' οι ψηλοί πύργοι βροντούσαν. 510
 Αλήθεια, οι σύρτες των πυλών από μόνοι τους ανοίγαν

- τρίζοντας σκληρά, τα όρνια στην ερημιά στενάζαν
 πένθιμα· τ' αστέρια όλα πάνω απ' τη θεόχτιστη
 πόλη μ' αδιαπέραστην ομίχλη καλυφθήκαν
 κι ας ήταν ασυγνόφιαστος ο ουρανός ως τώρα 515
 ο φωτόλουστος· οι δάφνες ξεραθήκανε στου Φοίβου
 το ναό κοντά κι ας ήσαν πρώτα με πολλά βλαστάρια.
 Λύκοι και τσακάλια μπρος ανήμερα στις πύλες
 φάνηκαν κι αγουρούσαντε φέρνοντας με τέρατα άλλα
 μύριες στην πόλη συφορές· αλλά στο μυαλό των Τρώων 520
 δεν έφθασεν ο θλιβερός πόνος, που θωρούσανε
 τα τέρατα τα μισητά, γιατί όλων το μυαλό επήραν
 Κήρες, για να πληρώσουνε στο συμπόσιο δαμασμένοι
 απ' τους Αργίτες το κακό, που κάνανε, με φόνο.
 Μόνον η Κασσάντρα είχεν σταθερή καρδιά και γνώμη 525
 συνετή, που δεν εμείναν ποτές οι λόγοι ατέλεστοι,
 μον πάντοτε επαλήθεψαν κι' ακουγόταν από κάποια
 μοίραν ότι ήταν μάταιο για να φέρουνε στους Τρώες
 συφορές· όταν εκείνη είδαν τα τέρατα όλα
 να ορμούν στο ίδιο μέρος γόγγυζε σα λείαινα, 530
 όταν στα δάση κυνηγός έμπειρος τη σημαδέψει
 και τη χτυπήσει, κι αυτηνής η καρδιά απ' το κακό της
 μαίνεται μες στα στήθη της στα ψηλά τα όρη κ' έχει
 δύναμην ακατάσχετη. Έτσι κι αυτή ποθώντας
 να προφητέψει έφτασεν απ' το σπίτι· η κόμη της 535
 φτάνοντας ως τη ράχη της εκυμάτιζε στους άσπρους
 ώμους της· τ' ατρόμητα μάτια της ήπετούσαν σίβηδες·
 εκλονίζετο ο λαιμός της σαν κλαδί δέντρου απ' ανέμους.
 Κι' ανστενάζοντας βαριά είπεν η αγνή παρθένα:
 «Δειλοί, τώρα βαδίζουμε στο σκότος. Γύρω η πόλη 540
 από φωτιές εγέμισε κι αίμα κι απαίσιο θρήνο.
 Τέρατα δακρυφόρα οι θεοί μας έχουν στείλει
 από παντού και στου Όλεθρου βρισκόμαστε τα πόδια.
 Αθλιοί! δεν γνωρίζετε τον άθλιο θάνατό σας.
 Όλοι σας μ' ανοησία χαίρεστε, μη ξέροντας· 545
 την κατάσταση σας· όλα συφορές μας κρύβουν τούτα.
 Κι αν άλλα ακόμα ειπώ πολλά σ' εμέ δε θα πειστείτε,
 γιατί από τον αισχρό το γάμο της Ελένης οργισμένες
 οι Ερινύες φοβερά κ' οι αμείλιχτες οι Κήρες
 στην πόλη θα μπουν ακράτητες από παντού. Σεις όμως 550
 τρώγετε ολέθριο δείπνο τελευταίο φαγοπότι.
 μ' αίμα λερωμένο κ' είστε με νεκρούς στον ίδιο δρόμο».
 Κ ένας τους ασαλόστομος ολέθριο λόγον είπε:
 «Κόρη του Πρίαμου, γιατί η κακόλογη και λάγνα

- γλώσσα λόγια του αέρα πάντοτε μας μολογεί,
 ούτε παρθενική ντροπή κι άψεγη σε εμποδίζει, 555
 αλλά λύσσα ολέθρια σ' έπιασε· για τούτα όλα
 οι θνητοί πολυλογού κι ανέντιμη σε λέμε.
 Σύρε στους Αργείους· κράτα τις κουτομαντιές σου
 για τον εαυτό σου. Όντις, συφορές πιθ' άθλιες
 κι από του Λαοκόωντα σε καρτερούν. Δεν πρέπει 560
 δώρα να καταστρέψουμε με των θεών απ' άγνοιά μας».
 Έτσι στην πόλη έλεγεν κάποιος Τρώας. Όμως κι άλλοι
 ειρωνεύονταν την κόρη κι έλεγαν πως λέει ψεύδη,
 γιατί η μεγάλη συφορά κ' η φοβερή της μοίρας
 δύναμη ήτανε κοντά τους. Μ' αυτοί τον όλεθρό τους, 565
 μη νοιώθοντας διώξαν μακριά από τον ίππο βρίζοντας
 την κόρη, γιατί επέμενε τα ξύλα να σκορπίσουν
 και να τα κάψουν σε φωτιά φοβερή. Γι αυτό αναμμένο
 απ' τη στιά δαδί επήρεν κι ολοπρόθυμη όρμησεν
 στον ίππο και στο χέρι της τ' άλλο δίκωψη βουκέντρα. 570
 Να πάει στον ολέθριον ίππον αγωνιούσε
 για να ιδούνε καθαρά τη βογγοφόρα ενέδρα
 οι Τρώες. Μα της άρπαξαν τη φωτιά και τη βουκέντρα
 και τα πέταξαν μακριά της· κι έτσι το στερνό το δείπνο
 ετοιμάζαν ξέγνοιαστα, τι έφτασε η στερνή τους νύχτα. 575
 Οι Αργείοι χαίρουνταν μες στον ίππο ακούγοντας
 το σάλο, που στο ίλιο κάνανε οι φαγοπότες
 αγνοώντας την Κασσάντρα, που τη θαμάζαν τι ήξερε
 αληθινά των Αχαιών την παγίδα και τη σκέψη.
 Πώς στα όρη λιόπαρδη, που σκυλιά ταλαίπωρα 580
 και ξωμάχοι απ' το μαντρί τους τη διώχνουνε και φεύγει
 μ' άγρια καρδιά στα στήθη της και λυπημένη στρέφει
 το κεφάλι και κοιτάζει πίσω της· έτσι κι εκείνοι
 έφευγεν από τον ίππο θλιμμένη για των Τρώων
 το φόνο· γιατί έδειξε τη μεγάλη συφορά τους. 585

ΛΟΓΟΣ ΙΓ΄:
 Η ΑΛΩΣΗ <ΛΕΗΛΑΣΙΑ> ΤΗΣ ΤΡΟΙΑΣ

Στην πόλη αυτοί δειπνούσανε και τραγουδούσαν κάτω
 από την εύθυμη βουή σαλπίγγων και ζουρνάδων
 στήσαν χόρο και χλαλοή ασυλλόιστη σηκώθη
 τέτοικια, που κάνουνε στα δείπνα οι γλεντοκόποι
 Ένας απ' αυτούς λαβόντας στα χέρια του ποτήρι 5
 μεγάλο έπιπε αμέριμος· ζαλιστηκεν ο νους του,
 τα μάτια του αναστρέφουνταν κ' ένα πάνω στον άλλο
 λόγο πάντα ασυνάρτητο ξεστόμιζε μιλώντας,
 και το ίδιο του το σπίτι κι ό,τι υπήρχε σ' αυτό μέσα
 του φαινόταν πως κινιούνταν και νόμιζε πως μέσα 10
 στην πόλη περιστρέφουνταν τα πάντα· οι οφθαλμοί του
 θόλωσαν· απ' τ' ανέρωτο κρασί και νους και ματια
 χάνουν τη ζωηράδα τους, αν αχόρταγα το πίνουν.
 Κι αυτόν βαριομεθυσμένος το λόγον εξεστόμισε:
 «Μάταια συγκεντρώσανε οι Δαναοί εδώ τόσο 15
 στρατόν, οι άθλιοι! τίποτα δεν κάνανε απ' όσα
 ονειρεύουνταν, ενάντιος άνεμος απ' την πόλη μας
 τους απομάκρυνε όμοιους με μικρά παιδιά ή γυναίκες».
 Έτσι κάποιος μεθυσμένος Τρώας έλεγεν· ο άθλιος,
 δεν σκέφθη πως στα πρόθυρα του Όλεθρου βρισκόταν. 20
 Στην πόλη πάλιν απ' άλλού άλλον αναχαίτιζε ύπνος
 απ' το κρασί και τα πολλά τα φαγητά χορτάτους.
 Τότε πυρσόν ο Σίνωνας ύψωσε φεγγοβόλον
 και στους Αργείους έδειχνε του πυρός τη λάμψη. Κ' ήταν 25
 ανήσυχος αφάνταστα, μήπως οι γενναίοι Τρώες
 δουν τον πυρσό και γίνουνε γνωστές οι πονηριές τους.
 Όμως αυτοί στην κλίνη τους το στερνό κοιμούνταν ύπνο
 κάτω απ' το βάρος του κρασιού· κι απ' την Τένεδο οι Αργίτες
 βλέποντας το φως τοιμάζαν τα πλοία να σαλπάρουνε. 30
 Στον ίππο πήγε ο Σίνωνας κοντά· σιγοπατούσε
 ναι, σιγά πατούσε, μήπως από κάπου τον δει Τρώας,
 παρά μόνον των Αργείων οι αρχηγοί, που αλάργα
 είχε πετάξει ο ύπνος τους, τι ήθελαν να πολεμήσουν·
 όσοι όμως μέσα στ' άλογο βρίσκουνταν, τον ακούγαν 35
 κ' έστρεψαν στον Οδυσσέα τ' αφτιά τους. Ενώ κείνος
 με ηρεμία κ' ήσυχα τους πρόσταξε έξω νά βγουν.
 Επειστήκαν στο λόγο του κ' έξω απ' τον ίππο βγήκαν
 επιθυμώντας πόλεμον· όμως ο ξύπνιος νους του

- συγκρατούσε την ορμή τους και με τα γοργά του χέρια
 άνοιξεν εδῶθ' εκείθε τις πλευρές του ξύλινου ἵππου 40
 με του μελιόπλιστου Επειού τις τεχνικές ορμήνιες.
 Λίγο πάνω απ' τις σανίδες εσηκώθη βλέποντας
 γύρω του παντού μην ἴδει κάποιον απ' τους Τρώες ξύπνιο.
 Πῶς κατεβαίνει απ' τα βουνά σε μεγάλο ποιμνιοστάσι
 λύκος, που τον δέρνει πείνα φοβερή, αναζητώντας 45
 να βρει κάτι για να φάει και βαδίζει ατάραχος
 κ' ἤσυχα ξεγελάγοντας τα σκυλιά και τους ποιμένες,
 που φυλάν τα πρόβατα· ἔτσι κι ο Οδυσσεάς
 κατέβηκε από τ' ἄλογο. Ακολουθούσαν κι ἄλλοι
 των Πανελλήνων αρχηγοί, που κι αυτοί κατέβαιναν 50
 με τάξη τις πύλες, πού φτιαξεν ο Επειός για δρόμο
 σ' ἀριστούς κι αντρειωμένους να βγαίνουν απ' τον ἵππο
 ἔξω ἢ και να μπαίνουν μέσα, κ' εκείνοι κ' απ' τα δύο
 τὰ μέρη ἄλλοι απ' αλλοῦ κατέβαιναν με θάρρος
 ὅμοιοι σαν τις σφήκες π' ἀντρας ξυλοκόπος τάραξε 55
 και ξέφρενες ὅλες αὐτές πετάγονται απ' τον κλώνον
 <κενόν>
- ὅταν το χτύπο ακούσοῦνε ἔτσι κ' αυτοί απ' τον ἵππο
 χύνουνταν ἔξω μ' ορμή στην καλόχτιστη την πόλη
 να μπουν· χτυπούσε μέσα τους ἡ καρδιά. Γρήγορα οχτροὺς των
 σκότωναν τότες. Οἱ ἄλλοι μες στη θάλασσα τραβούσαν 60
 τα κουπιά κ' ἄνοιγαν δρόμο ευκολοδιάβατο
 στα πλοία· ἡ Θέτη στέλνοντας οὐριον ἄνεμο το δρόμο
 τους ἔδειχνε και χαίρουνταν των Αχαιῶν τα στήθη.
 Γρήγορα στις ὄχτες φτάσαν του Ελλησποντου εκείνα,
 ὅπου κι αγκυροβόλησαν, κουβαλώντας μ' ἐμπειρία 64^α
 τα σκοινιά ὅλα και τα ξάρτια κι ὅσα χρειάζονται στα πλοία.
 65
 Κι ἔξω κ' οἱ ἴδιοι βγαίνοντας ἔφτασαν ἀτρόμητοι
 στὴν Ἴλιο ὅπως τα πρόβατα μπαίνουν στο μαντρί γυρνώντας
 το χινόπωρο τη νύχτα ἀπὸ τους βοσκότοπους·
 ἔτσι κι αυτοί ἀλαλάζοντας μῆικαν ὅλοι μες στην πόλη
 των Τρώων να βοηθήσουνε τους αρχηγούς ποθώντας 70
 <κενόν>
- και χύθηκαν ἐπάνω τους σαν πεινασμένοι λύκοι,
 που κοιτώντας γύρω τους μπαίνουν στο μαντρί απ' τα ὄρη
 κι απ' τα δάση, ἐνῶ κοιμάται ο πολύμοχτος τσοπάνης
 κι ἄλλοι δαμάζουν πρόβατα το 'να μετὰ το ἄλλο
 μέσα στο βαθύ σκοτάδι κ' αἷμα γύρω τους τα πάντα 75
 <κενόν>
- γέμισαν και σπαραγμένα πρόβατα· ὄλεθρος ἀπαίσιος
 σηκώθη ἐνῶ οἱ πιότεροι Δαναοί ἐμείναν ἔξω

- Ὅταν ὁμως μες στα τείχη της Τροίας ὄλοι μπήκανε
 τότε ανήλαιο χυθήκαν στου Πρίαμου την πόλη
 ασθμαίνοντας και την ορμήν αναπνέοντας τον Ἄρη. 80
 Ὅλη την πόλη απ' τους νεκρούς γεμάτη του πολέμου
 βρήκαν και με στεναχτερή φωτιά παντού τα σπίτια
 άνιερα να καίγονται κι αφάνταστα ευφραινόνταν.
 Ὅρμησαν κατά των Τρώων με κακά στο νου τους μύρια·
 ο Ἄρης κ' η στεναχτερή Ενυώ λυσοιάζανε. 85
 Παντού ετρέχαν αίματα απ' τους σκοτωμένους Τρώες
 κι' από τους ξενόγλωσσους συμμάχους των· πολλοί τους
 στην πόλη μέσα σ' αίματα κίτουνταν δαμασμένοι
 από τον κρύο θάνατο κι ἄλλοι πέφταν πάνω τους
 ανασαίνοντας ακόμα· ἄλλοι πάλιν τ' άντερά τους 90
 μες στη χούφτα των χειριών τους κρατώντας τα γυρνούσαν
 στο σπίτι τους πανάθλιοι· κι ἄλλοι με κομμένα πόδια
 σούρνουνταν γύρω στους νεκρούς ακατάσχετα βογγώντας.
 Ἄλλοι, που στη σκόνη θέλαν να πολεμοῦν ἀκόμη
 κοπήκανε τα χέρια τους μαζί με τα κεφάλια 95
 κι ἄλλοι πού' φευγαν στα νῶτα με δόρατα χτυπιούνταν,
 πού αντίκρυ βγαίναν στα βυζιά και γι ἄλλους πάλι φτάναν
 στη μέση, ἢ πάνω απ' τ' αχαμνά διαπερνώντας τα, όπου
 τ' Ἄρη του ακούραστου η αιχμή είναι πιό πονοφόρα.
 Παντού στην πόλη των σκυλιών τα ουρλιαχτά ακουγόνταν. 100
 Βόγγοι αντρών φονευομένων ἄθλιοι σκορπίζονταν
 κι ἄπαυα τα σπίτια ὅλης της πόλης ανταχοῦσανε.
 Γυναικῶν σπαραξικάρδιος θρήνος την πόλη γέμισε
 μοιάζοντας γερανῶν κραυγήν ἅμα ἰδοῦν πετούμενον 105
 ψηλά στον αγέρα αγυούπα κι αφού καμιά δεν ἔχουν
 δύναμην αξιόλογη στα στήθη από φόβο
 στ' ὄρnio το ιερό, κρα-κρα γοργοπέτοντας αφήνουν·
 ἔτσι κ' οι Τρωάδες ἄλλες απ' αλλοῦ θρηνολογοῦσαν,
 ἄλλες ανασηκωμένες στην κλινοστρωμή τους, κι ἄλλες 110
 στη γη πάνω αναπηδοῦσαν, κι οὔτε για να καλύψουν
 τα θλιβερά κεφάλια τους γνοιάζονταν, ἀλλά θρηνοῦσαν
 σκεπάζοντας τα μέλη τους μόνο με πουκαμίσα·
 κι ἄλλες τους οὔτε κάλυμμα οὔτε ἄλλο τρανό πέπλο
 βάζαν και σ' αμηχανία από των οχτρῶν το φόβο
 βρίσκουνταν και καρδιότρεμαν και τ' ἀπόκρυφά τους μέλη 115
 ἔκρυβαν, οι ταλαίπωρες, με γοργά χέρια και ἄλλες
 μαδοῦσανε την κόμη τους κι ἄλλες στηθοκοπιούνταν
 θρηνολογώντας ἄπαυα· κι ἄλλες τους των οχτρῶν τους
 τη χλαλοή υπομένανε θέλοντας τους άντρες τους
 να βοηθήσουν και τους γιους των, που σκοτώνουνταν στη μάχη· 120

- γιατί απεριόριστο τους έδινε η ανάγκη
θάρρος. Εκλαίγαν τα μικρά παιδιά και δεν κοιμούνταν,
που δεν ξέραν να μιλάνε και δεν τα τρυγούσαν έγνωιες.
Άλλοι ξεψυχούσαν πάνω σ' άλλους κι άλλοι βλέπανε
στ' όνειρό τους σύντροφο το θάνατο πως έχουν. 125
- Έχαιραν οι άθλιες Κήρες για τους τόσους σκοτωμένους.
Πλήθος λαού σκοτώνουνταν σα χοίροι σε συμπόσιο,
που ετοιμάζει πλούσιος βασιλιάς στ' ανάχτορά του
για το λαό του μπόλικο· κρασί εγκαταλειμμένο
στα κροντήρια ακόμη μ' αίμα μαύρον εμολύνουνταν. 130
- Δεν υπήρχεν πιά κανένας απ' το φονικό αλάργα,
που να κρατάει σίδερο όσον άναντρος κι αν ήτο.
Οι Τρώες καταστρέφουνταν· κι όπως λύκοι και τσακάλια
κατασπαράζουν πρόβατα το μεσημέρι όταν
φυσάει σφοδρός άνεμος κι ο βοσμός απουσιάζει 135
και σε κοπάδια όλα τους συγκεντρωμένα μένουν
και το γάλα τους στο σπίτι του βοσκού δίνουνε κι όπως
<κενόν>
- οι λύκοι τη μεγάλη τους κοιλιά γιομούν ορμώντας
και πίνουνε το αίμα τους κι αφανίζουν το κοπάδι
και δειπνο κάνουν κι όλεθρον ετοιμάζουν στο τσοπάνη· 140
έτσι μαζί όλοι οι Έλληνες στου Πρίαμου την πύλη
στην ολόστερνη αυτή μάχη λαού πλήθος σκότωναν.
Κανένας τους αλάβωτος δεν έμεινε απ' τους Τρώες
και τα μέλη όλων μαύρον αίμα τα εμόλυνε.
- Στη μάχη ωστόσο απλήγωτοι μήτε κι Αργείοι μέιναν. 145
Άλλοι με ποτήρια κι άλλοι με τραπέζια εχτυπιούνταν
και με δαυλιά άλλοι που στη στιά, καιγόντουσαν επάνω
κι άλλοι τους ξεψυχούσανε με σούβλες τρυπημένοι,
που των χοίρων τα εντόσθια μέσα τους θερμά είχαν μέινει 150
απ' τη κοχλάζουσα πνοή σφοδρής φωτιάς. Μα κι άλλοι
δαμασμένοι με αξίνες και νιοτρόχιστα πελέκια
αιματώμενοι ασκόφερναν. Τα χεροδάχτυλά τους
κόπηκαν όταν με ξίφη εχτυπιόντουσαν ποθώντας,
να αποκρούσουν τις απαίσιες Κήρες. Ένας από δαύτους
εζάλισε συντρόφου του μέτωπο και κεφάλι 155
με τρανό λίθο στη μάχη χτυπώντας τον. Κ' εκείνοι
σαν αγρίμια χτυπημένα στο μαντρί από ξωμάχο
ξύπνιο, απ' οργή λυσσάζαν στη φριχτή τη νύχτα· μάχη
επιθυμούσαν φοβερή στου Πρίαμου τον οίκο
να δώσουν, άλλος απ' αλλού σπεύδοντας. Πολλοί απ' τα ξίφη 160
των Αχαιών δαμάστηκαν, γιατί όσοι Τρώες φτάσαν
απ' τα σπίτια τους δόρυ μακρύ ή ξίφος ανασειώντας

- με τα δυνατά τους χέρια δάμαζαν οχτρούς κι εκείνοι
 κι ας ήσαν από το κρασί που πίνουν μεθυσμένοι.
 Στην πόλη λάμπη ζωηρή σκορπιότανε διότι 165
 οι Αχαιοί πολλά δαυλιά κρατούσαν αναμμένα
 για να δακρύνουν καθαρά τον οχτρών από το φίλο.
 Τότε στη μάχη ο υγιός ο αντρείος του Τυδέα
 πολεμιστή τον Κόροιβο του λαμπρού Μύγδωνα τέκνο
 με δόρυ στο στομάχι του στην κοιλιά του τρύπησε, 170
 που 'του φαγιού και του πιστού είναι οι μόνοι δρόμοι.
 Με κοντάρι χτυπημένον θάνατος τον βρήκε μαύρος
 και στο ίδιο του το αίμα εκυλίστη μαζί μ' άλλων
 νεκρών πλήθη· ο άθλιος! δεν ωφελήθη διόλου
 από τους γάμους, που γι αυτούς πριν λίγο ήρθε στην πόλη 175
 του Πρίαμου και του 'δωκε υπόσχεση να διώξει
 απ' το 'Ιλιο τους Αργείους· την ολπίδα του όμως τούτη
 δεν τελέσαν οι θεοί· γιατί τον όλεθρό του
 τον απόστειλαν οι Κήρες. Σκότωσε μαζί μ' εκείνον
 τ' Αντήνορα το μελιόπλιστο το γαμπρό Ευρυδάμαντα,
 που ξεχώριζε στους Τρώες για τη σωφροσύνη του. 180
 Και με το δημογέροντα συναντήθη Ιλιονήα
 και το φοβερό του Ξίφος τ' άρπαξε. Διαλυθήκαν
 τα μέλη όλα του σώματος του γηραλέου τ' άντρα·
 τρέμαν και τα δυό του χέρια κι όμως έπιασε με το 'να
 το Ξίφος του κι ακράγγιξε με τ' άλλο του τα γόνα 185
 τ' αντροφονιά του ήρωα. Κι εκείνος αν κι ορμούσε
 στη μάχη είτε μαλάκωσε είτε με παραθάρια
 κάποιου θεού απομάκρυνε το Ξίφος του απ' το γέρο
 παρακαλώντας τον ταχύ και γενναίο άντρα μήπως
 κάτι του πει· κραύγαζε αυτός και φριχτός τον βρήκε φόβος. 190
 'Όποιος κι απ' τους πανίσχυρους κι αν είσαι τους Αργείους,
 < κενόν >
- δέομαί σου, για το γέρο να σεβάσταις τα χέρια σου
 και να πάψεις την οργή σου. Δόξα για τον άντρα είναι
 να σκοτώνει νέον άντρα και γενναίο· αν σκοτώσεις
 γέρο δε θα σε παινέψουν για την αντρεία σου. Στάσου 195
 μακριά από με· και σ' άντρες νιούς σήκωσε τα χέρια σου
 κι όλπιζε ότι και συ παρόμοια θα γεράσεις.
- Είπε κι ο γιος του αντρειανού Τυδέα τ' αποκρίθη:
 «Γέροντα, ελπίζω σε βαθύ γήρας κι εγώ να φτάσω:
 αλλ' η δύναμή μου αυξάνει, της κεφαλής μου ούτε έναν 200
 δεν θ' αφήσω οχτρό μου όλους στον Άδη θα τους στείλω,
 γιατί ο γενναίος άντρας εκδικιέται τους οχτρούς του».
- Είπε και τον σημάδεψεν ο φοβερός ο άντρας

- μ' ολέθριο δόρυ στο λαιμό, που για των θνητών το σώμα
 ο θάνατος είναι εύκολος· κι άφθονον αίμα τρέχει. 205
 Φριχτός τον βρήκεν θάνατος σφαγμένος απ' τα χέρια
 του Διομήδη· ο ίδιος κι άλλους ακόμα Τρώες
 σκοτώνοντας, στην πόλη τους μέσα με καύχους μπήκε
 μεγάλο· τον Άβαντα εκεί σκότωσε το γενναίο·
 και με το μακρύ του δόρυ το γιο του Περιμνήστη 210
 Ευρυκόωντα· ο Μέγης το Δηιοπίτη κι ο
 Αίας τον Αμφιδάμαντα, και το Δαμαστορίδη
 ο Αγαμέμνονας, και τον Μίμαντα ο Ιδομενέας. 212^a
- Του Αχιλλέα ο γιος με το δόρυ σκότωσε ακατάβλητο
 το θεϊκό του Πάμμωνα κ' ύστερα τον Πολίτη
 και τον Τισίφονο μαζί, που όλοι τους ήσαν τέκνα 215
 του Πρίαμου· το θεϊκό Αγήνορα επίσης
 μ' άλλους ήρωες, τον ένα πα στον άλλο. Όλεθρος
 μαύρος παντού απ' τους νεκρούς εβασίλευε· κ' εκείνος
 μ' όμοια με τον πατέρα του δύναμην εφορμώντας
 σκότωνε όποιον συναντούσε. Τότε και στο βασιλέα 220
 των οχτρών του με κακές σκέψεις πάνω όρμησε
 στο βωμό κοντά του Έρκειου· κι αυτός όπως τον είδε
 από μακριά τον γνώρισε, μα δεν τον εφοβήθη,
 τι ποθούσε να πεθάνει ύστερα από τόσους γιους του.
 Και γι αυτό επιθυμώντας να πεθάνει του ήε τούτα: 225
 «τέκνον τον γενναιόψυχου Αχιλλέα, χτύπα, διόλου
 μη λυπάσαι εμέ τον άθλιο· αφού τόσα και τέτοια
 πάθη εγώ δοκίμασα δεν επιθυμώ καθόλου
 του παντεπόπτη Ήλιου το φως άλλο να βλέπω, αλλά 230
 να πεθάνω με τα τέκνα μου οικτρά μαζί και να
 ξεχάσω κάθε θλίψη μου και το φριχτό κι απαίσιο
 πόλεμον· είθε ο γονιός σου να με σκότωνε πριν ιδω
 να καίγεται το Ίλιον, όταν για τον σκοτωμένον
 Έκτορα απ' τον πατέρα σου, λύτρα του 'φερνα. Αλλ' οι Κήρες 235
 έτσι εγενέσαν. Εσύ όμως χόρτασε με το φόνο μου
 το Ξίφος σου το δυνατό, να ξεχάσω τις οδύνες».
 Είπε· και τ' Αχιλλέα ο γιος τ' αποκρίθη ο γενναίος:
 «Γέροντα, ορμηνεύεις άντρα, που στο φόνο ορμάει τώρα·
 είσαι οχτρός μου και στους ζώντας δε θα σ' αφήσω· άλλο 240
 απ' την ζωή πιό αγαπητό δεν είναι στους ανθρώπους».
 Είπε· και τ' ασπροπώγωνα γέροντα το κεφάλι
 εύκολα έκοψε όπως στάχια σε ξερόν αγρό θερίζει
 κάποιος στο θερμό το θέρος· κάμποση ώρα το κεφάλι
 στη γη με σφιγμένα χείλη εκυλιόταν χωρισμένο
 απ' τα άλλα μέλη, που μ' αυτά κινείται ο κάθε άντρας. 245

- Κείτονταν σε μαύρον αίμα μ' άλλων μαζί κεφάλια...
γιατί η δόξα στους ανθρώπους δεν αυξάνει πάντοτε,
αλλά τον παρακολουθεί κι όνειδος απροσδόκητο
σαν αυτόν, που ήταν ο πρώτος στα πολλά παιδιά, τον πλούτο,
και τη γενιά. Ξεψύχησε πολλά πάθη του ξεχνώντας. 250
- Μα κι απ' τον ψηλό τον πύργο Δαναοί γοργοαλογάδες
χτύπησαν απ' την αγκαλιά της μάνας του αρπώντας
το βρέφος Αστυάναχτα και τη ζωή του πήραν
από την προς τον Έκτορα οργή, που όταν ζούσε
απότρεπε τη συφορά απ' τους Τρώες κι από μίσος 255
στη γενιά του όλη σκοτώσαν ρίχνοντας κάτω απ' τον πύργο
τον αψηλό το βρέφος του, ανίδεο από μάχες.
Πώς στα όρη πεινασμένοι λύκοι σε γκρεμόν ηχούντα,
χτυπούν μόσχο κακόβουλα αποχωρίζοντάς τον
από της γαλατοφόρας της μάνας του μαστάρια 260
και μουγκρίζοντας εκείνη και πικρά θρηνώντας τρέχει
για το μικρό της κι αν κακό την επερίμενε άλλο,
γιατί φοβερά λιοντάρια σπαράζουν και την ίδια·
έτσι και τη θυμάμενη το φόνο των γονιών της,
και τ' αντρός της και του γιου της τ' άψεγου Ηετίωνα 265
την κορούλαν Αντρομάχη, οι οχτροί τραβολογούσαν
μ' άλλες αιχμάλωτες μαζί την κόρη Ηετιώνη,
την ωριοποδοστράγαλη κι ας ποθούσε να πεθάνει,
τι είναι για τους βασιλιάδες πιά κάλλιο να πεθάνουν
στη μάχη, ή να υπηρετούν άλλους χειρότερούς των 270
και θρηνώντας κι απ' οδύνες βασανιζόμενη είπε:
«Τώρα, ελάτε κι απ' το τείχος το ψηλό ρίχτε κ' εμένα,
ή και πετροβολείστε με, ή και σε φωτιάν αμέσως
ρίχτε με, ω Αργίτες, είναι τα πάθη μου ανυπόφερα.
Τον πατέρα μου, το τέκνον του Πηλέα σκότωσεν 275
στην πανίερη τη Θήβα και τον περίφημο άντρα μου
στην Τροίαν, όπου μου 'δινεν όσα ήθελε η ψυχή μου
και μου άφησε στο σπίτι ένα μωρό, που ήμουν
πολύ περήφανη γι αυτό και κακή κι ακόλαστη
μοίρα με εξεγέλασε πολλές ελπίδες να 'χω. 280
Γι αυτό κι εμέ απ' τα πολλά βάσανα απολπισμένη,
σκοτώστε, μήτε αιχμάλωτη μ' άλλες να μ' οδηγήσετε
στα σπίτια σας, γιατί άλλο πιά δεν αντέχει η ψυχή μου.
Εμίσησε όλους τους θνητούς, δε στέργει πιά να μένει
μαζί τους γιατί έχασε τους προστάτες της· λυπάμαι, 285
αν εγώ απ' τους Τρώες μόνη με φριχτές οδύνες ζήσω».
- Είπε· και στη γη ποθούσε να κρυφτεί. Γιατί δεν πρέπει
να ζουν όσοι τη δόξα τους τη μεγάλη περιμένει

- η αισχύνη· γιατί απ' άλλους να μισείσαι είναι φρίκη.
 Όμως εκείνοι αιχμάλωτη την πήραν άθελά της. 290
- Άλλοι άντρες εσκοτώναν άλλους μες στα σπίτια τους·
 και πολυδάκρυτη κραυγή σ' αυτά κυριαρχούσεν·
 όχι όμως και στ' Αντήνορα το σπίτι, τι θυμούνταν
 την αυτοπροαίρετη φιλοξενιά οι Αργίτες
 στην πόλην, όταν έσωσε το Μενέλαο τον θείον, 295
 που ρθε με τον Οδυσσέα. Σ' αυτόν εφέραν δώρα
 οι πρόκριτοι των Αχαιών κι ακόμη του χάρισαν
 τη ζωή μαζί με όλο το βίός του κι από σέβας
 στη πανταβλεπούσα Θέμη και σ' αγαπητό τους φίλο.
 Και τότε ο γενναίος γιος του άψεγου τ' Αγχίση, 300
 που αγωνίστη για την πόλη του θεογέννητου Πριάμου
 και πολλούς με την αντρεία του σκότωνα και το δόρυ του
 καθώς είδε να καίγεται η πόλη απ' τα χέρια
 των ανοικτίρμωνων οχτρών και ν' αφανίζεται όλος
 ο λαός και τ' άφθονό του βίός ν' αρπάζουν κι απ' το σπίτι 305
 να παίρνουνε αιχμάλωτες μαζί με τα παιδιά τους
 τις γυναίκες, απολπίστη πως την καλοτεχίστη
 πατρίδα του πιά δε θα δει κ' είχε στο νου του μόνο
 πώς ν' αποφύγει το κακό. Πώς στης θάλασσας τα βάθη
 τιμονιέρης έμπειρος φεύγει θύελλες και κύμα, 310
 που ξεσπάει από παντούθε σ' εποχή βαριού χειμώνα
 και κουράσει νου και χέρια και στη θάλασσα το πλοίο
 βυθίστηκε αφήνει μακριά το τιμόνι κι έρχεται
 στο σκάφος κι ούτε γνοιιάζεται για του πλοίου το φορτίον·
 έτσι κι ο αντρείος γιος του συνετού Αγχίση 315
 την καιγόμενη την πόλη στους οχτρούς αφήνοντας
 άρπαξε γιο και πατέρα και τους έφερε, τον ένα
 καθίζοντάς τον στον πλατύν ώμο του με τα γερά του
 χέρια, από το πολύμοχτο το γήρας κουρασμένον
 κι απ' τ' απαλό το χέρι του κρατώντας το παιδί του 320
 που μόλις άγγιζε τη γη φοβισμένο απ' τα έργα
 του φριχτού πολέμου κι έξω απ' αυτόν ο κύρης του
 το βγαλε κι απ' ανάγκη του —τρυφερό παιδί εκείνο—
 εκρατιόταν καρφωμένο στα χέρια του και δάκρυα
 έχυνε στα τρυφερά του μάγουλα κι αυτός πηδούσεν 325
 επάνω από πολλούς νεκρούς· κι άλλους άθελά τους επάτα
 στο σκοτάδι. Οδηγός του ήταν η Κύπρη, πού 'σωσε
 πρόθυμα κι άντρα και παιδί κι εγγόνι από τα πάθη·
 όπως έτρεχεν οι φλόγες κάτω από τα πόδια του
 υποχωρούσαν, η ορμή του τρομερού Ηφαίστου 330
 διαχωρίζουνταν σε δυό κι αντρών Ξίφη και βέλη

- έπεφταν άσκοπα στη γη, όσα οι Έλληνες του ρίχναν.
 Τότε με φωνή μεγάλη τους εμπόδισεν ο Κάλχας:
 «Σταματείστε, ρίχνοντας στου Αινεία το κεφάλι
 τ' αντρειανού στεναγμοφόρα βέλη κι ολέθρια δόρατα. 335
 Γιατί η ένδοξη βουλή των θεών τον προορίζει
 φεύγοντας από τον Ξάνθο στον πολύνερο το Θύμβρη
 να φτάσει, όπου ιερή πόλη κι αξιοθάμαστη
 στους μελλούμενους θα χτίσει και σε πολυάριθμους
 ανθρώπους νά 'ναι βασιλιάς και κατόπιη η γενιά του 340
 θα φτάσει απ' την ανατολή ως τη μακριά τη δύση·
 του γράφει να καταταχθεί στους θεούς, γιατί είναι τέκνο
 της πολυμορφοπλόκαμης Αφροδίτης. Μα και γι' άλλο
 λόγο ν' απομακρύνουμε απ' αυτόν τα χέρια μας,
 γιατί το χρυσό και τ' άλλα χτήματά του όσα μπορούσε 345
 <κενόν>
 να σώσει φεύγοντας σε γη ξένη τ' απαράτησε
 και χρέος του θεώρησε γιο και γονιό να σώσει.
 Μιά νύχτα ωφέλησε κι εμάς και γέροντα πατέρα
 και γιο κι ο πράος ο γονιός τον άψεγο το γιο του».
- Είπε· και πίστεψαν σ' αυτόν και σα θεό τον βλέπαν 350
 όλοι, κι εκείνος σπεύδοντας έξω απ' την πόλη βγήκεν,
 όπου βαριασκοφέρνοντας τα πόδια τον φέρναν·
 όμως ακόμη οι Έλληνες την πόλην εκπορθούσαν.
- Τότενε κι ο Μενέλαος με στεναγμοφόρο ξίφος 355
 σκότωσε το Δηίφοβο βρίσκοντάς τον μεθυσμένον,
 τον τρισάθλιο, στην κλίνη της Ελένης, που εκρύφθη
 στο σπίτι της, ενώ αυτός έχαιρεν απ' τα χυμένα
 αίματα κι από το φόνο, κ' είπεν αυτά τα λόγια:
 «Σκύλε, εγώ φόνο σου στέλνω σήμερα στεναγμοφόρο
 δε θα σε ιδεί πιά ζωντανόν η θεικιά Ηριγένεια 360
 μες στους Τρώες κι ας καυχιέσαι γαμπρός του βαρυβρόντη
 Δία πως είσαι· όλεθρος μαύρος σε βρήκε πάνω
 στην κλίνη της γυναίκας μου από μένα σκοτωμένον
 οικτρά. Είθε να σκότωνα συναντώντας τον στη μάχη
 και τον ολέθριο Αλέξαντρο. Τότε η δικιά μου η θλίψη 365
 θε να 'ταν αλαφρότερη πολύ. Όμως εκείνος
 έφτασε στην τρισκόταδη περιοχήν ετώρα,
 πληρώνοντας όσα 'γραφεν η μοίρα του. Όμως διόλου
 δεν έμελλε η γυναίκα μου να ωφελησει εσένα,
 γιατί ποτέ οι αμαρτωλοί, τη Θέμη δεν ξεφεύγουν 370
 την άσπιλη, γιατί αυτούς τους βλέπει νύχτα ημέρα
 και στων ανθρώπων τις φυλές εναέρια πετιέται
 παντού· και τιμωρεί μαζί με το Δία τους κακούργους».

- Είπε· κι ανέσπλαχνο όλεθρον έστειλε στους οχτρούς του,
 γιατί η ψυχή του έτρεμε κ' η ζηλότυπη η καρδιά του· 375
 πολλά κακά ενάντια στους Τρώες βουλευόταν
 με το θαρραλέο νου του, που ο θεός τα τέλεσε
 κ' η Δίκη η πολυσεβάστη. Γιατί πρώτοι αυτοί αρχίσαν
 τ' ανέντιμο το έργο τους για την Ελένη, πρώτοι
 επιόρκησαν, οι άθλιοί! όταν ξέχασαν το αίμα 380
 και τις θυσίες στους θεούς απ' ασυλλογισιά τους.
 Γι αυτό μετά τους έστειλαν οι Εριννύες πάθη·
 για αυτό στο τείχος έπεσαν πολλοί κι άλλοι στην πόλη
 στο δείπνο, με τις ωριόμαλλες γυναίκες του γλετώντας.
 Αργά, στα βάθη του σπιτιού ο Μενέλαος ευρήκε 385
 τη σύζυγό του που 'τρεμε την ορμή του νιόνυφου
 και θρασόβουλου αντρός της, που ιδόντας την εσκέφτη
 με το νου του να την σφάξει γιο εκδίκηση, αλλ' η Κύπρη
 του 'κοψε η ερωτόπαθη τη φόρα, που το ξίφος
 τ' άρπαζεν απ' το χέρι του και την ορμή του πράνυε· 390
 απόκρουσε τη μαύρη του εγδίκηση και μέσα
 απόν ψυχή του και στα μάτια γλυκόν εφύτεψε έρωτα.
 Θαρρεύτηκεν ανόλπιστα κι ούτε τόλμησε θωρώντας
 το φανερό το κάλλος της να σπρώξει το σπαθί του
 στο λαιμό της, μον εστάθη σαν ξερό ξύλο στα όρη 395
 τα σύνδεντρα π' ούτε βοριάς το κλονίζει θευελλοφόρος
 ούτε του Νότου οι πνοές· έτσι κι αυτός έκπληχτος
 έμενε για πολλήν ώρα κι εγονάτισε η ορμή του
 βλέποντας τη σύγκληνή του. Ελησμόνησε όλα αμέσως,
 όσα στις καινούργιες κλίνες αναδύθηκαν ομπρός του· 400
 γιατί τα πάντα απάλυνεν η θεά η Κύπρη, που
 δαμάζει των θάνατων και των θνητών το νου
 Αλλά το ταχυκίνητο ξίφος του πήρε και πάλι
 από χάμου κι όρμησε στη σύζυγό του· όμως
 άλλα, πώς να ξεγελάσει τους Αργείους σκέπτονταν. 405
 Και τότε, καθώς τό 'θελε, τον εμπόδισε ο αδερφός του
 με πολλά και πράα λόγια ομιλώντας του γιατί
 φοβούντανε μήπως γι αυτόν το παν άκαρπο αποβεί:
 «Πάψε, να 'σαι χολωμένος, Μενέλαε, δε στέκει
 τη νιόνυφή σου σύζυγο να σκοτώσεις, που για δαύτη 410
 τόσα κακά υποφέραμε, με τη σκέψη μας στραμμένη
 στον Πρίαμο· σε τίποτα δε σου φταίει η Ελένη
 όπως συ νομίζεις, πάρεξ ο Πάρης, που τον ξένιο
 το Δία καταφρόνεσε· και τη δική σου τάβλα».
 Είπε· κι αυτός επείστηκε. Και την ένδοξη την Τροία 415
 οι θεοί με νέφος μαύρον εκαλύψαν και θρηνούσαν

- εξόν απ' την ωριόμπουκλη Τριτογένεια και την Ήρα,
 που το 'χανε κρυφή χαράν όταν την ξακουσμένη
 πόλη του θεογέννητου Πρίαμου στις φλόγες είδαν.
 Όμως κι αυτή η καλόγνωμη Αθηνά δεν έμεινε
 420 αδάκρυτη· γιατί ο γιος ο αντρείδος του Οϊλέα
 μες στο ναό της ντρόπιασεν, ο άθλιος την Κασσάντρα
 από ασυνεσία του. Γι αυτή του την αναδεια
 με συμφορά φριχτή έπειτα τιμώρησε τον άντρα.
- Δεν είδε αυτή τ' ανόσιο έργο του· τ' άγρια της μάτια
 425 έστρεψεν απ' το ναό της αλλού· μα η οργή της
 κ' η ντροπή εκορυφώθη· τ' άγιο τ' αγαλμά της σείστη
 και του ναού της έτριξε το έδαφος· μα απ' το έργο
 τ' άτιμο αυτός δεν έπαυε· τον πλάνεψεν η Κύπρη.
- Σπίτια ψηλά κι άλλα παντού γκρεμίζονταν κ' η σκόνη
 430 ξερή ανακατώνουνταν με το καπνό· ακουγόταν
 απαίσιος χτύπος· σείονταν οι λεωφόροι δρόμοι.
 Καίγονταν τ' αψηλόσπιτα του Αινεία, καίγονταν
 432^α τα πάντα στου Αντίμαχου τον όικον· η θαυμάσια
 γύρω απ' το Πέργαμο κορφή φλέγονταν απ' άκρη σ' άκρη,
 γύρω απ' του Φοίβου το ιερό κι απ' το ναό το θείο
 435 της Αθηνάς και το βωμό του Έρκειου. Καιγόταν
 τα σπίτια των γιων του Πρίαμου κ' η πόλη ερημωνόταν.
- Τρώες, άλλοι απ' τους Αργείους εσκοτώνουνταν και άλλοι
 από τη φάουσα φωτιά στα ίδια τους τα σπίτια,
 440 που μοίρα ολέθρια φάνηκε και κύο μήημα υψώθη
 Άλλοι στον ίδιο τους λαιμό τα ξίφη τους βυθίζαν,
 όταν είδαν στα προθύρια τους οχτρούς· και πάλιν άλλοι
 αφού πρίν τη γυναίκα τους σκότωσαν και τα παιδιά τους
 έπεσαν, έργο φριχτόν απ' ανάγκη εκτελώντας.
- Κάποιοι τους μακριά πως είναι από τους οχτρούς θαρρώντας
 445 σήκωσε πίσω απ' τη φωτιά στάμνα νερό γεμάτη
 και να τη σβήσει πάσκιζε· τον πρόλαβε όμως ένας
 Αργίτης και τον σκότωσε με δόρυ και του πήρε
 τη ζωή, απ' το μεθύσι ζαλισμένον κ' έπεσε
 450 μέσα στο δωμάτιό του μ' αδειανή δίπλα τη στάμνα.
 Έναν άλλον, που στο σπίτι έμενε τον πλάκωσε
 η πυρακτωμένη στέγη κι όλεθρον οικτρόν ευρήκε.
 Πολλές γυναίκες πού 'φευγαν θυμηθήκαν τα μικρά τους
 που τα 'χανε στην κούνια τους αφήσει και γυρίζαν
 455 πίσω για να τα πάρουνε, θάφτηκαν μαζί με δαύτα
 από τη στέγη πού 'πεσε φλογόζωστη. Οι σκύλοι
 κ' οι ίπποι τους πτοήθηκαν μες στην πόλη κ' έφευγαν
 την ορμή της μανιασμένης φωτιάς και με τα πόδια

- καταπατούσαν τους νεκρούς και τη συφορά σκορπούσαν
 στους ζωντανούς, που πάνω τους πέφτοντας τους λιανίζουν. 460
 Την πόλη ταραξε η βουή κι ένας αντρειανός μιλούσεν,
 αν και τον έκαψε η φωτιά· κι ανέσπλαχνη όλους Μοίρα
 τους δάμασε· κι άλλοι αλλιώς ξολοθρεύονταν στους δρόμους.
- Στο θεϊόν αιθέρα έφταναν οι φλόγες και σκορπιούνταν
 λάμψη μεγάλη· οι γείτονες μπορούσαν να βλέπουν 465
 της Ίδης τις ψηλές κορφές, της Θράκης και της Σάμου
 και της παραθαλάσσιας Τένεδος τ' ακρογιαλία.
 Κι ένας, πού 'πλεεν με πλοίο στη βαθιά τη θάλασσα είπε:
 «Αφάνταστο κατόρθωμα κάναν οι αντρειωμένοι
 Έλληνες που υπόφεραν πολλά για την Ελένη 470
 τη ζωηρόφθαλμη· η πριν πλούσια Τροία τώρα
 απ' άκρη σ' άκρη καίγεται, κι αν και το 'θελε, κανέναν
 θεός δεν την εβοήθησεν. Όλα των θνητών τα έργα
 τα βλέπει η Μοίρα· τ' άδοξα που 'ναι πολλά κι ασήμαντα
 τα δοξάζει, κι όσα είναι δοξαστά άδοξα τα κάνει. 475
 Συχνά το αγαθό κακό γεννά κ' η κακοσύνη
 καλό· τέτοιο πολύπαθο βίον οι θνητοί περνούνε».
- Έτσι απ' τους θνητούς είπε ένας βλέποντας από τ' αλάργα
 τη μεγάλη λάμψη. Οι Τρώες στέναζαν κακοπαθώντας·
 σάλο στην πόλη οι Δαναοί σκορπούσαν σαν αέρες, 480
 που τη μεγάλη θάλασσα ταραζουν, όταν πνέουν
 σφοδροί, οπότεν μάλιστα αντίπερα ανατέλλει
 ο ενάντιος Αρκτούρος στων θυσιών το δρόμο
 του έναστρου του ουρανού, στραμμένος προς το Νότο 485
 το νεφελώδη ότε πολλά μέσα απ' το κύμα πλοία
 μ' άνεμους σφοδρούς παλέβουν. Μ' αυτούς οι Αργίτες όμοιοι
 επόρθησαν το Ίλιο τ' αψηλό, που καίγονταν
 στη φωτιά σαν ένα όρος πολυδεντροσκέπαστο,
 που καίγεται ακατάσχετα αν σφοδροί πνέουν αγέρες
 κ' οι κορυφές τους οι ψηλές ολόγυρα βουίζουν 490
 κι όλα όσα ζούνε σε αγρούς οικτρά καταπονιούνται
 από τη φάουσα φωτιά στο δάσος κυκλωμένα·
 έτσι οι Τρώες μες στην πόλη καταστρέφονταν και μήτε
 θεός κανείς του βοήθησε, γιατί έτσι οι Μοίρες γνέσαν
 την τύχη τους, που δεν μπορεί κανέναν ν' αποφύγει. 495
- Τότε η μάνα του Θησέα του μεγάλου η θεία Αίθρα
 συναπάντησε στην πόλη το φιλόμαχον Ακάμα
 και το Δημοφώντα κάποιος θεός την οδηγούσε
 και την έφερε μπροστά τους κι αυτή περιπλανιόταν
 φεύγοντας μάχες και φωτιά· και στου Ήφαιστου τη λάμψη 500
 ιδόντας αυτά τ' ανάριμμα και το σώμα της γυναίκας

- έλεγαν πως του Πρίαμου του θεογεννημένου
 είναι η κλινουσυντρόφισσα όμοια θεά στην όψη
 και ρίχτηκαν απάνω της ποθώντας να τη φέρουν
 στους Δαναούς· όμως αυτή βαρυβογγώντας είπε: 505
 «Τέκνα των φιλοπόλεμων Αργείων, δοξασμένα,
 μη στα πλοία σας με πάτε σαν οχτρώ τραβώντας με·
 το 'χω καύχος, που δεν είμαι Τρώισσα· στις φλέβες μου
 γνήσιον Ελλήνων αίμα τρέχει γιατί απ' τον Πιπθέα
 εγεννήθην στην Τροιζήνα και στο θεϊκόν Αιγέα 510
 μ' έδωκε για γυναίκα του κι από με κατάγεται
 ο περίφημος Θησέας. Μα το Δία το μεγάλο,
 μα τους προσφιλείς γονιούς σας, αν τα τέκνα του Θησέα
 ήρθανε με τους Ατρείδες εδώ δείχτε μου ποιά είναι
 τα αγαπημένα τέκνα του τα φιλόμαχα, που είναι 515
 θαρρώ συνομηλικά σας· θ' ανασάνει η καρδιά μου,
 αν και τα δυό είναι ζωντανά κι αν αριστεύουν σ' όλα».
- Είπε· κι αυτά θυμήθηκαν τον πατέρα τους κι όσα άλλα
 για την Ελένην έκαμε, πώς του βαρυβρόντη Δία
 τα παιδιά περάσαν πρώτοι απ' όλους τις Αφίδνες 520
 όταν μωρά τα κρύβανε αλάργα από τη μάχη
 οι νταντάδες· θυμηθήκαν και της Αίθρας την ευγένειαν
 πόσα δεινά υπόφερεν από σιδερένια ανάγκην
 πεθερά μαζί και βάγια της ισόθεης Ελένης.
 Έχαιραν όμως σιωπώντας κ' οι τρεις. Κι ο Δημοφώντας 525
 ο γενναίος σ' αυτήν είπε, που 'θελε να τον ακούσει:
 «Ίδού! Οι θεοί τον πόθο σου τέλεσαν γιατί τα τέκνα
 τ' αγνού του τέκνου σου, εμάς, βλέπεις που με τα χέρια
 θα σε πάρουμε στα πλοία να σε οδηγήσουμε
 και στης Ελλάδας το ιερό έδαφος θα σε πάμε 530
 μ' ευχαρίστησή μας, όπου πριν ήσουν βασίλισσα».
- Είπε· και με τα χέρια της του μεγάλου γιου η μάνα
 τον πήρε και τον φίλησε στους πλατιούς τους ώμους του,
 στο στήθος και στη κεφαλή και στα πυκνά τα γένηια·
 φίλησε και τον Ακάμα. Κι εκείνοι έχυναν δάκρυα 535
 στ' απαλά τα βλέφαρά τους κ' οι δυό θρηνολογώντας.
 Πώς όταν ενός εύρωστου, που βρίσκεται στα ξένα
 διαδώσει ο λαός το θάνατο κ' ύστερα τα παιδιά του
 ιδόντας τον στο σπίτι του να επιστρέφει κλαίνε
 συγκινημένα· μα κι αυτός μαζί με τα παιδιά του 540
 επίσης μες στα δώματα κλαίει, και μες στο σπίτι,
 αν και κλαίνε, μια βουή γλυκιά σκορπιέται γύρω·
 έτσι κι αυτών που κλαίγανε στεναγμοί γλυκοί ακουγόνταν.
- Τότε και τη Λαοδίκη την κόρη του πολύπαθου

- Πρίαμου παρακινούσε στον ουρανό να υψώσει 545
 τα χέρια τους πανίσχυρους θεούς παρακαλώντας
 μες στη γη να κρυφτεί πρώτα, πριν την αιχμαλωτίσουν.
 Κάποιος θεός την άκουσε κι έσκισε τη μεγάλη
 τη γην αμέσως κι έτσι η γη δέχτη τη θεία κόρη
 με θεικιά διαταγή στο θείο βάραθρό της. 550
- μιά και καταστράφη η πόλη· κι αυτό λένε πως ήταν
 αφορμή, που και το σώμα της βαθύκολπης Ηλέκτρας
 νέφη κι ομίχλη κάλυψε, τι δεν έστρεξε να πάει
 στων άλλων Πλειάδων το χορό που ήσαν αδερφές της·
 όμως αυτές όλες μαζί στον ουρανό ανατέλλουν 555
 ορατές από τους άθλιους θνητούς, ενώ εκείνη
 μόνη της πάντα αγνώριστη κρύβεται γιατί η πόλη
 η άγια αγαπητού της γιου του Δάρδανου ερημώθη,
 γιατί μήτε απ' τον αιθέραν ο πανίσχυρος ο Δίας
 τη βοήθησε, γιατί κι αυτού υποχωρεί στις Μοίρες 560
 η δύναμη κ' έτσι οι θεοί θέλοντας ή μη θέλοντας
 τέλεσαν το έργο τούτο, ενώ Τρώες κι Έλληνες
 μάχουνταν. Η Έριδα δεν έστεργε να πάσουν.

ΛΟΓΟΣ ΙΔ΄: Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΑΧΑΙΩΝ

Τότε η χρυσόθρονη Αυγή πρόβαλεν απ' την άκρη
 του Ωκεανού στον ουρανό και στη Νύχτα ήρθε το Χάος.
 Κατάστρεφαν την στεριόπυργη την Τροίαν οι Αργίτες
 με την τόση δύναμή τους κ' ελεηλατούσαν όλα
 τα χτήματα, ορμητικοί χειμαρροί όμοιοι, που κυλούνε 5
 και πολλά και χοντρά δέντρα, που στα όρη υψώνονται
 τα ξεριζώνουν σύγκορμα και στη θάλασσα τα φέρνουν·
 έτσι την πόλη οι Δαναοί κυριεύοντας των Τρώων
 έφεραν το βιός τους όλο στα γοργόπλοια τα πλοία. 10

Μαζί μ' αυτό αιχμάλωτες Τρώισσες άλλες αλλούθε
 παίρναν, παρθένες άπειρες από γάμους, κι άλλες όσες
 παντρεμένες με λεβέντες κι όσες γριές ασπρομαλλούσες
 κι άλλες νιότερες, που βρέφη στους μαστούς των θήλαζαν
 για στερνή φορά ροφώντας με τα χείλη τους το γάλα 15
 τ' ολόγλυκο της μάνας τους. Ανάμεσα σ' εκείνους
 κι ο Μενέλαος ο ίδιος έφερνε τη γυναίκα του
 από τη φλογοζωσμένη πόλην αφού μέγα έργον
 πέτυχε· και γι αυτή χαρά και ντροπήν αισθάνουνταν.
 Έφερνε κι ο Αγαμέμνονας τη θεϊκιά Κασσάντρα 20
 και την Αντρομάχη ο γιος ο γενναίος τ' Αχιλλέα.
 Ο Οδυσσέας έσερνε βίαια την Εκάβη
 που πολλά, σα βρύση, δάκρυα τρέχαν απ' τα μάτια της·
 σύγκορμη έτρεμε· η καρδιά της σπάραζε απ' το φόβο της·
 μαδούσε τ' άσπρα της μαλλιά και πολλή σκορπιούνταν στάχτη, 25
 που πήρε με τις χούφτες της απ' τη στιά κι απάνου της
 την έριξε όταν σκότωσαν τον Πρίαμο κ' η πόλη
 φλέγονταν· αναστέναζε βλέποντας την ημέρα,
 που αιχμάλωτη την παίρναν παρότι αντιστεκόταν.
 Άλλος άλλη απ' τις Τρωάδες οδυρόμενη έφερνε 30
 με βιά στα πλοία κι όλες τους γοερά θρηνολογούσαν
 με τα μωρά στην αγκαλιά, που κι αυτά πικρά θρηνούσαν.
 Πώς όταν από το πρώτο χοιροστάσι ασπρόδοντους
 χοίρους οδηγούνε σ' άλλο μαζί με τα μικρά τους
 οι βοσκοί όταν χειμωνιάσει, κι όλοι τους μεταξύ τους 35
 ακατάπαυα γρυλλίζουν αγριεμένοι· έτσι οι Τρωάδες
 γόγγυζαν απ' τους Αργείους δαμασμένες κ' είχαν ίση
 τύχη κ' η κυρά κ' η δούλα απ' αφεύγατην ανάγκην.

- Αλλά μήτε κ' η Ελένη έμενεν αδάκρυτη·
 στα μαύρα μάτια της ντροπή θροιάστηκε και τότε
 κοκκίνισαν τα τρυφερά μάγουλά της. Κ' η καρδιά της 40
 μαύριζεν απερίγραφα μήπως φτάνοντας στα πλοία
 τα μαύρα την ειρωνευτούν και τη βρίσουν οι Αργίτες·
 γι αυτό κ' έτρεμε σύγκορμη κ' οι παλμοί της τάραζαν
 τα σωθικά της. Κάλυψε με τσεμπέρα το κεφάλι 45
 και στου προπορευόμενου βάδιζε τ' αχνάρια αντρός της
 με κόκκινα απ' την ντροπή τα μάγουλά της. Κι όπως
 ντρέπονταν τους θάνατους η Αφροδίτη όταν
 την είδανε στην αγκαλιά του Άρη να ντροπιάζει
 την κλίνη της, που με δεσμά ειχεν περιτυλίξει 50
 ο έμπειρος ο Ήφαιστος κι εκείνη απ' την ντροπή της
 στο συνηναγμένο μπρος της γένος όλων των μακάριων
 και στον Ήφαιστο τον ίδιο θλίβουνταν· γιατί είναι πράγμα
 φοβερό κανείς να βλέπει της γυναίκας του τα αίσχη·
 έτσι κ' η Ελένη όμοια με την Κύπρη και στο σώμα 55
 και στην άφθαρτη ντροπή της πήγαινε κι αυτή με άλλες
 Τρώισσες αιχμάλωτη στα καλόφτιαχτα τα πλοία
 των Αχαιών. Εθάμπωσεν ο λαός παρατηρώντας
 το κάλλος τ' αξιέραστο της άψεγης γυναίκας
 και τη λαμπρότητα· κρυφά ή και φανερά κανέναν 60
 δεν τόλμησε άπρεπο να ειπει, μον σα θεά τη βλέπαν
 με χαρά τους και φαινόταν θεά σ' όσους ποθούσαν
 να την ιδούν. Πώς εύχονται όσοι για πολύ πλανιούνται
 στην πλατιά τη θάλασσα να φανεί η πατρίδα τους
 αποφυγόντας κύματα και πόλεμο κι απλώνουν 65
 στην πατρίδα τους τα χέρια με καρδιά χαρούμενη·
 έτσι κι όλοι οι Αργίτες χαίρουνταν γιατί ξεχάσαν
 πιά το φριχτόν αγώνα τους και της μάχης την αντάρα,
 γιατί έτσι να γίνουν θέλησεν η Κυθέρεια για χάρη
 της ωριόφθαλμης Ελένης και του Δία του γονιού της. 70
 Κι όπως τότε ο Ξάνθος είδε την αγαπητή του πόλη
 να καίγεται, αιμοστάλαχτο θόρυβον ανάπνεε
 και θρηνούσε με τις Νύμφες για το κακό που βρήκε
 και την Τροία και την πόλη του Πρίαμου κατάστρεφε.
- Πώς όταν ξεροχώραφον ορμητικό χαλάζι 75
 το διαχωρίζει λίγο και κάτω απ' την μεγάλη
 ορμή του αποκεφάλισε τ' αστάχια όλα και τρίζει
 η καλαμιά τους μάταια, τι έπεσε στη γη ο καρπός τους
 κι χάθηκε και λύπησε πολύ το νοικοκύρη·
 έτσι και του Ξάνθου οι φρένες συγχυστήκαν που ρημώθη 80
 το Ίλιο· και για πάντοτε, αν κι θάνατος, λυπήθη.

- Η αψηλοκόρυφη Ίδη εβογγούσε κι ο Σιμόης·
 Οι Ίδαίοι μακριά όλοι μύρουνταν οι παρόχθιοι
 για του Πρίαμου την πόλη και θρηνώντας κραύγαζαν.
- Οι Αργείοι μες στην πόλη μπήκανε φαιδρογελώντας 85
 και ψάλλοντας την ένδοξη νίκη τους και την αντρεία τους
 και τ' αγιασμένο των θεών γένος κι αυτών των ίδιων
 την τόλμη και τ' αθάνατο του Επειού το έργο.
- Η μελωδία έφτανε μέσα από τον αιθέρα
 στον ουρανό σαν τη λαλιάν από καλιακούδων σμήνος, 90
 όταν μετά από κρυερό χειμώνα φτάσει ημέρα
 ξάστερη και στον αιθέρα πνεύσει γαλήνης άνεμος· 91^α
 έτσι οι Δαναοί στα πλοία χαίρουνταν κι αγάλλουνταν
- < κενόν >
- Έχαιραν κ' οι αθάνατοι στον ουρανό όσοι είχαν
 τους φιλόμαχους Αργίτες βοηθήσει, ενώ εκείνοι 95
 που βοηθούσανε τους Τρώες θλίβουνταν καθώς εβλέπαν
 απ' τη φωτιά να καίγεται του Πρίαμου η πόλη·
 αλλά να τους βοηθήσουν δεν μπορούσαν κι ας το θέλαν,
 γιατί η Μοίρα εναντιούνταν κι ούτε εύκολα μπορούσε
 να την απωθήσει ο Δίας, που 'ναι των αθανάτων 100
 όλων ο πατέρας κι όλα απ' τον Δία εξαρτιούνται.
- Πολλά οι Δαναοί μηριά βοδιών μέσα στις σκίζες
 καίγαν και γύρω απ' τους βωμούς γλυκό κρασί εχύναν
 τρέχοντας στα ψηνόμενα κρέατα για τις θυσίες,
 δώρα δεκτά από τους θεούς, γιατί μεγάλο έργον 105
 τέλεσαν. Στα συμπόσια τα τερπνόψυχα δοξάζαν
 όλους όσους στον Εύλινον Ίππον ειπήκαν μέσα.
- Πίστερο τον περίφημο το Σίνωνα εθαμάζαν,
 που βασανίστηκε πολύ απ' τους οχτρούς· εκείνον
 με τραγούδια και βραβεία πάμπολλα τον ετιμούσαν
 πάντοτε κι ολόψυχα ο πολύπαθος χαιρόταν 110
 για των Αχαιών τη νίκη και για τα μαρτύριά του
 δεν θλίβουνταν· για σύνετό και φρόνιμο άντρα είναι
 κι απ' το χρυσό κι απ' τ' αγαθά όλα όσα υπάρχουν
 και θα υπάρξουν στους θνητούς προτιμητέα η δόξα.
- Όλοι τους μέσα στα πλοία ξέγνοιαστοι τρωγώπιναν 115
 κι όλοι τους κουβεντιάζανε πάντοτε μεταξύ τους:
 «Στο τέλος του πολύχρονου εφτάσαμε πολέμου
 δόξα σ' όλους μας, που πόλη κυριέψαμε μεγάλη,
 αλλά, συ ω Δία, στέρξε αίσιο το γυρισμό μας».

- Εἶπαν· ἀλλ' ὁ Δίας σ' ὄλων τους το γυρισμό δεν στέρχτη. 120
 Ἔνας τους, που γνώριζε να παίζει την κιθάρα
 <κενόν>
- σηκώθηκε ἀναμέσο τους κι ὄχι για του πολέμου
 τον ἀπαῖσιο το φόβο τραγουδοῦσε, ἀλλ' ὅτι τώρα
 σ' ἔργα καλῆς διοίκησης κι ευφροσύνης στράφηκαν.
 Ὁ ἴδιος πρῶτος ἔψαλλε σ' ὄσους ἐπιθυμοῦσαν, 125
 πῶς ὁ στρατός στο ἔδαφος της Αὐλίδας συγκεντρώθη,
 πῶς ἡ μεγάλη δύναμη του ἀκάματου Ἀχιλλέα
 δώδεκα ἐκυρίεψε πόλεις το κύμα σκιώντας
 κι ἔντεκα στη μεγάλη γη και πῶς σκότωσε το ρήγα
 Τήλεφο και τον ἰσχυρόν Ἡετίωνα κι ἀκόμη 130
 πῶς τον ἀντρειωμένο Κύκνο κι ὅσα ἄλλα εἶχαν πετύχει
 οἱ μαχόμενοι Ἀργίτες ὕστερα ἀπ' τ' Ἀχιλλέα
 τη φιλονεικία· κατόπιν πῶς τον Ἐκτορα στα τεῖχη
 ἔσυρεν της πατρίδας του, πῶς την Πενθεσίλεια
 σκότωσε πάνω στη μάχη, πῶς του Τιθωνοῦ το τέκνο 135
 δάμασε, και πῶς σκότωσε το μελιόπλιστο το Γλαῦκον
 ὁ Αἴας, πῶς τον ἔνδοξον Ευρύπυλον τ' ἀγγόνι
 τον Αἰακοῦ ἐσκότωσεν, πῶς τον Πάρη ὁ Φιλοχτήτης
 δάμασε με τα βέλη του, πόσοι μέσα στον ἵπποι
 δολεροῖ ἀντρες ἐμπήκαν, πῶς ἀφού πήραν την πόλη 140
 του Πρίαμου ἀπ' των μαχῶν τα δεινά μακριά δειπνοῦσαν.
 Ἄλλος πάλιν ἔψαλλε ὅλα, ὅσα σκέπτονταν στο νοῦ του.
 Ἀλλ' ὅταν καθῶς ἐτρῶγαν ἐμέσιασεν ἡ νύχτα
 ἔπαψαν τότε να τρώγουν και γλυκό κρασί να πίνουν
 κι ὅλοι οἱ Δαναοί στον ὕπνο τον παυσίλυπο δοθήκαν, 145
 γιατί ὄλων χτες τη δύναμη την ἐμάρανεν ὁ κόπος
 και γι αὐτό τη λοιπή νύχτα ἔπαψαν με προθυμία τους
 το γλεντοκόπι, τι ὁ γλυκός τους ἀναχαίτισε ὕπνος
 ἀθελά τους, και κοιμοῦνταν ἄλλος ἀλλοῦ· κι ὁ Ἀτρείδης
 μαζί με την ὠριόμαλλη γυναῖκα του τα λέγαν 150
 στην κλίνη τους, γιατί σ' αὐτῶν τα μάτια ὕπνος δεν ἔρχόταν.
 Ἀλλά ἡ ἐρωτόπαθη Κύπρη μέσα στο νοῦ του
 ἀναδευόταν την παλιά κλίνη τους να θυμηθοῦνε
 και τις λύπες να ξεχάσουν· κ' εἶπε του πρώτη ἡ Ελένη:
 «Τώρα, Μενέλαε, μ' ἐμέ μην τα ἔχεις, μη θυμῶνεις, 155
 γιατί δεν ἐγκατάλειψα θέλοντας το σπῖτι σου
 και την κλίνη σου· με βιάν ὁ Ἀλέξαντρος κ' οἱ Τρώες
 ἐλθόντας ὅταν ἔλειπες μακριά ἀπό με μ' ἀρπάξαν
 κι ἐνῶ ἐγώ κακὴν κακῶς ν' ἀπολεσθῶ ποθοῦσα
 με θηλειά φριχτή ἢ με ξίφος στεναχτερό, με λόγια 160
 με παρηγοροῦσαν κείνοι και για σένα και για τη

μονάκριβη την κόρη μου, που γι αυτή και το δικό μας γάμο το πολυθέλητρο παρακαλώ σε μη θυμάσαι πιά τη λυπηρή εκείνη τη στιγμή».

Έτσι είπεν· κι ο Μενέλαος ο άξιος αποκρίθη: 165

«Μήτε συ πιά να θυμάσαι τα τόσα βάσανά μας·
αλλ' όλα αυτά της λησμονιάς ας κρυφτούν το μαύρον οίκο,
γιατί δεν πρέπει τα αισχρά ν' αναθυμώμαστε έργα».

Είπε· και χάρηκεν αυτή και κατ' ανέμου πήγεν
ο φόβος της, γιατί όλπιζε πως κι ο άντρας της θα πάψει 170

τη θλιβερή του την οργή. Τον αγκάλιασε κ' οι δυό τους δάκρυα χύναν απ' τα μάτια κ' ήταν γλυκός ο θρήνος τους.
Με χαρά τους ξάπλωσαν ένας κοντά στον άλλο
στην κλίνη τους, και τον έρωτα τον πρώτο θυμηθήκαν.

Πώς του κισσού και τ' αμπελιού περιπλέκονται οι κλάδοι 175

γύρω στο κορμό κι αγέρας δυνατός δεν τους χωρίζει
μ' όση σφοδρή κι αν πνέει ορμή τον ένα από τον άλλον·
έτσι κι αυτοί αγκαλιάστηκαν τον έρωτα ποθώντας.

Αλλ' όταν ύπνος ήσυχος βρήκεν και τους δυό τους τότε
η αντρειωμένη η ψυχή του ισόθεου Αχιλλέα 180

στάθη πάνω απ' το κεφάλι του παιδιού του και φαινόταν όμοιος όπως όταν ζούσε φέρνοντας στους Τρώες λύπες και στους Αργείους τη χαρά. Φίλησε την κεφαλή του και τα λαμπρά τα μάτια του κ' είπε θαρρεύοντάς τον:

«Χαίρε, γιε μου, μη για μένα, που πέθανα ταραΐεις 185

την ψυχή σου, γιατί τώρα είμαι πιά συγκατόικος με τους μακάριους τους θεούς· πάψε να βασανίζεις
την καρδιά σου για με, βάλε την αντρεία μου μέσα σου.

Πάντοτε στάσου πρόμαχος την Αργείων, μη φοβάσαι
την αντρειοσύνη κανενός· στις συντυχιές να δίνεις 190

πίστη στους γεροντότερους κι όλοι τους θα σε λένε φρόνιμον· άντρες άψεγους να τιμάς πού 'χουνε γνώμη σταθερήν· ο άντρας είναι φίλος στον καλό το φίλο και στο φαύλο, φαύλος! Έτσι αγαθά όταν σκέφτεσαι
αγαθά θα κάνεις. Τέρμα η Αρετή δεν έχει 195

σ' όποιον δεν είναι λογικός. Της Αρετής ο δρόμος είναι δυσκολοδιάβατος κι ωσότου βρει γαλήνη υπερπηδάει προσκόμματα. Όσοι τολμούν κι αγώνα κάνουν, από τον κόπο τους ώριμο καρπό θερίζουν σκαλώνοντας της Αρετής της ωριόστεφης τον κλώνο.

Πρέπει να γίνεις ένδοξος και με τη σύνεσή σου
ούτε για τα κακά πολύ να παιδεύεις το μυαλό σου 200

μήτε πολύ να χαίρεσαι για τ' αγαθά. Να είσαι στους αγαπητούς σου, φίλους στα παιδιά και στις γυναίκες

- πράος αναθυμάμενος πως οι ολέθριες πύλες 205
του θανάτου είναι κοντά στους ανθρώπους· τι το γένος
των θνητών μ' άνθη λειμώνα μοιάζει κι άνοιξης λουλούδι
κι άλλα πέφτουν μαραμένα κι άλλα πάλι ζωηρεύουν·
γι αυτό να είσαι μαλακός· κι ειπέ τα στους Αργείους
και προ πάντων στου Ατρέα το τέκνον Αγαμέμνονα. 210
Αν θυμούνται όσα στην πόλη του Πριάμου υπόφερα,
αν πόσα ελεηλάτησα πριν στην Τροίασ τη γη φτάσω
γι αυτά πάνω στον τάφο μου επιθυμώ θυσία
να προσφέρουνε την κόρη του Πριάμου Πολυξένη,
την ωριόπεπλη, που έχουν αιχμαλωτίσει. Αν τούτο 215
δεν γίνει πολύ πιότερο θα θυμώσω απ' ότι οργίσθην
πρώτα με τη Βρισηίδα και της θάλασσας το κύμα
θα συνταράξω κι άγρια βαρυχειμωνιά θα φέρω
για να μείνουν πολλά χρόνια εδώ ώσπου να χύσουν
τις σπονδές, του ποθητού γυρισμού να δουν τη μέρα 220
και την ίδια, αν το θέλουν, επειδή είναι θυμωμένοι
μακριά μου να την θάψουνε με τιμές, δεν τους τ' αρνιέμαι».
- Είπε· και σαν την γρήγορη την αύρα εξαφανίστη
κι αμέσως στο Ηλύσιο έφτασε το πεδίον,
απόπου οι θεοί στον αψηλό τον ουρανό ανεβαίνουν 225
ή κατεβαίνουνε. Κι αυτός Ξυπνώντας εθυμήθη
τον πατέρα του κι ο νους του αναπαύτη ο φρόνιμος:
- Αλλ' όταν στον ευρύ ουρανό· πρόβαλεν η Ηριγένεια
διασκορπίζοντας τη νύχτα και φωτίστη η γη κι ο αιθέρας
τότε από τα κρεββάτια τους σηκωθήκαν οι Αργίτες 230
με λαχτάρα να γυρίσουν. Θά 'ριχναν φαιδρογελώντας
τα πλοία τους στη θάλασσα, αν έγκαιρα το τέκνον
τ' αντρειανού του Αχιλλέα σε επί τούτο σύσκεψη
δεν τους μπόδιζεν ειπόντας την προσταγή του κύρη του:
«Των πολεμιστών Αργείων, τέκνα αγαπητά, ακούστε 235
του ένδοξου πατέρα μου την προσταγή, που είπε
χτες τη νύχτα όπως κοιμώμουν πάνω στο κρεββάτι μου·
μου 'πε στους αθάνατους πως βρίσκεται αναμέσο.
Το βασιλιά Αγαμέμνονα πρόσταξε κι όλους τους άλλους
πανεμόρφο πολεμικό να προσφέρετε βραβείο 240
στο μouxλιασμένο τάφο του την ώρα Πολυξένη·
κ' είπε θυσιάζοντάς την μακριά του να τη θάψετε· άλλως
θάλασσα δε θα διαπλεύστε· απειλούσε ενάντιο κύμα
θα στείλει και λαό και πλοία για πολύ εδώ θα κρατήσει».
- Είπε· κι αυτοί πείστηκαν κ' εύχουνταν σ' αυτόν σα να 'ταν 245
θεός και να σου κύματα απ' της θάλασσας τα βάθη
σηκώθηκαν θεόρατα μεγαλύτερα απ' τα πρώτα

- με των ανέμων την ορμήν· η θάλασσα η μεγάλη
 στου Ποσειδῶνα φύσκωνε τα χέρια και χαιρόνταν
 ο αντρείος Αχιλλέας· όλες μες στο πέλαο 250
- ο θύελλες ορμήσανε ταχυκίνητες κ' οι Αργίτες
 ὅλοι με κραυγές μεγάλες εύχουνταν στον Αχιλλέα.
 Κι αυτά τα λόγια λέγανε οι άντρες μεταξύ τους:
 «Από τη γενιά του Δία κατάγεται ο Πηλείδης
 γι αυτό και τώρα είναι θεός κι ας ήταν μ' εμάς πρώτα, 255
 γιατί η αθάνατη ζωή θεούς δεν καταστρέφει».
- Είπαν· και στου Αχιλλέα τον τάφο πήγαν· φέραν
 και την Πολυξένη κι ὅπως μοσχάρι απ' τα μαστάρια·
 της μάνας τους τ' αθάνατα αποχωρίζοντάς τα
 παίρνουν οι βοσκοί στα δάση κ' εκείνη λυπημένη 260
 μουγγρίζοντας τ' αναζητά· έτσι θρηνούσε τότε
 ἄφθονα δάκρυα χύνοντας του Πρίαμου η κόρη
 στον οχτρών τα χέρια, κι ὅπως το χειμῶνα λιόκαρπος
 δεν μαύρισην από βροχή χειμωνιάτικη και χύνει 265
 κάτω απ' τα χέρια δυνατών λάδι ἄφθονο και τρίζουν
 τα λιόπανα και τα σκοινιά απ' των εργατῶν το ζόρι·
 έτσι και του πολύπαθου Πρίαμου η δυχατέρα,
 που στον τάφο σύρουνταν τ' αδυσώπητου Πηλείδη
 στέναζε βαριά και δάκρυα απ' τα μάτια της χυνόνταν· 270
 εγιόμισεν ο κόρφος της και το κορμί της, που 'χε
 χρώμα λευκό σα φίλνιτσι πραγματικά παρόμοιο.
 Μαζί τότε μ' ἄλλα πένθη, την καρδιά της δύστυχης
 Εκάβης πιό χειρότερον ἄλλο τη βασάνιζε.
 Θυμήθη το τρομαχτικό και θλιβερό όνειρό της,
 που την περασμένη νύχτα στον ύπνο είδε η ψυχή της· 275
 νόμιζεν ὅτι στέκουνταν στον τάφο τ' Αχιλλέα
 του θεόμοιαστου θρηνώντας κι ἔφτανε σκόρπια η κόμη της
 απ' την κεφαλή ως τα νύχια κι ὅτι κόκκινο ἔτρεχε αίμα
 κι από τους δυό της τους μαστούς και πότιζε τον τάφο.
 Αυτό ήταν που τη φόβισε και προβλέποντας μεγάλη 280
 συφορά ολοφύρουνταν και γοερά θρηνούσε.
 Πώς σκύλα που αναγλείφουνταν μέσα στο σπίτι πρώτα
 μεγαλόφωνα αγουρευέται με βυζιά γεμάτα γάλα
 ὅταν της πάρει ο αφέντης της τα κουτάβια πριν ακόμα
 δουν το φως και τα πετάει θροφή των ὀρνιων ἐξω 285
 κι ἄλλοτες αυτή αλυχτάει κι ἄλλοτε πάλι αγουρευέται
 και δονεῖται ο γύρω χώρος απ' το αγριοσκούξιμο της·
 έτσι για την κορούλα της βαρυβογγούσε η Εκάβη:
 «Αλί σ' ἐμέ! σε τι ἐγώ πρώτα ἢ σε τελευταίο
 να λυπηθῶ, που με κακά πολλά εἶμαι φορτωμένη; 290

- τα τέκνα μου, τον άντρα μου, που ανόλπιστα επέθαν
 τόσα δεινά, ή την πόλη μου ή τις άθλιες μου τις κόρες
 ή την εξαναγκαστική σκλαβιά μου; Γιατί Κήρες
 με τύλιξαν μ' αριθμητες κακοπάθειες και θλίψεις.
 Πολλά κι απρόσμενα δεινά, κόρη μου, για σένα οι Κήρες 295
 έγγενσαν και να παντρευτείς δε σ' άφησαν κι ας ήταν
 κοντά σου ο Υμέναιος κι όλεθρον εκπληρώσαν
 ανομολόητο, σκληρόν ακατάσχετο· ο Πηλειδης
 ακόμα και νεκρός μισεί όλη μας την οικογένεια..
 Είθε μ' εσένα, τέκνον μου, να πέθαινα την ίδια 300
 την ημέρα πριν σε χάσω, πριν ιδώ το θάνατό σου».
- Είπε· και δάκρυα αστείρευτα απ' τα μάγουλά της τρέχαν·
 γιατί καινούργιο θλιβερό πένθος τη βρήκε τώρα.
- Όταν εκείνοι φτάσανε στου θεϊκού Αχιλλέα
 τον τάφο τότε ο αγαπητός γιος του τραβώντας Ξίφος 305
 ταχυκίνητο, την κόρη με τ' αριστερό κρατούσε
 κι αγγίζοντας με το δεξιόν είπε τοῦτα:
 «Πατέρα μου, άκου τις ευχές του γιου σου και των άλλων
 Αχαιών και μη θυμώνεις φοβερά μ' εμάς· γιατί όλα
 όσα μέσα στο μυαλό σου είχες θα τελέσουμε 310
 τώρα κιόλας· και σπλαχνίσου εμάς που προσευχόμαστε
 κι ενέργησε για τη γοργή και γλυκιάν επιστροφή μας».
- Είπε· και τ' ολέθριο Ξίφος έμπηξε στις παρθένας
 το λαρύγγι κ' η ψυχή της πέταξε η πολυφίλητη·
 κι αυτή το τελευταίον αχ..! άφησε της ζωής της· 315
 έπεσε μπρούμυτα στη γης και κάτω απ' το λαιμό της
 τα πάντα αιματοβάφθηκαν όπως στα βουνά το χιόνι
 όταν κάπρος ή αρκούδα με κοντάρι χτυπηθούνε
 κι αμέσως χρώμα κόκκινο χρώμα πορφύρας παίρνει.
 Στην πόλη στου θεόμοιαστου Αντήνορα το σπίτι 320
 αμέσως να τη φέρουνε πρόσταξαν οι Αργίτες,
 γιατί αυτός μονο απ' τους Τρώες την επεριποιούνταν
 σπίτι του σα μελλονυμφη του παιδιού του Ευρύμαχου.
 Αυτός αφού του Πρίαμου την περίφημη την κόρη
 στο δικό του κοντά σπίτι την εκήδεψε πλησίον 325
 στα ιερά τα δώματα του Γανυμήδη, αντίκρυ
 απ' το ναό της Αθηνάς, τότε έπαψε το κύμα
 και κόπασεν η θύελλα και χύθηκε γαλήνη.
- Γρήγορα στα πλοία τους φαιδρογελώντας μπήκαν
 οι Αχαιοί κ' υμνούσανε το γένος των μακάριων 330
 και του Πηλειδη. Έφαγαν αμέσως αφού κόψαν
 για τους αιώνιους τα μηριά των βοδιών· και γύρω τους
 γίνονταν ιερουργία θαμαστή· άλλοι σ' ασημένια

- κι άλλοι σε κύπελλα χρυσά γλυκόν οίνον αντλώντας
 έπιναν κ' είχαν μεγάλη χαρά, που στην πατρίδα 335
 έμελλεν να γυρίσουνε. Και τότε αφού χορτάσαν
 δείπνο και γλέντι ο Νέστορας είπε σ' αυτούς, που ολπίζαν:
 «Φίλοι μου, ακούστε τα δεινά πολύχρονου πολέμου
 φυγόντας λόγο ευάρεστο θα ειπώ, που επιθυμείτε 340
 έφτασε τώρα η ποθητή του γυρισμού μας ώρα.
 Πάμε λοιπόν· γιατί έπαψε τη φοβερήν οργή της
 η ψυχή του αντρειωμένου Αχιλλέα και το κύμα
 κόπασεν ο Ποσειδώνας· αύρες πνέουν ήπιες
 κι ούτε κύμα σηκώνεται. Στη θάλασσα τα πλοία
 σύροντας ας θυμηθούμε τη γλυκιάν επιστροφή μας». 345
 Είπε· κι αυτοί ετοιμάζονταν για θαλασσοπορεία.
 Τότενε πολυθάμαστο τέρας στους θνητούς εφάνη,
 γιατί η πολυδάκρυτη του Πρίαμου η γυναίκα
 μεταμορφώθη απ' άνθρωπον σε σιχαμένη σκύλα·
 συγκεντρωμένος ο λαός θάμαζε· τα μέλη της 350
 πέτρινα τά 'κανε ο θεός όλα, μεγάλο θάμα
 και στους μεταγενέστερους. Οι Αχαιοί μ' ορμήνιες
 του Κάλχα με γοργόδρομο πλεούμενο τη σπρώξαν
 πέρα από τον Ελλήσποντο. Σύραν γοργά τα πλοία
 στη θάλασσα κ' εβάλανε μέσα όσα πριν στο 'ίλιο 355
 φτάνοντας πήραν λάφυρα, νικώντας τους γειτόνους,
 κι όσα απ' το 'ίλιο φέρανε και χαίρουνταν για δαύτα
 ιδιαίτερα γιατί ήσαν πάρα πολλά· κ' εκείνους
 πολλές τους ακολουθούγαν αιχμάλωτες θλιμμένες.
 Μπήκανε στα πλοία μέσα· αλλά μ' εκείνους σπεύδοντας 360
 στη θάλασσα, δε διάηκε μαζί τους και ο Κάλχας
 κι άλλους Αργείους μπόδιζε· γιατί στις Καφηρίδες
 πέτρες εμάντευε όλεθρο δεινόν για τους Αργείους.
 Μ' αυτοί δεν πείθουνταν σ' αυτόν· επλάνεψε το νου τους.
 Μοίρα κακή. Ο Αμφίλοχος μόνον ο γοργοπόδης, 365
 γιος τ' άσπεγου Αμφιάραου, έμπειρος στις μαντείες,
 έμενε με το συνετό Κάλχα μαζί, γιατί ήταν
 και για τους δύο τους γραφτό αλάργα από τη γη τους
 στων Κιλίκων και Παμφύλων τις πόλεις νη καθήσουνε.
 Όλα αυτά οι θεοί κατόπιν τα τέλεσαν· ωστόσο 370
 τα караβόσκοινα απ' τη γης έλυσαν οι Αργίτες
 κι ανάστυραν τις άγκυρες γρήγορα. Και βογγούσεν
 ο Ελλήσποντος στη βιά τους· εκυκλώθηκν τα πλοία
 απ' τον αφρό της θάλασσας. Όπλα σκοτωμένων πλήθος
 γύρω στις πλώρες βρίσκουνταν και στεφάνια νίκης μύρια 375
 σωρεύουνταν· στεφάνωσαν πλοία, δόρατα, κεφάλια

- κι ασπίδες, που μ' αυτές οχτρούς μάχουνταν. Από τις πλώρες
 οι αρχηγοί πολύ κρασί για τους θεούς στη μαύρη
 θάλασσα μέσα χύνανε κ' εύχουνταν στους μακάριους
 αίσιο και αφρόντιστο γυρισμό να τους χαρίσουν. 380
 Με τον αιθέρα έσμιγαν οι ευχές τους κι απ' τα πλοία
 μακριά σύγνοφα κι αέρας άσκοπα σωρεύουνταν.
- Οι αιχμάλωτες στο Ίλιο έστρεφαν λυπημένες
 τα βλέμματά τους κι άπαυα κρυφά από τους Αργείους
 θρηνούσαν έχοντας βαρύ μες στην καρδιά του πένθος. 385
 Άλλες τους στα γόνατα πάνω, οι δυστυχισμένες,
 βάζαν τα χέρια κι άλλες τους στήριζαν τα μέτωπά τους· 386^α
 Άλλες παιδιά στην αγκαλιά σφίγγανε που για τη μέρα
 της σκλαβιάς και της πατρίδας τα δεινά δε στέναζαν
 και φρόντιζαν για το μαστό και το γάλα τους· τα νήπια
 δεν λυπούνται. Όλες τους ξέπλεγαν τα μαλλιά τους 390
 και τ' άθλια τα στήθη τους νυχοσκίζανε και δάκρυα
 στα στεγνά τα μάγουλά τους πολλά απ' τα μάτια χύναν.
 Τη δύστυχη πατρίδα τους κυκλωμένην απ' τις φλόγες
 έβλεπαν και σα σύγνοφο καπνός να ξεπετιέται.
 Την περίφημη Κασσάντρα κοίταζαν και θάμαζαν 395
 όλες τους, τη θλιβερή μαντεία αναθυμάμενες.
 Εγελούσε αυτή μ' εκείνες, που θρηνούσαν αν και λύπη
 σκληρή για της πατρίδας της τα πάθη την τρυγούσεν.
- Όσοι απ' τους Τρώες έφυγαν τον απαίσιο πόλεμο
 γύρω απ' τους νεκρούς στην πόλη μαζευτήκαν κι εργαζόταν 400
 λαχταρώντας να τους θάψουν· στο θλιβερό αυτό έργο
 τους οδηγούσε ο Αντήνορας· και πολλούς νεκρούς εκαίγαν.
- Άπαυα φαιδρογελώνοντας οι Αργίτες άλλοτε
 με τα κουπιά τη θάλασσα τη μαύρη διαπερνούσαν
 και με βιασύνη άλλοτε ετοιμάζαν των πλοίων 405
 τα πανιά. Τη Δαρδανίαν άφησαν πίσω τους όλην
 και τον τάφο του Αχιλλέα, κ' η ψυχή τους έχαιρεν
 πολύ, ωσότου οδυνηρή θλίψη τους βασάνιζε
 καθώς τους σκοτωμένους των συντρόφους ενθυμούνταν
 βλέποντας την ξένη γη, που τους φαίνονταν να φεύγει 410
 μακριά απ' τα πλοία· φτάσανε σε λίγο στις θαλάσσιες
 Τένεδους την παραλία· παρακάμπσανε τη Χρίσια
 και του Φοίβου του Σμινθέα το ναό κι αυτή τη Κίχλη
 τη θεία· κ' η ανεμόπληχτη εφάνηκεν η Λέσβος·
 Κάμπσαν τον γκάβο της Λεκτού και της Ίδης τ' ακρωτήρι 415
 το τελευταίο. Τα πανιά φουσκωμένα βούιζαν
 πάφλαζε η μαύρη θάλασσα στην πλώρη και μεγάλα
 κύματα την εσκέπαζαν και λευκαίνουνταν οι δρόμοι.

- Ὅλοι οἱ Δαναοὶ θα φτάναν στὴς Ἑλλάδας τ' ἅγιο χῶμα
 θαλασσοπορευόμενοι, ἀν' ὁ βαρυβρόντης Δίας
 κ' ἡ κόρη τοῦ ἠ Αθηναῖα δὲν ὀργίζονται μαζί τους. 420
 Ὅταν ἐπλησίασαν στὴν ἀνεμόπληχτη Εὐβοία
 τότε βαρὺ κι ἀνέσπλαχνον ὄλεθρον μελετώντας
 ἠ Αθηναῖα με τῶν Λοκρῶν τὸ βασιλιά οργισμένη
 ἀκατάσχετα, στὸ Δία ἤρθε μπροσ μακριὰ ἀπ' τοὺς ἄλλους 425
 τοὺς θεοὺς καὶ τὴν ὀργὴ τῆς δίχως νὰ τὴν κρύψει τοῦ ἴπε.
 «Δία πατέρα, πῖότερο δὲν υποφέρονται ὅσα
 ἄντρες ἐναντία τῶν θεῶν κάνουν καταφρονώντας
 κ' ἐσένα κι ὅλους τοὺς θεοὺς, γιὰτὶ δὲν τιμωροῦνται
 πιά ξεμωραμένοι ἄντρες· συχνὰ ταλαιπωριεῖται, 430
 ὅσο ὁ κακὸς καὶ ὁ καλὸς κι ἀτέλειωτη ἔχει ἠλίψη.
 Γι' αὐτὸ κανεῖς δε σέβεται τὸ δίκιο κι οὐτε ὑπάρχει
 μες στοὺς ἀνθρώπους ἡ ντροπὴ. Εγὼ δε θα καθίσω
 στὸν Ὀλυμπο καὶ κόρη σου δε θα με λεν, ἀν' πρῶτα
 τῶν Ἀργείων τὴν ἀσέβεια δὲν τιμωρήσω· γρόϊκα, 435
 μες στὸ ναὸ μου ἔκαμεν ἔργο ἀνόσιο τὸ τέκνον
 τοῦ Οἰλέα κι οὐτε καν σπλαχνίστη τὴν Κασσάντρα,
 ποὺ ἀπλῶνε σ' ἐμέ τ' ἀγνά τῆς χέρια συχνὰ καὶ μῆτε
 τὴν ὀργὴ μου ἐφοβήθη μῆτε ἀθάνατη σεβάστη
 κι ἔργον ἀνομολόγητον ἔκανε. Γι' αὐτὸ ὅ,τι θέλω 440
 νὰ κάμω μὴ μ' ἀντισταθεῖς με τὸ νοῦ σου, ὥστε κ' οἱ ἄλλοι
 ἄντρες τῆ φοβερὴν ὀργὴ τῶν θεῶν νὰ τρέμουνε».
- Εἶπε· κι ὁ Δίας με γλυκά τῆς ἀποκρίθη λόγια:
 «Κόρη μου, καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι γιὰ χατήρι τῶν Ἀργείων
 ἐνάντιος στὴ γνώμη σου κι ὅλα μου τα ὄπλα ὅσα 445
 μου δώρισαν οἱ Κύκλωπες ἄλλοτε θα σου τα δώσω·
 καὶ συ με τὸ τετράγωνο μυαλὸ σου κάνε ἡ ἴδια
 ὅ,τι θες, βαρὺ χειμῶνα, κρῦο στοὺς Ἀργεῖους στείλε».
- Εἶπε καὶ φτεροκίνητη ἀστροπὴ κι ὀλέθριο
 κεραυνὸ καὶ βογγοφόρο βρόντο στὴν ἀτρόμητη 450
 τὴν κόρη τοῦ ἔβαλεν ἐμπρός· καὶ χάρηκε ἡ ψυχὴ τῆς.
 Ἀμέσως τὴν πολεμικὴν τὴν ἀστραφτοβολούσα
 κι ἀπρόσβητη καὶ θαμαστὴ καὶ στοὺς θεοὺς ἀκόμη,
 φόρεσε ἀσπίδα· πάνω τῆς τὸ κεφάλι θα ἔβλεπες 455
 τῆς ἄγριας τῆς Μέδουσας· κι ἀπαίσιους δράκουσ φλόγα
 πυρὸς σφοδρῶ ἀναπνέοντας. Βροντούσε ὅλη ἡ ἀσπίδα
 στα στήθη τῆς βασιλίσσας ὅπως βροντᾶει ὁ μεγάλος
 αἰθέρας ὅταν ἀστροπὲς φλογερὲς τὸν διασχίζουν.
 Τα ὄπλα τοῦ πατέρα τῆς πήρε, ποὺ θεὸς κανένας
 πλὴν τοῦ Δία δὲν τα σηκώνει· ὁ ψηλὸς ὁ Ὀλυμπος 460
 ριζοτραντάχτη καὶ ψηλά ἔγινε ὁ αἰθέρας ὅλος

- ένα με τα νέφη· νύχτα πάνω στη γης εχύθη
 κι όλη τη θάλασσα ήσκιωσε. Θωρώντας τα ο Δίας
 τέρπονταν· ο ουρανός στης θεάς τα πόδια σειούνταν
 και βογγούσεν ο αιθέρας καθώς πολεμούσε ο Δίας. 465
- Η Αθηνά απ' τον ουρανόν την αθάνατη την Ίρη
 έστειλε στον Αίολο στη θάλασσα να πάρει
 τους ανέμους μαζεμένους όλους και τις καταγιγίδες
 κι οργισμένος να τους φέρει γρήγορα στις Καφηρίδες
 πέτρες, να φουσκώσουνε με τις δυνατές πνοές τους 470
 τη θάλασσα· γροικώντας την η Ίρη επειστή αμέσως
 και με βιασύνην όρμησε συγνοφοσκεπασμένη·
 θά 'λεγες πως με φωτιά και νερό μαύρον ομοιάζει.
 Έφτασεν στον Αίολον, όπου των σφοδρών ανέμων
 βαθουλές κι αχολογούσες βράχινες σπηλιές υπάρχουν 475
 σε πέτρες δυσκολόθραυστες προσαρμοσμένες· κ' είναι
 εκεί κοντά του Αίολου, του Ιππότη γιου, το σπίτι·
 τον βρήκε με τη γυναίκα του και τα δώδεκα παιδιά του
 και του 'πεν όσα η Αθηνά σκέφτονταν για των Αργείων
 το γυρισμό. Επειστή αυτός και βγήκεν όξω κι όρος 480
 μεγάλο με την Τρίαιναν, που στα χέρια του κρατούσε
 τ' αδάμαστα εχτύπησεν, όπου σφοδροί κι απαίσιοι
 Άνεμοι ξενυχτούσανε στις άδειες τους κρυσιώνες
 και βουή καθώς βρουχιόνταν ανταχούσεν άπαυη.
 Με την ισχύ του την κορφή θρυμμάτισε και βγήκαν 485
 όξω πού τους επρόσταξε πνέοντας μ' ορμή να φέρουν
 λαίλαπα που με κύματα τ' ακρωτήρι να καλύψει.
- Με βουή κείνοι χυθήκαν πριν του βασιλιά το λόγο
 ακούσουνε· η θάλασσα στέναζε στην ορμή τους
 άπαυα· μ' αψηλόκορφα βουνά τα κύματα όμοια 490
 άλλα απ' αλλούθε υψώνουνταν. Ράγισε των Αργείων
 η καρδιά στα στήθη τους, γιατί άλλοτε τα πλοία
 τα πελώρια κύματα ύψωναν στον αιθέρα
 κι άλλοτε πάλιν στα βράχια ή και στο βυθό το μαύρο,
 όπως κυλιούνταν τά 'φερναν· άπαυα με την ορμή τους 495
 αναχόχλαζεν η άμμος και του κλείδωνα το δρόμον
 άνοιγεν. Αμηχανώντας εκείνοι ούτε τις κώπες
 άγγιζαν από φόβο τους ούτε τα πανιά μ' αντέννες
 να διπλώσουνε μπορούσαν, αν και θέλαν κ' έμελλε
 να σκιστούν απ' τους ανέμους κι ούτε να τα διευθύνουν 500
 στο πλεύσιμον απ' τη σφοδρή θύελλα, ούτε οι κυβερνήτες
 είχανε πλέον κουράγιο και δεν εκυβερνούσαν
 με τα έμπειρά τους χέρια τα πηδάλια των πλοίων·
 γιατί οι ολέθριες θύελλες τα πάντα είχαν ταράξει.

- Ούτ' ελπίδα να επιζήσουν είχανε διότι η μαύρη
 νύχτα κ' η βαρυχειμωνιά κ' η οργή των αθανάτων
 τους απειλούσε· θάνατον άσπλαχνον ο Ποσειδώνας
 έστειλεν για το χατήρι της ένδοξης της κόρης
 του αδερφού του, που κι αυτή μ' άγριο θυμό στα στήθη
 ορμούσε μ' αστροπέλεκα· κι απ' τον ουρανόν ο Δίας
 βροντούσε την αγαπητή κόρη του να δοξάσει. 505
- Γύρω όλα τα νησιά κ' η γη απ' το κύμα πλημμυρίσαν
 όχι μακριά απ' την Εύβοιαν, όπου προπάντων πένθη
 σε πένθη πάνω αμείλιχτα έστελνε στους Αργείους
 ο θεός· θρήνοι απ' τα πλοία και βόγγοι σκοτωμένων
 ακουγόνταν και των πλοίων τα συντρίμμια αντιβροντούσαν
 γιατί πάντα μεταξύ τους συγκρούονταν συνέχεια.
 Πολλοί, τα πλοία θέλοντας με τα κουπιά να σπρώξουν,
 εβυθίζονταν στον πάτο μαζί με τα δοκάρια
 των πλοίων, που γινόσαντε απ' τη σύγκρουση συντρίμμια
 κι απ' αμείλικτην ανάγκη πέθαιναν δυστυχησμένοι· 510
- γιατί δοκάρια άλλα απ' αλλού πλοίων μεγάλα πέφταν
 πάνω τους και λιανίζονταν οικτρά τα σώματά τους
 από τα ξύλα· άλλοι πολλοί πέφτοντας μες στα πλοία
 κείτονταν, όμοιοι με νεκρούς, άλλοι πολλοί απ' ανάγκη
 εκολυμπούσαν με κουπιά καλόξεστα· άλλοι πάλιν
 ξαπλωμένοι σε σανίδες έπλεαν. Εχόχλαζεν
 απ' το βυθόν η θάλασσα κι ουρανός και θάλασσα
 και στεριά μιά μάζα γίναν κι αλληλοσυμπλέχτηκαν. 525
- Η βαρύχτυπη Ατρυτώνη δεν ντρόπιασε απ' τον Όλυμπο
 του γονιού της τη μεγάλη δύναμη· ο αιθέρας γύρω
 βοούσε· κι αυτή φέρνοντας φόνο και δεινά στον Αία
 στο πλοίο του ένα κεραυνόν έριξε και σε τεμάχια
 το διασκόρπισε μικρά· κι η γη κι ο αιθέρας
 βρόντησαν κ' η Αμφιρίτη όλη η κυκλική εξογκώθη.
 Μαζί απ' το πλοίον όλοι τους πέσαν αυτοί και πάνω
 σε κύματα πελώρια φέρουνταν κι αχτινοβόλα
 λάμψη από της βασίλισσας την αστροπή σκορπίστη
 σκιώντας το σκότος. Γλείφοντας εκείνοι την αρμύρα
 της βαριαχούσας θάλασσας την άπιστη πεθαίναν
 και πάνω στο κύμα φέρουνταν και χαίρουνταν οι σκλάβες,
 αν και πεθαίναν· άλλες τους βυθίζονταν στο κύμα
 κρατώντας με τα χέρια τους τα έρμα τα παιδιά τους
 κι άλλες χτυπούσαν τους οχτρούς στο κεφάλι με τα χέρια
 ποθώντας κοινόν θάνατον για να εκδικηθούνε 540
- ισάξια τους Δαναούς για το κακό που κάμαν.
 Αγάλλουνταν βλέποντας αυτά η Αθηνά απ' τα ύψη. 545

- Σε πλοίου ξύλον άλλοτε κολύμπαγεν ο Αίας
 κι άλλοτε με τα χέρια του σκιούσε τ' αρμυρά τα βάθη
 παρόμοιος με πανίσχυρον, ακούραστο Τιτάνα. 550
- Σκίζονται σε δυό το κύμα τ' αρμυρό κάτω απ' τα χέρια
 τα δυνατά γενναίου αντρός· οι θεοί τη δύναμή του
 βλέποντας και την αντρεία του θάμαζαν· γύρω το κύμα
 πελώριο τον έφερε μες στον αιθέρα σ' όρους
 την κορφή ψηλού κι αλλότε απ' τα ύφη σε χαράδρας 555
- βάθη μέσα τον εκρύβαν· κι όμως δεν κουράζονται
 τα χέρια του. Εδώ κι εκεί κεραυνοί πολλοί βροντούσαν
 και μες στη θάλασσα έσβεναν· γιατί η κόρη του Δία,
 του βαρυβρόντη, έβραζεν απ' το θυμό της κι ούτε
 στοχάζονται με θάνατο μαύρο να τον δαμάσει 560
- πριν μ' αναριθμητά δεινά, πριν μ' άλλα σκληρά πάθη
 τον βασανίσει. Και για αυτό στο βαθύ πέλαγο μέσα
 τον καταπονούσε μ' άλλη δεινοπάθεια· κ' οι Κήρες
 μύρια στον άντρα στήσανε κακά. Του 'δινεν όμως θάρρος
 η ανάγκη κι έλεγεν, αν όλοι οι Ολύμπιοι 565
- θυμωμένοι μαζευτούνε κι όλο το γιालό ταραΐξουν
 πάλιν θα γλυτώσει· όμως την οργή δεν ξέφυγεν
 των θεών. Ο Ποσειδώνας ο ισχυροδύναμος
 ιδόντας τον να πιάνεται απ' τη Γυραία πέτρα
 αγανάκτησε κι οργίστη πολύ κι ανασυντάραξε 570
- την απέραντη τη γης και τη θάλασσαν. Οι βράχοι
 σύγκορμοι του Καφηρέα κλονίστηκαν δερνόμενοι
 απ' το λυσσασμένο κύμα· κι ο γύρω τόπος ράισεν
 απ' την οργή του βασιλιά. Απόσπασε απ' το βράχο
 πέτρα, που αυτός θα γάτζωνε και την πέταξε στο κύμα· 575
- ώρα πολλή τα χέρια του περιστρέφοντας σε βράχους
 ξεγδάρθηκαν κι απ' τα νύχια του άφθονον έτρεχεν αίμα·
 πάντοτε στο που χόχλαζε κύμα τρομοκρατημένον
 ελεύκαινε την κεφαλή και τα πυκνά του γένεια
 και θά 'φευγε το θάνατο, αν πάνω από τα κάτω 580
- κομματιάζοντας το λόφο πάνω του δεν τον πετούσε.
 Κι όπως η πολεμόχαρη Παλλάδα στο μεγάλο
 Εγκέλαδο σηκώνοντας το νησί της Σικελίας,
 που μες στη γη αναπνέοντας φλόγα το καίγει αιώνια
 τον πλάκωσε· έτσι των Λοκρών, το δύστιχο, τον άρχο 585
- πεσόντας από τ' άνωθε τον κάλυψε του όρους
 η κορφή· και τον γενναίο άντρα κατασύντριψε
 κι ο Όλεθρος σα θάνατος μαύρος του συναπάντησε
 με την αχούσα θάλασσα και τη στεριά συμμάχους.
 Αλλά κι οι άλλοι Δαναοί φέρουνταν στα μεγάλα 590

- κύματα άλλοι με τα πλοία τρομαγμένοι κι άλλοι έξω
 απ' τα πλοία τους πεσόντας κι όλοι τους δεινοπαθούσαν.
 Πολλά πλοία στη θάλασσα μονόπλευρα φερόνταν
 κι άλλα έχοντας προς τ' άνω την καρίνα γυρισμένη·
 άλλων τα κατάρτια σπάζαν από την ορμή τ' ανέμου 595
 κι άλλων όλα τα σανίδια θύελλες σφοδρές σκορπούσαν·
 άλλα τους στις θάλασσας βυθίστηκαν τα βάθια
 απ' την ατέλειωτη βροχή, που 'πεφτεν και δεν μπορούσαν
 σύγκαιρα στον άνεμο, στο κύμα και στου Δία
 τη βροχή, που σαν ποτάμι έτρεχε μ' αυτά σμιγμένα 600
 ν' αντισταθούν. Η θάλασσα κι ο αέρας μάνιαζαν.
- Κ' είπε κάποιος· ίσως τέτοιος, όταν ο Δευκαλίωνας
 ζούσε χειμώνας και βροχή έπεσεν, που πλημμύρισε
 όλη η γης κι όλα τα βάθη της θάλασσας ξεχείλισαν.
 Έτσι απ' τους Αργίτες ένας είπε κατατρομαγμένος. 605
 Πολλοί χαθήκαν· γιόμισεν η πλατειοθάλασσα όλη
 πτώματα κ' οι παραλίες στέναζαν· γιατί όχι λίγους
 το κύμα ξέρασε νεκρούς στη στεριάν. Η Αμφιτρίτη
 η βαριαχούσα γέμισεν απ' των πλοίων τις σανίδες
 άκρη σ' άκρη· και στο μέσον δε φαινότανε το κύμα. 610
- Σ' άλλους άλλη κακή μοίρα έλαχεν· πολλοί στο κύμα,
 που φούσκωνε ακατάσχετα κι άλλοι τους με τα πλοία
 στους βράχους συντριφτήκανε κι όλοι κακοθανάτισαν
 με θέληση του Ναύπλιου. Γιατί βαθιά οργισμένος
 για το γιο του μιά κ' οι Αργίτες από μεγάλη θύελλα 615
 καταστρέφουνταν, εκείνος έχαιρε, αν και λυπημένος,
 γιατί τους ετιμώρησεν ο θεός για χάρη του
 και τον έκαμε να βλέπει καταπιεζόμενους
 τους οχτρούς του, Κι εύχουνταν στο γονίό του και τα πλοία
 κι όλοι τους να θυθίσουνε στη θάλασσα. Άκουσέ τον 620
 ο Ποσειδώνας τις ευχές· όχι όλες όμως· μέιναν 620^α
 <κενόν>
- κι ανεκτέλεστες, που πίσω γύρισε το μαύρο κύμα·
 με χέρι τότε ακούραστον ύψωσε δαδί εκείνος
 αναμμένο, τους Αργείους θέλοντας να ξεγελάσει,
 πως έφτασεν σ' απάνεμο λιμάνι να νομίζουν,
 χειρότερο απ' τη θλίψη τους κακό γιατί σε βράχους 625
 σκληρούς πάνω συντρίφτηκαν κι ατοί τους και τα πλοία
 στη μαύρη νύχτα· λίγοι τους τó θάνατο αποφύγαν
 με βοήθoυ τους δαίμονα ή και θεό. Η Παλλάδα
 άλλοτε χαίρουνταν πολύ, άλλοτε λυπούνταν πάλι
 για το φρόνιμο Οδυσσέα, που του 'μελλε να πάθει' 630
 κι άλλα από του Ποσειδώνα την οργή γιατί είχε φθόνο

μέσα του πολύ μεγάλο για τα τείχη και τους πύργους
των Αργείων των γενναίων, που τους χτίσανε για να 'ναι
προμαχώνας στο σκληρό πόλεμο. Με σπουδή του
πρόσταξεν απ' τον Εύξεινο να πλημμυρίσει η θάλασσα 635
όλη ως τον Ελλήσποντο και την έχυσε στις Τροίας
την ακτήν. Από τα ύψη έριχνε βροχήν ο Δίας
ευπρόσδεχτο για τον ένδοξο τον Ποσειδῶνα δῶρο.
Μήτε κι ο Απόλλωνας μακριά στέκουνταν απ' τον αγώνα,
αλλά από την ψηλή την Ίδη έσμιξε όλα τα ποτάμια 640
σ' ένα μόνον, και τα έργα των Αχαιών κατάστρεψε.

< κενόν >

Η βαρυσχούσα θάλασσα και τα ποτάμια αυξαίναν
με τις ατέλειωτες βροχές του Δία, που το κύμα
το μαύρο της πολύβουης Αμφιτρίτης μπόδιζε
να φτάσουνε στη θάλασσα, πριν των Δαναών τα τείχη 645
όλα ισοπεδώσουνε, δίχως να καθυστερήσουν.
Ο Ποσειδῶνας έσκισε τη γη κι αμέσως λάσπη
κι άμμο και μπόλικο νερό ανάβλυσεν' το Σίγειο
έσεισε με την ισχύ του τη μεγάλη και βουίζαν
οι ακτές κ' η Δαρδανία· και νεροσκεπασμένος 650
ο απέραντος ο φράχτης, ξαφανίστη και σε χάσμα,
π' άνοιξεν η γης βυθίστη· άμμος εφαινόταν μόνον
μετά την υποχώρηση των υδάτων, που χυθήκαν
απ' τις βαρύγδουπες ακτές και το γιαλόν αλάργα.
Ολέθρια των θεών βουλή τέλεσεν αυτά κ' οι έρμοι 655
Αργίτες μ' όσα σκόρπισαν η καταιγίδα πλοία
έπλεαν άλλος απ' αλλού, όπου οι θεοί οδηγούσαν
καθέναν, όσους γλύτωσαν απ' τις άγριες θύελλες.

ΠΕΝΘΕΣΙΑΕΙΑ

Τότε με καύχος είτε της γελώντας ο Πηλείδης:
«Τώρα στη σκόνη κοιτέσαι σκυλιών προσφάγι κι όρνιων·
άθλια! Ποιός σ' ορμήνεψε μ' εμέ να πολεμήσεις; 645

Ή μην ανανογήθηκες γυρνώντας απ' τη μάχη
δώρα πολλά ο Πρίαμος πως θα σου δώσει ο γέρος
γιατί σκότωσες Αργείους; Όμως τη βουλή σου τούτη
δεν την τελέσαν οι θεοί, γιατί εμείς είμαστε οι πρώτοι
ήρωες, φως στους Δαναούς λαμπρό, και για τους Τρώες 650
λαχτάρα καθώς και για σε, δύστυχη, που το μυαλό σου
κ' οι μαύρες Κήρες σ' έσπρωξαν ν' αφήσεις τα γυναίκια
έργα σου και στον πόλεμο να 'ρθείς, που κι άντρες τρέμουν».

Έτσι αφού είτε, τράβηξε το δόρυ ο Πηλείδης
απ' το γοργόδρομο άλογο και την έρμη Πενθεσίλεια· 655
σπάραζαν κ' οι δυό απ' το ίδιο δόρυ δαμασμένοι. Εκείνος
πήρε από το κεφάλι της τ' αστραφτερό της κράνος,
που με ηλιαχτίδες όμοιαζεν ή μ' αστροπή του Δία:
κι εκείνης αν και βρίσκονταν στη σκόνη και στο λύθρο
κάτω απ' τα πυκνά της φρυδία ξάστραφτεν η μορφή της 660
κι ας ήταν πεθαμένη. Οι Δαναοί γύρω της μαζεμένοι
θωρώντας την εθάμαζαν, τι έμοιαζε θεά μακάρια.

Κοίτουσαν αρματωμένη χάμου όμοια με την κόρη
την αδάμαστη του Δία, την Άρτεμη, όταν ύπνος
την πάρει, αφού απόκαμεν στα ψηλά βουνά λιοντάρια 665

να χτυπά· γιατί εκείνην, αν και πεθαμένη τόσον
όμορφη η καλοστέφανη Κύπρη του ισχυρού του Άρη
η σύζυγος την παρούσιασε, που να λυγίσει άντρα
τον αλύγιστο Πηλείδη. Σε γυναίκας τέτοιας κλίνην
εύχονταν πολλοί Δαναοί στο σπίτι τους γυρνώντας, 670
ν' αναπαύονται. Ο Πηλείδης μετανογώντας τώρα
θλίβονταν που την έσφαξε και στην ιπποθρόφα Φθία
νύφη δεν έφερεν αυτή την άφεγη γυναίκα,
που 'μοιαζε αθάνατη θεά στο μπόι και στην όψη.